

PC
1697
\$5 \$3

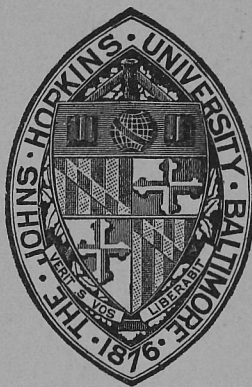
3 1151 01561 2934
THE EISENHOWER LIBRARY

JOHNS HOPKINS
UNIVERSITY

PC1697
\$5 \$3

151,451

LIBRARY

OF THE

JOHNS HOPKINS UNIVERSITY

Statius, Publius Papinius.

P P A P I N I S T A T I

SILVAE.

VARIETATEM LECTIONIS SELECTAM

EXHIBUIT

G.

GREGORIUS SAENGER.

PETROPOLI

EX OFFICINA SENATVS

MCMIX

PC1697
\$5 \$3

151,451

Classical.

THEODORO KORSCH

PETRO NIKITIN

AMICIS

Quae per annos triginta de Stati eclogarum locis controuersis disputauimus cum propediem excerpere, excerpta in animo sit uno colligere uolumine, cumque prooemio ad criticam 'Siluarum' condicionem uniuerse pertinenti coniectanea illa instruere decreuerimus, nunc 'Siluas' ipsas edituri notarum quas usurpauimus indicem poetae uerbis praeponere satis habemus. Sunt autem hae:

M codex Matritensis bybliothecae nationalis M 31, s. XV ante medium e libro Poggiano descriptus: repperit Gustauus Loewe a. 1879, contulerunt post Loewe Mauricius Krohn (a. 1895) et A. Souter (cf. commentariorum quibus '*The classical review*' inscribitur uol. XII. XIII.), Krohnii copiis praeter F. Vollmer usus est in 'Siluarum' editione Lipsiae a. 1900 impressa A. Klotz: hunc igitur uirum, ubicumque codicem '*M*' laudamus, auctorem profitemur, nisi quod bis terue cautionem quandam adhibuimus. ceterum nonnulla prorsus inutilia praetermisimus. illud uero (quantumuis reclamante A. Engelmann) arte nobis tenendum est, a Matritensis exempli scriba, licet ille, ut ait Pog-

VI

gius, 'ignorantissimus omnium uiuentium' fuerit, libri Poggiani memoriam summa esse fide repraesentatam

*M*¹ quae ipsius librarii manu in Matritensi correctae uel additae inueniuntur

*M*² manus altera (Poggianae simillima)

m correctiones nouiciae

L codex Laurentianus plutei XXIX 32, s. X exaratus (exhibet *silu.* II 7): nouerat illum Politianus, denuo inspexit Aemilius Baehrens (cf. ed., quae Lips. a. 1876 prodiiit); tabulis photographiis, quae Heidelbergae asseruantur, primus, ni fallor, usus est Fredericus Vollmer in libro, quem Lipsiae anno 1898 emisit

*L*² correctoris antiqui manus

⸑ doctorum Italicorum coniecturae in libris e cod. '*M*' ante a. 1500 descriptis obuia: Matritensem autem omnium qui exstant '*Siluarum*' librorum manu scriptorum, excepto '*L*', archetypum esse Alfredus Klotz demonstrauit (idem postea ne Palmensem quidem excipiendum esse ostendit: uid. '*Hebdomadale philol. Berol.*' 1905, 1100 sqq.)

a editio princeps

Parm. editio Parmensis a. 1473

Dom. editiones Romanae altera Ambaeue, a. 1475

a Domitio Calderino curatae

A Angeli Politiani 'excerpta' quae dicuntur, scilicet lectiones, quas codice Poggiano collato, men-

tione tamen illius non facta, in editionis principis exemplari, quod hodie Corsinianum est, Politianus anno (id quod Engelmann docuit) 1494 sua manu enotauit: afferuntur in hac editione potiores

A lectiones eodem atramento ibidem consignatae, quae si e libro Poggiano fluxerunt, nunc Politiani neglegentia deprauatae, nunc ab illo tacite correctae uidentur

A' lectiones eodem atramento ibidem adscriptae, quas e codice Poggiano fluxisse uel ipse Politianus quodammodo negat uel nobis est negandum

*A** lectiones ibidem disertis Politiani uerbis codici Poggiano (siue 'antiquo') attributae: afferuntur omnes

*A** lectiones codicis Poggiani a Politiano per incuriam immutatae

A' lectiones, quas codici Poggiano falso Politianum tribuisse apparet ¹⁾

Pol. lectiones ibidem a Politiano ante Poggiani libri collationem institutam uel e Domitiana relatae

¹⁾ Conferenda interim sunt quae Alfredus Klotz u. d. in 'Herm.' uol. XXXVIII p. 468 sqq. disseruit nec non Ioannis S. Phillimore praef. ed. 'Siluarum' Oxoniensis. De uera lectionum Politiani aestimatione plura dabit Commentarii nostri mox prodituri prooemium.

VIII

(originis quidem signo saepissime omisso) uel ex ingenio prolatae ¹⁾): afferuntur paucissimae

Politiani adnotationes qualescumque ex tabularum photographicarum Heidelbergensium collatione dedimus ea, quam Arthurius Engelmann '*Stud. Lips.*' uol. XX pp. 112 sqq. commentationi diligentissime '*de Statii Siluarum codicibus*' compositae adiecit, sed uno alteroque loco inserere correctionem non dubitauimus.

Petropoli scripsimus Kal. Mart. a. MCMIX.

¹⁾ Atque has quidem non eodem, quo notas A et A*, inscripsit atramento.

P. PAPINI STATI

S I L V A R V M

LIBRI V.

INDEX CARMINVM.

LIB. I.

I. <i>Ecus maximus.</i>	IV. <i>Soteria Rutili Gallici.</i>
II. <i>Epithalamion.</i>	V. <i>Balneum Claudii Etrusci.</i>
III. <i>Villa Tiburtina Manili Vo-</i>
<i>pisci.</i>	VI. <i>Kalendae Decembres.</i>

LIB. II.

I. <i>Glaucias.</i>	IV. <i>Psittacus.</i>
II. <i>Villa Surrentina Polli Fe-</i>
<i>licis.</i>	V. <i>Leo mansuetus.</i>
III. <i>Arbor Atedi Melioris.</i>	VI. <i>Consolatio ad Flauium</i>
<i>Vrsum.</i>
VII. <i>Genethliacon Lucani.</i>	

LIB. III.

I. <i>Hercules Surrentinus Polli</i>
<i>Felicis.</i>	III. <i>Consolatio ad Claudium</i>
<i>Etruscum.</i>
II. <i>Propempticon Maecio Celeri.</i>	IV. <i>Capilli Flauii Earini.</i>
V. <i>Ecloga ad Claudiam uxorem.</i>	

LIB. IV.

I. <i>XVII consulatus Imp. Aug.</i>
<i>Germ.</i>	V. <i>Lyricum ad Septimium</i>
<i>Seuerum.</i>
II. <i>Eucharisticon ad Imp. Aug.</i>
<i>Germ.</i>	VI. <i>Hercules epitrapezios Noui</i>
<i>Vindicis.</i>
III. <i>Via Domitiana.</i>	VII. <i>Lyricum ad Vibium Ma-</i>
<i>ximum.</i>
IV. <i>Epistola ad Vitorium Mar-</i>
<i>cellum.</i>	VIII. <i>Gratulatio ad Iulium Me-</i>
<i>nececraten.</i>

IX. *Hendecasyllabi ad Plotium Gryppum.*

LIB. V QVI FERTVR.

I. <i>Epicedion in Priscillam.</i>	III. <i>Epicedion in patrem.</i>
II. <i>Laudes Crispini.</i>	IV. <i>Somnus.</i>
V. <i>Epicedion in puerum.</i>	

P. PAPINI STATI
S I L V A R V M
LIBER I.

STATIVS STELLAE SVO SALVTEM.

Diu multumque dubitavi, Stella iuuenis optime
et in studiis nostris eminentissime qua † peste et
uoluisti, an hos libellos, qui mihi subito calore et
quadam festinandi uoluptate fluxerunt cum singuli 4
de sinu meo pro<uocati essēt>, congregatos ipse di-
mitterem. quid enim <opus ē hos> quoque auctori-
tate editionis onerari? imō adhuc pro Thebaide mea,
2 quamuis me † reliquerit, timeo. Sed et Culi- 8

I. STATIVS STELLAE SVO | SALVTEM in codicis *M* summo folio 64^a
inscriptum, Statius Stellae [a del.] suo Salutem *A*

EPIST. 2 peste et *M*, parte *M*², parte et *A*, qua<qua> parte
Heinsius, qua parte coluisti eminentissime *Baehrens*, qua parte euol-
uisti *Phillimore*, qua <ca>passere uoluisti *temptaram*; *praestabit*, *opi-*
nor, qua noster e(ss)e u. 5 *post illud* pro *lacuna 13 litterarum in*
M, spaciū *adscr. M¹ in mg.*, prouocati esse(n)t *suppleui*, prodiis-
sent ☿, prodierint *Politianus*, prosiluissent *Barth*, procucurrissent
Postgate 6 *post uocem* enim *lacuna 12 fere litterarum in*
M, oportet hos ☿, oportet me huius *Domitius*, 'n' [h. e. 'enim']
o.....*A'*, opus e(st) hos *suppleui* 7 imō *scripsi*, quo *M*,
quom *Markland*, qui *Baehrens* 8 quae uix *Wachsmuth*, quam-

cem legimus et Batrachomachiam etiam agnosci-
 mus, nec quisquam est inlustrum poetarum qui
 non aliquid operibus suis stilo remissiore prae-
 luserit. quid quod haec serum erat continere, cum 12
 <singula> illa uos certe, quorum honori data sunt,
 3 haberetis? Sed apud ceteros necesse est mul-
 tum illis pereat ex uenia, cum amiserint quam so-
 lam habuerunt gratiam celeritatis. nullum enim ex 16
 illis biduo longius tractum, quaedam et in singu-
 lis diebus effusa: quare timeo, ne uerum istuc uer-
 sus quoque ipsi de se probent.

4 Primus libellus sacrosanctum habet testem: su- 20
 mendum enim erat 'a Ioue principium'. centum
 hos uersus, quos in eum maximum feci, indulgen-
 tissimo Imperatori postero die quam dedicauerat
 opus, tradere ius<sus> sum. 'potuisti illud' dicet 24
 aliquis 'et ante uidisse'. respondebis illi tu, Stella
 carissime, qui epithalamion tuum, quod mihi in-
 5 iunxeras, scis biduo scriptum. Audacter me-
 hercles, ad triplum tamen hexametros habet. <s>et 28

uis me <nouissime> reliquerit conicimus, ut sit 'nouissime' pro
 'tandem aliquando' dictum 9 etiam <Homeream> agnoscimus
 scripserim 11 suis *M*, seriis *Markl.*, an su(mm)is? 12 quod
 et serum *Heins.* 13 singula addidi 18 quare timeo scripsi
 quam meo *M*, quamuis *M*² in *mg.*, quamti meo *A'* ('litterae t loco,
 primum scr. v' *Engelmann teste*), quamquam timeo *Bachrens*
 21 centum *M* (Cetū *A*, teste *Engelmann*, negat autem *Postgate*
 hoc in tabula photographica uocabulum apparere). ceterum *M*² a
 23 dedicatū erat *Markl.*, coll. I 1, 99 24 iussus sum *ε*.
 iussus *M*, ausus sum *Sandstroem* 27 biduo *M*² in *mg.*, dubio *M*
 28 ad triplum scripsi, sed tantum *M*. sed ter centum *Elter*, sed
 tamen tantum <non CCC> hexametros *Bachrens* set scripsi, et *M*,

fortasse tu pro collega mentieris. Manilius certe
 Vopiscus, uir eruditissimus et qui praecipue uin-
 dicat a situ litteras iam paene senescentes, solet
 ultro quoque nomine meo gloriari<i>, uillam Ti- 32
 6 burtinam suam descriptam a nobis uno die. Se-
 quitur libellus Rutilio Gallico c(on)ualescenti dedi-
 catus, de quo nihil dico, ne uidear defuncti testis
 occasione mentiri, nam Claudi E<trus>ci testimo- 36
 nium ad manum est, qui balneolum a me suum
 intra moram cenae recepit. In fine sunt Kalendae
 Decembres, quibus utique creditur: noctem enim
 illam felicissimam et uoluptatibus publicis incly- 40
 tam.....

at Bernaerts 29 Manilius c, Manlius M 31 senescentes
 scripsi, fugientes M 32 nomine eo Markl. meo gloriar
 (exp. M¹, del. m) meo gloriar illā M, meo gloriari uillam M² (glo-
 riari et uillam a, gloriari uillam A', ceterum dispici posse talia in
 tabula photographica negat praecise Postgate) 34 conualescenti
 fce
 et Scriuerius et Heins., est ualenti M¹ (fce del. M², aberrauit
 Engelmann p. 109), est ualenti A*: inuenerat igitur scribe M cūua-
 lenti in libri Poggiani textu idque pro ē ualenti habuit; cum autem
 fce in margine additum animaduertisset, hanc a librario archetypi
 omissam syllabam suprascripsit; anno uero 1494, quo collationem
 suam Politianus instituit, margines codicis Poggiani abscissos fu-
 isse apparet (uid. quae ad I 4, 86* annotamus) 36 claudic....ei
 M, claudi etrusci M² (in mg.) a (tacente Politiano) 37 ad manum
 scripsi, domomum M, del. M², 'post testimonium uerbum quale do-
 momum suprascr. uid. A' (Engelmann), omittebatur ante Alfredum
 Klotz, uadimonium Leo coniecit 39 credetur Markl.
 40 felicissimam M, corr. c 40. 41 in&ptā M, inexpertā M²,
 inclytam scripsi deperditorum sententiam sic fere adumbra-

I.

ECVS MAXIMVS.

Quae superinposito moles *geminata* colosso
 stat Latium complexa forum? caelone *pera*<ctum>
 fluxit opus? Siculis an conformata caminis
 effigies lassum Steropem Brontemque reliquit? 4
 an te Palladiae talem, Germanice, nobis
 effi(n)xere manus, qualem modo frena tenentem
 Rhenus et attoniti uidit domus ardua Daci?
 Nunc age fama prior notum per saecula nomen 8
 Dardanii miretur equi, cui uertice sacro
 Dindymon et caesis decreuit frondibus Ide:
hunc neque discissis cepissent Pergama muris,
 nec grege permixto pueri innuptaeque puellae 12
 ipse nec Aeneas nec magnus duceret Hector.
 adde quod ille nocens saeuosque amplexus Achiuos,
hunc mitis commendat eques: iuuat ora tueri
 mixta notis belli placidamque gerentia pacem. 16
 nec ueris maiora putes: par forma decorque,
 par honor. exhaustis Martem non altius armis

ueris: <in oculis omnium persecutus sum hendecasyllabis amplius
 centum>

I ECVS MAXIMVS | DOMITIANI IMP *litteris minio depictis M*,
 EQVS MAXIMVS DOMITIANI Imp. 'A, *genuinum titulum restituit Vollmer*

1 sedes moles *M*, *priorem uocem del. M²* *geminata am*,
gemma M Pol. 2 p(er)a *M, suppl. M²*, per a<uras> ⊆
 6 effigere *M*, effinxere *m Pol.*, exegere uel effecere *Phillimore, pos-*
sis exeruere 7 domus uidit *M, corr. m* 10 Iden *M*, Ida
a, Ide ⊆ A' 11 Nunc *M*, Hunc *m* *discussis ⊆*, diuisis
Markl. 15 Nunc *M*, Hunc *m* *equos M, corr. ⊆*
 18 exutis *Heins.*, exhaustos equi armos *indignatus; at quid uetat*

Bistonius portat sonipes magnoque superbit
 pondere, nec tanto raptus prope flumina cursu 20
 fumat et ingenti propellit Strymona flatu.

Par operi sedes. hinc obuia limina pandit
 qui fetus bellis adscitae munere prolis
 primus iter nostris ostendit in aethera diuis, 24
 discit et e uultu, quantum tu mitior armis
 qui, nec in externos facilis saeuire furores,
 das Cattis Dacisque fidem. te signa ferente
 et minor in leges iret gener et Cato patris. 28
 at laterum passus hinc Iulia tecta tuentur,
 illinc belligeri sublimis regia Pauli,
 terga pater blandoque uidet Concordia uultu.

Ipsae autem puro celsum caput aëre saeptus 32
 templa superfulges et prospectare uideris,
 an noua contemptis surgant Palatia flammis
 pulchrius. an tacita uigilet face Troicus ignis

'armis' bellorum notionem subicere? altior ζ Heins.
 20 tanto Pol., tardo M (locum expedit Markl.) raptus MA,
 rapto a 22 huic ζ 23 fessus M, correxi (uid. Suet. diu.
 Iul. 44. App. b. c. II 110, Illyr. 13. Dio XLIII 51, XLV 3.
 Zonar. X 11. Vell. II 59, 4. Liu. epit. 117. Phit. Brut. 22, Caes.
 58: cf. Cic. ad Att. XIII 27. 31 al.): similiter Sil. It. XVII
 378 sq. de Hannibale ' terras implere uolet redeuntibus armis: Noui
 feta uiri bello praecordia', adde X 14 'fetus Gradiuo mentem
 Cato' [libri 'p(o)enus', emend. Heins.] adscitae M, adsectae MP,
 adsertae ζ 25 discitur ζ , an noscitet? 27 cattis M, ca-
 ptis a, cati Domit. (A') 28 patris reposui (V 1, 167 al.), ca-
 stris M, iustas Cruceus (Emery de la Croix), uestras Bentley, sacras
 nescioquis, castus Bursian, pacis Baehrens, constans Doelling, in
 leges gener et Cato Caesaris iret Scriuerius, in leges iret gener et
 socer ipse Korsch (uoces Cato castris e glossemate 'Caesar, pater
 uxoris' ortas esse ratus) 32 celsum M, celum a, celsum A

atque exploratas iam laudet Vesta ministras. 36
 dextra uetat pugnas; laeuam Tritonia uirgo
 non grauat exsectae praetende(n)s colla Medusae
 ceu stimulis accendat equum; nec dulcior usquam
 lecta deae sedes nec si, Pater, ipse teneres. 40
 pectora quae mundi ualeant euoluere curas
 <flammeus aurato seruat subtemine thorax;> 41^a
 et cui se totis Temese dedit hausta metallis
 it tergo demissa chlamys. latus ense quieto
 securum: magnus quanto mucrone minatur 44
 noctibus hibernis et sidera terret Orion.

At sonipes habitus animosque imitatus equestris
 acrius attollit uultus cursumque minatur;
 cui rigidis stant colla iubis uiuusque per armos 48
 impetus et tantis calcaribus ilia late
 suffectura patent. † uacuae pro caespite terrae

37 in *M* post 38 legitur: transponendi signa (b et a) prae-
 scripsit *M*¹ pugnes *M*, pugnas ς a laeuam ς , lauium *M*,
 Latium *m* pugnīs Latium *Baehrens* uirgo ς , uulgo *M*
 38 Non grau *M*¹ in ras., Dextra uet *M* ante rasuram. dum grauat
Korsch, ingrauat nos olim exsectae scripsi, et sectae *M*, ut
 sectae *Otto* praetendens ς , praetendit *M* 39 accendat
Aldus, accendit *M* 40 sic ς 41^a lacunam e. g. supplēui,
Theodori Korsch uestigiis ingressus, qui loricae mentionem exci-
disse dudum intellexerat (ceterum cf. ui. 33 'superfulges', 71 'lu-
cemque coruscant', 77 'iubar') 42 cui ς , qui *M*, quis *Pol*.
 Temese dedit ς , themes edidit *Ma*, themese dedit *Pol*. 'uel al. man.'
 (*Engelmann*) 43 it ς , et *M* 50 an Venetae? cf. *Mela*
III 2, 24: 'Rhenus Alpibus decedens prope a capite duos lacus
efficit, Venetum [i. Brigantium] et Acronum [i. inferiorem]', Mar-
tial. IX 84, 1—6: 'Cum tua sacrilegos contra, Norbane, furorēs
[L. Antoni Saturnini] Staret pro domino Caesare sancta fides,...
Me tibi Vindeliciis Raetus narrabat in oris, Nescia nec nostri

aerea captiui crinem terit ungula Rheni.
 hunc et Adrasteus uisum extimuisset Arion 52
 et pauet aspiciens Ledaeus ab aede propinqua
 Cyllarus. hic domini numquam mutabit habenas
 perpetuus frenis atque uni seruiet astro.

Vix sola sufficiunt, *insessaque* pondere tanto 56
 subter anhelat humus; nec ferro aut aere: laborant
 sub genio, teneat quamuis aeterna crepido,
 quae superingesti portaret culmina montis
 caeliferique attrita genu durasset Atlantis. 60

Nec longae traxere morae. iuuat ipsa labores
 forma dei praesens, operique intenta iuuentus
 miratur plus posse manus. strepit ardua pulsu
 machina; continuus septem per culmina *in auris* 64
 it fragor et magnae figit uaga murmura Romae.

Ipse loci custos, cuius sacrata uorago
 famosique lacus nomen memorabile seruant,

nominis Arctos erat [Stat. S. I 4, 89: *Arctoas acies Rhenumque rebellem.*, CIL. VI 1347. VIII 1026. Suet. Dom. 6: *'bellum civile motum a L. Antonio, superioris Germaniae praeside, confecit absens felicitate mira, cum ipsa dimicationis hora resolutus repente Rhenus transituras ad Antonium copias barbarorum inhibuisset'*. Plin. n. h. IX 63: *'Iacus Raetiae Brigantinus'*. Amm. XV 4, 3
 51 aenea *M*, corr. *Markl.* tegit *M*, corr. ζ 54 mutauit *M*, corr. ζ , 56 uis essaque *Ma. corr. mA'* tanto ζ , toto *M*
 57 laborat ζ 58 sed genio *Aldus* 59 super ingesti *MA*, super ingentis ζ *a* 64 continuos *m*, pulsu—continuo *Markl.*
in auris temptauit (de elisione conf. I 2, 111. 159. 5, 53. II 1, 17. 30. 3, 2, 5, 11. 6, 94. III 3, 94. 5, 3. IV 2, 10. V 1, 86. 214. 3, 75. de *'in'* Sil. XII 211, Hor. a. p. 388, Cic. de or. II 355), montis *M*, Martis *Gronou.*, molis *Heins.*, multus *Markl.*, caelo *Hand*
 65 figit *a* (tac. *A*), fingit *M*, uincit *Heins.*, *'Romae'* (V 1, 217) pro datiuo accipimus (Ach. I 380 sq.: *'murmura figit Auribus'*)

innumeros aeris sonitus et uerbere crudo 68
 ut sensit mugire forum, mouet horrida sancto
 ora situ meritaque caput venerabile quercu.
 ac primum ingentes habitus lucemque coruscam
 expauit maioris equi terque ardua mersit 72
 colla lacu trepidans; laetus mox praeside uiso:
 'Salue, magnorum proles genitorque deorum,
 auditum longe numen mihi! nunc mea felix,
 nunc ueneranda palus. cum te prope nosse tuumque 76
 immortale iubar uicina sede tueri
 concessum. semel auctor ego inuentorque salutis
 Romuleae: tu bella Iouis, tu proelia Rheni,
 tu ciuile nefas, tu tardum in foedera montem 80
 longo marte domas: quod si te nostra tulissent
 saecula, temptasses, me non audente, profundo
 ire lacu; sed Roma tuas tenuisset habenas'.
 Cedat equus, Latiae qui contra templa Diones 84
 Caesarei stat sede fori, quem traderis ausus
 Pellaeo, Lysippe, duci, mox Caesaris ora
 mirata ceruice tulit: uix lumine fesso

68 surdo *Scaliger*, crebro *Markl.*, duro *Burmam* 72 terque
MA, iibique *a* 73 trepidans *A'm*, trepidas *M* (tepidus *a*), trepi-
 dus *ç* 76 nosse *MA*, nosce *a* 81 quod s...nostra *M. suppl. m*
 82 gaudente *Lipsius*, nondum audente *Sandstroem*. nec suadente
 (i. sponte tua) conicias (cf. 2,193) profundo *M*, profundos *m*
 83 lacus et *M*, corr. *Markl.* 84 templa diones *m*, templa reliones
M (ut uidetur) 84—90 post 55 ponendos esse susp. *W. Meyer*
 85—87 quem...tulit damnabant *Dan. Heins., Scriuerius, Geuaerts,*
Markl. 85 tradere es *ç* 87 aurata *ç*. sed cf. cum I 5,
 50, tum Maronianum illud (*Georg. II* 82): 'miraturque nouas fron-
 des' de arbore dictum

explores, quam longus in hunc despectus ab illo. 88
 quis rudis usque adeo qui non, ut uiderit ambos,
 tantum dicat equos quantum distare regentes?

Non hoc imbriferas hiemes opus aut Iouis ignem
 tergeminum, Aeolii non agmina carceris horret 92
 annorumue moras: stabit, dum terra polusque,
 dum Romana dies. hoc et sub nocte silenti,
 cum superis terrena placent, tua turba relicto
 labetur caelo miscebitque ora uerenda. 96
 ibit in amplexus natus fraterque paterque
 et soror: una locum ceruix dabit omnibus astris.

Vtere perpetuum populi magnique senatus
 munere. Apelleae cuperent te scribere cerae 100
 optassetque nouo similem te ponere templo
 Atticus Elei senior Iouis, et tua mitis
 ora Tarans, tua sidereas imitantia flammas
 lumina contempto mallet Rhodos aspera Phoebo. 104
 certus ames terras et quae tibi templa dicamus
 ipse colas; nec te caeli iuuat aula, tuosque
 laetus huic dono uideas dare tura nepotes.

91 opus *MA*, om. *a* (*Dom.*) 94 hoc *MA* (cf. *Woelffl. Arch. Lex. VII* 332), hac *a*, huc ζ 96 ora uerenda *scripsi* (ora corusca *temptaueram*), oscula iuxta *MA*, osc. iuncta *a*, *distinxit ante* iuxta *Barth* 100 pelleae *M*, corr. ζ cerae *M*, coenē *a*, cerē *A*, curae *Polster*, possis cuperent tibi uiuere cerae 102 genitor *Liuiueius*, sector *Lipsius*, fictor *Lafaye*; lectionem traditam *Gronou. uindicabat*, probante *Markl.* 103 Tarans *M*, tonans *a*, taras *A'* 105 Certus *M*, Cēcus *a*, Cērtus *A* 107 antestatur *Priscian. II* p. 10 *Hertz* (cf. *adnot. ad Silu. I* 2, 135) Laetus *M*, Lētius *a Dom.*, Lētus *Pol.* huic *Priscian. MA*, hoc *a* tura ζ *Dom. (inde Pol.)*, iura *M* et *Prisciani libri praeter Sangallensem*

II.

EPITHALAMION.

Vnde sacro Latii sonuerunt carmine montes?
 cui, Paeon, noua plectra moues umeroque comanti
 facundum suspendis ebur? procul ecce canoro
 demigrant Helicone deae quatinusque nouena 4
 lampade sollemnem thalamis coëuntibus ignem,
 et de Pieriis uocalem fontibus undam
 <rite ferunt, frondemque parant aptare secundam.> 6^a
 quas inter uultu petulans Elegea propinquat
 celsior adsueto, diuasque hortatur et ambit 8
 alternum futura pedem decimamque uideri
 se cupit et medias fallit permixta sorores.
 ipsa manu nuptam genetrix Aeneia ducit
 lumina demissam et dulci probitate rubentem, 12
 ipsa toros et sacra parat coetuque Latino
 dissimulata deam crinem uultusque genasque
 temperat atque noua gestit minor ire marita.
 Nosco diem causasque sacri: te concinit iste 16
 (pande fores), te, Stella, chorus; tibi Phoebus et Euhon
 et de Maenalia uolucer Tegeaticus umbra

II EPITHALAMION [Epithalamium A] IN STELLAM ET VIOLENTILLAM
 [Violētillā A] MA, uerum uidit Vollmer 2 comanti MA, tonanti a
 6 umbram Pol. 6^a orationem hiantem resarcire conatus
 sum, coll. u. 19 (Plut. Pomp. 55. Claudian. X 203), Ach. I 9
 9 futura c, futura M, factura ma, 'supra... litteras ac fortasse
 aliquid scripsit A' (Engelmann), suffulta Leo, furata Sandstroem,
 an futura (h. e. quasi mutuum sumptura)? 11 genetrix MA,
 genitrix a ducit c Pol., duxit Ma 12 lumine M, corr. c
 13 strata Heins. cultuque et Heins. et Tanneguy Lefebvre
 15 noua—marita MA, nouo—marito a 17 euhon M, corr. m

serta ferunt. nec blandus Amor nec Gratia cessat
 amplexum niueos optatae coniugis artus 20
 floribus innumeris et olenti spargere nimbo.
 tu modo fronte rosas, uiolis modo lilia mixta
 excipis et dominae *iunue(n)ile* a uultibus obstas.
 Ergo dies aderat Parcarum conditus albo 24
 uellere, quo Stellae Violentillaeque professus
 clamaretur hymen. cedant curaeque metusque,
 cessent † mendaces obliqui carminis astus,
 Fama tace: subiit leges et frena momordit 28
 ille solutus amor; consumpta est fabula uulgi
 et narrata diu uiderunt oscula ciues.
 tu tamen attonitus, quamuis data copia: tanta
 nactus, adhuc optas, *permissa*que numine dextro 32
 uota paues. pone o dulcis suspiria uates,
 pone: tua est. licet expositum per limen aperto
 ire redire gradu: iam nusquam ianitor aut lex
 aut pudor. amplexu tandem satiare petito 36
 (contigit) et duras pariter reminiscere noctes.

22 fronte *M Pol.*, fonte *a*, fronde *Gronou.* uiolis *M*, mol-
 lis *a*, uiollis *A* 23 dominis niueis *M*, dominae *ς*, nitidis *Markl.*,
 iuuenile *scripsi*, metuēs *temptaueram* 27 mendaces *M Pol.*,
 mendacis *a*, mordaces *Markl.*, multiplices *conieci* (*Verg. A. IV*
189: '[Fama] multiplici populos sermone replebat' eqs.) astus
MA (astris *a*), ausus *Heins.* 31 attonitus *scil. 'es'* (*cf. u. 213:*
'uisus' scil. 'es') data copia: *Theb. I 287 (Ouid. met. VI 545.*
VIII 838 sq. XIII 863. XIV 70. Sil. It. VII 533 sq.: 'quando
data copia, longum Detergete situm'; cf. Sall. b. Jug. 102, 15. Liu.
XLIV 31, 12: 'copia facta') 31—32 tanta Nactus *scripsi*,
 tantae Noctis *M*, tantae Sortis *Markl.* 32 depremissaque *M*
 (de *exp. m*), promissaque *ς*, *corr. Heins.* dextra *M*, *corr. ς*
 36 *om. a*, *adscr. A* (*sed extremi uersus litterae quinque periere*)

Digna quidem merces, et si tibi Iuno labores
 Herculeos, Stygiis et si concurrere monstris
 Fata darent, si Cyaneos raperere per aestus. 40
 hanc propter tanti Pisaea lege trementem
 currere et Oenomai fremitus audire sequentis.
 nec si Dardania pastor temerarius Ida
 sedisses, haec dona forent, nec si alma per auras 44
 te potius *crocea* ueheret Tithonia biga.

Sed quae causa toros inopinæque gaudia uati
 attulit? hic mecum, dum feruent agmine postes
 atriaque et multa pulsantur limina uirga, 48
 hic, Erato iocunda, doce. uacat apta mouere
 colloquia, et docti norunt audire penates.

Forte, serenati qua stat plaga lactea caeli,
 alma Venus thalamo pulsa modo nocte iacebat 52
 amplexu duro Getici resoluta mariti.
 fulcra torosque deae tenerum premit agmen Amorum;
 signa petunt qua ferre faces, quae pectora figi
 imperet; an terris saeuire an malit in undis, 56
 an miscere deas an adhuc uexare Tonantem.
 ipsi animus nondum nec cordi fixa uoluntas.
 fessa iacet stratis, ubi quondam conscia culpae

petito *M*, potito ζ 40 si *M*, seu *malim* 41 pisca *M*,
 pisea *m* 42 oenomai *MA* (cmonia *a*) sequentis *MA*. fre-
 quentes *a*. sequentes *Dom.* (*quod enotat Pol.*) 44 sedisses *MA**,
 dixisses *a*, uenisses *Dom.* (*affert Pol.*) 45 crocea *Bentley*.
 prensa *MA* (prehensa *a*). pensa *Geuaerts*, presnum *Parrhasius*
 auheret *Baehrens* titonia *A* (tritonio *a*) 46 uatis *MA*. ua-
 tes *a*. corr. *Dom.* 47 mecum *M*, laetum d. feruent *Heins*.
 48 limina ζ , lumina *M* 53 getici *MA* (græci *a*)
 55 qua *Nodell*, quas *M* 57 deas *scripsi*, deos *M* 59 fusa
Markl.

Lemnia deprenso repserunt uincula *ludo*. 60
hic puer e turba uolucrum, cui plurimus ignis
ore manusque leui numquam frustrata sagitta,
agmine de medio tenera sic dulce profatur
uoce (pharetrati pressere silentia fratres): 64
'Scis ut, mater,' ait nulla mihi dextera segnis
militia; quemcumque hominum diuumque dedisti,
uritur. at quondam lacrimis et supplice dextra
et uotis precibusque uirum concede moueri, 68
o genetrix: duro nec enim ex adamante creati,
sed tua turba sumus. clarus de gente Latina
est iuuenis quem patriciis maioribus ortum
nobilitas gauisa tulit praesagaque formae 72
protinus e nostro posuit cognomina caelo.
hunc egomet tota quondam (tibi dulce) pharetra
improbis et densa trepidantem cuspide fixi.
quamuis Ausoniis multum gener ille petitus 76
matribus, edomui uictum dominaeque potentis
ferre iugum et longos iussi sperare per annos.
ast illam summa leuiter (sic namque iubebas)

60 deprenso repserunt *MA*, repserunt deprehenso *a* de-
prensae *Hand* lecto *M*, furto *Cruceus et Markl.*, ludo *scripsi*,
coll. Theb. V 195, IX 612, Ter. Eun. 586 sq., Cat. 61, 210 sq.
(Prop. I 10, 9. II 6, 4. Ouid. am. II 3, 13. I 8, 43, art. II
389, al.) sepserunt *Heins.*, deprensam sepserunt *Burmman*
62 manuque *M*, corr. *Morel* 63 profatur *MA* (profatus *a*)
67 quondam *M*, tandem *Markl.* dextra *M*, questu *Schrader*,
coll. u. 196 68 uiri *Bernaerts*, nurum *Polster* mouere
Otto 71 en iuuenis *Heins.* 73 protinus *probum: cf. II 7,*
36. V 3, 121 74 quoniam *Parrhas. (coll. II 1, 61), quando*
Postgate. (meditans tibi dulce) temptabam

lampade parcentes et inertī strinximus arcu. 80
 ex illo quantos iuuenis premat anxius ignes
 testis ego, attonitus quantum me nocte dieque
 urgentem ferat. haud ulli uehementior umquam
 incubui, genetrix, iterataque uulnera fodi. 84
 uidi ego et immiti cupidum decurrere campo
 Hippomenen, nec sic meta pallebat in ipsa;
 uidi et Abydeni iuuenis certantia remis
 brachia laudauique manus et saepe natanti 88
 praeluxi: minor ille calor, quo saeua tepebant
 aequora! tu ueteres, iuuenis, transgressus amores:
 ipse ego te tantos stupui durasse per aestus
 firmauique animos blandisque madentia plumis 92
 lumina deterſi. quotiens mihi questus Apollo,
 sic uatem maerere suum! iam, mater, amatos
 indulge thalamos. noster comes ille piusque
 signifer: armiferos poterat memorare labores 96
 claraque facta uirum et torrentes sanguine campos,
 sed tibi plectra dedit mitisque incedere uates
 maluit et nostra laurum subtexere myrto.
 hic iuuenum lapsus suaque ant(e) experta reuoluit 100

80 inertī *MA*, inermi *a* 82 attonito *Ma. corr. c. Pol.*
 84 fodi *MA**, facti *a*, fixi *Dom.* (*affert Pol.*) 85 immiti *M.*
corr. M² 86 Ippomenen *M*, Hyppomenen *a, corr. Pol.*
 ipsa *M*, ima *Markl., coll. Sidon. c. 14, 14: 'pallens Hippomenes*
ad ima metae' (cf. Sidon. c. 5, 175: 'ad anfractum metae').
 88 Bracha *a*, Brachia *A* 89 Praeluxi *MA*, Praelusi *c. a*, praefulsi
Postgate 92 Firmauique *MA*, Firmarique *a* 94 amatos *pro-*
bum: cf. Ouid. met. IV 218 95 indulget *M, corr. c.* 97 tor-

renti et sanguine? *cf. Luc. II 220* 98 sic *M. corr. Pol., hic Dom.*

100 hinc iuuenum plausus *Heins.* anto experta *scripsi,*
 aut externa *M Parm. Dom. (affert hanc lectionem Pol.),* aut ex-

uulnera; pro! quanta est Paphii reuerentia, mater,
numinis: hic nostrae defleuit fata columbae.'

Finis erat; tenera matris ceruice pendit
blandus et admotis tepescit pectora pennis. 104
illa refert, uultum non aspernata roga(n)tis:
'Grande quidem rarumque uiris, quos ipsa probauit,
Pierius uotum iuuenis cupit. hanc ego formae
egregium mirata decus, cui gloria patrum 108
et generis certabat honos, tellure cadentem
excepi fouique sinu nec colla genasque
comere nec pingui crinem deducere amomo
cessauit mea, nate, manus. mihi dulcis imago 112
prosiluit. celsae procul aspice frontis honorem
suggetumque comae. Latias metire quid ultra
emineat matres: quantum Latonia Nymphas
uirgo premit quantumque egomet Nereidas exto. 116
haec et caeruleis mecum consurgere digna
fluctibus et nostra meruit considere concha
et si flammigeras potuisset scandere sedes
hasque intrare domos, ipsi erraretis, Amores. 120
huic quamuis census dederim largita beatos,
uincit opes animo. querimur iam Seras auaros

trema ζ *a*, haud extrema ζ *Pol.*, idque tuetur *Markl.*, coll. *Verg. A. XI 701*, ut sit 'non minima nec extremo loco ponenda', haud hesterna *Ald. et Heins.* 103 Emis erat *M*, dixerat et ζ , Dempserat in *a*, finierat ζ , Finis erat *A*, quod cum genuinum uideatur, finis erat <uerbis>; tenera [matris] ceruice pendit conicias (*Ouid. met. IV 389*) 105 uultu ζ *a* rogari *M*, corr. *Lafaye*, uultu n. a. rogantem *Markl.* 107 capit *Markl.* 113 honores *M*, corr. ζ 116 quantumque *M*, gradiensque temptabam (*Verg. A. I 501*) 118 meruit *Korsch*, potuit *M* 122 queritur *M*, corr. *Heins. et Peyrardè* seras *MA*, serus *a*

angustum spoliare nemus Clymenaeaque desse
germina nec uirides satis inlacrimare sorores, 124
uellera Sidonio iam pauca rubescere tabo
raraque longaeuis niuibus crystalla gelari.
huic Hermum fuluoque Tagum decurrere limo
(nec satis ad cultus), huic Inda monilia Glaucum 128
Proteaque atque omnem Nereida quaerere iussi.
hanc si Thessalicos uidisses, Phoebe, per agros,
erraret secura Daphne. sin litore Naxi
Theseum iuxta foret haec conspecta cubile, 132
Gnosida desertam profugus liquisset et Euhan.
quod nisi me longis placasset Iuno querelis,
falsus huic pinnas et cornua sumeret aethrae
rector, in hanc caro cecidisset Iuppiter auro. 136
sed dabitur iuueni, cui tu, mea summa potestas,
nate, cupis, thalami quamuis iuga ferre secundi
saepe neget maerens. ipsam iam cedere sensi
inque uicem tepuisse uiro.'

123 Augustum *Ma*, corr. ζ *Pol.* spoliassse *Heins.* clyme-
naeaeque *M*, clymeneaeque '*A*', dumeta *a* desse *Baehrens*, de-
esse *M* 128 inda *M*, uda *ma*, Inda *Dom.* (*laudatus a Pol.*)
129 Protheaque *M*, corr. ζ 131 dafnes in *M*, daphnes *a*,
daphne *A*, Daphne si lit. *Toll*, D. si in l. *Baehrens*, D. sin l. *Phil-*
limore 135 antestatur *Priscian.* II p. 10 Hertz: '*Statius quo-*
que huic uidetur protulisse per dihaeresin in primo siluarum:
Laetus—nepotes [1, 107], idem in codem: Falsus—aethrae.'
Falsus *Priscian.* *M Pol.* (*e Prisciano, ut uid.*), Falsas ζ *a*
pinnas *Prisciani libri meliores*, pennas *M*, hinc poenas *a*, huic
pēnas *A* 136 caro *scripsi*, uero *M*, te(n)ero temptaram (*Cic.*
n. d. II 65 ex Eurip., Lucr. I 809, Verg. E. 6, 34, G. II 331,
A. IX 699, Ouid. met. IV 616), alio *Markl.*, iterum *Burmman*,
uerso *Herzog*, crebro *Grasberger*

	Sic fata leuauit	140
sidereos artus thalamique egressa superbum		
limen Amyclaeos ad frena citauit olores.		
iungit Amor laetamque uehens per nubila matrem		
gemmato temone sedet. iam Thybridis arces	144	
Iliacae: pandit nitidos domus alta penates		
claraque gaudentes plauserunt limina cygni.		
digna dea e(st) sedes, Veneris nec sordet ab astris:		
hic Libycus Phrygiusque silex, hic dura Laconum	148	
saxa uirent, hic flexus onyx et concolor alto		
uena mari rupesque nitent, quis purpura nec par		
Oebalis et Tyrii moderator liuet aëni.		
pendent innumeris fastigia nixa columnis,	152	
roborum Dalmatico lucent satiata metallo.		
excludunt radios siluis demissa uetustis		
frigora, perspicui uiuunt in marmore fontes.		
nec seruat natura uices: hic Sirius alget,	156	
bruma tepet uersumque domus sibi temperat annum.		
exultat uisu tectisque potentis alumnae		

142 Lymen *M*, Lumen *a*, Limen *Pol*. 146 limina *MA*,
littora *a* 147 dea ē *scripsi*, deae *M* Veneris *scripsi* (*coll.*
u. 51), uiridis *Ma*, nitidis *Dom.*, quo commento arrepto *Politianus*
cum editionis principis lectionem praeproperus deleuisset, interpo-
lationis mitigandae causa at uł nitidis (*h. e. 'antiquus uiridis uel*
nitidis') *suprascriptit 'A'* (*cf. II 3, 55*) 149 fuscus *Heins.*,
flauus *Herzog*, sed flexus illud tenendum, cum signa et uasa ony-
chitina 'duris Laconum saxis' opponantur 150 nec par *scripsi*
(*uid. V 5, 74*), saepe *M*, paene *Heins.*, cedit *Markl.*, sordet *Bach-*
rens (*at cf. u. 147*) 151 moderatrix *Heins.*, sed moderator
de purpurae suco illo infectore (*Plin. n. h. XI 8; cf. Sen. n. q.*
III 25, 4 dictum 154 decussa *M*, corr. *m.*, decussa c *a*
155 murmura *Heins.* 157 Ruma *M*, corr. *m*

non secus alma Venus quam si Paphon aequore ab alto
 Idaliasque domos Erycinaque templa subiret. 160
 tunc ipsam solo reclinem adfata cubili:
 'Quonam hic usque sopor uacuique modestia lecti,
 o mihi Laurentes inter dilecta puellas?
 quis morum fideique modus? numquamne uirili 164
 summittere iugo? ueniet iam tristior aetas.
 exerce formam et fugientibus utere donis.
 non ideo tibi tale decus uultusque superbos
 meque dedi, uiduos ut transmittare per annos 168
 ceu non cara mihi. satis o nimiumque priores
 despexisse procos. at enim hic tibi sanguine toto
 deditus unam omnes inter miratur amatque
 nec formae nec stirpis egens. nam docta per urbem 172
 carmina qui iuuenes, quae non didicere puellae?
 hunc et bisenos (sic indulgentia pergat
 praesidis Ausonii) cernes attollere fasces
 ante diem; certe iam nunc Cybeleia mouit 176
 limina et Euboicae carmen legit ille Sibyllae.
 iamque parens Latius, cuius praenosceret mentem
 fas mihi, purpureos habitus iuuenique curule
 indulgebit ebur Dacasque (ea gloria maior) 180
 exuuias laurosque dabit celebrare recentes.
 ergo age, iunge toros atque otia deme iuuentae.
 quas ego non gentes, quae non face corda iugali
 <quassata domui, quae non accincta ligauit?> 183^a

160 Idaliasue d. Erycinaue *Markl.* 161 recliuem *M*, corr. ς

169 clara *Ma*, corr. ς (cara *A* 'incertissim.' teste *Engelmann*)

176 mouit *M*, nouit ς 180 ea *Baehrens*, et *M*, om. *A*

181 recentes *MA*, recentis *a* 183 mentes *Heins*.

iugauit *Dom.* 183^a lacunam c. g. supplendi. coll. *Theb. IV 691 sq.*,

alituum pecudumque mihi durique ferarum 184
 non renuere greges, ipsum in conubia terrae
 aethera, cum pluuiis rarescunt nubila, soluo.
 sic rerum series mundique reuertitur aetas.
 unde nouum Troiae decus ardentumque deorum 188
 raptorem, Phrygio si non ego iuncta marito?
 Lydius unde meos iterasset Thybris Iulos?
 quis septemgeminæ posuisset moenia Romae
 imperii Latiale caput, <ni>si Dardana furto 192
 cepisset Martem, nec me prohibente, sacerdos?

His mulcet dictis tacitumque inspirat amorem
 conubii; redeunt animo iam dona precesque
 et lacrimae uigilesque uiri prope limina questus, 196
 Asteris et uatis totam cantata per urbem,
 Asteris ante dapes, nocte Asteris, Asteris ortu,
 quantum non clamatus Hylas, iamque aspera coepit
 flectere corda libens et iam sibi dura uideri. 200

Macte toris, Latios inter blandissime uates,
 quod, durum permensus iter coeptique labores,

17 62 sq. 191 quis ζ , qui M 192 nisi ζ , si M , ni *Baehrens* 194 tacitoque insp. honorem M , corr. ζ 196 lumina Ma , corr. ζ *Pol.* 197 uati *Markl.*, uotis *Phillimore*, an uentis? cf. *Lucr. II* 931: 'ne uentis uerba profundam', *Cat. 65, 17*: 'dicta uagis nequicquam credita uentis', *Verg. A. XI* 794 sq. *Tib. I* 5, 35 sq. *Lygd. 6, 27 sq.*, *Prop. I* 16, 34: 'at mea nocturno uerba cadunt zephyro', *Ouid. her. 2, 15, am. I, 411 sq., 6, 41 sq., Stat. Ach. II* 286, *Amm. Marc. XV* 5, 8: 'uentis — loquebatur incassum' 199 asperit M , corr. m

201 blandissime *scripsi*, placidissime M 202 coeptique laboris M , coeptosque labores *Markl.*, coeptique labores *Otto*, capitique labores *F. Schoell*, septemque labores *hariolans temptaram* (*coll. Theb. VI* 296—933), *explosit Nikitin. possis centu(m)que* l.

prendisti portus. nitidae sic transfuga Pisae
 amnis, in externos longe flammatus amores, 204
 flumina demerso trahit intemerata canali,
 donec Sicanios tandem prolatus anhelō
 ore bibat fontes; miratur dulcia Nais
 oscula nec credit pelago uenisse maritum. 208
 Quis tibi tunc alacri caelestum in munere claro,
 Stella, dies, quanto salierunt pectora uoto,
 dulcia cum dominae dexter conubia uultus
 adnuit! ire polo nitidosque errare per axes 212
 uisus. Amyclaeis minus exultaui harenis
 pastor, ad Idaeas Helena ueniente carinas;
 Thessala nec talem uiderunt Pelea Tempe,
 cum Thetis Haemoniis Chiron accedere terris 216
 erecto prospexit equo. quam longa morantur
 sidera! quam segnis uotis Aurora mariti!
 At procul ut Stellae thalamos sensere parari
 Letous uatum pater et Semeleius Euan, 220
 hic mouet Ortygia, <mouet> hic rapida agmina Nysa.
 huic Lycii montes gelidaeque umbracula Thymbrae
 Parnasiq(ue) niues, illi Pangaea resultant
 Ismaraque et quondam genialis litora Naxi. 224
 tunc caras iniere fores comitique canoro

203 nitiade (uel mtiade) *M.* nitide *A** [mie *a*], tumidae *Dom.*,
 nitidae *ε*, portum. *Eliados Slater* 204 Annus *M.* amnis *A*
 206 prolatus *MA*, p(er)latus *Pol.* 209 in *om. Dom.* 215 pa-
 lea *M.*, pellea *a*, pelca *mA'* 216 thean *M. corr. m.*
 218 maritis *Heins.* 219 Ac *M.* corr. *ε* 220 Lethous *M*
 221 <mouet> *ε* *A*, <ciet> *Postgate* rapida *MA* hic
 m. O., <docta> hic rapit a. N. conieci 223 Parnasiq. niues
scripsi (idem restituendum Papinio Ach. I 152), Et Parnasis honos
M., et, Parnasse, sonas *Dan. Heinsius*, et Parnasis hiems *Schwartz*

hic chelyn, hic flauam maculoso nebrida tergo,
 hic thyrsos, hic plectra ferunt; hic enthea lauro
 tempora, † Minoa crinem premit ille corona. 228

Vixdum emissa dies, et iam socialia praesto
 omina, iam festa feruet domus utraque pompa.
 fronde uirent postes, effulgent compita flammis,
 et pars immensae gaudet celeberrima Romae. 232
 omnis honos, cuncti ueniunt ad limina fascēs,
 <splendida> plebeio teritur praetexta tumultu,
 hinc eques, hinc iuuenum fluctus, stola mixta laborat.
 felices utrosque uocant, sed in agmine plures 236
 inuidere uiro.

Iamdudum poste reclinis
 quaerit Hymen thalannis intactum dicere carmen,
 quo uatem mulcere queat. dat Iuno uerenda
 uincula et † insigni geminat Concordia taeda. 240
 hic fuit ille dies: noctem canat ipse maritus.

228 Minoa *suspectum*, tempora, <pam>pineae temptabam
 231 et fulgent *M*, corr. *Markl.* 234 splendida *Korsch*, Omnis
M (ex u. 233) plebeio teritur *M*, corr. *ς* 235 fluctus
scripsi, questus hasta *M*, hasta del. *M*¹, iuuenum coetu st. *Bernaerts*
 (coetus *Markl.*), iuuenumq. aestus *Barth* (equitum iuuenumq.
 aestu *Otto*, in iuuenumq. aestu *Postgate*), iuuenum uestis *Ellis*,
 iuuenum accessu *Waller* (iuuenum gressus nos olim), iuuenum gre-
 gibus *Korsch*, hinc, eques hinc astat; clauo st. m. l. *Phillimore*,
 iuuenem iuxta stola honesta l. (iuuenum stola coetibus hausta l.)
temptaueram 237 reclinis *M*, corr. *M*² uel *m* 240 cin-
 gula *N. Heins.* insignis gemina *Parrhas.*, insigni geminat C.
 nodo *Scaliger*, insignes g. C. taedas *Boxhorn*, uincula et incingit
 gemino C. nodo *Heins.* postea, coll. *Mart. VI 13, 5* (Iunonem
Cinxiam idem significari putabat), u. et insignit gemina C. taeda
Phillimore, u. nec segni geminat C. taeda(m) conieci (i. 'ac non
 segni marito sociat uxorem')

quantum nosse licet, sic uicta sopore doloso
 Martia fluminea posuit latus Ilia ripa;
 non talis niueos tinxit Lauinia uultus, 244
 cum Turno spectante rubet; non Claudia talis
 respexit populos mota iam uirgo carina.
 Nunc opus, Aonidum comites tripodumque ministri,
 diuersis certare modis: eat enthea uittis 248
 atque hederis redimita cohors, ut pollet ouanti
 quisque lyra. sed praecipui, qui nobile gressu
 extremo fraudatis opus, date carmina festis
 digna toris. hunc ipse, Coe plaudente Phileta, 252
 Callimachusque senex Vmbroque Propertius antro
 ambissent laudare diem, nec tristis in ipsis
 Naso Tomis diuesque foco lucente Tibullus.
 Me certe non unus amor simplexque canendi 256
 causa trahit: tecum similes iunctaeque Camenae,
 Stella, mihi, multumque pares bacchamur ad aras
 et sociam doctis haurimus ab amnibus undam.
 at te nascentem gremio mea prima recepit 260
 Parthenope, dulcisque solo tu gloria nostro
 reptasti. nitidum consurgat ad aethera tellus
 Eubois et pulchra tumeat Sebethos alumna;
 nec sibi sulphureis Lucrinae Naidēs antris 264
 nec Pompeian(a)e placeant magis obice Sarni.

242 nosce *M*, corr. ζ 244 strinxit *M*, corr. Guyet
 250 praecipue ζ 251 epos *Heins.*, at cf. *IV* 7, 3. *Prop. II*
10, 2. *III* 3, 15 sq. *Ouid. am. I* 1, 27 faustis *Markl.*
 252 toris *MA** *Dom.*, choris *a* choe *M*, corr. ζ *a*, choro
Aranzi Phileta *Polster*, philytes *M*, philites *a*, philetes *Pol.*,
 Philetas ζ 255 thomis *M*, corr. ζ 262 uindum *M*, corr. ζ
 264 tibi *Parm.* 265 Pompeiani *M*, correxi otia *M*, correxi

Heia age, praeclaros Latio properate nepotes,
 qui leges, qui castra regant, qui carmina ludant.
 acceleret partu decimum bona Cynthia mensem, 268
 sed parcat Lucina precor; tuque ipse parenti
 parce, puer, ne mollem uterum, ne stantia laedas
 pectora; cumque tuos tacito natura recessu
 formabit uultus, multum de patre decoris, 272
 plus de matre feras. at tu, pulcherrima forma
 Itolidum, tandem merito possessa marito,
 uincla diu quaesita foue: sic damna decoris
 nulla tibi; longæ uiridi sic flore iuuentae 276
 perdurent uultus, tardeque haec forma senescat.

III.

VILLA TIBVRTINA MANILII VOPISCI.

Cernere facundi Tibur glaciale Vopisci
 si quis et inserto geminos Aniene penates
 aut potuit sociae commercia noscere ripae
 certantisque sibi dominum defendere uillas, 4
 illum nec calido latrauit Sirius astro,

267 legant *M*, corr. *Pol*. 272 formarit *M*, corr. *Baehrens*
 273 at $\subset$ *A*, ac *M* 276 uiridi *Bentley*, uiridis *M*, uirides *A'*

III VILLA TIBVRTINA · M · ANILII VOPISCI · *M* *Apollin. Sidon.*
c. 22, § 6: 'si quis autem carmen prolucius eatenus duxerit esse
culpandum, quod epigrammatis excesserit paucitatem, istum liquido
pate<bi>t neque balneas Etrusci neque Herculem Surren-
tinum neque comas Flauii Earini neque Tibur Vopisci
neque omnino quicquam de Papinii nostri siluulis lectitasse'
 2 insertos *M*, corr. *m*

nec grauis aspexit Nemeae frondentis alumnus
 (talīs hiems tectis, frangunt sic improba solem
 frigora), Pisaeumque doma(n)s non aestuat annum. 8

<Non> ipsam abnuerat telam scripsisse Voluptas:
 nunc Venus Idaliis unxit fastigia sucis
 permulsitque comis blandumque reliquit honorem
 sedibus, et uolucres uetuit discedere natos. 12

O longum memoranda dies! quae mente reporto
 gaudia, quam lassos per tot miracula uisus:
 ingenium quam mite solo! quae forma beatis
 ante manus artemque locis! non largius usquam 16
 indulsit Natura sibi. nemora alta citatis
 incubuere uadis; fallax responsat imago
 frondibus, et longas eadem fugit umbra per undas.
 ipse Anien (miranda fides), infraque superque 20
 lacteus, hic tumidam rabiem spumosaque ponit
 murmura, ceu placidi ueritus turbare Vopisci
 Pieriosque dies et alentes carmina somnos.

7 sq. *distinxi* 8 domans *scripsi*, domus *M*, Pisaeoque do-
 mus non a. anno *Markl.* 9 Non ipsam abnuerat telam *scripsi*
 (illud telam qui inuenerat respuit *Vollmer*), ipsa manu tenera tec-
 cum *M*, tectum *ς*, uisa manu tenera tectum *Gryphiana*, ipsa m. t.
 fertur *Barth*, ipsa datur tectum tenera struxisse *Bachrens*, ipsa
 m. tenera te uult scripsisse *Krohn*, ipsa m. t. tectum inscripsitne
Wachsmuth, lacunam post u. 9 statuit *Dom.* 10 nunc *scripsi*,
 Tunc *M*, tum *Lindenbrog* 11 crocis *Schrader* odorem *Scri-*
uerius 14 lassus *Heins.* 16 ante *Bursian*, arte *M*
 19 rediens fugit olim temptabam unda per umbras *ς* 22 ipsa
 autem *M*, corr. *ς* *Pol.* 21 lacteus *scripsi*, Saxeus *M*, uix suus
Markl., spumeus *Lenz* (quo probato saxosaque ponit *Sandstroem*),
 maximus (i. uehementissimus) nos olim 23 habentes *M*, corr.
Heins.

litus utrumque domi, nec iter mitissimus amnis 24
 diuidit: alternas seruant praetoria ripas,
 non externa sibi (fluuio uim stare, queruntur).
 Sestiacos nunc Fama sinus pelagusque natatum
 iactet et audaci uictos delphinas ephebo! 28
 hic aeterna quies, nullis hic iura procellis,
 numquam feruor aquis. datur hic transmittere uisus
 et uoces et paene manus. sic Chalcide fluctus
 expellunt Aulin? sic dissociata profundo 32
 Bruttia Sicanium circumspicit ora Pelorum?
 Quid primum mediumue canam, quo fine quiescam?
 auratasne trabes an Mauros undique postes
 an picturata lucentia marmora uena 36
 mirer, an emissas per cuncta cubilia nymphas?
 huc oculis, huc mente trahor. uenerabile dicam
 lucorum senium? te, quae uada fluminis infra
 cernis, an ad siluas quae respicis, aula, tacentis, 40
 qua tibi tata quies offensaue turbine nullo
 nox silet et nigros hortantur murmura somnos?

24 iter *scripsi*, te *M* 26 fluuio uim stare *scripsi*, fluuiorum
 optare *M*, fluuiumue obstare *Dom.* [*hinc A'*], fluuioue apstare *Baeh-*
rens 27 Sesciacos *M*, corr. *m A* 31 Chalcide *scripsi*,
 calchida *M*, Chalcida *uulgatur* 32 Aulin *Vahlen* (Aulin *Schwartz*),
 fluuii *M*, refluui *Parrhas*. 32, 33 *interrogandi signa Phillimore*
posuit 35 Auratasue *M*, Auratasque *a*, Auratasne *A* 37 lym-
 phas *Ioann. Britannicus* 40 tacentis *offendit*, cum murmura
sequantur u. 42 (*cf. Theb. X 93*): an uirentis? 41 tata *A*,
 tota *M a Dom.* c, tota dies *Heins. fortasse recte*, qua subit alta
 quies *ipse olim temptabam* 42 Mox *M*, nox c, fuit cum pax
conicerem pigros *Peyrarède idemque praetulit Heins.* ('tarde et
difficulter uenientes'), teneros *Markl.*, an riguos? *cf. Theb. II 144.*
V 199. VI 27. X 281. Silu. V 4, 16. Ach. I 621. 646 (Hom. B 19.

an quae graminea suscepta crepidine fumant
 balnea et impositum ripis algentibus ignem? 44
 quasque uaporiferis iunctus fornacibus amnis
 ridet anhelantes uicino flumine Nymphas?

Vidi artes ueterumque manus uariisque metalla
 uiua modis. labor est auri memorare figuras 48
 aut ebur aut dignas digitis contingere gemmas,
 quicquid et argento primum uel in aere minori
 lusit et informans manus est experta colossos.
 dum uagor aspectu uisusque per omnia duco, 52
 calcabam necopinus opes. nam splendor ab alto
 defluus et nitidum referentes aëra testae
 monstrauere solum, uarias ubi picta per artes
 gaudet humus superatque nouis asarota figuris: 56
 expauere gradus.

Quid nunc iungentia mirer
 aut quid partitis distantia tecta trichoris?
 quid te, quae mediis seruata penatibus arbor

Ω 445. *Fur.* ap. *Macro.* VI 1, 44. *Lucr.* IV 908. *Verg. A.* I 692.
 III 511. *Lygd.* 4. 81. *Valer. Flacc.* IV 15—17. VIII 81 s. *Sil. Ital.*
 X 356. *Prud. Cathem.* 6, 28. *Claudian.* XXI 309) hortantur
scripsi (*Silu.* III 5, 22. IV 6, 56. V 1, 120. *Theb.* VII 798. X 116:
 'primosque hortantia somnos... lumina'), imitantia uel mutantia *M*,
 inuitant *Peyrarède Gronou. Heins. Benth. Markl.*, mittentia *R.*
Vnger, mittunt iam *Bachrens*, mulcentia *Owen* 43 suspensa
Madvig 44 riuis *Bachrens* 45 quaque *M*, corr. *Polster*
 46 frigore *Heins.* 47 Vidi *M*, <Q>uidue (scil. 'canam') *Heins.*
 48 labor modis *M*, corr. *M*¹ 50 priuum *Heins.* 51 infor-
 mans *scripsi*, enormes *M*, luserit enormi m. explorata colosso *Heins.*,
 lusit et enormes m. expertura c. *Phillimore*, lusit ut c. m. ederet
 arte c. *Korsch* 53 constrauere *Cornelissen* 56 superare
Markl., suberantque *nescioquis* 57 ingencia *M*, corr. *Dom.*
 59 secreta c. *Heins.*

tecta per et postes liquidas emergis in auras, 60
 quo non sub domino saeuas passura bipennes?
 at nunc igne atrae forsā uel lubrica Nais
 uel non abruptos tibi debet Hamadryas annos.

Quid referam alternas gemino super aggere mensas 64
 algentesque lacus altosque in gurgite fontes
 teque, per obliquum penitus quae laberis amnem,
 Marcia, et audaci transcurris flumina plumbo,
 ne solum Ioniis sub fluctibus Elidis amnem 68
 dulcis ad Aetnaeos deducat semita portus?
 imis ipse antris Anien et fonte relicto
 nocte sub arcana, glaucos exutus amictus
 huc illuc fragili prosternit pectora musco, 72
 aut ingens in stagna cadit uitreasque natatu
 plaudit aquas. illa recubat Tiburnus in umbra,
 illic sulpureos cupit Albula mergere crines;
 haec domus Egeriae nemoralem abiungere Phoeben 76
 et Dryadum uiduare choris algentia possit

60 Testa *M*, tecta ς , tigna *Markl.* 62 at *Gronou.*, Et *M*
 igne atrae *scripsi*, ignaro *M*, ignarae ς *Heins.* 63 ubi *M*,
corr. ς demet *MA**, *corr.* *Heins.* 64 alterno geminas s. a.
 nymphas *Markl.*, aeternas gemino s. a. uenas *conicias* 65 al-
 bentesque *M*, *corr.* *Heins.* (*Aduers.* p. 547) et *Markl.* aliosque
Bernaerts 68 ne *Wakefield* (*Cat.* 66, 59), an *M* 70 imis
scripsi (*Theb.* IV 107 sq., IX 404, al.: cf. *Silu.* I 5, 17 sq.),
 illis *M*, illic *Krohn* Anienem *M*, aniene in *a*, *corr.* *Pol.*,
 Anienus ς inlicis his a. Anienem et *Phillimore* 71 ar-
 tano *M*, arcano *A*, *corr.* ς , noctis ubi arcano *Phillimore*, at cf.
Ouid. her. 9, 40. *Stat. Theb.* X 365, *Ach.* I 918 74 re-
 cubet *Baehrens* Tiburnus *M*, tiburinus *a*, tiberinus *Pol.* (*idem*
tiburnus coniecerat) 76 Egeria *Hand* (Egeriae nemore alman
Morel) adiungere *M*, *corr.* ς *Pol.*

Taygeta et siluis accersere Pana Lycaeis.
 quod ni templa darent alias Tirynthia sortes,
 et Praenestinae poterant migrare sorores. 80
 quid bifera Alcinoi laudem pomaria uosque,
 qui numquam uacui prodistis in aethera, rami?

Cedant Telegoni, cedant Laurentia Turni
 iugera Lucrinaeque domus litusque cruenti 84
 Antiphatae, cedant uitrae iuga perfida Circes
 Dulichiis ululata lupis arcesque superbae
 Anxyris et sedes, Phrygio quas mitis alumno
 debet anus; cedant, quae te iam solibus artis 88
 Vesuia nimbose reuocabunt litora bruma.

Scilicet hic illi meditantur † pondera mores,
 hic premitur fecunda quies uirtusque serena
 fronte grauis sanusque nitor luxuque carentes 92
 deliciae, quas ipse suis digressus Athenis
 mallet deserto senior Gargettius horto;
 haec per et Aegaeas hiemes Hyadumque niuosum

78 Targeta *M*, corr. *m* 79 Tirynthia *M*, thirintia *a*, tirin-
 thia *A* 84 Lucrinaeque *M*, lacinięque *a* *Dom.*, lucrineęque
et in mg. lucrineę, *suprascr.* co. pog. *A** 89 Vesuia *scripsi*,
 Auia *M*, Daunia uel Apula *Heins.*, Antia *Markl.*, obuia *Post-*
gate 90 hic hilari miscentur pondere *Markl.*, hic hilares
 moderantur pondera *Burmann*, hic nulli meditantur *Madvig* ('*ne-*
gat poeta ibi mores ad pondus et speciem quaesitam gruita-
lis componi'), contra uerbis illi-mores ipsum *Vopiscum* designari
ait Vollmer, coll. IV 1, 25; idem pondera ita interpretatur, ut
grauissima philosophorum placita intellegat (coll. Mart. IX 47, 7:
'seclorum causas et pondera nosti'); mihi cum secus uideatur, mode-
 rantur prospera *conicio* 92 sanusque genitor *M*, corr. *ς*
 94 gargeticus *M*, carthetius *a*, gargetius *Dom.* (*A*: cf. *II 2. 113*
 95 plyadumque *M*, corr. *Heins.*

sidus et Oleniis dignum petiisse sub astris, 96
 † si Maleae credenda ratis Siculosque per aestus
 † sit uia: cur oculis sordet uicina voluptas?
 hic tua Tiburtes Faunos chelys et iuuat ipsum
 Alciden dictumque lyra maiore Catillum, 100
 seu tibi Pindaricis animus contendere plectris
 siue chelyn tollas heroa ad robora siue
 l'uentem satiram nigra rubigine turbes
 seu tua *Maenalia* splendescat epistola cura. 104
 Digne Midae Croesique *uadis* et Perside gaza,
 macte bonis animi, cuius stagnantia rura
 debuit et flauis Hermus transcurrere ripis
 et limo splendente Tagus. sic docta frequentes 108
 otia, sic omni deterius pectora nube
 finem Nestoreae precor egrediare senectae.

IV.

SOTERIA RVTILI GALLICI.

Estis, io, superi, nec inexorabile Clotho
 uoluit opus, uidet alma pios Astraea Iouique

96 *an* sub hoedis? 97, 98 (sed Maleae — his uia, quorum
 oculis s. u. u.) *corrigendum arbitreris* 98 Voluptas *Polster*,
nomen esse uillae opinatus 100 Catillum *glossatori debere uidit*
R. Vnger, *idem* tyrannum *coniecit*, parentem *malim* 102 tol-
 las *A'*, tollis *Ma*, tolles *ς* 103 uibres *Scruerius Heinsiusque*,
 tingas *Markl.*, sed turbes *idem ualet quod 'perturbes' ('terrori sis*
malignarum satirarum scriptoribus') nigra satiram *transponen-*
dum uidetur 104 *Maenalia scripsi*, non alia *M*, non ulla *Otto*
 105 *uadis scripsi*, bonis *M* 107 riuis *Quicherat*
 110 deterius *Heins.*, detectus *M* (*cf. Housman, Class. rev. XX 37*)

IV SOTERIA RVTILI GALLICI *M*, SOTERIA RVTILI GALLICI *A*
 1 eloto *M*, *corr. ς*

conciliat! gradit(ur) dubitataque sidera cernit
 Gallicus. es caelo, *mitis* Germanice, cordi 4
 (quis neget?): erubuit tanto spoliare ministro
 imperium Fortuna tuum. stat proxima ceruix
 ponderis immensi damnosaque fila senectae
 exuit atque alios melior reuirescit in annos. 8
 ergo alacres quae signa colunt urbana cohortes
 inque sinum quae saepe tuum fora turbida questu(m)
 confugiunt leges, urbesque ubicumque togatae
 quae tua longinquis implorant iura querelis, 12
 certent laetitia, nosterque ex ordine collis
 confremat et sileant peioris murmura famae!
 quippe manet longumque aevo redeunte manebit
 quem penes intrepidae mitis custodia Romae. 16
 nec tantum induerint fatis noua saecula crimen
 aut instaurati peccauerit ara Tarenti.

Ast ego nec Phoebum, quamquam mihi surda sine illo
 plectra, nec Aonias decima cum Pallade diuas 20
 aut mitem Tegeae Dircesue hortabor alumnū:
 ipse ueni uiresque nouas animumque ministra,
 qui caneris; docto nec enim sine numine *laurus*

3 Conciliata radit *M* (redit *m*), conciliat. uiuit *Nic. Hopf*,
 conciliat. credit *Hemsterhuys*, conciliat. uadit *Buecheler*, con-
 ciliat. graditur *scripsi* (cf. u. 6: 'stat') 4 es ς , et *M* mitis
scripsi, diues *Ma*, dis es ς *Dom.*, diue es *Pol.*, Diti es *Post-*
gate, cleme(n)s *Korsch* 6 tuā *M*, corr. *m* 10 questu *M*,
 corr. *Markl.* 11 leges *M*, gentes *Polster* ubi quacque
Gronou. (coll. *Verg. A. VII 400*) rogatae *MA*, corr. ς *a*
 13 Certant *M*, corr. ς nosteque *Ma*, corr. ς *Dom.*,
inde A' 15 manent *M*, corr. ς *Pol.* 17 indiderint fastis
Morel, adnuerint fatis uel induerint fati *Heins.* 23 quis *MA** *a*,
 corr. ς *Dom.* numine *MA**, carmine ς *a* laurus *reposui*, tan-

Ausoniae decora ampla togae Centumque dedisti 24
iudicium mentemque Viris. licet enthea uatis
excludat Piplea sitim nec conscia detur
Pirene: largos positus mihi gurgēs in haustus
qui rapitur de fonte tuo, seu plana solutis 28
co(n)struis orsa modis siue hanc tibi dulcis in artem
frangitur et nostras curat facundia leges.
quare age, si Cereri sua dona merumque Lyaeo
reddimus et diues praedae tamen accipit omni 32
exuias Diana tholo captiuaeque tela
Bellipotens: nec tu, quando tibi, Gallice, maius
eloquium fandique opibus sublimis abundas,
sperne coli tenuiore lyra. uaga cingitur astris 36
luna, et in Oceanum riui cecidere minores.

Quae tibi sollicitus persoluit praemia morum
Vrbis amor! quae tum patrumque equitumque notaui
lumina et ignarae plebis lugere potentes! 40
non lamenta Numae tulerat sic Curia felix
Pompeio nec celsus eques nec femina Bruto.
hoc illud: tristis inuitum audire catenas,
parcere uerberibus nec qua iubet alta potestas 44
ire, sed armatas multum sibi demere uires

tus *MA*, cantus ζa , tantis *Hirschfeld*, laurus Ausoniae (*gen.*) dictum,
ut 'Dauniae Camenae' sim. 24 rogae *M*, corr. ζm (togae datiu.
est) certumque *Hirschfeld* 25 uati *Heins.* 26 piplea *Ma*,
pīplea *Dom. Pol.*, Pimplea uulgo 27 positus *scripsi*, potius *M*,
potior *N. Faber* 29 construis *m*, Cui struis *M*, Quom struis
Dom. A', qua struis *Heins.* siue hanc *scripsi*, seu quam *M*, seu
quom *m A'*, seu qua *Heins.* artum *Barth* 34 quamquam
Heins. itemque Bentl. 40 potentes *MA* Dom.*, potentis *a*
41 lamenta Numae tulerat *scripsi*, labente Numa timuit *M*, ma-
duit s. C. fletu *Heins.*, Curia uel sic *idem*

dignarique manus humilis et uerba precantum,
reddere iura foro nec proturbare curules
et ferrum mulcere toga. sic itur in alta 48
pectora, sic mixto reuerentia fleuit amore.

Ipsa etiam cunctos grauis inclementia fati
terrui et subiti praeceps iuuenile pericli,
nil cunctante malo. non illud culpa senectae 52
(quippe ea bisseis uixdum orsa excedere lustris);
sed labor intendens animique in membra uigentis
imperium uigilesque suo pro Caesare curae
dulce opus: hinc fessos penitus subrepsit in artus 56
insidiosa quies et pigra obliuio uitae.
tunc deus, Alpini qui iuxta culmina dorsi
signat Apollineos sancto cognomine lucos,
respicit, heu tanti pridem securus alumni, 60
exosusque moras: nunc mecum, Epidauria proles,
hinc' ait 'i gaudens: datur aggredienda facultas
ingentem recreare uirum. teneamus adorti
tendentis iam fila colos; ne fulminis atri 64
sit metus: has ultro laudabit Iuppiter artes.

49 fleuit amore *scripsi*, fudit amori *M*, sidit amore *Bentl.*, se
dat amore *Markl.* 51 iuuenile *M*, inmane ζ (*Iuuen. X 107*),
praeceps hiemale (*h. e. 'impetus uehementissimus'*) *temptabam*
55 uigilisque *Gronou.* caue post curae interpungas (*nempe iun-*
gendum: labor imperium curae tibi fuere dulce opus) 59 apolli-
neos scō *M*, Apollineo sanctos *Markl.* 60 pridem ζ *Dom.*,
precidem *MA**, pretium *m in mg.* 61 exosusque *scripsi*. Pro-
gressusque *M*, praegressusque ζ *m*, perpessusque *Markl.*, pertaesu-
que *Schrader*, egressusque *Baehrens*, praecidensque *Housman*, pro-
gressusque morans *Dom.* hunc *M*, *corr. m* 62 alti gaudens *M*,
ait, en (gaude) *Heins.*, ait i gaudens *Bursian* 64 Tendatis *M*,
corr. Markl. colus *Pol.* ne *MA*, nec *m Pol.* 65 laudauit *M*,

nam neque plebeiam aut dextro sine numine cretam
 seruo animam. atque adeo breuiter, dum tecta subimus,
 expediam. genus ipse suis praemissaque retro 68
 nobilitas; nec origo latet, sed luce sequente
 uincitur et magno gaudet cessisse nepoti.
 prima togae uirtus: Tulli quoque clarus et ingens
 eloquio; mox innumeris exercita castris 72
 occiduas primasque domos, et sole sub omni
 <armiferae quaecumque duci plaga subdita Romae,> 73^a
 permeruit iurata manus, nec in otia pacis
 permissum laxare animos ferrumque recingi.
 hunc Galatea † uigens ausa est incessere bello † 76
 (me quoque) perque nouem timuit Pamphylia messes
 Pannoniusque ferox arcuque horrenda fugaci
 Armenia et patiens Latii iam pontis Araxes.
 quid geminos fasces magnaue iterata reuoluam 80
 iura Asiae? uelit illa quidem ter habere quaterque
 hunc sibi, sed reuocant fasti maiorque curulis
 nec permissa semel. Libyci quid mira tributi
 obsequia et missum media de pace triumphum 84

corr. ζ, laudarit Dom. 66 phebeiam M, corr. ζ a, phebeam A*

67 adeo breuiter atque M, corr. m 68 permissaque M, corr. ζ Pol.

69 nobilitat Sandstroem (coll. Sidon. e. 7, 162), idem praemis-
 saque gen. neutro 71 Tulli scripsi, illi M, illa ζ, illic Peyra-

rède, lingua Markl., illi, quo cl. et ing. Eloquium Phillimore

72 exercitia M, corr. m 73 occiduae primaeque domus Guyet,

tu permeruit pro 'meruit per' positum accipias (cf. Theb. IV 389)

73^a e. g. suppleui, lacunam Housman agnouerat; idem sole sub
 omni <effusos pelagi tractus terrasque patentes> permeruit coniecerat

75 retingi MA, corr. ζ a, 76 ingens a, Galatum ira ingens
 R. Vnger, Galatae uis ense a. e. i. bellax conieci 77 per M,
 corr. m. Pol. tenuit Parm. 83 promissa MA, corr. Parm.

laudem? et opes tantas nec qui mandauerat ausus
 expectare fuit, <nostrae nec praemia laurus>
 attollam cantu: gaudet Trasumennus et Alpes 86*
 Cannensesque animae, primusque insigne tributum
 p(ro)spectans lacera gliscebat Regulus umbra. 88
 non uacat Arctoas acies Rhenumque rebellem
 captiuaeque preces Veledae et, quae maxima nuper
 gloria, depositam Dacis pereuntibus Urbem
 pandere, cum tanti lectus rectoris habenas, 92
 Gallice, Fortuna non admirante subisti.
 hunc igitur, si digna loquor, rapiemus iniquo,

86 Expectare fuit gaudet thrasymennus et alpes *M*, uerba gaudet t. et a. ex u. sequenti inrepsisse *Alfredus Klotz* intellexit. tenendum autem, hac dittographia *Poggiani* libri archetypum iam laborasse. supplementum e. g. contexui (ornamenta triumphalia decreta esse Gallico, non incredibile uidetur) 86* At tollam *M*, thrasymennus *M* 'hic uersus deest i(n) libro uetustissimo poggij qui e germania in italia(m) e(st) relatus' *A**: omiserat igitur propter ἐπιποσέλευτον hexametrum *Poggiani* codicis librarius. omisum, errore animaduerso, in margine adscripsit. defectum illum, signis adpositis admonitus, scriba libri *M* (c. a. 1430) attendit: itaque pristinae sedi uersiculum reddidit, exstatque is in *M* post uersum 86. receptus est ex *M* in *FBR Mentel*. (uidesis commentar.) edd. a *Parm. Dom.*: anno demum 1494 codicem *Poggianum* cum editionis principis exemplo suo *Angelus Politianus* contulit, cumque uerba attollam c. g. t. e. alpes, libri marginibus dudum auulsis, non amplius comparerent, uersum illum se non inuenisse adnotauit
 88 pspectans scripsi, ipse palam *M* la&a *M*, laeta *A*, latea *a*, lacera *ς*, unde **A'* in mg. poscebat *M*, noscebat *Baehrens*. gliscebat scripsi (*Theb. VIII 755 sq.*: 'Spectat atrox hostile caput, gliscitque tepentis Lumina torua uidens') 90 ueledae *Dom.*, uel dae *MA** 92 lectu *Bernacrts* 93 aduersante *Markl.*, adspirante *Hirschfeld*, at cf. *Prop. II 17, 11* 94 Hunc *A*, Nunc *M* rapiamus *ς*

nate, Ioui. rogat hoc Latiae pater inclitus urbis
et meruit; neque enim frustra mihi nuper honora 96
carmina patricio pueri sonuistis in ostro.
si qua salutifero gemini Chironis in antro
herba, tholo quodcumque tibi Troiana recondit
Pergamus aut medicis felix Epidaurus harenis 100
educat, Idaea profert quam Creta sub umbra
Dictamni florentis opem, quoque anguis abundat
spumatu<*m celera, tunc ambrosiam panaceam*
misceto>: iungam ipse manus atque omne benigne
uirus, odoriferis Arabum quod doctus in aruis 104
aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsi?.

Dixerat. inueniunt positos iam segniter artus
pugnantemque animam; ritu se cingit uterque
Paenion monstrantque simul parentque uolentes, 108
donec letiferas uario medicamine pestes
et suspecta mali ruperunt nubila somni.
adiuuat ipse deos morboque ualentior omni
occupat auxilium. citius non arte reffectus 112
Telephus Haemonia, nec quae metuentis Atridae
saeua Machaonio coierunt uulnera suco.

Quis mihi tot coetus inter populiue patrumque
sit curae uotique locus? tamen (ardua testor 116

99 Verba *M*, corr. *m Pol.* quamcumque *Barth* 103 *lacunam*
e. g. expleui coll. Verg. A. XII 411—419 manu fausta *nescio-*
quis benignum *Lindembrog* 105 carpsit *M*, corr. *Dom.*
108 Poenio *M*, corr. *ς (Verg. A. XII 400)* 110 ruperunt *M*,
corr. *m* 111 ualentius *Heins.* 112 aste *M*, corr. *ς*, aere—
Haemonio *Bernaerts* 113 nequae *M*, corr. *ς* 115 que-
stus *Markl.*, an *ge(m)itus?* 116 Sic *M*, corr. *ς Pol.*
116—120 *distinxi*

sidera teque, pater uatum *Thymbrae*) quis omni
 luce mihi, quis nocte timor, dum postibus haerens
 assiduus nunc aure uigil nunc lumine cuncta
 aucupor! immensae ueluti conexa carinae 120
 cumba minor, cum saeuit hiems, pro parte furentis
 parua receptat aquas et eodem uoluitur Austro.

Nectite nunc laetae candentia fila, sorores,
 nectite! nemo modum transmissi computet aevi: 124
 hic uitae natalis erit. tu Troica dignus
 saecula et Euhoici transcendere pulueris annos
 Nestoreosque situs. qua nunc tibi, pauper acerra
 digna litem? nec si uacuet Meuania ualles 128
ut praestent niueos Clitumna noualia tauros,
 sufficiam. sed saepe deis hos inter honores
 caespes et exiguo placuerunt farra salino.

V.

BALNEVM CLAVDII ETRVSCI.

Non Helicon graui pulsat chelys enthea plectro,
 nec lassata uoco totiens mihi numina, Musas;
 et te, Phoebe, choris et te dimittimus, Euan,
 tu quoque muta ferae, uolucer Tegeae, sonorae 4
 terga premas: alios poscunt mea carmina coetus.

117 omnis *M*, corr. ζ 118 haeret *M*, corr. ζ *Pol*.
 120 aucupor *Heins.*, Auguror *Ma(tacente Politiano)* 121 Cumba
M, Cymba *A* (Tymbra *a*) 129 ut scripsi, Aut *M*

V BALNEVM CLAVDII ETRVSCI *M*, Balneum claudii Etrusci *A*,
 conf. loc. *Sidonii ad I 3 tit. laudat.* 4 tegees honore *Ma*,
 corr. ζ *Pol*.

Naidas, undarum dominas, regemque corusci
 ignis adhuc fessum Siculaque incude rubentem
 elicuisse satis. paulum arma nocentia, Thebae, 8
 ponite: dilecto uolo lasciuire sodali.
 iunge, puer, cyathos (*besem* numerare labora!)
 cunctantemque intende chelyn; discede Laborque
 Curaque, dum nitidis canimus gemmantia saxis 12
 balnea dumque procax uittis hederisque, soluta
 fronde uerecunda, Clio mea ludit Etrusco.
 Ite, deae uirides, liquidosque aduertite uultus
 et uitreum teneris crinem redimite corymbis, 16
 ueste nihil tectae: quales emergitis altis
 fontibus et uisu Satyros torquetis amantes.
 non uos, quae culpa decus infamastis aquarum,
 sollicitare iuuat: procul hinc et fonte doloso 20
 Salmacis et uiduae Cebrenidos arida luctu
 flumina et Herculei praedatrix cedat alumni.
 uos mihi, quae Latium septenaque culmina, Nymphae,
 incolitis Thybrimque nouis attollitis undis, 24
 quas praeceps Anien atque exceptura natatus
 Virgo iuuat Maisasque niues et frigora ducens
 Marcia, praecelsis quarum uaga molibus unda
 crescit et innumero pendens transmittitur arcu—: 28
 uestrum opus aggredimur, uestra est, quam carmine molli
 pando, domus.

10 *besem* numerare *scripsi*, et enumerare *M*, atque enumer.
m, sed ne numer. *Scruiarius*, atque annumer. *Heins.*, octo numer.
Sandstroem 11 incende *M*, *corr.* ς 14 uerecundo *M*, *corr.*
Baehrens 15 auertite *MA*, *corr.* ς *Pol.*, a uertice *a* 16 re-
 deunte *M*, *corr.* *m* 21 Sal magis *M*, *corr.* *m* crebre cuidos
M, crebenidos *Dom. A*, *corr.* ς

non umquam aliis habitastis in antris
 ditius. ipsa manus tenuit Cytherea mariti
 monstrauitque artes; neu uilis flamma caminos 32
 ureret, ipsa faces uolucrum succendit Amorun.
 non huc admissae Thasos aut undosa Carystos;
 maeret onyx longe, queriturque exclusus *ophites*:
 sola nitet flauis Nomadum decisa metallis 35
 <durities, sola *Aethiopum* de monte reuulsa> 36
 purpura, sola *pare(n)s*, Phrygiae quam Synnados antro
 ipse cruentauit maculis lucentibus Attis,
concha Pari niueas secat ut Sidonia rupes.
 uix locus Eurotae, uiridis cum regula longo 40
 Synnada distinctu uariat. non limina cessant,
 effulgent camerae, *Phario* fastigia uitro
 in species animante nitent. stupet ipse beatas
 circumplexus opes et parcus imperat ignis. 44
 multus ubique dies radiis tibi culmina totis
 perforat atque alio sol improbus urit in aestu.

31 charistos *M*, corr. ζ 35 ofeis *M*, corr. ζ 36 ni-
 tent et 37 marmora *Postgate* 36* e . g. inserui, lacunam
Housman statuerat 37 sola cauo *M*, sola parens scripsi (*V*
 3, 87 *Niobam* 'Phrygium silicem' dicit), sola acies templaueram
 (*Verg. G. I* 395) 38 lucentibus *Pol.* 39 <c>onc(h)a Pari—ut
 scripsi, Quoque tiri—et *M*, Queque Tyri *Pol.*, quasque Tyrus (*Dom.*)
 uena secat e Sidonide *Heins.*, quamque Paros niueam *Postgate*
 41 distinctum *M*, corr. ζ *Pol.* lumina ζ , lumine casso *Heins.*
 42 *Phario* scripsi, uario *M* (cf. u. 41), uarias *Heins.* 43 ani-
 mante scripsi: *auditur* acc. 'ea' (*III* 2, 110), animoque *MA**, ani-
 mosque ζ *Dom.*, animosa *Heins.*, animata *Markl.* (*coll. Theb. VI*
 249), auroque *Queck* 44 parcus temperat *Heins.* 45 uir-
 gulam post dies sustuli tibi scripsi, ubi *M*, ceu *Heins.*
 46 uritur *M*, urat in *Heins.*, urit in scripsi (neque sol 'improbus'

nil ibi plebeium; nusquam *Temesaea* notabis
 aera, sed argento felix propellitur unda 48
 argentoque cadit labrisque nitentibus instat
 delicias mirata suas et abire recusat.
 extra autem niueo qui margine caeruleus amnis
 uiuit et in fundum summo patet omnis ab imb<ri> 52
 cui non ire lacu pigrosque exsoluere amictus
 suadeat? hoc mallet nasci *Cytherea* profundo,
 hic te perspicuum melius, *Narcisse*, uideres,
 hic uelox *Hecate* uelit et deprensa lauari. 56
 quid nunc strata solo referam tabulata crepantis
 auditura pilas, ubi languidus ignis inerrat
 aedibus et tenuem uoluunt *hypocausta* uaporem?
 nec si *Baianis* ueniat nouus hospes ab oris, 60
 talia despiciat (fas sit componere magnis
 parua), *Neronea* nec qui modo lotus in unda,
 hic iterum sudare neget. macte, oro, nitenti
 ingenio curaque puer! tecum ista senescant 64
 et tua iam melius discat fortuna renasci.

calefaciendi ui caret, neque 'uritur' illud loco Theb. IV 665 uin-
dicatur, cum non 'solem', sed 'molem radiis ignescere ferri' Statius
dicat exercitumque intellegat) 47 tenuinessa *M*, corr. ζ, *Sinu-*
essa Ellis 50 imitata *Parm.* 52 imbri *scripsi*, imo *M*,
 in summum fundo patet omnis ab imo ζ, ab summo fundum p. o.
 in imum *Baehrens*, in fundum summa p. o. ab unda *Krohn*, in f.
 uisu p. o. ab uno *Phillimore* 56 tubulata *W. A. Becker*
 61 dispiciet *M*, corr. ζ 63 ore *Baehrens* 64 ingenii *Baehrens*
 ingenio cultuque *Markl.* 65 melior *Auantius*, iam in me-
 lius *Markl.*, mox ipse reiecit (cf. tamen *IV 4, 82. Theb. IV 43.*
Verg. A. I 623. X 19 al.)

VI.

KALENDAE DECEMBRES.

Et Phoebus pater et seuera Pallas
 et Musae procul ite feriatae:
 Iani uos reuocabimus Kalendis.
 Saturnus mihi compede exsoluta 4
 et multo grauidus mero December
 et ridens Iocus et Sales proterui
 adsint, dum refero diem beatum
 laeti Caesaris ebriumque *uatem*. 8

Vix Aurora nouos mouebat ortus,
 iam bellaria linea pluebant
 (hunc rorem ueniens profudit Eurus):
 quicquid nobile Ponticis nucetis 12
 fecundis cadit aut iugis Idymes,
 quod ramis pia germinat Damascos
 et quod percoquit axe *tosta* Caunos,

VI Decembris Kalendę *a* (*tac. A*) 2 feriatum *Domit.*
 3 Iam *M*, corr. ς 7 beatam ς 8 ebriumque uatem *scripsi*,
 ebriamque parcen *M*, parthen *a*, pando *Dom.*, de *A** non liquet
 (*Engelmann* p///// dispiciebat), pacem ς (*nempe, feminarum pumi-*
lorumque pugnis peractis, subsecutam esse potationem 'noctis pro-
pioribus sub umbris') *Pol.*, noctem *Ric. Thomson*, Romam *Bentl.*,
 brumam *R. Tünger*, heorten *Saftien* (*at toto in carmine bis elidi-*
tur) 9 uouebat *M*, corr. *m* 10 uellaria *M*, uelaria *a*,
 bellaria *Dom.*, uelaria '*A**' linea ex borea *M*, borea *a*, adorea
Dom., linea *A** 11 nec *Bachrens* 1 eous *M*¹ in *mq.*, Eos
Markl. 12 Quicquid *MA*, Quicquid *a* 13 idymes *M*, hi-
 dumnes *m*, idumnes *a*, idumes '*A*' (*cf. Klotz praef. p. LXXXIV sq.*)
 15 quo *MA*, quod ς *a* percoquit *MA*, praecoquit ς *a*,
 an aequo uel coquit? axe *tosta scripsi* (*III 1, 52: 'percoquit—*

largis gratuitum cadit rapinis;	16
molles gaioli lucuntulique,	
et massis Amerina non perustis	
et mustaceus et latente palma	
praegnantes caryotides cadebant.	20
non tantis Hyas inserena nimbis	
terras obruit aut soluta Plias,	
qualis per cuneos hiems Latinos	
plebem grandine contudit serena.	24
ducat nubila Iuppiter per orbem	
et latis pluuias minetur agris,	
dum nostri Iouis hi ferantur imbres.	
Ecce autem caueas subit per omnis	28
insignis specie, decora cultu	
plebes altera non minor sedente.	
hi panaria candidasque mappas	
subuectant epulasque lautiores;	32
illi marcida uina largiuntur:	
Idaeos totidem putes ministros.	

tosta, ut *ibid.* u. 53: 'ictusque Hyperione ...incendit'), aebosia *M*, aestuosa *Imhof*, Imbros atque *R. Vnger* caunos *M*, caunas *Saunaise*, caunis *Markl.*, Ebosita cannis *Geuarts (versu claudicante)*, arbor Inda cannas *Ellis*, arcibus Zacynthos *Phillimore*
 16 cadet *Ma*, cadit ζ *Dom. (laud. Pol.)*, patet *Heins.* 17 gaioli *Ma*, caioli *Pol.*, caseoli ζ luguntulique *M*, lucunculique *Turnèbe*, lucuntulique *Buecheler* 18 passis *Dan. Heinsius* perustus *MA*, corr. ζ *a* 20 Praegnates *M*, Pregrandes ζ *a*, pregnātes *A** caria des *M*, corr. ζ 23 quali *Markl.*
 24 concudit *M*, corr. ζ , concutit ζ serenam *M*, corr. *N. Heins.*, sedentem *Markl.* 26 laetis *Morel* Pluuius *Phillimore*
 27 hic *Wachsmuth* 29 species *M*, corr. ζ *Pol.* 33 Massica *Markl.*, coll. *Plin. n. h. XIV 97*

orbem, qua melior seueriorque est,	
et gentes alis insemel togatas:	36
et cum tu populos, beate, pascas,	
hunc Annona diem superba nescit.	
i nunc saecula compara, Vetustas,	
antiqui Iouis aureumque tempus:	40
non sic libera uina tunc fluebant	
nec tardum seges occupabat annum.	
una uescitur omnis ordo mensa,	
par uir femina, plebs eques senatus:	44
libertas reuerentiam remisit.	
et tu quin etiam (quis hoc uocari,	
quis promittere possit hoc deorum?)	
nobiscum socias dapes inisti.	48
iam se, quisquis is est inops, beatus	
conuiuiam ducis esse gloriatur.	
Hos inter fremitus nouosque luxus	
spectandi lenis effugit uoluptas:	52
stat, sexus rudis insciusque ferri	
ut pugnas capit improbus uiriles.	
credas ad Tanain ferumque Phasim	
Thermodontiacas calere turmas.	56

36 insemel *MA*, insimul ζ 37 tu *scripsi*, tot *M*
beate *Hess et Lafaye*, beata *M* 38 nescit *Ma*, nescis ζ *Dom.*
(land. Pol.) 41 ubera *Cornelissen* 42 tantum *Markl.*
(coll. Theb. IV 710, Lucan. III 70, Mart. XII 57, 22)
arum *Baehrens* 43 uescimur ζ 44 Parui *M*, corr. *Havet*
46 uocare *M*, corr. *Eltig.* rogare ζ 52 spectanti *Heins.*
affuit *Baehrens* 52—53 *distinxi*: 'stat', i. e. *fugere* desinit
spectandi uoluptas, ut primum feminarum pugna incipit

hic audax subit ordo pumilorum,
 quos natura brevis statim peracta
 nodosum semel in globum ligauit.
 edunt uulnera conseruntque dextras 60
 et mortem sibi (qua manu!) minantur.
 ridet Mars pater et cruenta Virtus
 casuraeque uagis grues rapinis
 mirantur pugiles ferociore. 64

Iam noctis propioribus sub umbris
 diues sparsio quos agit tumultus!
 hic intrant faciles emi puellae,
 hic agnoscitur omne quod theatris 68
 aut forma placet aut probatur arte.
 hoc plaudunt grege Lydiae tumentes,
 illic cymbala tinnulaeque Gades,
 illic agmina confremunt Syrorum, 72
 hic plebs scenica quique comminutis
 permutant uitreis gregale sulphur.

Inter quae subito cadunt uolatu
 immensae uolucrum per astra nubes, 76
 quis Nilus scatet horridusque Phasis,

57 his *Bernaerts*, hinc *Gronou.* 58 breui statu peracto *Ald.*
 peractos *Gronou.* 59 nimis? 61 quam *M.*, corr. *Auantius*
 62 Virgo *Cornelissen*, *Bellonam intellegens*, at cf. *Theb. XI*
412, VII 51, Sil. Ital. XV 40 64 pugiles *Wachsmuth*, pu-
 milos *M.*, refragante metro, mutilos *R. Vnger (Prop. IV 8, 41 s.)*
 66 post u. 78 praeter necessitatem transponit *Brandes*
 67 et 68 hic *M.*, nunc *malim* 70 ludiae *Scaliger* timentes *M.*,
 corr. τ *Dom.* 71 illo *Markl.* tinnulaeque *M.*, tynnicule-
 que *a.*, tynnuleque *A* 72 Syrarum *Cornelissen* 75 quos
Stange 77 quis—scatet *scripsi*, Quas—sacer *M.*, lacunam post
 h. u. statuit *Wachsmuth* (*idem* quas Ganges lauat ac palus

quas udo Numidae legunt sub Austro.
 desunt qui rapiant sinusque pleni
 gaudent, dum noua lucra comparantur. 80
 tollunt innumeras ad astra uoces
 'Saturnalia principis' sonantes
 et dulci 'dominum' fauore clamant:
 hoc solum uetuit licere Caesar. 84
 Vixdum caerulea Nox subibat orbem,
 descendit media nitens harena
 densas flammeus orbis inter umbras
 uincens Gnosiacae facem coronae. 88
 conlucet polus ignibus nihilque
 obscurae patitur licere nocti.
 fugit pigra Quies, inersque Somnus
 haec cernens alias abit in urbes. 92
 quis spectacula, quis iocos licentes,
 quis conuiuia, quis dapes inemptas,
 largi flumina quis canat Lyaei?

Scytharum *supplet*) 78 austro *MA*, astro *a* 79 sinus
accusatiu. est, quod monendum propter gaudent (u. 80)
 85 nox *uulgo*, Nox *scripsi*, *coll. Theb. I 498 sqq., II 60. 527 sq.,*
VI 27, X 84 (similiter Quinto Smyrn. III 514 ζωανέρη Νύξ resti-
tuendum) 86 *descendit Stange, ascendit malim (Vitruu. X*
19, 3: 'Diades scriptis suis ostendit se inuenisse ...ascendentem
machinam' eqs.) 89 *tholus conicci; certe ingens ille lychnuchus*
quin ad concamerationis alicuius in tempus erectae tignum suspen-
sus et fune ductario subleuatus fuerit, dubitare noli (Lucr. V 295.
Plin. n. h. XXXIV 14. Sidon. epist. IX carm. 2. 46—49); neque
facile dicas, quo alio artificio ignes ipsi a uentis pluuiaque defendi
potuerint 90 *obscurae ...matri? (Tibull. II 1, 87 sq., Orph. h.*
3, 1; cf. Bruchmann, epith. deor. p. 183) 95 *lycei M, corr. ζ*

iam iam deficie(n)s litare Baccho 96
in serum trahor ebrius soporem.

Quos ibit procul hic dies per annos!
quam nullo sacer exolecet aeuo,
dum montes Latii paterque Thybris, 100
dum stabit tua Roma dumque terris
quod reddis Capitolium manebit!

96. deficiens litare scripsi (*Paneg. Mess. 191. Germ. Ar. 260. Sil. It. III 111 sq. XIII 359: cf. Prop. I 8, 23*), deficio tuaque *M*, tuoque *ς*, tuaque, Bacche, Vi serum in *Bachrens*, elisione temere admissa (*uid. adn. ad. u. 8*); tuaque, Bacche probauit *Krohn*, huc *u. 52* relegato, quem iam *Markl.* uel eiciendum uel transponendum esse censuerat: frustra, nam *u. 52* interpunctione mutata uindicauimus, uersiculi autem 96 et 97 nequaquam sunt diiungendi, cum e loci *Propertiani I 3, 9 sq. imitatione* profluxerint

Subscriptio libri I in *M* haec est: P · PAPINI · STATII | SIL-
VARVM · LIBER PRIMVS EXPL INCIP · LIB II

P. PAPINI STATI
S I L V A R V M
LIBER II.

STATIVS MELIORI SVO SALVTEM.

- 1 Et familiaritas nostra qua gaudeo, Melior, uir
optime nec minus in iudicio litterarum quam in
omni uitae colore tersissime, et ipsa opusculorum
quae tibi trado condicio sic posita est ut totus hic 4
ad te liber meus etiam sine epistola spectet.
- 2 Primum enim habet Glauciam nostrum, cuius gra-
tissima infantia et qualem plerumque infelices sor-
tiuntur † apud te complexus amabam iam non 8
tibi †. huius amissi recens uulnus, ut scis, epicedio
prosecutus sum adeo festinanter ut excusandam ha-
buerim affectibus tuis celeritatem. nec nunc eam

II. SALVTEM *M.* SAL. *LI*

EPIST. 5 ad te *Vollmer*, altae *M.* alter τ *a*, alte *A*
expectet *M*, ad te spectet *Bachrens* 7 gratissimam infan-
tiam $\subset$ 8 amabam *MA* iam uero $\subset$ cuius g. infantia...
(r)apuit te, complexus placabant animos tibi *temptabam*. coll. II
1, 56—59 (complexus *illud pro nominat. plur. accipiendum esse*.
in commentatione a. 1903 edita exposui)

- apud te iacto, qui nosti, sed et ceteris indico, ne 12
 quis asperiore lima carmen examinet et a confuso
 scriptum et dolenti datum, cum paene superuacua
 3 sint tarda solacia. Polli mei uilla Surrentina
 quae sequitur, debuit a me uel in honorem eloquen- 16
 tiaae eius diligentius dici, sed amicus ignouit, in
 arborem certe tuam, Melior, et psittacum scis a
 me leues libellos quasi epigrammatis loco scriptos.
 eandem exigebat stili facilitatem leo mansuetus, 20
 quem in amphitheatro prostratum frigidum erat
 sacratissimo Imperatori ni statim traderem.
- 4 Ad Vrsu[m] quoque nostru[m], iuuenem candidissi-
 mu[m] et sine iactura desidiaae doctissimu[m], scriptam 24
 de amisso puero consolationem super ea quae ipsi
 debeo huic libro libenter inserui, quia honorem
 5 eius tibi laturus accepto est. Cludit uolumen
 genethliacon Lucani, quod Polla Argentaria, raris- 28
 sima uxor[um], cum hunc diem forte concelebra-
 remus, imputari sibi uoluit. ego non potui maiorem
 tanti auctoris habere reuerentiam quam quod laudes
 6 eius dicturus hexametros meos timui. Haec 32
 qualiacumque sunt, Melior carissime, si tibi non

12 I udico *Ma*, indico *M²A* 15 solatia *A* (sollatia *a*)
 16 honore *M*, corr. ζ 20 agilitatem *Cornelissen* 22 tradere
Barth 26 dehec *M*, deh /// *A**, corr. ζ libenter *M*, om. *a*,
add. A 27 acceptum (ζ) est. Cludit *Madvig*, accepto Excludit *M*,
 laturus est acceptum. Excl. *Markl.* 28 sq. rarissima (r exp. et c
suprascr. M²) uxor[um] *M*, carissima uxor *a*, rarissima uxorū *A*
 29 concelebraremus *scripsi*, consuleremus *M*, consideremus *a*, conside-
 raremus *Dom.*, Consuleremus *A**, consecraremus *Auant.*, coleremus
Skutsch, una coleremus *Postgate* 30 maiorem *MA*, om. *a*

displicuerint, a te publicum accipiant; si minus, ad
me reuertantur.

I.

GLAVCIAS.

Quod tibi praerepti, Melior, solamen alumni
improbis ante rogos et adhuc uiuente fauilla
ordiar? abruptis etiam nunc flebile uenis
uulnus hiat magnaue patet uia lubrica plagae, 4
cum iam egomet cantus et uerba medentia saeuus
confero. tu planctus lamentaque fortia mauis
odistique chelyn surdaque auerteris aure.
intempesta cano: citius me tigris abactis 8
fetibus orbatique uelint audire leones.
nec si tergeminum Sicula de uirgine carmen
affluat aut siluis chelys intellecta ferisque,
mulceat insanos gemitus. stat pectore demens 12
luctus et admoto latrant praecordia tactu.

Nemo uetat: satiare malis aegrumque dolorem
libertate doma. iam flendi expleta uoluptas
iamque preces fessus non indignaris amicas? 16
iamne canam? lacrimis en et mea carmine in ipso

34 si minus *M*, Sī minus *A'* (Summi *a*)

I GLAVCIAS ATEDII MELIORIS DELICATVS *M* itemque *A*, nisi quod
dedicatus *A'* (ex *Dom.*); cf. *Vollmer* p. 208 4—6 *distinx.* *Voll-*
mer, *uulgabatur*: plagae. cum—confero, tu 6 confero *a*, con-
sero *M* manus *M*, mauis *M*² 11 ut *M*, corr. *ς* 16 Iamne
Pol. 17 *sq.* carmina—Ore *M*, corr. *Friederich*

ora natant tristesque cadunt in uerba liturae.
 ipse etenim tecum nigrae sollemnia pompae
 spectatumque Vrbi scelus et puerile feretrum 20
 produxi: saeuos damnati turis acervos
 plorantemque animam supra sua funera uidi,
 teque patrum gemitus superantem et brachia matrum
 complexumque rogos ignemque haurire parantem 24
 uix tenui similis comes offendique tenendo.
 et nunc, heu, uittis et frontis honore soluto
 infaustus uates uersa mea pectora tecum
 plango lyra: *fletus* comitem sociumque doloris, 28
 si merui luctusque tui consortia sensi,
 iam lenis patiare precor. *me* fulmine in ipso
 audiuerē patres, ego iuxta busta profusis
 matribus atque piis cecini solacia natis 32
 et mihi, cum proprios gemerem defectus ad ignes
 (quem, Natura!) patrem. nec te lugere seuerus
 arceo, sed confer gemitus pariterque fleamus.
 Iamdudum dignos aditus laudumque tuarum, 36
 o merito dilecte puer, primordia quaerens
 distrahor. hinc anni stantes in limine uitae,
 hinc me forma rapit, rapit inde modestia praecox
 et pudor et tenero probitas maturior aeuo. 40
 o ubi purpureo suffusus sanguine candor
 sidereiue orbes radiataque lumina caelo

21 *distinxi* damnat *M*, corr. ζ 23 et *M*, om. *a*, add. *A*
 26 frondis *Cruceus* 28 *fletus* scripsi, et diu *M*, at diri ζ , en
 duri *Markl.*, sed tu *Vahlen*, at dici *Slater*, audiri *Phillimore*, crudi
Housman 30 *me* ζ , iam *M* 32 at *M*, corr. *m* 33 deiectus
Waller 34 tu *M*, corr. *m* 38 lumine *Ma*, limine *m* (*in*
mg.) *A* 40 grauitas *Baehrens* 42 Phoebo *Markl.*, an ceu fol?

et castigatae collecta modestia frontis
 ingenuique super crines mollisque decorae 44
 margo comae? blandis ubinam ora arguta querelis
 osculaque impliciti uernos redolentia flores
 et mixtae risu lacrimae penitusque loquentis
 Hyblaeis uox mersa fauis? cui sibila serpens 48
 poneret et saeuae uellent seruire uouercae.
 nil ueris adfingo bonis. heu lactea colla,
 brachiaque heu, qu<o i>am domini sine pondere ceruix!
 o ubi uenturae spes non longinqua iuuentae 52
 atque genis optatus honos iurataque multum
 barba tibi? cuncta in cineres grauis intulit hora
 hostilisque dies: nobis meminisse relictum.
 quis tua colloquiis hilaris mulcebit amatis 56
 pectora? quis curas mentisque arcana remittet?
 accensum quis bile fera famulisque time(n)dum
 leniet ardentique in se deflectet ab ira?
 inceptas quis ab ore dapes libataque uina 60
 auferet et dulci turbabit cuncta rapina?

43 modestia *mihi suspectum*, *requiri* ferocia uidetur (cf. 108):
 similiter Theb. IX 687 sq.: 'castigata iubarum Libertas'; cicien-
 dum igitur interpretamentum e u. 39 inlatum 48 mersa scripsi,
 mixta *M*, pasta *Heins.*, tincta *Markl.*, mulsa *Housman*
 49 nollent sacuire nescio quis ap. *Phillimore* 51 Brachia-
 que numquam *M*, brachiaque <et> numquam c *Dom.*, brachia, quo
 numquam *Saftien*, brachiaque! heu nunc iam *Karsten*, brachiaque
 heu, quo iam scripsi 56 amatus *Madvig*, colloquia 'hilara'
 perperam intellegens (cf. ad V 2, 126 adnotata), amantis *Otto*
 58 ferat *M*, corr. *Markl.* timentem *M*, corr. *m. tumentem*
Dom. A', quam coniecturam e male intellecto loco Theb. XI 378 sq.
 natam esse apparet (nam *Plautinum illud Cas. 325 sq. quam prae*
aduocetur, nemo est quin uideat). minantem nos olim

quis matutinos abrumpet murmure somnos
 impositus stratis abitusque morabitur artis
 nexibus atque ipsos renouabit ad oscula postes? 64
 obuius intranti rursus quis in ora manusque
 prosiliet breuibisque umeros circumdabit ulnis?
 muta domus, *squalor* desolatique penates,
 et situs in thalamis et maesta silentia mensis! 68

Quid mirum, tanto si te pius alter honorat
 funere? tu domino requies portusque senectae,
 tu modo deliciae, dulces modo pectore curae.
 non te barbaricae uersabat turbo catastae, 72
 nec mixtus Phariis uenalis mercibus infans
 compositosque sales meditataque uerba locutus
 quaesisti lasciuus erum tardeque parasti.
 hic domus, hinc ortus, dominique penetibus olim 76
 carus uterque parens atque in tua gaudia liber,
 ne quererere genus. raptum sed protinus aluo
 sustulit exultans ac prima lucida uoce
 astra salutantem dominus sibi mente dicauit, 80
 amplexusque sinu tulit et genuisse putauit.
 fas mihi sanctorum uenia dixisse parentum,
 tuque oro, Natura, sinas, cui prima per orbem
 iura animis sancire datum: non omnia sanguis 84

63 impositi *Schrader*, imposito *Waller* 64 renouabit (*scil.*
oscula ipsos ad postes) *scripsi*, reuocabit *M* adque ipsos
 reuoc. *Pol.*, aque ipso reuoc. — poste ζ 64. 65 in oscula —
 ad ora *Postgate* 67 *squalor scripsi*, fateor *M*, pariter *Markl.*,
 statio *R. Vnger*, stat ero *Baehrens*, mussat *Housman* 69 plus
M, corr. *Pol.* alter *M*, corr. *Dom.* 71 dulcis—cura *Elter*
 72 turbo *MA**, turba *a* 76 hic *Krohn*, Hinc *M*
 78 quaerere *M*, corr. *m* sed *M*, te ζ 83 ora *M*, corr. *M*²
 84 animus *M*, corr. ζ sancire *M*, sanare *a*, sociare *Dom.*

proximus aut serie generis demissa propago
 alligat; interius noua saepe adscitaque serpunt
 pignora conexis. natos genuisse necesse est,
 elegisse iuuat. tenero sic blandus Achilli 88
 semifer Haemonium uincebat Pelea Chiron.
 nec senior Peleus natum comitatus in arma
 Troica, sed claro Phoenix haerebat alumno.
 optabat longe reditus Pallantis ouantis 92
 Euander, fidus pugnas spectabat Acoetes.
 cumque procul nitidis genitor cessaret ab astris,
 fluctuagus uolucrum comebat Persea Dictys.
 quid referam altricum uictas pietate parentes? 96
 quid te post cineres deceptaque funera matris
 tutius Inoo reptantem pectore, Bacche?
 iam secura patris Tuscis regnabat in undis
 Ilia, portantem lassabat Romulus Accam. 100
 uidi ego transertos alieno in robore ramos
 altius ire suis. et te iam fecerat illi
 mens animusque patrem, necdum moresue decorue:
 tu tamen et uinctas etiam nunc murmure uoces 104
 uagitumque rudem fletusque infantis amabas.
 Ille, uelut primos expiraturus ad Austros
 mollibus in pratis alte flos improbus extat,
 sic tener ante diem uultu gressuque superbo 108

(affert *A'*, *sincerae memoriae ignarus*), restituit *Heins.*

88 Flegisse *M*, Et fleuisse *a*, At legisse *Dom.*, Elegisse *A**.

91 caro ζ 94 Argis *Daries* 95 tollebat *Markl.*
 <re>fouebat *temptabam* 97 fulmina *Markl.*, foedera *malim*

99 parens *Dom.* 104 iunctas *M²*, mutas ζ , motas etiam tum
 in murmura *Markl.*, truncas *Bachrens*, fortasse legendum mixtas,
 cf. tamen *Theb.* V 613 sq.: 'uerba ligatis Imperfecta sonis'

uicerat aequales multumque reliquerat annos,
 siue catenatis curuatus membra palaestris
 staret, Amyclaea conceptum matre putares:
 Oebaliden illo praeceps mutaret Apollo, 112
 Alcides pensaret Hylan; seu gratus amictu
 Attica facundi decurreret orsa Menandri:
 laudaret gauisa sonum crinemque decorum
 fregisset rosea lasciuia Thalia corona; 116
 Maeonium siue ille senem Troiaeque labores
 diceret aut casus tarde remeantis Vlixis:
 ipse pater sensus, ipsi stupuere magistri.
 scilicet infausta Lachesis cunabula dextra 120
 attigit, et gremio puerum complexa fouebat
 Inuidia: illa genas et adultum comere crinem,
 et monstrare artes et uerba infigere. que(m) nunc
 plangimus! Herculeos annis aequare labores 124
 coeperat adsurgens, sed adhuc infantia iuxta;
 iam tamen et ualidi gressus mensuraque maior
 cultibus et iussae puero decrescere uestes.
 cum tener assuescis, quae non gestamina mitis 128
 festinabat erus! breuibus constringere laenis
 pectora et † angusta telas artare lacerna †

110 pelestis *M*, corr. ζ 113 Graius ζ 114 Actica
M, corr. *M*² iucundi *Schrader* 116 pressisset *m* ζ
 119 stipuere *M*, corr. ζ 123 haec monstrare *Baehrens*
 quem *scripsi*, quae *M* 125 et *Markl.* mixta *M*²
 127 iussae *scripsi*, uisae *M* 128 tum *Baehrens* tener assue-
 scis *scripsi*, tibi quas uestes *M*, tibi quas lanas *Housman*, tibi quas
 telas *Postgate*, tibi quaeuisses *Phillimore*, tibi quas uelles *tempta-*
ueram 129 lanis *Is. Pontan.* 130 angusta ζ angustante
 alas *Postgate*, undanti t. a. lacernae *temptabam* (*Theb. IV 266*,
coll. Plaut. Epid. 436. Verg. A. V 146, XII 471. Claud. V 177)

<iam tibi permittens, non indulgebat acanthos,> 130^a
 enormes non ille sinus; sed semper ad annos
 texta legens modo puniceo uelabat amictu, 132
 nunc herbas imitante sinu, nunc dulce rubenti
 murice; nunc uiuis digitos incendere gemmis
 gaudebat; non turba comes, non munera cessant:
 sola uerecundo derat praetexta decori. 136

Haec fortuna domus. subitas inimica leuauit
 Parca manus. quo, diua, feros grauis exeris unguet?
 non te forma mouet, non te lacrimabilis aetas?
 hunc nec saeua uiro potuisset carpere Procne; 140
 nec fera crudeles Colchis durasset in iras,
 editus Aeolia nec si foret iste Creusa;
 toruus ab hoc Athamas insanos flecteret arcus,
 hunc quamquam Hectoreos cineres Troiamque perosus 144
 turribus e Phrygiis flesset missurus Vlixes.

Septima lux, et iam frigentia lumina torpent,
 iam complexa manu crinem tenet infera Iuno.
 ille tamen, Parcis fragiles urgentibus annis, 148
 te uultu moriente uidet linguaque cadente
 murmurat; in te omnes uacui iam pectoris efflat
 reliquias, solum meminit solumque uocantem
 exaudit tibiue ora mouet, tibi uerba † relinquit 152
 et prohibet gemitus consolaturque dolentem.
 gratum est, Fata, tamen, quod non mors lenta iacentis

130^a *lacunam expleui e. g.* 132 leges *M*, corr. ς 136 derat
Bachrens, deerat *M* 138 angues *M*, corr. *Meurs* 139 non
 te, illacrimabilis, aetas *Peerlkamp* 143 ad *M*, corr. *Markl.*
 144 Hectoreos crines *R. Unger*, H. manes *conieci* 145 et *Ma*,
 e *M*² (uel *m*) *A* 152 requirit *Phillimore*, puto retemptat (*Ouid.*
m. I 746: 'uerba intermissa retemptat')

exedit puerile decus, manesque subiuit
integer et nullo temeratus corpora damno, 156
qualis erat.

Quid ego exequias et prodiga flammis
dona loquar maestoque ardentia funera luxu?
quod tibi purpureo tristis rogos aggere creuit,
quod Cilicum flores, quod munera graminis Indi, 160
quodque Arabes Phariique Palaestinique liquores
arsuram lauere comam? cupit omnia ferre
prodigus et totos Melior succendere census,
desertas exosus opes; sed non capit ignis 164
inuidus, atque artae desunt in munera flammae.

Horror habet sensus. qualem te funere summo
atque rogam iuxta, Melior placidissime quondam,
extimui! tune ille hilaris comisque uideri? 168
unde animi saeuaeque manus et barbarus horror,
dum modo fusus humi lucem auersaris iniquam,
nunc toruus pariter uestes et pectora rumpis
dilectosque premis uisus et frigida † lambis 172
oscula? erant illic genitor materque iacentis
maesta, sed attoniti te spectauere parentes.
quid mirum? plebs cuncta nefas et praeuia flerunt
agmina, Flaminio quae limite Muluus agger 176
transuehit, immeritus flammis dum tristibus infans
traditur. et gemitum formaque aeuoque meretur:

158 loquor *M*, corr. *Dom*. 159 torus ζ 161 Palaesti-
nique *I. Selden*, palam est uidique *MA* (palam est uidique *a*)
162 comam *Mm*, comas *M*¹ 169 barbaris *M*, corr. *m*
172 lambis *M*, libas *Bentl.*, carpis *Markl.*, labris *Peerlkamp*, cla-
mas *conieci* 176 Muluus *M*, Miluius ζ , 178 aeuoque *Wil-*
helmi, ac uoce *M*

talis in Isthmiacos perlatus ab aequore portus
 naufragus imposita iacuit sub matre Palaemon; 180
 sic et in anguiferae ludentem gramine Lernae
 rescissum squamis avidus bibit ignis Ophelten.

Pone metus Letique minas desiste uereri:
 illum nec terno latrabit Cerberus ore, 184
 nulla Soror flammis, nulla adsurgentibus hydrys
 terrebit; quin ipse auidae trux Nauita cumbae
 interius steriles ripas et adusta subibit
 litora, ne puero dura ascendisse facultas. 188

Quid mihi gaudenti proles Cyllenia uirga
 nuntiat? estne aliquid tam saeuo in tempore laetum?
 nouerat effigies generosique ardua Blaesi
 ora puer, dum saepe domi noua sarta ligantem 192
 te uidet et similes tergentem pectore ceras.
 hunc ubi Lethaei lustrantem gurgitis oras
 Ausonios inter proceres seriemque Quirini
 adgnouit, timide primum uestigia iungit 196
 accessu tacito summosque lacessit amictus,
 inde mora(n)s sequitur; neque enim magis ille trahentem
 spernit et ignota credit de stirpe nepotum.
 mox ubi delicias et rari pignus amici 200
 sensit et amissi puerum solacia Blaesi,
 tollit humo magnaue ligat ceruice diuque

179 perlatus *scripsi* (*Ouid. F. VI 500*), prolatus *M*, prolutus
Polster 182 ignis *Koestlin*, anguis *M* 183 reuereri *M*, *corr. m*

188 accendisse *MA*, ascendisse *m* $\subset$ *A* 189 uirgo *M*, *corr.*
Pol. m 191 effigiem $\subset$ *Pol.* blessi *MA*, *corr.* $\subset$ 193 curas
M, *corr. Sandstroem et Polster* 197 tacito *m*, tatito *uel* tanto *M*

198 morans *scripsi* (*Hom. II 9: κατεπόκει*), magis *M* 201 blessi
MA

ipse manu gaudens uehit et, quae munera mollis
 Elysii, steriles ramos mutasque uolucres 204
 porgit et optunso pallentes germine flores.
 nec prohibet meminisse tui, sed pectora blandus
 miscet et alternum pueri partitur amorem.
 Hic finis raptō. quin tu iam uulnera sedas 208
 et tollis mersum luctu caput? omnia functa
 aut moritura uides: obeunt noctesque diesque
 astraque, nec solidis prodest sua machina terris.
 nam populos, mortale genus, plebisque caducae 212
 quis fleat interitus? hos bella, hos aequora poscunt;
 his amor exitio, furor his et saeua cupido,
 ut sileam morbos; hos ora rigentia Brumae,
 illos implacido letalis Sirius igni, 216
 hos manet imbrifero pallens Autumnus hiatu.
 quicquid inît ortus, finem timet. ibimus omnes,
 ibimus: immensis urnam quatit *Aeacus antris*.
 ast hic, quem geminus, felix hominesque deosque 220
 et dubios casus et caecae lubrica uitae
 effugit, immunis fati. non ille rogauit,
 non timuit meruitue mori: nos anxia plebes,
 nos miseri, quibus unde dies suprema, quis aeui 224
 exitus, incertum, quibus instet fulmen ab astris,
 quae nubes fatale sonet. nil flecteris istis?

203 ipse umeris? 204 multasque *M*, corr. ζ *Dom.* 205 por-
 sit *M*, corr. *Barth* lumine *Markl.* 207 puero *Markl.* sorti-
 tur *Baehrens* 212 populus *M*, corr. ζ 214 caeca *Markl.*
 218 inît uel ant *M*, habent *a*, inît *A** timet *MA*, dabit *a*, uidet
Baehrens 219 antris *scripsi*, umbris *M*, ulnis ζ , innumeris —
 umbris *Lundstroem* 222 fati ζ 223 renuitue *Heins.*, at uid.
commentar. ad V 1, 205 226 sonent ζ

sed flectere libens. ades huc 'emissus ab atro
 limine, cui soli cuncta impetrare facultas, 228
 Glaucia (*nil* sontes animas nec Portitor arcet
tergeminæ sonitusue ferae): tu pectora mulce,
 tu prohibe manare genas, noctesque beatas
 dulcibus alloquiis et uinis uultibus imple, 232
 et periisse nega; desolatamque sororem,
 qui potes, et miseros perge insinuare parentes.

II.

VILLA SVRRENTINA POLLII FELICIS.

Est inter notos Sirenum nomine muros
 saxaque Tyrrhenae templis onerata Mineruae
 celsa Dicarchei speculatrix uilla profundi.
 qua Bromio dilectus ager, collesque per altos 4
 uritur et prelis non inuidet una Falernis.
 huc me post patrii laetum quinquennia lustris,
 cum stadio iam pigra quies canusque sederet
 puluis, ad Ambracias conuersa gymnade frondes, 8
 trans gentile fretum placidi facundia Polli
 detulit et nitidae iuuenilis gratia Pollae,

229 Glaucia insontes *M*, Glaucias ins. ζ *a*, Glaucia nam ins. ζ *Dom.*, Glaucia *A*, 'Do addit nā. In 1° poggii abest' *A**, Glaucia. si ins. *Macnaghten*, Cui soli c. i. f., Glaucia es: ins. *R. Unger*, nil sontes *scripsi* (cf. *I* 5, 17. *Theb. IX* 610: 'more nihil Graio' sim.)
 230 terge(m)inae so(n)itusue ferae *scripsi*, nec durae comes ille ferarum *M*, dirae ζ , n. d. sonus i. f. *R. Unger*, n. durae comes i. serae *Housman*, n. dirae coma saeua f. *Postgate* 234 qua *Dom.*

II. *Titulum eundem exhibent* *MA* 7 parta *Markl.*

flectere iam cupidum gressus, qua limite noto
Appia longarum teritur regina uiarum. 12

Sed iuuere morae. placido lunata recessu
hinc atque hinc curuas perrumpunt aequora rupes:
dat natura larem montique interuenit aruum,
litus et in terras scopulis pendentibus exit. 16
gratia prima loci, gemina testudine fumant
balnea et e tectis occurrit dulcis amaro
nympha mari. leuis hic Phorci chorus udaeque crines
Cymodoce uiridisque cupit Galatea lauari. 20
ante domum tumidae moderator caerulus undae
excubat, innocui custos laris; huius amico
spumant templa salo. felicia rura tuetur
Alcides; gaudet gemino sub numine portus: 24
hic seruat terras, hic saeuis fluctibus obstat.
mira quies pelagi: ponunt hic lassa furorem
aequora, et insani spirant clementius Austri;
hic praeceps minus audet hiems, nulloque tumultu 28
stagna modesta iacent dominique imitantia mores.

Inde per obliquas erepit porticus arces,
urbis opus, longoque domat saxa aspera dorso.
qua prius obscuro permixti puluere soles 32

15 larem *scripsi*, *coll. u. 22*, locum *M*, lacum *Heins.* aruum
scripsi (*cf. uu. 16 et 25 'terras', u. 23 'rura'*), unum *M*, uncum *uel*
imū *Gronou.*, udum *Heins.*, umor *R. Vnger*, unda *Baehrens*
16 in terras *M*, ulterius *Markl.*, interius *Baehrens*, inter aquas *Gras-*
berger cedentibus *conieci* 18 tectis *scripsi*, terris *M*, thermis
Polster 19 lymp̄a *Barth* 23 solo *M*, *corr. Dom.*
30 artes *Krohn* 32 obsceno *Baehrens* (*quo uocabulo Statius*
non utitur), aestiuo (*Copa 5, Claudian. XXVIII 215*) *nescioquis:*
nihil mutandum

et feritas inamoena uiae, nunc ire uoluptas:
qualis, si subeas Ephyres Baccheidos altum
culmen, ab Inoo fert semita tecta Lyaeo.

Non, mihi si cunctos *Helicon* indulgeat amnes 36
et superet Piplea sitim largeque uolantis
ungula sudet equi reseretque arcana pudicos
Phemonoe fontes uel quos meus auspice Phoebō
altius immersa turbauit *Pollius* urna, 40
innumeras ualeam species cultusque locorum
Pieriis aequare modis. uix ordine longo
suffecere oculi, uix, dum per singula ducor,
suffecere gradus. quae rerum turba! locine 44
ingenium an domini mirer prius? haec domus ortus
aspicit et Phoebi tenerum iubar; illa cadentem
detinet exactamque negat dimittere lucem,
cum iam fessa dies et in aequora montis opaci 48
umbra cadit uitreoque natant praetoria ponto.
haec pelagi clamore fremunt, haec tecta sonoros
ignorant fluctus terraeque silentia malunt.
his fauit natura locis, hic uicta colenti 52
cessit et ignotos docilis mansueuit in usus.
mons erat hic ubi plana uides, et lustra fuerunt
quae nunc tecta subis; ubi nunc nemora ardua cernis,
hic nec terra fuit: domuit possessor, et illum 56
formantem rupes expugnantemque secuta

35 Lyaeo ζ, lyceo *M*, Lechaeo *Dom.* (*coll. Strab. VIII p. 380 c*)
36 amnes *MA** *Dom.*, annos *a* 37 an saturet? Pimplea *Dom.*
38 sedet *MA*, se det *Gronou.*, sudet *scripsi*, *coll. II 7, 4, Pausan. II 3, 5: καὶ τὸ ὄρεσσι οἱ δὲ ἑπὶ τοῦ Πηλίου ὄρεος* 44 lo-
ciue *M*, *corr. ζ Pol.* 47 negat *M*, *corr. m* 52 hic ζ, hic
an his in *M*, non liquet 55 qua *Klotz* an tuta subis?

gaudet humus. nunc cerne iugum discentia saxa
 intrantesque domos iussumque recedere montem.
 iam Methymnaei uatis manus et chelys una 60
 Thebais et Getici cedat tibi gloria plectri:
 et tu saxa moues, et te nemora alta sequuntur.

Quid referam ueteres ceraeque aerisque figuras,
 si quid Apellei gaudent animasse colores, 64
 si quid adhuc uacua, tamen admirabile, Pisa
 Phidiacae rasere manus, quod ab arte Myronis
 aut Polycleto iussum est quod uiuere caelo,
 aeraque ab Isthmiacis auro potiora fauillis, 68
 ora ducum ac uatum sapientumque ora priorum,
 quos tibi cura sequi, quos toto pectore sentis,
 expers curarum atque animum uirtute quieta
 compositus semperque tuus?

Quid mille reuoluam 72
 culmina uisendique uices? sua cuique uoluptas
 atque omni proprium thalamo mare, transque iacentem
 Nerea diuersis seruit sua terra fenestris:
 haec uidet Inarimen, illinc Prochyta aspera paret; 76
 armiger hac magni patet Hectoris, inde malignum
 aëra respirat pelago circumflua Nesis;
 inde uagis omen felix Euploea carinis
 quaeque ferit curuos exerta Megalia fluctus; 80
 angitur et domino contra recubante proculque

59 intrantemque *Rothstein* 60 me tymnei *M*, mytilenei *a*,
 Methymnei *A* 67 polycliteo *M*, corr. *m* 71 turbarum *Markl.*
 73 lumina *Lenz* 76 proclita *M*, corr. *ς* 78 nesis
MA, corr. *ς* 79 cauis *ς* euboea *MA*, corr. *ς* (*Euplea Pol.*)
 80 terit *Heins.* 81 et *M*, hinc *Markl.*, hac *Baehrens*, en con-

Surrentina tuus spectat praetoria Limon.
 una tamen cunctis procul eminet una diaetis,
 quae tibi Parthenopen derecto limite ponti 84
 ingerit: hic Graïs penitus delecta metallis
 saxa; quod Eoae respergit uena Syenes,
 Synnade quod maesta Phrygiae fodere secures
 per Cybeles lugentis agros, ubi marmore picto 88
 candida purpureo distinguitur area gyro;
 hic et Amyclaei caesum de monte Lycurgi
 quod uiret et molles imitatur rupibus herbas,
 hic Nomadum lucent flauentia saxa Thasosque 92
 et Chios et gaudens fluctus *sim(u)lare* Carystos:
 omnia Chalcidicas turres obuersa salutant.
 macte animo, quod Graia probas, quod Graia frequentas
 arua; nec inuideant quae te genuere Dicarchi 96
 moenia: nos docto melius potiemur alumno.
 Quid nunc ruris opes pontoque noualia dicam
 iniecta et madidas Baccheo nectare rupes?
 saepe per autumnum iam pubescente Lyæo 100
 conscendit scopulos noctisque occulta sub umbra
 palmite maturo rorantia lumina tersit
 Nereis et dulces rapuit de collibus uuas.
 saepe et uicino sparsa est uindemia fluctu 104

ieci (Ouid. met. VIII 590: 'procul en procul una recessit Insula, grata mihi') 82 liman *M*, limen *a*, Limon *Dom.*, limau 'A*

83 illa tamen *Bachrens*, iure tamen *nescioquis* 85 desecta
Auantius 86 et 87 quot *M*, corr. *ς* 93 simulare *scripsi*,
 spectare *M*, fluctu certare (*coll. IV 2, 28, at dativo quartae ab-*
stinuisse Papinium constat) uel fluctus aequare *Salmas. et Heins.*
 (*Adu. p. 10*), spirare *Polster*, superare *Waller*, praestare *Postgate*
 95 grata (*bis*) *M*, corr. *Genacerts*

et Satyri cecidere uadis, nudamque per undas
Dorida montani cupierunt prendere Panes.

Sis felix, tellus, dominis ambobus in annos
Mygdonii Pyliique senis nec nobile mutes 108
seruitium, nec te cultu *Tirynthia* uincat
aula Dicarcheique sinus, nec saepius istis
blanda Therapnaei placeant uineta Galaesi.
hic ubi Pierias exercet Pollius artes, 112
seu uoluit monitus quos dat Gargettius auctor
seu nostram quatit ille chelyn seu dissona nectit
carmina siue minax ultorem stringit iambon,
hinc leuis e scopulis meliora ad carmina Siren 116
aduolat, hinc motis audit Tritonia cristis.
tunc rapidi ponunt flatus, maria ipsa uetantur
obstrepere, emergunt pelago doctamque trahuntur
ad chelyn et blandi scopulis delphines aderrant. 120

Viue, Midae gazis et Lydo ditior auro,
Troica et Euphratae supra diademata felix,
quem non ambigui fascēs, non mobile uulgus,
non leges, non castra terent, qui pectore magno 124
spemque metumque domas, *fūco* sublimior omni,

105 udamque *Markl.* 110 aula *M* ('per a. *Tirynthiam Bau-*
los . . . innuit, quo Geryonae armentum Hercules ex Hispaniis redux
dicebatur compulisse' Heins.), ora *Baehrens*, (uincant) arua *Nohl*,
uilla conieci (*Herculanensem intellego, Tiburtinum significari Voll-*
mer opinatur) 110. 111 isti—placent *M*, istis—placeant *Auantius*

111 pineta *Heins.* (*coll. Prop. II 34, 67*), quod 'sub uindemiam a
nimis caloribus periculum illic terrarum etiamnum fuisse possit ui-
deri' 112 tibi *Dom.* 113 gargeticus *MA*, corr. ς 116 hinc
*MA**, huc *Dom.* 117 huc *Dom.* 118 rabidi ς uerentur *Markl.*,

119 trahunt *M*, corr. *m* 120 blandis? 122 diademate *M*,
corr. *Dom.* 124 tenent ς 125 tuto *M*, uitio *Dom.*, motu

exemptus fatis indignantemque refellens
 Fortunam; dubio quem non in turbine rerum
 deprendet suprema dies, sed abire paratum 128
 ac plenum uita. nos, uilis turba, caducis
 deservire bonis semperque optare parati,
 spargimur in casus: celsa tu mentis ab arce
 despicias errantes humanaque gaudia rides. 132
 tempus erat, cum te geminae suffragia terrae
 diriperent celsusque duas ueherere per urbes,
 inde Dicarcheis multum uenerande colonis,
 hinc adscite meis pariterque his largus et illis 136
 ac iuuenile calens, plectri<s quo>que et ore superbus.
 at nunc discussa rerum caligine uerum
 aspicias: illo alii rursus iactantur in alto,
 cum tua securos portus placidamque quietem 140
 intrauit non quassa ratis. sic perge nec umquam
 emeritam in nostras puppem dimitte procellas.
 tuque, nurus inter longe <praesignis in oris 147

Polster, titulo *Grasberger*, cura *Krohn*, uoto *Waller*, fucō *scripsi*,
 coll. *Ouid. F. I 303*, ludo *temptaueram* (*Theb. III 179*: 'uarioque exer-
 cita ludo *Fatorum gens*'; de ludo *Fortunae* cf. *Hor. c. III 29, 50*,
II 1, 3) 126 *refellens Markl.*, *refelles M.*, *repellis c* 127 du-
 bium *I. Is. Pontan.* 136 *pariter probum* (*Theb. XI 523. Silu.*
II 3, 31. IV 2, 8 al.) 137 *plectris quoque et ore scripsi*, *plectrique*
errore M., *plectrique decore Markl.* (*plectrique nitore Grasberger*),
patriaeque errore Madvig, *sceptribus errore Rothstein* 138 *Ac M.*,
corr. c 139 *iactentur Barth* 140 *cum scripsi*, *Et M.*, sed *Post-*
gate *blandamque c* 142 *dimitte m c*, *dimittere M.*, *demitte A*
 143—146 *transposuit Antonius Amiterninus* 147 *inter La-*
tias R. Vnger *longe pulcherrima*, cuius *Auantius*, (*longe*) *placidis-*
sima mg. cod. Paris. *lacunam statuit Dom.*, *suppleui e. g.*
 1. <nitidissima Polla> *Sudhaus*, <1. doctissima Polla, Aequas- mente

<i>Euboicis, salue! tua non</i> > praecordia curae,	147*
non frontem <i>nouere</i> minae, sed candida semper	
gaudia et in uultu † curarum ignara uoluptas,	
non tibi sepositas infelix strangulat arca	
diuitias audique animum dispendia torquent	151
fenoris; expositi census et docta fruendi	
temperies. non ulla deo meliore cohaerent	
pectora, non alias docuit Concordia mentes	
< <i>pacta tori fouisse magis. consortia laudis</i> >	154*
discite securi, quorum de <i>foedere</i> mixtae	143
in longum coiere faces sanctusque pudicae	
seruat amicitiae leges amor. ite per annos	
saeculaque et priscae titulos praecedite famae.	146

III.

ARBOR ATEDII MELIORIS.

Stat, quae perspicuas nitidi Melioris opacet
arbor aquas complexa lacus. quae robore ab imo

uirum;> l. pr. curae [scil. 'absunt a cura'] *Vollmer*, l. <praedo-
cta Latinas Parque uiro mentem, cui non> pr. curae *Philli-
more* 148 nouere *scripsi*, uescere *M*, uertere *Dom. (inde A')*,
traxere (duxere, laesere) *Heins.*, insedere *R. Vnger*, secuere *Baeh-
rens* 147—148 Tuque n. i. l. <pulcerrima, cuius Non trepido
motu ualeant> praecc. curae, Non f. miscere m. *Buecheler*, Tuque
n. i. l. <praeclara per urbes Euboicas, audent cui non> p. c., N. f.
uestire (uexare) m. *nos olim* 149 rugarum *Heins.*, turbarum
(culparum) *R. Vnger*, fuit qui furiarum *coniceret* 151 aui-
diue ☞ 154 deuit ☞ 154* *lacunam agnouit Housman*,
sententiam ad hunc modum <uincula amare magis. fallentis gaudia
uitae> *idem u. d. reconcinnabat: inde nostra manarunt* 143 Di-
scite *M*, uiuite ☞, degite *Polster* de foedere *scripsi*, de pectore *M*

III. 1 opacat ☞ 2 *distinxi* quae *M*, ea *Markl.*, quid

cur <inst>rata uadis redit inde cacumine recto
 ardua, ceu mediis iterum nascatur ab undis 4
 atque habitet uitreum tacitis radicibus amnem?
 quid Phoebum tam parua rogem? uos dicite causas,
 Naides, et faciles, satis est, date carmina Fauni.
 Nympharum tenerae fugiebant Pana cateruae; 8
 ille quidem cunctas quamquam uelit, it tamen unam
 in Pholoen. siluis haec fluminibusque sequentis
 nunc hirtos gressus, nunc improba cornua uitat.
 iamque et belligerum Iani nemus atraque Caci 12
 rura Quirinalesque fuga suspensa per agros
 Caelica tesca subit; ibi demum uicta labore,
 fessa metu, qua nunc placidi Melioris aperti
 stant sine fraude lares, niueos collegit amictus 16
 artius et flauae posuit se margine ripae.
 insequitur uelox pecorum deus et sua credit
 conubia, ardenti iamiam suspiria librat
 pectore, iam praedae leuis imminet. ecce citatos 20
 aduertit Diana gradus, dum per iuga septem
 errat Auentinaeque legit uestigia ceruae.
 paenituit uidisse deam, conuersaque fidas
 ad comites: 'numquamne audis arcebo rapinis 24
 hoc petulans foedumque pecus, semperque pudici

uel cur *Postgate* 3 cur instrata scripsi, Curuata *M*, incuruata
 ζ, Accuruata *Pol*. uadis *MA**, nodis *M*² in *mg.*, curuata in
 nodis *a*, curuata in nodos *Dom.*, curuata, enodis *Markl.* 9. i. q.
 it c. tanquam u. et. t. u. *M*, corr. *Markl.* (it tamen ζ)
 10 et *Ma*, haec *m* ζ *Dom.*, hec *A**, ea *Parm.*, set *Krohn*, cita
 nos olim 14 tesca *Markl.* [cf. *Ouid. met. V* 613: 'et qua uia
 nulla'], tecta *M* 16. 17 niueos—flauae scripsi, flauos—niueae *M*
 18 credens *Markl.*

decrescet mihi turba chori?' sic † deinde locuta
 depromit pharetra telum breue, quod neque flexis
 cornibus aut solito torquet stridore, sed una 28
 emisit contenta manu laeuamque sopori
 Naidos auersa fertur tetigisse sagitta.
 illa diem pariter surgens hostemque proteruum
 uidit et in fontem, niueos ne panderet artus, 32
 sicut erat, cum ueste ruit, stagnisque sub altis
 Pana sequi credens ima latus implicat alga.
 quid faceret subito deceptus praedo? nec altis
 credere corpus aquis hirtae sibi conscius audet 36
 pellis et a tenero nandi rudis. omnia questus,
 immitem *Pholoen*, stagna inuida et inuida tela,
 primaeuam uisu platanum, cui longa propago
 innumeraeque manus et iturus in aethera uertex, 40
 deposuit iuxta uiuamque adgressit harenam
 optatisque aspergit aquis et talia mandat:
 'Viue diu nostri pignus memorabile uoti,
 arbor, et haec durae latebrosa cubilia Nymphae 44
 tu saltem declinis ama: preme frondibus undam.
 illa quidem meruit, sed ne, precor, igne superno
 aestuet aut dura feriaturs grandine; tantum

26 sic Delia fata corrigendum uidetur (II 7, 105. Theb. I 510.
 III 496. IV 404. V 689. VII 390. 614. IX 24. X 271. XII 166.
 773; cf. XII 641. IV 644. V 284) 29 leuamque MA, leua-
 que M²m, laeuumque c sopori (scil. auersa) scripsi, soporem
 M, soporae Krohn, supinae Slater 31 deam c 33 sicut
 erat Markl., sic tota M 34 una M, corr. c 38 Pholoen
 scripsi, bromium M, Brimo Scaliger, Bromiam Lundstroem, Triuiam
 Sandstroem, Bormum Ellis 39 nisu Peyrarède 45 ama et
 Markl. udam conieci 47 dira Schrader

spargere tu laticem et foliis turbare memento. 48
 tunc ego teque diu recolam dominamque benignae
 sedis et inlaesa tutabor utramque senecta,
 ut Iouis, ut Phoebi frondes, ut discolor umbra
 populus et nostrae stupeant tua germina pinus.' 52

Sic ait. illa dei † ueteres animata calores
 uberibus stagnis obliquo pendula trunco
 incubat atque umbris scrutatur amantibus undas.
 sperat et amplexus, sed aquarum spiritus arcet 56
 nec patitur tactus. tandem eluctata sub auras
 libratur fundo rursusque enode cacumen
 ingeniosa leuat, ueluti descendat in imos
 stirpe lacus alia. iam nec Phoebeia Nais 60
 odit et exclusos inuitat gurgite ramos.

Haec tibi parua quidem genitali luce paramus
 dona, sed ingenti forsán uictura sub aeuo.
 tu, cuius placido posuere in pectore sedem 64
 blandus honos hilarisque tamen cum pondere uirtus,
 cui nec pigra quies nec iniqua potentia nec spes
 improba, sed medius per honesta et dulcia limes,
 incorrupte fidem nullosque experte tumultus, 68
 † et secrete palam †, quod digeris ordine uitam,
 idem auri facilis contemptor et optimus idem

53 uenerans *conieci* imitata *Markl.* 55 umbris *M*, † ueris *M*¹ in *mg.*, umbris *a*, vñ humeris *A** 59 unos *M*, corr. *M*²

69 Et secrete palam *M*, et satiare p. c. *a*, et secrete p. *Parm. Dom. A*, 'sub uocibus s. palam latere puto epitheton aliquod τοῦ uitam:... si Statius scripsisset Et secrete palam, uix explicare potuissim' *Markl.*, <rure> et Socrate ouans (*i. et agrum, et litterarum studia cum fructu ac delectatione colens*) *conieci*, <macte> et Socraticam temptaueram quod *M*, quo c, qui *Dom.*

comere diuitias opibusque immittere lucem:
 hac longum florens animi morumque iuuenta 72
 Iliacos aequare senes et uincere persta,
 quos pater Elysiu(m), genetrix quos detulit annos.
 hoc illi duras exorauere Sorores,
 hoc, quae te sub teste situm fugitura tacentem 76
 ardua magnanimi reuirescet gloria Blaesi.

IV.

PSITTACVS.

Psittace, dux uolucrum, domini facunda uoluptas,
 humanae sollers imitator, psittace, linguae,
 quis tua tam subito praeclusit murmura fato?
 hesternas, miserande, dapes moriturus inisti 4
 nobiscum, et gratae carpentem munera mensae
 errantemque toris mediae plus tempore noctis
 uidimus. adfatus etiam meditataque uerba
 reddideras. at nunc aeterna silentia Lethes 8
 ille canorus habes. cedat Phaethontia uulgi
 fabula: non soli celebrant sua funera cygni.

At tibi quanta domus rutila testudine fulgens,
 conexusque ebori uirgarum argenteus ordo, 12
 argutumque tuo stridentia limina cornu!

71 promere *Burmann* delicias *Vnger* 74 Elysium *Vollmer*, helisia *M*, Elysio ς *Dom. Pol.* (cf. *III* 3, 59 *al.*), Elysium *Baehrens*, Elysiae *Phillimore* 77 reuiresset *M*, reuirescit ς *a*, reuirescet *A* blessi *MA*, corr. ς

IV. PSITTACVS EIVSDEM *M*, Psitacus eiusdē *A*, titulum *Papinianum* indicauit *Vollmer* 2 psittate *M*, corr. *M*² 4 hesternas ς , externas *M*, extremas *Markl.* 9 obis *Heins.* 10 celebrent tua *Lundstroem* 11 stat uiduata domus *Heins.*

† et querulae iam sponte fores: uacat ille beatus
carcer et aurati nusquam conuicia tecti!

Huc doctae stipentur aues, quis nobile fandi 16
ius Natura dedit: plangat Phoebius ales
auditasque memor penitus dimittere uoces
sturnus et Aonio uersae certamine picae,
qu(a)eque refert iungens iterata uocabula *cornix* 20
et quae Bistonio queritur soror orba cubili;
ferre simul gemitus cognataque ducite flammis
funera et hoc cunctae miserandum addiscite carmen:

‘Occidit aëriae celeberrima gloria gentis 24
psittacus, ille plagae uiridis regnator Eoae;
quem non gemmata uolueris Iunonia cauda
uinceret aspectu, gelidi non Phasidis ales,
nec quas umentis Numidae rapuere sub Austro; 28
ille saluator regum nomenque locutus
Caesareum et queruli † quondam uice functus amici,
nunc conuiuia leuis monstrataque reddere uerba
tam facilis: quo tu, Melior dilecte, recluso 32
numquam solus eras. at non inglorius umbris
mittitur: Assyrio cineres adolentur amomo
et tenues Arabum respirant gramine plumae
Sicanisque crocis; senio nec fessus inertis 36
scandet odoratos Phoenix felicior ignes.’

14 patulae *Waller*, possis set p. i. morte f. 15 aurati
scripsi, angusti *M*, angusti ζ conuicia *MA** (conuiuia *a*)
18 demittere *Gronou.* 19 uictae *Markl.* 20 quaeque *Sabell.*
Quique *M* cornix *Dalechamps* (*Varr. l. L. VI 56. Plin. n. h. X*
124), perdix *M* 23 cunetae *M*, corr. ζ 30 in quondam iure
offendit *Phillimore*, prope iam conicias 32 sodali? 33 ac *Ma*, at
m ζ *A* 35. 36 gramina—Sicanosque crocos *Markl.* 37 scandit ζ

V.

LEO MANSVETVS.

Quid tibi monstrata mansuescere profuit ira?
 quid scelus humanasque animo dediscere caedes
 imperiumque pati et domino parere minori?
 quid quod abire domo rursusque in claustra reuerti 4
 suetus et a capta iam sponte recedere praeda
 insertasque manus laxo dimittere morsu?

Occidis, altarum uastator docte ferarum,
 non grege Massylo curuaque indagine clausus, 8
 non formidato supra uenabula saltu
 incitus aut caeco foneae deceptus hiatu,
 sed uictus fugiente fera. stat cardine aperto
 infelix cauea et clausas circum undique portas 12
 hoc licuisse nefas *pardae* stupuere leones.
 tum cunctis cecidere iubae, puduitque relatum
 aspicere, et totas duxere in lumina frontes.
 at non te primo fusum nouus obruit ictu 16
 ille pudor: mansere animi, uirtusque cadenti
 a media iam morte reddit, nec protinus omnes
 terga dedere minae. sicut sibi conscius alti
 uulneris aduersum moriens it miles in hostem 20
 attollitque manum et ferro labente minatur,

V. 1 monstrata *M*, quod teneo, coll. II 4, 31; similiter *Ach. I* 858 sqq.: 'Vt leo—mores Accepit—hominemque uereri Edidicit nullasque rapi nisi iussus in iras', constrata c. *Dom.*, nunc strata *Postgate* 6 incertasque *M*, corr. c. 8 Massylo *M*, Massilio *a*, Massilo *A* 12 clausis c. u. portis *Lips.*, tu cf. *Theb. VII* 548 sq.

13 pardae stipuere *scripsi*, placidi timuere *M*, pauido *Markl.*, fremuere *Heins.*, tumuere *Baehrens* 16 Ac *M*, corr. c. *A*

sic piger ille gradu solitoque exutus honore
firmat hians oculos, animamque hostemque requirit.

Magna tamen subiti tecum solacia leti, 24
uicte, feres, quod te maesti populusque patresque,
ceu notus caderes tristi gladiator harena,
ingemuere mori; magni quod Caesaris ora
tot Scythicas Libycasque inter, <tot> litore Rheni 28
et Pharia de gente feras, quas perdere uile est,
unius amissi tetigit iactura leonis.

VI.

CONSOLATIO AD FLAVIVM VRSVM.

Saeue nimis, lacrimis quisquis discrimina ponis
lugendoque modos. miserum est primaeva parenti
pignera surgentesque nefas<tum> accendere natos,
durum et deserti praerepta coniuge partem 4
conclamare tori, maesta et lamenta sororum
et fratrum gemitus: at te tenet, at procul intrat
altius in sensus maioraque uulnera uincit

23 oculos animumque *Markl.* 26 gladiator *M.*, germanus *a*,
gladiator *A* 28 Inter tot Scythicas librasque (*corr. c*) in litore
Rheni *M.*, *pro* in *substituerunt* et *Aldina*, ab *Bachrens*; *equidem*
inter *transposui*, *altero* tot *inserto* 30 leon-*is M*

VI. CONSOLATIO AD FLAVIVM VRSVM | DI (*corr. e*) AMISSIONE PVERI
DELICATI *M.*, <con>solacio ad flauii ursu *A* 2 lugendique *M.*, *corr.*
Peerlkamp (*cf. quae ad n. 13 annotamus*) 3 nefas *M.*, *correvi*
accedere *M.*, accendere *c*, *a*, aedere *A**, abscedere *Pol.*
6 at te tenet *scripsi*, ad te tamen *M.*, alte tamen et p. *Markl.*, gemitus
acres; tamen et p. *Maduig.*, ardet tamen ac p. *Bachrens.* at te
tangens p. *Korsch.* fratrum: g. acuit tamen ac *temptaueram*

plaga minor. famulum (quia rerum *nomina* caeca 8
 sic miscet Fortuna manu nec pectora nouit),
 sed famulum gemis, Vrse, pium, sed amore fideque
 has meritum lacrimas, cui maior stemmate iuncto
 libertas ex mente fuit. ne comprime fletus, 12
 ne pudeat; rumpat frenos dolor iste diesque,
 si *lamenta* placent: hominem gemis (ei mihi, subdo
 ipse faces), hominem, Vrse; tuum, cui dulce uolenti
 seruitium, cui triste nihil, qui sponte † sibi 16
 imperiosus erat. quisnam haec in funera missos
 castiget luctus? gemit inter bella peremptum
 Parthus equum, fidosque canes fleuere Molossi,
 et uolucres habuere rogum ceruusque Maronem. 20
 quid, si nec famulus? uidi ipse habitusque notau
 te tantum cupientis erum: † sed maior in ore
 spiritus et tenero manifesti in sanguine mores.
 optarent multum Graiae cuperentque Latinae 24
 sic peperisse nurus. non talem Cressa superbum
 callida sollicito reuocauit Thesea filo,
 nec Paris Oebalios talis uisurus amores
 † rusticus inuitas deiecit in aequora pinus. 28

8 omnia *MA*, corr. *Leo* [quoniam rer. omnia *Dom.*] 10 ut
 se *M*, et se *a*, urse *m* ς *A* 11 stōmate *M*, corr. ς
 cuncto *Lindenbrog*, Tusco *Phillimore* (*coll. Pers. III 28*), possis
 Lydo 12 nobilitas *Markl.* 13 diesque scil. praestitutas
 (*cf. u. 2*): frenos—diesque per hendiadyn dictum 14 la-
 menta scripsi, tam dura *M* ei *Baehrens*, heu *M*, hei ς
 16 sibi ipse *Heins.*, cui s. subacto I. eras? 20 marone *M*,
 corr. *Peerlkamp* 21 animosque *Parm.* 22 capientis *Heins.*
 sic *m. Krohn*, spe *m. Housman*, cui maior in ore spir.? *con-*
icias (regnator temptaueram, *coll. Theb. IV 744, Hor. c. II 4, 15,*
Plat. Theaet. p. 175 a) 28 Troasin inuisas *Markl.*, rupibus

non fallo aut cantus adsueta licentia ducit:
 uidi et adhuc uideo, qualem nec bella cauente
 litore uirgineu(m) Thetis occultauit Achillen,
 nec circum saeui fugientem moenia Phoebi 32
 Troilon Haemoniae deprenxit lancea dextrae.
 qualis eras! procul en cunctis puerisque uirisque
 pulchrior et tantum domino minor! illius unus
 ante decor, quantum praecedit clara minores 36
 luna faces quantumque alios premit Hesperos ignes.
 non tibi femineum uultu decus oraque supra
 mollis honos (qualis dubiae discrimina formae
 de sexu transire iubent), toruorque uirilil 40
 gratia; nec petulans acies blandique seuerio
 igne oculi, qualis demissa casside uisu
 Parthenopæus erat; simplexque horrore decoro
 erinis, et obsessae nondum primoque micantes 44
 flore genae: talem Ledaeo gurgite pubem
 educat Eurotas, teneri sic integer aeu
 Elin adit primosque Ioui puer adprobat annos.
 nam pudor ingenuae mentis tranquillaque morum 48

inuitas Schrader, hospitibus nocuas Korsch, raptibus incestas scri-
 pserim (incestas Marklando debetur): cf. Ach. I 45 (Hor. c.
 III 3, 19), II 272. 364 sq. Silu. V 1, 57 30—31 cauente...
 uirgineu(m) scripsi, cauentem... uirgineo M, canentem... uirgi-
 neo ⊆ achillem M, achillen M¹ 39 post crimina M,
 corr. Benth. 40 toruorque M, corr. Dom. Pol., torua at-
 que ⊆ 42 demissa scripsi, bellis iam M, liber iam Bachrens,
 bellans iam Postgate uisus ⊆, missa ⊆ Dom. Pol. 43 Par-
 theiopeus M, corr. ⊆ herrore M, corr. m, errore ⊆ 48 in-
 genuae Heins. (Cic. de or. II 10, Phil. III 28. Cat. 61, 79.
 Prop. II 24, 4. Sen. de const. sap. 15, 1. Phaedr. 250. Iuuen. XI

temperies teneroque animus maturior aevo
 carmine quo *re(m)easse queant?* saepe ille uolentem
 castigabat erum studioque altisque iuuabat
 consiliis, tecum tristisque hilarisque nec umquam 52
 ille suus uultumque tuo sumebat ab ore;
 dignus et *unani(m)um* Pyladen praecedere fama
 Cecropiamque fidem, sed laudum terminus esto,
 quem fortuna sinit: non mente fidelior aegra 56
 sperauit tardi reditus Eumaeus Vlixis.

Quis deus aut quisnam tam tristia uulnera *casus*
 eligit? unde manus Fatis tam certa nocendi?
 o quam diuitiis censuque exutus opimo 60
 fortior, Vrse, fores! si uel fumante ruina
 ructassent dites Vesuuina incendia Locroe,
 seu Pollentinos mersissent flumina saltus,
 seu Lucanus Acir seu Thybridis impetus altas 64
 in dextrum torsisset aquas, paterere serena
 fronte deos; siue alma fidem messisque negasset
 Cretaque Cyreneque et qua tibi cumque beato
 larga redit Fortuna sinu, sed gnara dolorum 68

154: cf. *Publil. Syr. 107 Meyer*), undae [a *exp. M¹*] notae *M*, pudor unde etiam *A**, p. unde nouae *Parm.*, p. innocuae *nescio quis*, pudor (unde notem?) *Buecheler* mentis *MA*, menti *M² a*

50 *re(m)easse scripsi*, potasse *M* queant *ς*, queam *M*
 pensasse queam *ς*, nota esse queant *Markl.*, patuisse queant *R. Vnger*

54 *unani(m)um scripsi*, hemonium *M*, Haemonium iuuenem *ς*,
 Haemonium et Pyladen *Bachrens* 55 Cecopriamque *M, corr. ς*

56 sinit *M*, siuit *A* 57 eumelus *M, corr. ς Pol.* 58 causas *MA**, *corr. ς Dom.* 59 dig(er)it? 62 Ructassent—Locros *M* (Ructassent etiam *A*), Locri *Markl.* (Locroe *Buecheler*), raptassent—Locros *R. Vnger* 64 ager *M, corr. Heins.*

Inuidia infelix animi uitalia uidit
laedendique uias.

Vitae modo germen adultae,
nectere temptabat iuuenum pulcherrimus ille
cum tribus Eleis unam trieterida lustris. 72
attendit toruo tristis Rhamnusia uultu,
ac primum impleuitque toros oculisque nitorem
addidit ac solito sublimius ora leuauit,
heu, misero letale fauens: se *n(am)*que uidendo 76
torsit et inuidia, *iu(u)*enemque amplexa iacenti
iniecit nexus carpsitque immitis adunca
ora uerenda manu. quinta uix *Phosphoros* hora
rorantem sternebat equum: iam litora duri 80
maesta, *Philete*, senis *fur(u)*umque *Acheronta* uidebas,
quo domini clamate sono! non saeuus *a(m)*bos

70 germen *scripsi*, carmen *M*, cardine *Gronou.*, limine *Markl.*

71 temptabat *M*, tendebat *a*, tentabat *A* 76 se namque
scripsi, seseque *M* 77 et inuidia *M*, et inuidiam *Heins.*, et
insidians *Burmman*, ab inuidia *R. Vnger (Baehrens)*, ad inuidiam
Schwartz iuuenemque *scripsi*, mortemque *M*, fortemque *Bur-*
mann, mortisque *Baehrens* inuitam Mortem complexa *Markl.*,
inuidiae morsu ecce amplexa *R. Vnger*, Inuidiam matrem com-
plexa *Phillimore*, seseque uidendo Torsit et intumuit, mox tandem
amplexa *et u(bi)* seque uidendo Torsit et inuidia naturam amplexa
nos olim 78 nexu *Schwartz* 79 quinta—hora *M (confert*
Polster Mart. VIII 67, 9. Plin. n. h. VI 171), quinto—ortu
Schrader, quinta—Oeta *Postgate*, quinto—auro *temptabam (Verg.*
A. IV 134 sq., VII 274—279): cf. V 1, 7: 'altera—Phoebe rota',
Theb. VI 469: 'pulvere quarto' 81 *maesta scripsi (Theb.*
IV 604), *Sacua M* furuumque *scripsi (V 1, 155)*, durumque *M*,
dirumque *Markl.*, *possis* surdumque (*Prop. IV 11, 6. Stat. Theb.*
XII 200) 82 ambos *scripsi (Theb. VI 767. I 112. II 647)*,
atros *M*

nigrasset planctu genetrix tibi salua lacertos,
nec pater; et certe qui uidit funera frater 84
erubuit uinci. sed nec seruilis adempto
ignis: odoriferos exhaustit flamma Sabaeos
et Cilicum messes Phariaeque exempta uolucris
cinnama et Assyrio manantes gramine sucos 88
et domini fletus: hos tantum hausere fauillae,
hos bibit usque rogi; nec quod tibi Setia canos
restinxit cineres, gremio nec lubricus ossa
quod uallauit onyx, miseris acceptius umbris 92
quam gemitus. sed et ipse instat, quid terga dolori,
Vrse, damus? quid damna foues et pectore iniquo
uulnus amas? ubi nota reis facundia castis?
quid caram crucias tam saeuis luctibus umbram? 96
eximius licet ille animi meritisque doleri,
soluisti. subit ille pios carpitque quietem
Elysiam clarosque illic fortasse parentes
inuenit; aut illi per amoena silentia Lethes 100
forsan Auernales adludunt undique mixtae
Naides obliquoque notat Proserpina uultu.
pone, precor, questus; alium tibi fata Phileton

83 planctu *M*, plantus *a*, plantu *A* saeua *M*, corr. *Polster*
90 quod ζ *Pol.*, quo *M* sestia *M*, corr. ζ 93 inftat
scripsi, iuuat *M*, uetat *Lundstroem*, quid *M* (hic melius quin
m in mg.) *A* 95 castis *scripsi* (*III* 3, 17. *IV* 6, 91. *Cic.*
p. Q. Roscio 17: 'falsum crimen in purissimam et castissimam
uitam collatum statim concidit'), raptis *M* (facundia? rapti temp-
taueram *a.* 1904, merito reiecit *Korsch*) 99 carosque *Ber-*
naerts 100 illic *M*, corr. ζ 101 uernales *M*, corr. ζ *Pol.*
adludunt *M*, illudunt *a*, alludunt *A* 103 pileton *M*, pyleton *a*,
fileton *A*, corr. ζ

forsan et ipse dabit moresque habitusque decoros 104
monstrabit gaudens similemque docebit amorem.

VII.

GENETHLIACON LVCANI.

Lucani proprium diem frequentet,
quisquis collibus Isthmiae Diones
docto pectora concitatus oestro
pendentis bibit ungulae liquorem. 4
ipsi quos penes est honor canendi,
uocalis citharae repertor Arcas
et tu Bassaridum rotator Euan
et Paeon <ades huc genisque Pallas
nudatis;> at Hyantiae sorores 8^a
laetae purpureas nouate uittas,
crinem comite, candidamque uestem
perfundant hederæ recentiores.
docti largius euagentur amnes, 12
et plus Aoniae uirete siluae,
et, si qua platanus diem recepit,

104 habiture *MA**, habitumque ς , habitusque *Thom. Stephens*
105 amor *MA**, corr. *a*

VII. GENETHLIACON LVCANI AD OPPIAM *ML*, Genethliacon Lucani ad
pollam *A'* (*Parm. ex Ep.*) 3 concitauit *ML*, corr. ς *Pol.*
7 euan *L* 8 lacunam supplui *e. g.* (cf. *I* 4, 20; 6, 1; *V* 3,
91. *Ach. I* 300, *Sil. It. VII* 459 sqq., *Claudian. VIII* 12 sq.,
Merob. Paneg. II 39 sqq., *Lucian. d. d.* 20, 10: τί οὖν οὐχὶ
καὶ σὺ, ὦ Ἀθηνᾶ, τὴν κόρυν ἀφελόῦσα ψυχὴν τὴν κεφαλὴν ἐπιθε-
κνύεις;) 8^a et euhantie *Ma*, et euantie *L*, unde Euantie **A'*,
Hyantiae ς *Dom.*, unde ϵ^e iantie *A'*, at Hyantiae scripsi .
9 taepurpureas *L* 14 platanus scripsi, pater aut *L*, patera ut *M*,

sertis mollibus expleatur umbra.	
centum Thespiacis odora lucis	16
stent altaria uictimaeque centum,	
quas Dirce lauat aut alit Cithaeron:	
Lucanum canimus, fauete linguis;	
uestra est ista dies, fauete, Musae,	20
dum qui uos geminas tulit per artes,	
et uinctae pede uocis et solutae,	
Romani colitur chori sacerdos.	
Felix heu nimis et beata tellus,	24
quae pronos Hyperionis meatus	
summis Oceani uides in undis	
stridoremque rotae cadentis audis,	
quae Tritonide fertilis Athenas	28
unctis, Baetica, prouocas trapetis:	
Lucanum potes imputare terris.	
hoc plus quam Senecam dedisse mundo	
aut dulcem generasse Gallionem.	32
attollat refluos in astra fontes	
Graio nobilior Melete Baetis;	
Baetim, Mantua, prouocare noli.	
Natum protinus atque humum per ipsam	36
primo murmure dulce uagientem	
blando Calliope sinu recepit.	

patet aut *ma*, patulam *Markl.*, laceram *Bachrens* 16 thesbiacis
M, tespiacis *L*, thespiacis *m* 18 alid *L* citheron *M*, cytheron *L*
24 heu *LM*, o *Markl.* 25 yperionis *L* 28 tritonide *L*,
Tritonidi *Bentl.* fertilis *L*, fertiles *M* atheras *L*
29 betica *M*, uetica *L* prouo castra petis *L* 36 ipsam *M*,
ipsum *L* 37 Primo *M*, Primum *L* 38 tabiope *L* *ante*
rasur. (*teste Klotz*), caliope *L*²

tum primum posito remissa luctu
 longos Orpheos exuit dolores 40
 et dixit: 'Puer o dicite Musis,
 longaeuos cito transiture uates,
 non tu flumina nec greges ferarum
 nec plectro Geticas mouebis ornos, 44
 sed septem iuga Martiumque Thybrim
 et doctos equites et eloquente
 cantu purpureum trahes senatum.
 nocturnas alii Phrygum ruinas 48
 et tardi reducis uias Vlixis
 et puppem temerariam Mineruae
 trita uatibus orbita sequantur:
 tu carus Latio memorque gentis 52
 carmen fortior exeres togatum.
 ac primum teneris adhuc in annis
 ludes Hectora Thessalosque currus
 et supplex Priami potentis aurum, 56
 et sedes reserabis inferorum;
 ingratus Nero dulcibus theatris
 et noster tibi proferetur Orpheus.
 dices culminibus Remi uagantis 60
 infandos domini nocentis ignes.
 hinc castae titulum decusque Pollae

40 orfeos *L* 42 longe uos *L* 45 septem *M*, uii · *L*
 timbrim *L*, Thymbrim *Bonnet* 46 elonquente *L* 47 sanatum *L*
 48 phrygum *L*, frygum *M* 49 tarde *Barth* ulxxias *L*,
 ulixias *L*¹, ulixis *L*² 52 tu par es *Heins.*, tu partus *temptabam*
 53 fortius — togatae *Heins.* exeres *Markl.*, exeris *LM*
 55 ludes *L*, Laudes *M*¹, Laudas *m* 58 dulcius? 59 orfeus *L*
 60 fulminibus *ML*¹ (fluminibus *L*), *corr. c a* 62 hinc *c*,

iucunda dabis adlocutione.	
mox coepta generosior iuuenta	64
albos ossibus Italis Philippos	
et Pharsalica bella detonabis,	
quo fulmen ducis inter arma diui,	
<heu Romam feriens, uolarit igni,>	67 ^a
libertate grauem pia Catonem	
et gratum popularitate Magnum.	
tu Pelusiaci scelus Canopi	
deflebis pius et Pharo cruenta	
Pompeio dabis altius sepulcrum.	72
haec primo iuuenis canes sub aeuo,	
ante annos Culicis Maroniani.	
cedet musa rudis ferocis Enni	
et docti furor arduus Lucreti,	76
et qui per freta duxit Argonautas,	
et qui corpora prima transfigurat.	
quid maius loquar? ipsa te Latinis	
Aeneis uenerabitur canentem.	80
nec solum dabo carminum nitorem,	
sed taedis genialibus dicabo	
doctam atque ingenio tuo decoram,	
qualem blanda Venus daretque Iuno	84
forma, simplicitate, comitate,	

Huc *ML*, nunc *Krohn* 63 iucunda *M*, ioc. *L* adlocutione *L*,
allocutione *M* 66 farsalica *L* 67 quo fulmen *LM*, quod
fulmen *Markl.* 67^a lacunam e. g. *suppleui* 69 grauum *L*
72 sepulchrum *M* 79 quin *m* loquar *L*, loquor *M* ipse *L*
81 carminis *Dom. Pol.* 82 genialibus *LM*, corr. *ς*
83 ingenituo *L* uersum 85 damnabat *Gevaerts*

censu, sanguine, gratia, decore,
 et uestros hymenæon ante postes
 festis cantibus ipsa personabo. 88
 o saeuae nimium grauesque Parcae:
 o numquam data longa fata summis!
 cur plus, ardua, casibus patetis?
 cur saeua uice magna non senescunt? 92
 sic natum Nasamonii Tonantis
 post ortus obitusque fulminatos
 angusto Babylon premit sepulcro:
 sic fixum Paridis manu trementis 96
 Peliden Thetis horruit cadentem:
 sic ripis ego murmurantis Hebri
 non mutum caput Orpheos sequebar.
 sic et tu, rabidi nefas tyranni, 100
 iussus praecipitem subire Lethen
 dum pugnas canis arduaue uoce
 das solacia grandibus sepulcris,
 (o dirum scelus, o scelus!) tacebis.' 104
 sic fata est leuiterque decidentes
 abrasit lacrimas nitente plectro.
 At tu, seu rapidum poli per axem

86 lepore *Lindenbrog*, gratia decentem *malim* 85. 86 *cicie-*
bat Markl., post u. 83 collocabat *Aem. Baehrens* 87 hymeneon
M, ymeneon *L* 90 festa *ML*, fata *ς*, pensa *Heins.*
 93 signatum *ML*, corr. *ς a* 95 angusto *L*, Augusto *M*
 sepulchro *M* 96 preme(n)tis *LMA*, corr. *ς*, trementi *Bentl.*
 97 tetis *L* orruit *L* 99 orfeos *L* 100 *distinxit Postgate*,
coll. Lucan. VIII 549 sq. 101 laetheN *M*, leten *L* 103 se-
 pulchris *M* 105 fata *M*, facta *L* 106 abstersit *Skutsch*
 107 At *M*, ac *L*

Famae curribus arduis leuatus,	108
qua surgunt animae potentiores,	
terras despicias et sepulcra rides;	
seu pacis merito nemus reclusi	
felix Elysii tenes in oris,	112
quo Pharsalica turba congregatur,	
et te nobile carmen insonantem	
Pompei comitantur et Catones;	
seu magna sacer et superbus umbra	116
noscis Tartaron et procul nocentum	
audis uerbera pallidumque uisa	
matris lampade respicis Neronem:	
adsis lucidus et uocante Polla	120
unum, quaeso, diem deos silentum	
exores: solet hoc patere limen	
ad nuptas redeuntibus maritis.	
haec te non thiasis procax dolosis	124
falsi numinis induit figura,	
ipsum sed colit et frequentat ipsum	
imis altius insitum medullis,	
ac solacia uana subministrat	128
uultus qui simili notatus auro	

108 leuatum *M*, leuatu *L*, corr. ζ *Dom.* 110 despicias *L*,
 dispicias *M* (corr. *m*) sepulchra *M* 112 helisii *M*, elisii *A*
 tenis *L* 111. 112 reclusum—Elysiis *Markl.* 113 farsalica *M*
 116 seu *Heins.*, tu *LMA*, dum *Bursian* 117 nescis *LM*, corr.
Haupt 121 silentium *L*, silicentum *M*, corr. *m* 124 thiasis
MA 126 frequentat *M*, frequent *L* 128 Ac *MA*, ad *L*, nec
Schwartz, at *Slater* uana *LM*, uera *Baehrens*, mane nos 'olim,
 trad. lectionem uindicabis, coll. *Sen. epist. 40, 1*: '(desiderium ima-
 gines) inani solacio leuant' subministrans conieci

stratis praenitet incubatque somno
 securae. procul hinc abite, † Mortes:
 haec uitae genialis est origo.
 cedat luctus atrox genisque manent
 iam dulces lacrimae: dolorque festus,
 quicquid fleuerat ante, nunc adoret.

132

130 stratus *LM*, corr. ς 131 Securae *LMA*, secure: *Gevaerts*, Sint curae p.: h. a. inertes *Heins.*, sed curae p. h. a. mortis *Madvig*, secure p. h. a. manes *conieci* 132 genialis ς , genialis *LM* 134 lacrimae *L*, lassimae *M*, lacrymae *m* festus *LMA**, fessus *a* 135 Quicquid *M* adoret *LMA*, abhorret *a* *subscr.*
 FINIT DŌ GRATIAS AMEN *L*, P · PAPINI STATI · LIB · II · EXPLIC · / SIL-
 VARŪ INCIPIT · LIBER · III · *M*

P. PAPINI STATI

S I L V A R V M

LIBER III.

STATIVS POLLIO SVO SALVTEM.

1 Tibi certe, Polli dulcissime et hac cui tam fide-
liter inhaeres quiete dignissime, non habeo diu pro-
bandam libellorum istorum temerilatē, cum scias 4
multos ex illis in sinu tuo subito natos et hanc auda-
ciam stili nostri frequenter exp(er)tus sis, quotiens
in illius facundiae tuae penetrālī seductus altius lit-
teras intro et in omnis a te studiorum sinus ducor.
securus itaque tertius hic 'Siluarum' nostrarum liber 8
2 ad te mittitur. Habuerat <Herculem> quidem et
secundus testem, sed hic habet auctorem. nam pri-

III. Statius pollio suo Salutem A

EPIST. 1 hac M^2 , haec M 3 temerantem M , corr. ζ m
4 in Surrentino tuo *Phillimore* 5 expertus sis *scripsi*,
expaueris MA , exposcas *Madvig* 6 illius M , illo *Krohn*, an
i(n)timo? penetrālī MA , penetrālīa *Parm.*, penetrālē *Pol.*
7 et M , uel *malim* omnis MA , omnes a 10 te ante te-

mum limen eius Hercules Surrentinus aperit, quem
 in litore tuo consecratum, statim ut uideram, his 12
 uersibus adorauī. sequitur libellus, quo splendidissi-
 mum et mihi iucundissimum iuuenem Maecium Ce-
 lerem, a sacratissimo Imperatore missum ad legio- 16
 nem Syriacam, quia sequi non poteram, sic prose-
 3 cutus sum. Merebatur et Claudī Etrusci mei
 pietas aliquod ex studiis nostris solacium, cum lu-
 geret ueris (quod iam rarissimum est) lacrimis se-
 nem patrem. Earinus praeterea, Germanici nostri 20
 libertus, scit quamdiu desiderium eius moratus sim,
 cum petisset ut capillos suos, quos cum gemmata
 pyxide et speculo ad Pergamenum Asclepium mit-
 4 tebat, uersibus dedicarem. Summa est ecloga, 24
 qua mecum secedere Neapolim Claudiam meam
 exhortor. hic, si uerum dicimus, sermo est, siqui-
 dem securus, ut cum uxore, et qui persuadere malit
 quam placere. huic praecipue libello fauebis, cum 28
 scias hanc destinationem quietis meae tibi maxime
 intendere meque non tam in patriam quam ad te
 secedere. uale.

stem add. *Baehrens*, Habuerat <Herculem> quidem *malui* (cf. II 2,
 23 sq.) 14 et mihi iucundissimum *M*, om. *a*, add. *A* me-
 cium *MA**, corr. ζ 19 iam rariss. *Baehrens*, amarissimum *M*,
 raris. ζ 20 Ierinus *Ma*, earinus *A* 21 et eius et scit (*h. c.*
 'testis est', ut ap. *Verg. A. XI 259 al.*) uindicauit *Housman*
 22 quos cum *M*² in *mg.*, quoscumque *M* 26 dici uis *Bursian*
 siquidem scripsi, equidem *M*, et quidem *Markl.*, a te quidem *Phil-*
 limore 31 VALE litteris miniatis *M*, om. *a*, add. *A*

I.

HERCVLES SYRRENTINVS.

Intermissa tibi renouat, Tirynthie, sacra
 Pollius et causas designat desidis anni,
 quod coleris maiore tholo nec litora pauper
 nuda tenes tectumque uagis habitabile nautis, 4
 sed nitidos postes Graisque effulta metallis
 culmina, ceu taedis iterum lustratus honesti
 ignis ab Oetaea conscenderis aethera flamma.
 uix oculis animoque fides. tune ille reclusi 8
 liminis et paruae custos inglorius arae?
 unde haec aula recens fulgorque inopinus agresti
 Alcidae? sunt fata deum, sunt fata locorum.
 o uelox pietas! steriles hic nuper harenas, 12
 adsparsum pelago montis latus hirtaque dumis
 saxa nec ulla pati faciles uestigia terras
 cernere erat. quae nam subito fortuna rigentes
 ditauit scopulos? Tyrione haec moenia plectro 16
 an Getica uenere lyra? stupet ipse labores
 annus, et angusti bis seno limite menses
 longaeuum mirantur opus. deus attulit arces
 erexitque suas atque obluctantia saxa 20

I. HERCVLES SYRRENTINVS · POLLII · FELICIS *M*, Hércules Syrren-
 tinus *a*, *add.* p.////////// is *A* 5 graisque *A* 7 oethea *A*
 9 Luminis *M*, *corr. Dom.* 13 Ad sparsum *M*, Aspersum *a*,
 l' ad spa(r)sum *A*, ac sparsum *Baehrens* hirtaque duniss *M*,
corr. c 16 Ditasit *M*, Ditauit *m c A'* 18 angusti bis-
 seno *MA*, angusto bis seni *c* 19 affuit *Aldinae* artes *M*,
corr. c Pol.

summonit nitens et magno pectore montem
reppulit: immitem credas iussisse nouercam.

Ergo age, seu patrios liber iam legibus Argos
incolis et mersum tumulis Eurysthea calcas, 24
siue tui solium Iouis et uirtute parata
astra tenes, haustumque tibi succincta beati
nectaris excluso melior Phryge porrigit Hebe:
huc ades et genium templis nascentibus infer. 28
non te Lerna nocens nec pauperis arua Molorchi
nec formidatus Nemees ager antraque poscunt
Thracia nec Pharii polluta altaria regis,
sed felix simplexque domus fraudumque malarum 32
inscia et hospitibus superis dignissima sedes.
pone truces arcus agmenque immite pharetrae
et regum multo perfusum sanguine robur,
instratumque umeris dimitte gerentibus hostem: 36
hic tibi Sidonio celsum puluinar acantho
textitur et signis crescit torus asper eburnis.
pacatus mitisque ueni nec turbidus ira
nec famulare timens, sed quem te Maenalis Auge 40
confectum thiasis et multo fratre madentem
detinuit qualemque uagae post crimina noctis
Thespius obstipuit, totiens socer. hic tibi festa
gymnas et insontes iuuenum sine caestibus irae 44

22 Reppulit *MA* (Repulit *a*) 24 eurystia *M*, corr. ζ
30 Nemees ζ *a*, uemces *M* antraue *Bentl.* 36 ingentibus
Markl., rigentibus *Geuaerts* 38 Textitur *m*, Textus *M*
torus *MA* (chorus *a*) 41 thiasis *Ma*, thyasis *A'* 43 Thestius
Markl. 44 cestibus *MA*, testibus *a*, corr. ζ *Parm. Dom.*, caedi-
bus *Markl.*, uestibus *Baehrens*, questibus *Otto*, fuit cum coetibus
conicerem, coll. u. 153 (nam 'coronae' de spectatoribus dictum)

annua ueloci peragunt certamina lustrō.
 hic templis inscriptus auo gaudente sacerdos
 paruus adhuc similisque tui, cum prima nouercae
 monstra manu premeres atque exanimata doleres. 48
 Sed quāenam subiti, ueneranda, exordia templi,
 dic age, Calliope; socius tibi grande sonabit
 Alcides tensoque modos imitabitur arcu.
 Tempus erat, caeli cum torrentissimus axis 52
 incumbit terris ictusque Hyperione multo
 acer anhelantis incendit Sirius agros.
 iamque dies aderat, profugis cum regibus aptum
 fumat Aricinum Triuiāe nemus et face multa 56
 conscius Hippolyti splendet lacus; ipsa coronat
 emeritos Diana canes et spicula terget
 et tutas sinit ire feras, omnisque pudicis
 Itala terra focus Hecateidas excolit idus. 60
 ast ego, Dardaniae quamuis sub collibus Albae
 rus proprium magnique ducis mihi munere currens
 unda domi curas mulcere aestusque leuare
 sufficerent, notas Sirenum nomine rupes 64
 facundique larem Polli non hospes habebam,
 assidue moresque uiri pacemque nouosque
 Pieridum flores intactaque carmina discens.
 Forte diem Triuiāe dum litore ducimus udo 68
 angustasque fores adsuetaque tecta grauati

46 adscriptus *Markl.* 48 dolores *MA*, corr. ζ *a* 53 au-
 ctusque *Markl.*, ictosque *Rothstein*, tu lectionem traditam tenebis
 55 artum *conieci* 58 terget *MA*, tergit *a*, 60 echatei-
 das *M*, hecateias *a*, hecateidas *A*, Hecataeas *Bentl.* 69 Augu-
 stasque *MA*, corr. ζ grauatis *MA*, corr. *a*

frondibus et patula defendimus arbore soles,
 delituit caelum et subitis lux candida cessit
 nubibus ac tenuis grauiore Fauonius Austro 72
 immaduit; qualem Libyae Saturnia nimbum
 attulit, Iliaco dum diues Elissa marito
 donatur testesque ululant per deuia Nymphae.
 diffuginus, festasque dapes redimitaque uina 76
 abripiunt famuli: nec quo conuiuia migrent
 (quamuis innumerae gaudentia rura superne
 insedere domus et multo culmine diues
 mons nitet), instantes sed proxima quaerere nimbi 80
 suadebant laesique fides reditura sereni.
 stabat dicta sacri tenuis casa nomine templi
 et magnum Alciden humili lare parua premebat,
 fluctuagos nautas scrutatoresque profundi 84
 uix operire capax. huc omnis turba coimus,
 huc epulae ditesque tori coetusque ministrum
 stipantur nitidaeque cohors gratissima Pollae.
 non cepere fores, angustaque deficit aedes. 88
 erubuit risitque deus dilectaque Polli
 corda subit blandisque uirum complectitur ulnis:
 'Tunc' inquit 'largitor opum, qui mente profusa
 tecta Dicarchei pariter iuuenemque replesti 92
 Parthenopen? nostro qui tot fastigia monti,
 tot uirides lucos, tot saxa imitantia uultus

71 Dilicuit *M*, corr. *m* condita *Heins.* 72 at *M*, & *a*, ac
 ⊆ *A'* 73 librae *M*, corr. *m* 77 arripiunt *A* (arripiant *a*)

82 sacris *Markl.* 86 coitusque *MA**, coetusque ⊆
 90 animum *Markl.*, ultro *Schrader* 91 menta *M*, corr. *Dom.*

92 Dicarcheae *Markl.*, Dicearchi *Krohn* (cf. *IV* 8, 8) mi-
 temque *Markl.* 94 mitantia *M*, micantia *a*, imitantia ⊆ *A'*

aeraque, tot scripto uiuentes lumine ceras
 fixisti? quid enim ista domus, quid terra, priusquam 96
 te gauderet, erant? longo tu tramite nudos
 texisti scopulos, fueratque ubi semita tantum,
 nunc tibi distinctis stat porticus alta columnis,
 ne sorderet iter. curui tu litoris ora 100
 clausisti calidas gemina testudine nymphas.
 uix opera enumerem; mihi pauper et indigus uni
 Pollius? et talis hilaris tamen intro penates
 et litus, quod pandis, amo. sed proxima sedem 104
 despicit et tacite ridet mea limina Iuno.
 da templum dignasque tuis conatibus aras,
 quas puppes uelis nolint transire secundis,
 quo pater aetherius mensisque accita deorum 108
 turba et ab excelso ueniat soror hospita templo.
 nec te, quod solidus contra riget umbo maligni
 montis et immenso non unquam exesus ab aeuo,
 terreat: ipse adero et conamina tanta iuuabo 112
 asperaue inuitae perfringam uiscera terrae.
 incipe et Herculeis fidens hortatibus aude.
 non Amphioniae steterint uelocius arces
 Pergameusue labor'.
 Dixit mentemque reliquit. 116

97 erat *Aldinae*, ero *Bachrens* 100 oras *M*, corr. ζ
 101 lymphas ζ 109 tecto *Markl.* 110 ambo *M* (*teste Sou-*
ter) 111 immenso *M*, inuerso *a*, inmensio *A* non unquam
 exesus *M*, nonunq. exeuus *a*, nō unq. exesus *A* (exesus *etiam* ζ),
 non usquam exesus *Bachrens*, nondum $\langle$ us $\rangle$ quam exesus *temptabam*
 116 monitumque *Polster praeter necessitatem, cum illud men-*
temque reliquit idem ualeat, quod 'eam Pollio mentem iniecit'
(Theb. X 162. 673): uid. Markl. ad u. 90

nec mora, cum scripta formatur imagine tela.
 innumerae coiere manus: his caedere siluas
 et leuare trabes, illis immergere curae
 fundamenta solo. coquitur pars umida terrae 120
 protectura hiemes atque exclusura pruinas,
 indomitusque silex curua fornace liquescit.
 praecipuus sed enim labor est excindere dextra
 oppositas rupes et saxa negantia ferro. 124
 hic pater ipse loci positus Tirynthius armis
 insudat ualidaque solum deforme bipenni,
 cum graue nocturna caelum subtexitur umbra,
 ipse fodit: *cautesque capr(a)e* uiridesque resultant 128
 Taurubulae, et terris ingens redit aequoris echo.
 non tam grande sonat motis incudibus Aetne,
 cum Brontes Steropesque ferit, nec maior ab antris
 Lemniacis fragor est, ubi flammeus aegida caelat 132
 Muleiber et castis exornat Pallada donis.
 decrescunt scopuli, et rosea sub luce reuersi
 artifices mirantur opus. uix annus anhelat
 alter, et ingenti diues Tirynthius arce 136
 despectat fluctus et iunctae tecta nouercae
 prouocat et dignis inuitat Pallada templis.
 Iam placidae dant signa tubae, iam fortibus ardens
 fumat harena sacris. hos nec Pisaeus honores 140
 Iuppiter aut Cirrhae pater aspernetur opacae.

117 conscripta ζ 118 cedere *MA* (credere *a*), *corr.* ζ
 119 trahes *M*, *corr.* *m* immergere *M*, iniungere *a*, immergere *A*
 120 umida *M*, inuida *a*, uuida *Dom.*, humida *A* 128 *cautes-*
que caprae scripsi, ditesque capre *M*, dites Capreae ζ 129 *an*
Tauroborae? 137 uictę *a*, iunctae *M*, uinctae *uel* iunctae *A*
 138 dignus *M*, *corr.* ζ 139 iam insontibus *Markl.*

nil his triste locis; cedat lacrimabilis Isthmos,
 cedat atrox Nemee: litat hic felicior infans.
 ipsae pumiceis uirides Nereides antris 144
 exiliunt: ultro scopulis umentibus haerent
 nec pudet occulte nudas spectare palaestras.
 spectat et Icario nemorosus palmite Gaurus
 siluaque, quae fixam pelago Nesida coronat, 148
 et placidus Limon omenque Euploea carinis
 et Lucrina Venus, Phrygioque e uertice Graias
 adt(en)uas, Misene, tubas, ridetque benigna
 Parthenope gentile sacrum nudosque uirorum 152
 certatus et parua suae simulacra coronae.
 quin age et ipse libens proprii certaminis actus
 inuicta dignare manu, seu nubila disco
 findere seu uolucres Zephyros praecedere telo 156
 seu tibi dulce † manu Libycas nodare palaestras:
 indulge sacris et, si tibi poma supersunt
 Hesperidum, gremio uenerabilisingere Pollae;
 nam capit et tantum non degenerabit honorem. 160

143 nemces *M* 144 puniceis *MA** *Dom.*, corr. ζ *a*
 145 *distinxi*; exiliunt ultro, scopulis *uulgo*, et scopulis *edd. ante*
Baehrensianam (scopulisque *Bachr.*) umentibus *M*, uiuen-
 tibus *a*, humentibus *A* haerent *M*, arcent *a*, hercê *A* (he-
 rent *Dom.*) 148 cinetam *Markl.* 149 limo numemque *M*,
 limo numenque *M*¹*a*, limen *Dom.*, limon *Pol.*, Limon omenque *Guyet*
 151 adtenuas *scripsi*, Addisces *MA*, adsciscis *Markl.*, Phrygiasque
 e u. Graio Admisces *Baehrens*, Addiscens *Rothstein* 155 di-
 gna *M*, corr. *m* 156 praeruertere ζ 157 dulce magis *Schra-*
der, minus Libycas (*i. aduersario tuo non futuras exitio*) *Korsch*,
an attu Libycas (scil. non exitu)? libicas *M*, liquidas *Markl.*
 nodare *MA*, nudare ζ *a* manus liquida nodare palaestra
Otto 160 degener ambit *Gronou.*

quod si dulce decus uiridesque resumeret annos,
(da ueniam, Alcide!) fors hic et pensa tulisses.

Haec ego nascentes laetus bacchatus ad aras
libamenta tuli. nunc ipse in limine; cerno 164
soluentem uoces et talia dicta ferentem:

Macte animis opibusque meos imitate labores,
qui rigidas rupes infecundaeque pudenda
naturae deserta domas et uertis in usum 168
lustra habitata feris foedeque latentia profers.

munere quo tibi nunc meritorum praemia soluam,
quas referam grates? Parcarum fila tenebo
extendamque colus (duram scio uincere Mortem), 172
auertam luctus et tristia damna uetabo.

teque nihil laesum uiridi renouabo senecta
concedamque diu iuuenes spectare nepotes,
donec et hic sponsae maturus et illa marito, 176

rursus et ex illis suboles noua grexque proteruus
nunc umeris inreptet aui, nunc agmine blando
certatim placidae concurrat ad oscula Pollae.

nam templis numquam statuatur terminus aevi, 180
dum me flammigeri portabit machina caeli.

nec mihi plus Nemeae priscumque habitabitur Argos
nec Tiburna domus solisque cubilia Gades'.

Sic ait et tangens surgentem altaribus ignem 184

162 huic *ç* 163 laetum *Barth* bacchator *Slater*
164 ipse *Ma*, ipso *ç*, ipsum *Dom.* *distinxit ante cerno Macnaghten*
165 serentem *Heins.* 169. 170 profers. *Munere quo scripsi*,
profers Numina. quae *M*, flumina *Rothstein*, lumina *Korsch*
171 renebo *Heins.* 172 duram *M*, dirā *a*, durā *A*.
180 templus *M*, corr. *m* 182 priscumue *Markl.* argus
Ma, argos *A*

populeaque mouens albertia tempora silua
et Styga et aetherii iurauit fulmina patris.

II.

PROPEMPTICON MAECIO CELERI.

Di, quibus audaces amor est seruare carinas
saeuaque uentosi mulcere pericula ponti,
sternite molle fretum placidumque aduertite uotis
concilium, et lenis non obstrepat unda precanti: 4

Grande tuo rarumque damus, Neptune, profundo
depositum. iuuenis dubio committitur alto
Maecius atque animae partem super aequora nostrae
maiores transferre parat. proferte benigna 8
sidera et antemnae gemino considite cornu,
Oebalii fratres: uobis pontusque polusque
luceat, Iliacae longe nimbose sororis
astra fugate, precor, totoque excludite caelo. 12
uos quoque, caeruleum ponti, Nereides, agmen,
quis honor et regni cessit fortuna secundi
(dicere quae magni fas sit mihi sidera ponti!),
surgite de uitreis spumosae Doridos antris 16
Baianosque sinus et <an>hela tepentibus undis

II. PROPEMPTICON MECIO CELERI *M*, Propempticon Mecio Celeri *A*
4 leuis *Ma*, lenis ζ *A* 6 dubiae—alno *Markl.* 7 Me-
tius *M*¹ (t ex c) 10 Obalii *M*, corr. ζ *Seru. in Verg. G.*
IV 125: 'de Castore et Polluce ait Statius Oebalidae fratres'
(uidetur autem Theb. V 438: 'Oebalidae gemini' respexisse)
12 tutoque *Bachrens* 13 ponti *nondum sanatum*, diuae ζ ,
Phorci *Krohn*, equidem fundi *uel* centum *malim* 15 quas
Heins. 17 anhela *scripsi*, feta *M*, fota *Wakefield*

litora tranquillo certatim ambite natatu,
 quaerentes ubi celsa ratis, quam scandere gaudet
 nobilis Ausoniae Celer armipotentis alumnus. 20
 nec quaerenda diu; modo nam trans aequora terris
 prima Dicarcheis Pharium grauis intulit annum,
 prima salutauit Capreas et margine dextro
 sparsit Tyrrhenae Mareotica uina Mineruae. 24
 huius utrumque latus molli praecingite gyro,
 partitaeque uices uos stuppea tendite mali
 uincula, uos summis adnectite sipara uelis,
 uos Zephyris aperite sinus; pars transtra reponat, 28
 pars demittat aquis curuae moderamina puppis;
 sint quibus exploret prensos grauis artemo corbes;
 quaeque secuturam religent post terga phaselon
 uncaeque summersae penitus retinacula uellant; 32
 temperet haec aestus pelagusque inclinet ad ortus:
 officio careat glaucarum nulla sororum.
 hinc multo Proteus geminoque hinc corpore Triton
 praenatet, et subitis qui perdidit inguina monstribus 36
 Glaucus adhuc patriis quotiens adlabitur oris
 litoream blanda feriens Anthedona cauda.
 tu tamen ante omnes, diua cum matre Palaemon,
 annue, si uestras amor est mihi pandere Thebas, 40
 nec cano degeneri Phoebeum Amphiona plectro.
 et pater, Aeolio frangit qui carcere uentos,

19 qua *M*, corr. *Barth* 22. 23 Pharium — salutauit *om. a*,
add. A 24 uina *ς*, uiua *M* 30 explorent primos (primos
etiam A) grauis arte molorchos (moloreus *A*) *M*, exploret *Dom.*,
 artemo *Scaliger*, prensos—corbes *scripsi*, plenos—lintres *Schwartz*
 (primos—lembos *Vollmer*, primas—barcas *Klotz*) 37 Glaucas *M*,
 corr. *ς* patriis quotiens *MA*, quotiens patriis *a*

cui uarii flatus omnisque per aequora mundi
 spiritus atque hiemes nimbosaeque nubila parent, 44
 artius obiecto Borean Eurumque Notumque
 monte premat: soli Zephyro sit copia caeli,
 solus agat puppes summasque supernatet undas
 assiduus pelago: donec cita, turbine nullo 48
 laesa, Paraetoniis adsignet carbasa ripis.

Andimur. uocat ipse ratem nautasque morantes
 increpat. ecce meum timido iam frigore pectus
 labitur et nequeo, quamuis monet ominis horror, 52
 claudere suspensos oculorum in margine fletus.
 iamque ratem terris diuisit fune soluto
 nauita et angustum deiecit in aequora pontem.
 saeuus <et> e puppi longo clamore magister 56
 dissipat amplexus atque oscula fida reuellit,
 nec longum cara licet in ceruice morari.
 attamen in terras e plebe nouissimus omni
 ibo nec egrediar nisi iam <nutante> carina. 60

Quis rude et abscissum miseris animantibus aequor
 fecit iter solidaeque pios telluris alumnos
 expulit in fluctus pelagoque immisit hianti
 audax ingenii? nec enim temeraria uirtus 64

43 mundi *M*, ponti *Heins.*, an manat? cf. *Cic. nat. d. I* 40:
 'quique aer per maria manaret' 44 atque *Pol.*, at *M* (ast *a*)

48 cita *scripsi*, tua *M* 49 laesa *Heins.*, laeta *M* 52 mo-
 net *Parm.*, mouet *M* 55 augustum *M*, corr. ζ 56 et *om.*
M, add. ζ, Serius e *a*, Seuus et **A'* 60 <nutante> *inserui*,
om. M, <cedente> ζ *Dom.*, <currente> *u. d. (non Politianus) in*
e.e. Cors. ed. pr., <fluitante> *Karsten* 61 rude in abscissum
Baehrens abscissum *M*, corr. ζ mortalibus *Bentl. (at cf.*
Theb. III 552) 63 hiantes *M*, corr. ζ

illa magis, summae gelidum quae Pelion Ossae
 iunxit anhelantemque iugis bis pressit Olympum.
 usque adeone parum lentas transire paludes
 stagnaque et angustos summittere pontibus amnes? 68
 imus in abruptum gentilesque undique terras
 fugimus exigua clausi trabe et aëre nudo.
 inde furor uentis indignataeque procellae
 et caeli fremitus et fulmina plura Tonanti. 72
 ante rates pigro torpebant aequora somno,
 nec spumare Thetis nec spargere nubila fluctus
 audebant. uisis tumuerunt puppibus undae,
 inque hominem surrexit hiems. tunc nubila Plias 76
 Oleniumque pecus, solito tunc peior Orion.
 Iusta queror: fugit ecce uagas ratis acta per undas
 paulatim minor et longe seruantia uincit
 lumina, tot gracili ligno complexa timores, 80
 quaeque super reliquos te, nostri pignus amoris,
 portat <au>ara, Celer. quo nunc ego pectore somnos
 quoue queam perferre dies? quis cuncta pauenti
 nuntius, an facili te praetermiserit unda 84
 Lucani rabida ora maris, num torta Charybdis
 fluctuet aut Siculi populatrix uirgo profundi,
 quos tibi currenti praeceps gerat Hadria mores,
 quae pax Carpathio, quali te subuehat aura 88
 Doris Agenorei furtis blandita iuueneci?

66 ter pressit *Waller* 68 angustos *M*, *corr.* *ς* 70 exigua
 fugimus *Phyllimore*, undique — lu(n)gimus *malim* 75 gaudebant
Markl. 81 quaeque *Dom.* (*inde Pol.*), Quaque *MA*, teque *Markl.*

82 portat auara *scripsi*, portatura *M* (portat dura *commendaueram a.* 1892) 82 quos et 83 Quosue *M. corr.* *Rossberg et Skutsch* 84 facilis *M*, *corr.* *Dom.* (*inde Pol.*)

Sed merui questus. quid enim te castra petente
 non uel ad ignotos ibam comes impiger Indos
 Cimmeriumque chaos? starem prope bellica regis 92
 signa mei, seu tela manu seu frena teneres,
 armatis seu iura dares; operumque tuorum
 etsi non socius, certe mirator adessem.
 si quondam magno Phoenix reuerendus Achilli 96
 litus ad Iliacum Thymbraeaeque Pergama uenit
 imbellis tumidoque nihil iuratus Atridae,
 cur nobis ignauus amor? sed pectore fido
 numquam abero longisque sequar tua carbasa uotis. 100

Isi, Phoroneis olim stabulata sub antris,
 nunc regina Phari numenque Orientis anhelis,
 excipe multisono puppem Mareotida sistro
 ac iuuenem egregium, Latius cui ductor Eoa 104
 signa Palaestinasque dedit frenare cohortes,
 ipsa manu placida per limina festa sacrosque
 duc portus urbesque tuas. te praeside noscat,
 unde paludosi fecunda licentia Nili, 108
 cur uada desidant et ripa coerceat undas,
 Cecropio stagnante luto; cur inuida Memphis,
 curue Therapnaei lasciuiat ora Canopi;
 cur seruet Pharias Lethaeus ianitor aras, 112
 uilia cur magnos aequent animalia diuos;
 quae sibi praesternat uiuax altaria Phoenix,
 quos dignetur agros aut quo se gurgite Nili

92 Cimmeriumque *M*, Cimeriumque *a*, Chimeriumque *A'*
 bellica Orestis nescio quis (*conf. Ouid. rem. 589: 'Semper habet Py-
 laden aliquem, qui curet Orestem'*) 109 coercent *M*, coherceret
a, coherceat *A* 110 stagnata *MA*, corr. *ς* (*cf. I 5, 43*)
 112 arces *Bentl.* (*cf. Dobree Aduers. II 375*)

mergat adoratus trepidis pastoribus Apis. 116
 duc et ad Emathios manes, ubi belliger urbis
 conditor Hyblaeo perfusus nectare durat.
 anguiferamque domum, blando qua mersa ueneno
 Actias Ausonias fugit Cleopatra catenas. 120
 usque et in Assyrias sedes mandataque castra
 prosequere et Marti iuuenem, dea, trade Latino.
 nec nouus hospes erit: puer his sudauit in aruis
 notus adhuc tantum maioris lumine clauī, 124
 iam tamen et turmas facili praeuertere gyro
 fortis et Eoas iaculo damnare sagittas.
 Ergo erit illa dies, qua te maiora daturus
 Caesar ab emerito iubeat discedere uallo. 128
 at nos hoc iterum stantes in litore uastos
 cernemus fluctus aliasque rogabimus auras.
 o tum quantus ego aut quanta uotiuā mouebo
 plectra lyra, cum me magna ceruice ligatum 132
 attolles umeris atque in mea pectora primum
 incumbes e puppe nouis seruataque reddes
 colloquia inque uicem medios narrabimus annos:
 tu rapidum Euphraten et regia Bactra sacrasque 136
 antiquae Babylonis opes et Zeugma, Latinae
 pacis iter; quam dulce nemus florentis Idymes;

119 quaua mersa *M*, qua (ς) morsa *Heins.*, qua mersa ueterno
Markl. 123 hic ς armis *M*, corr. ς 124 numine *MA**,
 corr. *Nohl*, munere ς *a* 125 facilis *Otto* 128 decedere *Bach-*
rens bello *M*, correxi 129 at ς *Pol.*, Ac *M* uer-
 sum 135 subsequitur 134 in *M*, b et a praescripsit *M*¹
 134 Incumbens *M*, Incumbes ς *A* 135 euphraten & batra
 sacraeque *a*, medios narrabimus annos *A* 136 om. *a*, add. *A* (ra
 sacrasque *recisa*) 137 zeuma *MA* (zirna *a*), corr. *Dom.*
 138 qua *M*, corr. *Bachrens*

quae pretiosa Tyros, rubeat quo purpura suco
 Sidoniis iterata uadis; ubi germine primum 140
 candida felices sudent opobalsama uirgae:
 ast ego, deuictis dederim quae busta Pelasgis
 quaeue laboratas claudat mihi pagina Thebas.

III.

CONSOLATIO AD CLAUDIVM ETRVSCVM.

Summa deum, Pietas, cuius, gratissima caelo,
 rara profanatas inspectant numina terras,
 huc uittata comam niueoque insignis amictu
 (qualis, adhuc praesens nullaque expulsa nocentum 4
 fraude, rudes populos atque aurea regna colebas)
 mitibus exequiis ades et lugentis Etrusci
 cerne pios fletus † laudataque lumina terge.
 nam quis inexplcto rumpentem pectora questu 8
 complexumque rogos incumbentemque fauillis
 aspiciens non aut primaevae funera plangi
 coniugis aut nati modo pubescentia credat
 ora rapi flammis? pater est, qui fletur. adeste 12

139 Qua praeciosa tiros rubeat qua purpura suco *M*, quo pre-
 tiosa Tyros rubeat, quo purpura fuco *Gronou.*, quae pretiosa, nigrans
 rubeat quo *nos olim* 140 cadis *Gronou.* 140. 141 ubi can-
 dida primum *Germinis f. s. o. u. nescio quis* 142 iusta *Heins.*
 pelagis *M, corr. ζ* 143 Quaeue *M*, Quaeque *a*, Quaeue *A*

III. CONSOLATIO AD CLAUDIVM ETRVSCVM *M*, Claudii Etrusci
 pietas *a*, 'in marg. dextr. uerba scripta fuisse uidentur, sed non
 possunt dinosci *A*' (*Engelman*) 7 lassataque *Hand*, foedataque
Polster, undataque *Korsch*, saturataque *conieci* (lustrataque *tempta-*
ueram, coll. Paul. epit. Festi p. 295 l. 'Silicernium')

dique hominesque sacris. procul hinc, procul ite nocentes,
 si cui corde nefas tacitum fessique senectus
 longa patris, si quis pulsatae conscius umquam
 matris et inferna rigidum timet Aeaeon urna: 16
 insontes castosque uoco. tenet ecce seniles
 leniter implicitus uultus sanctamque parentis
 canitiem spargit lacrimis animaeque supremum
 frigus amat; celeres genitoris filius annos 20
 (mira fides) nigrasque putat properasse Sorores.
 Exultent placidi Lethaea ad flumina manes,
 Elysiae gaudete domus; date sarta per aras
 festaque pallentes hilarent altaria lucos: 24
 † felix et nimium felix plorataque nato
 umbra uenit. longe Furiarum sibila, longe
 tergeminus custos, penitus uia longa patescat
 manibus egregiis. eat horrendumque silentis 28
 accedat domini solium gratesque supremas
 perferat et totidem iuueni roget anxius annos.
 Macte pio gemitu! dabimus solacia dignis
 luctibus Aoniasque tuo sacrabimus ultro 32
 inferias, Etrusce, seni. tu largus Eoa
 germina, tu messes Cilicumque Arabumque superbas
 merge rogis; ferat ignis opes heredis et alto
 aggere missuri nitido pia nubila caelo 36

15 umbram *Markl.*, anguem *Postgate*, *possis* unguem (*Pausan.*
X 28, 4. Ib. 144. 154) 18 implicitor *M*, implicitos ς *a*, impli-
 citor *A**, *corr.* ς 25 felix heu *Dom.*, ter *Heins.*, a *Baehrens*,
 en *Polster*, haec *Slater*, an flebilis, a n. f., p. 2 (*Theb. VI 245, XII*
77, Hor. c. I 24, 9) 28 horrendique silentum *conieci* 30 Perfe-
 rat *M*, Preferet *a*, Preferat *A* 32 aoniasque *MA** (aut ani-
 masque *a*) 33 largus *M*, largius *M*¹ 34 superbis ς

stipentur census: nos non arsura feremus
munera, uenturosque tuus durabit in annos
me monstrante dolor. neque enim mihi flere parentem
ignotum: similem gemui proiectus ad ignem. 40
ille mihi tua damna dies compescere cantu
suadet: et ipse tuli quos nunc tibi confero questus.

Non tibi clara quidem, senior placidissime, gentis
linea nec proavis demissum stemma, sed ingens 44
suppleuit fortuna genus culpamque parentum
occuluit. nec enim dominos de plebe tulisti,
sed quibus occasus pariter famulantur et ortus.
nec pudor iste tibi: quid enim terrisque poloque 48
parendi sine lege manet? [uice cuncta geruntur
alternisque premunt. propriis] sub regibus omnis
terra; premit felix regum diademata Roma;
hanc ducibus frenare datum; mox crescit in illos 52
imperium superis. sed habent et numina legem:
seruit et astorum uelox chorus et uaga seruit
luna nec iniussae totiens redit orbita lucis,
et, modo si fas est aequare iacentia summis, 56
pertulit Argiui Tirynthius horrida regis.
pacta, nec erubuit famulantis fistula Phoebi.

37 census *scripsi*, cineres *M* 40 similis *M*, corr. *Barth*,
similes — ignes *Markl.* gemini *M*, geminū *a*, gemui *A*

45 labemque par. *Schrader*, stirpemque par. *conieci* (cf. *V* 2, 17)

46 nec *MA*, neque *a* 47 famulantur *M*, simulantur *a*,
famulatur *A*, famulantur *Pol.* 49 sq. uice — propriis *seclusi*

49 reguntur *Gewaerts*, premuntur *Korsch* 50 regunt *Liui-*

neius 52 dulcibus *M*, corr. *ς* 55 iniussi — Solis *Markl.*

56 sic modo si *Baehrens* 57 Argiui *Markl.* (*III* 1, 23. 182.
cf. *Valer. Fl.* I 107), et saeui *M*, Eurysthei *Markl.* maluit,
aequauei *Phillimore*, ignaui nos olim

Sed neque barbaricis Latio transmissus ab oris:
 Smyrna tibi gentile solum potusque uerendo 60
 fonte Meles Hermique uadum, quo Lydius intrat
 Bacchus et aurato reficit sua cornua limo.

Laeta dehinc series uariisque ex ordine curis
 auctus honos; semperque gradi prope numina, semper 64
 Caesareum coluisse latus sacrisque deorum
 arcanis haerere datum.

Tibereia primum
 aula tibi, uixdum ora noua mutante iuuenta,
 panditur. hic, annis *nimia* super indole uictis, 68
 libertas oblata uenit. nec proximus heres,
 immitis quamquam et furiis agitatus, abegit.
 hinc es in Arctoas tenuis comes usque pruinas
 terribilem adfatu passus uisuque tyrannum 72
 immanemque suis, ut qui metuenda ferarum
 corda domant mersasque iubent iam sanguine tacto
 reddere ab ore manus et nulla uiuere praeda.
 praecipuos sed enim merito surrexit in actus 76
 nondum stelligerum senior dimissus in axem
 Claudius et Latio transmittit habere parenti.

61 rore Meles *malim* lilius *M. corr.* ζ 64 gradu *M, corr.*
Meurs, gradus *Peyrarède* 66 thybereia *M*, tymbreia *a*, tybereia *A*
 68 *nimia scripsi*, multa *M*, pulera *Markl.* multum *Otto*
in super offendit Barth: fuitne semel? 69 optata *Hirschfeld*
 71 l'huic *A'*, hunc *Aldina* es *scripsi*, et *M* sequeris comes
Rothstein, tendis comes *Phillimore*, ego uero de tenuis illo ita inter-
 pretor, ut comitans Caesarem intellegatur libertus: hunc certe iis a
 uiris senatorii ordinis seiungi decebat, qui proprie 'comites Augusti'
appellabantur 73 subis *Hirschfeld* quie *M. corr.* ζ 76 sub-
 uexit *Heins.*, secreuit *scripserim* artus *MA, corr.* ζ 77 de-
 missus *M, corr.* *Peyrarède* 78 Latio — parenti *scripsi*, longo —

quis superos metuens pariter tot templa, tot aras
 promeruisse datur? summi Iouis aliger Arcas 80
 nuntius; imbrifera potitur Thaumantide Iuno;
 stat celer obsequio iussa ad Neptunia Triton:
 tu totiens mutata ducum iuga rite tulisti
 integer, inque omni felix tua cumba profundo. 84

Iamque piam lux alta domum praecelsaque toto
 intrauit Fortuna gradu; iam creditur uni
 sanctarum digestus opum partaeque per omnis
 diuitiae populos magnique impendia mundi: 88
 quicquid ab auriferis eiecat Hiberia fossis,
 Dalmatico quod monte nitet, quod messibus Afris
 uerritur, aestiferi quicquid terit area Nili,
 quodque legit mersus pēlagi scrutator Eoi, 92
 et Lacedaemonii pecuaria culta Galaesi
 perspicuaeque niues Massylaque robora et Indi
 dentis honos; uni parent commissa ministro
 quae Boreas quaeque Eurus atrox, quae nubilus Auster 96
 inuehit: hibernos citius numeraueris imbres
 siluarumque comas.

Vigilas animique sagacis
 se(n)sibus euoluis quantum Romana sub omni
 pila die quantumque tribus, quid templa, quid alti 100
 undarum cursus, quid propugnacula poscant
 aequoris aut longe series porrecta uiarum;

nepoti *M* 79 superum *Lotich* 81 colitur *Heins.* 82 nat
Heins. 87 omnis *MA*, omnes *a* 89 helberia *M*, corr. ζ
 96 nubibus *M*, corr. ζ *Pol.* 98 uigilas *scripsi*, uigilite *MA*
 (uigil ite *sep. M'*), uigil idem *Leo* animaeque *M*, corr. *Saumaïse*
 99 sensibus *scripsi*, Exitus *MA* (Exitus *a*), et citus *Saumaïse*
 euoluis *Peyrardède*, euoluit *M*

quod domini celsis niteat laquearibus aurum,
 quae diuum in uultus igni formanda liquescat 104
 massa, quid Ausoniae scriptum crepet *ungue* Monetae.

Hinc tibi rara quies animoque exclusa uoluptas,
 exiguaeque dapes et numquam laesa profundo
 cura mero; sed iura tamen genialia cordi 108
 et mentem uincire toris ac iungere festa
 conubia et fidos domino genuisse clientes.

Quis sublime genus formamque insignis Etruscae
 nesciat? haud qua(m)quam proprio mihi cognita uisu, 112
 sed decus eximium, famae par, reddit imago,
 et sibimet similis natorum gratia monstrat.
 nec uulgare genus: fascēs summamque curulem
 frater et Ausonios enses mandataque fidus 116
 signa tulit, cum prima truces amentia Dacos
 impulit et magno gens est damnata triumpho.
 sic quicquid patrio cessatum a sanguine, mater
 reddidit, obscurumque latus clarescere uidit 120
 conubio gauisa domus. nec pignora longe;
 quippe bis ad partus uenit Lucina manuque
 ipsa leui grauidos tetigit fecunda labores.
 felix a! si longa dies, si cernere uultus 124
 natorum uiridisque genas tibi iusta dedissent
 stamina. sed media cecidere abrupta iuuenta
 gaudia, florentesque manu scidit Atropos annos;
 qualia pallentes declinant lilia culmos 128

105 *ungue scripsi*, igne *M*, arce *Schrader* 109 mulcere
Markl. 111 decus *Markl.*, *fuit qui iubar coniceret* 112 qua-
 quam *MA*, corr. ζ 114 Vultibus et sibimet similes *MA**, corr.
Skutsch, *iecto glossemate* 122 fecunda et 123 Lucina *Postgate*
 124 o ζ

pubentesque rosae primos moriuntur ad Austros,
aut ubi uerna nouis expirat purpura pratis.
illa sagittiferi circumuolitastis Amores
funera maternoque rogos unxistis amomo; 132
nec modus aut pennis laceris aut crinibus ignem
spargere, collectaeque pyram struxere pharetrae.
quas tunc inferias aut quae lamenta dedisses
maternis, Etrusce, rogis, qui funera patris 136
haud matura putas atque hos pius ingemis annos!

Illum et qui nutu superas nunc temperat arces,
progeniem claram terris partitus et astris,
laetus Idymaei donauit honore triumpho 140
dignatusque loco uictricis et ordine pompae
non uetuit, tenuesque nihil minuere parentes.
atque idem in cuneos populo deduxit equestres
mutauitque genus laeuaque ignobile ferrum 144
exiit et celso natorum aequauit honori.

Dextra bis octonis fluxerunt saecula lustris,
atque aeuī sine nube tenor. quam diues in usus
natorum totoque uolens excedere censu, 148
testis adhuc largi nitor inde adsuetus Etrusci,
cui tua non humilis dedit indulgentia mores;
hunc siquidem amplexu semper reuocante tenebas

128 — 130 *cf. titul. Afric. ap. Buecheler, carm. epigr. 1787*

130 tibi *M*, *corr.* ς 132 maternosque *M*, *corr.* ς 134 col-
lataeque *Gronou.*, coniectaeque *Heins.* 136 etrusca *M*, *corr.* ς

138 temperet *M*, *corr.* ς 139 largitus *Baehrens* 141 di-
gnarique *Schrader*, dignatumque *Koestlin* in ordine *Baehrens*

143 populos deduxit *M*, *corr.* *Otto*, populo te eduxit *Burmann*,
populo seduxit *Baehrens* 145 honore *M*, honorem *Krohn*, celse—
honori *Saumaïse*

blandus et imperio numquam pater; huius honori 152
 pronior ipse etiam gaudebat cedere frater.

Quas tibi deuoti iuuenes pro patre renato,
 summe ducum, grates, aut quae pia uota rependunt!
 tu (seu tarda situ rebusque exhausta senectus 156
 errauit, seu blanda diu Fortuna regressum
 maluit) attonitum et uenturi fulminis ictus
 horrentem tonitru tantum lenique procella
 contentus monuisse senem; cumque horrida supra 160
 aequora curarum socius procul Itala rura
 linqueret, hic molles Campani litoris oras
 et Diomedea concedere iussus in arces
 atque hospes, non exul, erat. nec longa moratus 164
 Romuleum reseras iterum, Germanice, limen
 maerentemque foues inclinatosque penates
 erigis. haud mirum, ductor placidissime, quando
 haec est quae uictis parcentia foedera Cattis 168
 quaeque suum Dacis donat clementia montem,
 quae modo Marcomanos post horrida bella uagosque
 Sauromatas Latio non est dignata triumpho.

Iamque in fine dies et inexorabile pensum 172
 deficit. hic maesti pietas me poscit Etrusci
 qualia nec Siculae moderantur carmina rupes
 nec fati iam certus olor saeuique marita
 Tereos, heu quantis lassantem bracchia uidi 176
 planctibus et prono fusum super oscula uultu!
 uix famuli comitesque tenent, uix arduus ignis

155 rependunt *MA*, rependant ζ 157 Errabit *M. corr. Dom.*

168 uictus *M*, uictis *M*¹ cattis *M. captis a, catis A*

174 modulantur *Bentl.*

summonet. haud aliter gemit per *Sunia* Theseus
 litora, qui falsis deceperat Aegea uelis. 180
 tunc immane gemens foedatusque ora tepentes
 adfatur cineres:
 'Cur nos, fidissime, linquis
 Fortuna redeunte, pater? modo numina magni
 praesidis atque breues superum placuimus iras: 184
 nec frueris tantique orbatus muneris usu
 ad manes, ingrata, fugis? nec flectere Parcas
 aut placare malae datur aspera numina Lethes!
 felix, cui magna patrem ceruice uehenti 188
 sacra Mycenaeae patuit reuerentia flammae,
 quique tener saeuis genitorem Scipio Poenis
 abstulit, et *Lydi* pietas temeraria Lausi!
 ergo et Thessalici coniunx pensare mariti 192
 funus et immitem potuit Styga uincere supplex
 Thracius? hoc quanto melius pro patre liceret!
 non totus rapiere tamen, nec funera mittam
 longius; hic manes, hic intra tecta tenebo: 196
 tu custos dominusque laris, tibi cuncta tuorum
 parebunt; ego rite minor semperque secundus
 assiduas libabo dapes et pocula sacris
 manibus effigiesque colam: te lucida saxa, 200
 te similem doctae referet mihi linea *cerae*,
 nunc ebur et fulvum uultus imitabitur aurum.

179 per *Sunia* *Polster*, periuria *M*, pia funera *Heins.*, per ina-
 nia *Bursian*, per patria *Baehrens* 180 litore ς , linthea *Pol.* (*sed*
ipse reiecit), altera *Sandstroem* 181 querens *nescioquis*
 182 cui *M*, *corr.* ς 189 reuentia *M*, *corr.* ς 191 lichi uel lidii
M, *corr.* ς 201 nunc sim.? c&r& *M* (*caerae teste Souter*),
 terre *a*, *corr.* ς *Dom.*, inde cere *A'* 202 fuulum *M*, *corr.* ς

inde uiam morum longaeque examina uitae
adfatusque pios monituraque somnia poscam.' 204

Talia dicentem genitor dulcedine laeta
audit et immites lente descendit ad umbras
uerbaque dilectae fert narraturus Etruscae.

Salue supremum, senior mitissime patrum, 208
supremumque uale, qui numquam sospite nato
triste chaos maestique situs patiere sepulcri:

semper odoratis spirabunt floribus arae,
semper et Assyrios felix bibet urna liquores 212
et lacrimas, qui maior honos. hic sacra litabit

manibus eque tua tumulum tellure leuabit.
nostra quoque exemplo meritis tibi carmina sancit
hoc etiam cinerem gaudens donasse sepulcro. 216

IV.

CAPILLI FLAVI EARINI.

Ite, comae, facilemque precor transcurrere pontum,
ite coronato recubantes molliter auro;
ite, dabit cursus mitis Cytharea secundos
placabitque Notos, fors et de puppe timenda 4

203 sanctaeque *Markl.* 204 morituraque *M, corr. Dom.*
207 cetret *M^x in mg. (respicit ad u. 201)* 210 sitiss *M, corr. ζ*
214 eque *MA*, atque *a*, inque *Markl.*, inque sua *Schrader*
tumultum *M, corr. ζ* 215 sanxit *Parm.*

IV. CAPILLI FLAVI EARINI *M*, Capilli flauī Earini *A* (cf. *epist.* § 3 'capillos'), Coma Flavii Earini *Gronou. coniecit, coll. Sidon. Apollin. c. 22 epist.* § 6: 'comas Flauii Earini' [sic *Sirmond*, 'cumas flauii farini' libri]: hoc tamen e siluulae *Papinianae u. 1 fluxisse Vollmero concedendum*

transferet inque sua ducet super aequora concha.
 accipe laudatos, iuuenis Phoebeie, crines,
 quos tibi Caesareus donat puer, accipe laetus
 intonsoque ostende patri. sine dulce nitentes 8
 comparet atque diu fratris putet esse Lyaei.
 forsan et ipse comae numquam labentis honorem
 praemetet atque alio clusum tibi ponet in auro.

Pergame, pinifera multum felicior Ida! 12
 illa licet sacrae placeat sibi rupe rapinae
 (nempe dedit superis illum, quem turbida semper
 Iuno uidet refugitque manum nectarque recusat),
 at tu grata deis pulchroque insignis alumno 16
 misisti Latio, placida quem fronte ministrum
 Iuppiter Ausonius pariter Romanaque Iuno
 aspiciunt et uterque probant. nec tanta potenti
 terrarum domino diuum sine mente uoluptas. 20

Dicitur Idalios Erycis de uertice lucos
 dum petit et molles agitat Venus aurea cygnos,
 Pergameas intrasse domos, ubi maximus aegris
 auxiliator adest et festinantia sistens 24
 fata salutifero mitis deus incubat angui.
 hic puerum egregiae praeclarum sidere formae
 ipsius ante dei ludentem conspicit aras.
 ac primum subita paulum decepta figura 28
 natorum de plebe putat; sed non erat illi
 arcus et ex umeris nullae fulgentibus umbrae.

9 fratres *M*, corr. ζ *A* liei *a*, lyei *A* 13 nube rapinae *M*,
 laude r. *Markl.*, iure r. *Korsch*, rupe r. *scripsi* (*Lucian. d. d. 20*,
 6: ἀπὸ ταυτησὶ τῆς πέτρας αὐτὸν ἀνῆρπασεν) 21 Idalios *corruptum*,
 Idaeos *corrigenendum* 26 egregie *MA*, corr. ζ 28 dubia *Heins.*,
an dubitat—natorumq. e pl. p.?

miratur puerile decus, uultumque comasque
 aspiciens: 'Tunc Ausonias' ait 'ibis ad arces 32
 neglectus Veneri? tu sordida tecta iugumque
 seruitii uulgare feres? procul absit: ego isti,
 quem meruit, formae dominum dabo. uade age mecum,
 uade, puer: ducam uolueri per sidera curru 36
 donum immane duci; nec te plebeia manebunt
 iura: Palatino famulus deberis amori.
 nil ego, nil, fateor, toto tam dulce sub orbe
 aut uidi aut genui. cedit tibi Latmius ultro 40
 Sangariusque puer quemque irrita fontis imago
 et sterilis consumpsit amor, te caerula Nais
 mallet et adpressa traxisset fortius urna.
 tu, puer, ante omnis; solus formosior ille, 44
 cui daberis'. sic orsa leues secum ipsa per auras
 tollit olorinaque iubet considerare biga.
 nec mora. iam Latii montes ueterisque penates
 Euandri, quos mole noua pater inclitus orbis 48
 excolit et summis aequat Germanicus astris.
 Tunc propior iam cura deae, quae forma capillis
 optima, quae uestis roseos accendere uultus
 apta, quod in digitis, collo quod dignius aurum. 52
 norat caelestis oculos ducis ipsaque taedas
 iunxerat et plena dederat conubia dextra:
 sic ornat crines, Tyrios sic † fundit amictus,

34 procul procul *M*, corr. ς 38 honori *Rothstein*
 39 iam *M*, corr. ς *Parm. Pol.* (caue toto iam dulcius orbe legas)
 cedat ς , cedant *Heins.* lamus *M* (lanius *a*), lamius *A*, corr.
Dom. 47 ueteresque *M*, corr. *Barth* 48 Euandi *M*, corr. ς
 urbis ς 53 taedas *M*, cedas *a*, tedas *A* 54 prona *Markl.*
 55 comit amictus *conicias*, coll. *Claud XXVIII* 523 — 526:

dat radios ignemque suum. cessere priores 56
 deliciae famulumque greges; hic pocula magno
 prima duci murrasque graues crystallaque portat
 candidiore manu: crescit noua gratia Baccho.
 care puer superis, qui praelibare uerendum 60
 nectar et ingentem totiens contingere dextram
 electus, quam nosse Getae, quam tangere Persae
 Armeniique Indique petunt! o sidere dextro
 edite, multa tibi diuum indulgentia fauit! 64

Olim etiam, ne prima genas lanugo nitentes
 carperet et pulchrae fuscaret crasti(n)a formae,
 ipse deus patriae celsam trans aequora liquit
 Pergamon. haud uili puerum mollire potestas 68
 credita, sed tacita iuuenis Phoebeius arte
 leniter haud ullo concussum uulnere corpus
 de sexu transire iubet. tamen anxia curis
 mordetur puerique timet Cytherea dolores. 72
 nondum pulchra ducis clementia coeperat orbi
 intactos seruare mares; nunc frangere sexum
 atque hominem mutare nefas, gauisique solos
 quos genuit Natura uidet, nec lege sinistra 76
 ferre timent famulae natorum pondera matres.
 tu quoque nunc iuuenis, genitus si tardius esses,

'ora puellae ...mater sollertior ornat Adueniente proco uestesque
 et cingula comit Saepe manu' 57 greges *M*, corr. ζ 60 *dist.*
Ruedeger, care puer, superis qui *uulgabatur* 61 contingere *M*,
 corr. ζ 62 Flectus *M*, corr. ζ 66 gratia *M*, crastina *scripsi*
 (*Copa* 37, *Ouid. fast. III* 352) 68 illi *M*, ulli ζ *Pol.*, alii *Philli-*
more, uili *scripsi* 70 corpeus *MA**, corr. ζ *Pol.* 72 cithera
M, corr. ζ 73 orbi *scripsi*, ortu *M*, artus *Postgate* 75 totos
Bachrens, tutos *nescioquis*

umbratusque genas et adultos fortior artus
 non unum gaudens Phoebea ad limina munus 80
 misisses; patrias nunc solus crinis ad oras
 nauiget.

Hunc multo Paphie saturabat amomo
 † nunc noua tergemina pectebat Gratia dextra.
 huic et purpurei cedit coma saucia Nisi, 84
 et quam Sperchio tumidus seruabat Achilles.
 ipsi, cum primum niueam praecerpere frontem
 decretum est umerosque manu nudare nitentes,
 adcurrunt teneri Paphia cum matre uolucres 88
 expediuntque comas et Serica pectore ponunt
 pallia. tunc iunctis crinem incidere sagittis
 atque auro gemmisque locant, rapit ipsa cadentem
 mater et arcanos iterat Cytherea liquores. 92
 tunc puer e turba, manibus qui forte supinis
 nobile gemmato speculum portauerat auro,
 'Hoc quoque demus', ait 'patriis nec gratius ullum
 munus erit templis ipsoque potentius auro: 96
 tu modo fige aciem et uultus hic usque relinque'.
 sic ait et speculum reclusit imagine rapta.

At puer egregius tendens ad sidera palmas:
 'His mihi pro donis, hominum mitissime custos, 100
 si merui, longa dominum renouare iuuenta

79 et *M*, om. *a*, add. *A* 81 crinis *MA**, uictor ς *a*, nunc
 uertex solus ad oras *Dom*. 83 Nunc noua *M*, hunc noua ς ,
 hunc quoque *Korsch*, nec non *conieci* 84 cedit *MA*, cedit ς *a*
 faucia *M*, Fautia *A**, corr. ς *a* 91 cadentes *M*, corr. *Schrader*
 92 arcano saturat *C*. liquore *Schrader* 95 patris *M*, corr. ς
Pol. 97 huc *M*, corr. *Barth*, hos *Markl*. 98 seclutit
Gronou. 99 Ac *M*, At ς *A*

atque orbi seruare uelis! hoc sidera mecum,
 hoc undae terraeque rogant. eat, oro, per annos
 Iliacos Pyliosque simul, propriosque penates 104
 gaudeat et secum Tarpeia senescere templa'.
 sic ait, et motas miratur Pergamos aras.

V

<ECLOGA AD CLAUDIAM VXOREM.>

Quid mihi maesta die, sociis quid noctibus, uxor,
 anxia peruigili ducis suspiria cura?
 non metuo ne laesa fides aut pectore in isto
 alter amor; nullis in te datur ire sagittis; 4
 audiat infesto licet hoc Rhamnusia uultu;
 non datur. et si egomet patrio de litore raptus
 quattuor emeritis per bella, per aequora lustris
 errarem, tu mille procos intacta fugares, 8
 non intersectas commenta retexere telas,
 sed sine fraude palam thalamosque armata negasses.
 dic tamen, unde alia mihi fronte et nubila uultus?
 anne quod Euboicos fessus remeare penates 12
 auguror et patria senium componere terra?
 cur hoc triste tibi? certe lasciuia corde

103 ore *M*, oro ζ *Dom.* *A'* annus *M*, corr. ζ

V. VIA DOMITIANA *M*, ECLOGA AD VXOREM ζ , Ad Claudiam ζ *a* (cf. *epist. III* § 4: 'summa est ecloga, qua mecum secedere Neapolim Claudiam meam exhortor') 1 Quis *M*, corr. ζ *Dom.*, l'quid [*suprascr.*] Do *A'* 7 emensis *Bentl.* 9 intersectas *M*, intersectas et imperfectas ζ , iterum textas *Schrader*, inter noctes *Rosberg* 10 palam *M*, epulas *temptabam* 11 alia *Aldina*, alta *M*, alba *Cornelissen* 13 arguor *Heins*, 14 cordi *Dom.*

nulla nec aut † rapidi mulcem te † proelia Circi
 aut intrat sensus clamosi turba theatri; 16
 sed probitas et opaca quies et sordida numquam
 gaudia.

Quas autem comitem te raptō per undas?
 quamquam et si gelidas irem mansurus ad Arcos
 uel super Hesperiae uada caligantia Thylen 20
 aut septemgemi caput inpenetrabile Nili,
 hortarere uias. etenim tua (nempe benigna
 quam mihi sorte Venus iunctam florentibus annis
 seruat et in senium), tua, quae me uulnere primo 24
 intactum thalamis et adhuc iuuenile uagantem
 fixisti, tua frena libens docilisque recepi,
 et semel insertas non mutaturus habenas
 usque premo. tu me nitidis Albana ferentem 28
 dona comis sanctoque indutum Caesaris auro
 uisceribus complexa tuis sertisque dedisti
 oscula anhela meis; tu, cum Capitolia nostrae
 infitiata lyrae, saeuum ingratumque † doleres 32
 mecum uicta Iouem; tu procurrentia primis
 carmina nostra sonis totasque in murmure noctes
 aure rapis uigili; longi tu sola laboris

15 rapidi mulcent te ς , rabidi mulcent te *Wakefield*, trepidi m.
 te *Vorsch*, rapiu(n)t mentem tibi *conieci* 16 damnosi *Baehrens*

20 Ves *M*, Vis *a*, Vel ς *A* 21 ut penetrabile *M*, haud pe-
 netr. ς *a*, inpenetrabile *A* 22 partirere *Baehrens* 24 seruet
Barth Markl. al. 25 Intantum *M*, corr. ς calamis *Ros-*
sberg 28 ter me *M*, therme *a*, corr. *Pol.* 29 comes *Ma*,
 corr. ς (ϵ : comis *A'*) 32 doleres *MA* (dolorem α), dolebas *Dom.*,
 dolere *Krohn*, ingratumque $\langle gr \rangle$ auaris *conieci* 34 motasque in
 murmura nocēs *Heins. et Markl.*

conscia, cumque tuis creuit mea Thebais annis. 36
 qualem te nuper Stygias prope raptus ad umbras,
 cum iam Lethaeos audirem comminus amnes,
 aspexi, tenuique oculos iam morte cadentes.
 scilicet exhausti Lachesis mihi tempora fati 40
 te tantum miserata dedit, superique potentes
 inuidiam timuere tuam, post ista propinquum
 nunc iter optandosque sinus comes ire moraris?

Heu ubi nota fides totque explorata per usus, 44
 qua ueteres Latias, Graias heroidas aequas?
 isset ad Iliacas (quid enim deterret amantes?)
 Penelope gauisa domos, si passus Vlaxes;
 questa est Aegiale, questa est Meliboea relinqui, 48
Ianigenam saeui fecerunt maenada planctus!
 nec minor his tu nosse fidem † uictamque maritis
 dedere, sic certe cineres umbramque priorem
 quaeris adhuc, sic exequias amplexa canori 52
 coniugis ingentes iterasti pectore planctus,
 iam mea.

Nec pietas alia est tibi curaque natae;
 sic et mater amas, sic numquam corde recedit
 nata tuo, fixamque animi penetralibus imis 56

45 Graiasque ζ, Grain(m)q. *Markl.* 46 iliacos *M*, illia-
 cas *a*, illiacos *A*, *corr.* ζ 48 melibia *M*, melibea *a*, melibea *A*
 questa Alpheisiboea relinqui *temptabam* 49 Ianigenam *scripsi*
 (*Ouid. met. XIV 333 — 425*), Et quamquam *M*, Et quam (quam
 saeui!) *Dom. Pol. al.* menala *a*, menada *A* 50 uictamque *M*,
 fictamque *a*, uictamque *A* (*et in mg. firmam, suprascr.: Do .*), tu-
 tamque *Parm.*, uitamque ζ, totamque *Heins.*, inuictamque *Baehrens*,
 uittamque *Macnaghten*, luctumque *malim* 51 te dare *Heins.*
 55 recedit corde *M*, *corr.* *M*¹ 56 penetrabilibus *M*, *corr.* ζ

nocte dieque tenes. non sic Trachinia nidos
 Alcyone, uernos non sic Philomela penates
 circumit amplexens animamque in pignora transfert.
 et nunc <c>ura tenet, uiduo quod sola cubili 60
 otia tam pulchrae terit infecunda iuuentae.
 sed uenient, plenis uenient conubia taedis.
 sic certe formaeque bonis animique meretur;
 siue chelyn complexa † petit seu uoce paterna 64
 discendum Musis sonat et mea carmina flectit,
 candida seu molli diducit brachia motu:
 ingenium probitas artemque modestia uincit.
 nonne leues pueros, non te, Cytherea, pudebit 68
 hoc cessare decus?

Nec tantum Roma iugales
 conciliare toros festasque accendere taedas
 fertilis: et nostra generi tellure dabuntur.
 non adeo Vesuuius apex et flammea diri 72
 montis hiems trepidas exhausit ciuibus urbes:
 stant populisque uigent hinc auspice condita Phoebō
 tecta Dicarchei portusque et litora † mundi
 hospita; at hinc magnae tractus imitantia Romae 76
 quae Capys aduectis impleuit moenia Teucris,
 nostra quoque et propriis † tenuis nec rara colonis

57 Trachinia ζ Dom., intracia MA* 58 Alcione α , Alci-
 one A neruos M, corr. ζ philomelia M, corr. ζ 59 Cir-
 cumit M, Circuit ζ a, Circūit A 60 cura scripsi, illa M
 61 iam M, corr. Pol. 63 animaeque M, corr. ζ 64 petit M,
 ferit Peyrarède, quatit Polster, patris conieci 70 toro M, corr. ζ
 72 uesuuius M^aA, uesuuius Ma 74 hic M, corr. Heins.
 75 mundo Markl., marti conieci (significari puto classem prae-
 toriam Misenensem) 78 propriis ferue(n)s (scil. populis) scri-

Parthenope, cui mite solum trans aequora uectae
ipse Dionaea monstrauit Apollo columba. 80

Has ego te sedes (nam nec mihi barbara Thrace
nec Libye natale solum) transferre laboro,
quas et mollis hiems et frigida temperat aestas,
quas imbelles fretum torpentibus adluit undis. 84
pax secunda locis et desidis otia uitae,
et nunquam turbata quies, somnique peracti.
nulla foro rabies aut strictae in iurgia leges:
morum iura uiris solum et sine fascibus aequum. 88
quid nunc magnificas species cultusque locorum
templaque <et> innumeris spatia interstincta columnis,
et geminam molem nudi tectique theatri
et Capitolinis quinquennia proxima lustris, 92
quid laudem litus libertatemque † Menandri,
quam Romanus honos et † grata licentia miscent?
nec desunt uariae circa oblectamina uitae:
siue uaporiferas, blandissima litora, Baias, 96
entheae fatidicae seu uisere tecta Sibyllae
dulce sit Iliacoque iugum memorabile remo,

bendum uidetur, nostra quoque Euboicis tenuis ac rara colonis P.? *Heins.*, haud propriis tenuis *Markl.*, nostraque nec p. tenuis *Otto*, nostra quoque est, propriisque tumens *Phillimore* 80 dioneae — columbae *M.*, corr. *Pol.* 82 libre *M.*, corr. ς 86 parati ς , somni usque peracti *nescioquis* 90 et add. ς *A'* 93 ritus *Heins.* paternam corrigendum, Menalcae temptaueram: intellegebam *Maronem*, coll. *IV* 4, 49—55, *Verg. E.* 5, 85—87. 9, 7—10 (*Quintil. Inst. VIII* 6, 47), u. 11 sqq. (*Seru. Danielin. ad h. l.*), *Strab. V* 4, 7 p. 246 (*Verg. G. IV.* 562 sqq.) 94 Graia ς , equidem Romanus honos etserta (Heliconia scribendum esse arbitror (*IV*, 4 46 sq., *II* 1, 116. *Lucr. I* 118. *Prop. III* 1, 19. *Martial. I* 76, 9 sq. *VII* 63, 4. *VIII* 70, 5 sq., al.)

seu tibi Bacchei uineta madentia Gauri
 Teleboumque domos, trepidis ubi dulcia nautis 100
 lumina noctiuagae tollit Pharus aemula lunae,
 caraque non molli iuga Surrentina Lyaeo,
 quae meus ante alios habitator Pollius auget,
 Nitrodumque lacus medicos Stabiasque renatas. 104
 mille tibi nostrae referam telluris amores?
 sed satis hoc, coniunx, satis est dixisse: creauit
 me tibi, me socium longos adstrinxit in annos.
 nonne haec amborum genetrix altrixque uideri 108
 digna?

Sed ingratus qui plura adnecto tuisque
 moribus indubito: uenies, carissima coniunx,
 praeueniesque etiam; sine me tibi ductor aquarum
 Thybris et armiferi sordebunt tecta Quirini. 112

102 caraque *M* (cf. *IV* 8, 8), claraque *Polster*, artaque *requiri uidetur*
 104 Nitrodumque *scripsi* (*Dessau* 3874 s.), Denarumque *cf.*, Aenariaeque *Dom.*, Inarimesque *R. Vnger*, Aenarumque *Vollmer*
 stauiasque *M*, corr. *Heins.* 105 honores *Baehrens*

P. PAPINI STATI

S I L V A R V M

LIBER IV.

STATIVS MARCELLO SVO SALVTEM.

- 1 Inueni librum, Marcelle carissime, quem pietati
tuae dedicarem. reor equidem aliter quam inuocato
numine maximⁱ Imperatoris nullum opusculum meum
coepisse; sed hic liber tres habet <inscriptas illi eclo- 4
gas. potuitne igitur tibi quicquam acceptius es>se,
quam quod quarta ad honorem tuum pertinet?
- 2 Primo autem septimum decimum Germanici nostri
consulatum adoraui; secundo † gratias egi, sacratissi- 8
mis eius epulis honoratus; tertio uiam Domitianam
miratus sum, qua grauissimam harenarum moram
exemit. cuius beneficio tu quoque maturius epistolam
meam accipies, quam tibi in hoc libro a Neapoli 12
3 scribo. Proximum est lyricum carmen ad Septi-

IV. EPIST. titulum *MA* seruauerunt 3 maximum *M*, corr. *M*²
4 lacunam statuit *H. Hahn*: supplementa e. g. proposui

5. 6 se quam quod quarta *MA** 8 excidisse loco uidetur 9 epu-
lis c. *Dom.*, epistolis *M* 11 quoque *M*², quo *M* 12 eam acc. *Markl.*

- mium Seuerum, iuuenem, uti scis, inter ornatissimos secundi ordinis, tuum quidem et condiscipulum, sed mihi *citra* hoc quoque ius artissime carum. 16
- 4 Nam Vindicis nostri Herculem Epitrapezion secundum honorem, quem de me et de ipsis studiis meretur, imputare etiam tibi possum. Maximum Vibium et dignitatis et eloquentiae nomine a nobis 20 diligi satis eram testatus epistola, quam ad illum de editione Thebaidos meae publicaui; sed nunc quoque eum reuerti maturius ex Dalmatia rogo.
- 6 Iuncta est ecloga ad municipem meum Iulium Menecratem, splendidum iuuenem et Pollii mei generum, cui gratulor quod Neapolim nostram numero 24 liberorum honestauerit. Plotio Grypo, maioris gradus iuueni, dignius opusculum reddam, sed interim 28 hendecasyllabos, quos Saturnalibus una risimus, huic uolumini inserui.
- 8 Quare ergo plura in quarto Siluarum quam in prioribus? ne se putent aliquid egisse, qui reprehenderunt, ut audio, quod hoc stili genus edidissem. primum superuacuum est dissuadere rem factam; deinde multa ex illis iam domino Caesari dederam,
- 9 et quanto hoc plus est quam edere! Exerceri 36 autem ioco non licet? 'secreto' inquit. sed et sphaeromachia spectantes et palaris lusio admittit. nouis-

14 septimum *M*, septimium *M²A* 16 *citra* *Nohl*, contra *M*
 20 uinium *M*, iunium *a*, uiuium *M²A*, *nomen e lapidibus restituit Vollmer* 29 lusimus *Phillimore* 36 at q. ζ *exercere M*, *corr.* ζ, *exercere autem <artem> Phillimore* 37 iocos *Dom.* 38 sphaeromachia spectantis *Phillimore*, sphaeromachias *MA*, spectamus *M* palaris *MA*, pilaris ζ admittit *MA*, ad-

sime: quisquis ex meis inuitus aliquid legit, statim
se profiteatur aduersum? ita, quare consilio eius 40
accedam? in summam, nempe ego sum qui traducor:
taceat et gaudeat.

10 Hunc tamen librum tu, Marcelle, defendes. et,
si uidetur, hactenus: sin minus, reprehendemur. uale. 44

I.

SEPTIMVS DECIMVS CONSVLATVS IMP. AVG. GERMANICI.

Laeta bis octonis accedit purpura fastis
Caesaris, insignemque aperit Germanicus annum
atque oritur cum sole nouo, cum grandibus astris,
clarius ipse nitens et primo maior Eoo. 4
exultent leges Latiae, gaudete curules,
et septemgemino iactantior aethera pulset
Roma iugo, plusque ante alias Euandrius arces
collis ouet: subiere noui Palatia fasces, 8
et requiem † bissextus honos precibusque receptis

mittitur ζ 39 inuidus *Markl.*, an quidquid ex m. hu(m)ilius
aliquis legerit? 40 profitetur *Aldina* itaque *Bachrens*
41 summam *MA*, summa ζ 43 defende, sed *Madvig*
44 sin minus *M*, sin etiam *A* (cf. *epist. lib. II extr.*), si nimis
repr. *Madvig*, reprehendamur *Markl.*, hunc—librum—defende, set,
si uidetur, hactenus, < tuo saltem animo ne dicatur alienus >: sin mi-
nus, < recte > reprehendemur *supplendum esse suspiceris*

I. *titulum exhibent MA* 5 gaudere *M*, corr. *M*² curules
(scil. sellae) et hic et u. 36 ad consulatum referendum: hinc *Clau-*
dian. XVII 260 (cf. *XVIII 26, XXII 264. 279*), leges Latiae, gau-
dete Quirites *Markl.* 9 bissextus *Stange*, trabeatus *malim*, bis
saeptus *temptaram*, coll. *Cass. Dion. epit. LXVII 4: (a. 84) ῥαβ-*
δόχοις τε τέσσαραις καὶ εἴκοσι... γρησθαι ἑλαβε

curia Caesareum gaudet uicisse pudorem.
 ipse etiam immensi reparator maximus aevi
 attollit uultus et utroque a limine grates 12
 Ianus agit, quem tu uicina Pace ligatum
 omnia iussisti componere bella nouique
 in leges iurare fori. leuat ecce supinas
 hinc atque inde manus geminaque haec uoce profatur: 16
 'Salue, magne parens, mundi qui saecula mecum
 instaurare paras, talem te cernere semper
 mense meo tua Roma cupit; sic tempora nasci,
 sic annos intrare decet. da gaudia fastis 20
 continua; hos umeros multo sinus ambiat ostro
 et properata tuae manibus praetexta Mineruae.
 aspicias ut templis alius nitor, altior aris
 ignis et ipsa meae tepeant tibi sidera brumae? 24
 moribus † atque tuis gaudent turmaeque tribusque
 purpureique patres, lucemque a consule ducit
 omnis honos. quid tale, precor, prior annus habebat?
 dic age, Roma potens, et mecum, longa Vetustas, 28
 dinumera fastos nec parua exempla recense,
 sed quae sola meus dignetur uincere Caesar.
 ter Latio deciesque tulit labentibus annis
 Augustus fascēs, sed coepit sero mereri: 32
 tu iuuenis praegressus auos. et quanta recusas,

11 emensi *Burmamn* 14 horrida *Markl.* 17 *distinxit*
Bentl., parens mundi, qui *uulgo* 23 astris *M¹ in mg.*, aris *a*,
 aris ul astris *A** (*suprascr.*: utrūque h̄t codex poggii) 25 ecce
 tuis *Markl.*, aequa tuis *Bursian*, auctoris *uel potius* alme, tuis *con-*
icias 26 patris *M*, *corr. M¹* 31 Latios *Gronou.* 32 faces
M, *corr. c* et *Krohn*

quanta uetas! flectere tamen precibusque senatus
 promittes hunc saepe diem. manet insuper ordo
 longior, et totidem felix tibi Roma curules 36
 terque quaterque dabit, mecum altera saecula condes,
 et tibi longaeui renouabitur ara Tarenti;
 mille tropaea ferēs, tantum permitte triumphos:
 restat Bactra nouis, restat Babylona tributis 40
 frenari; nondum gremio Iouis Indica laurus,
 nondum Arabes Seresque rogant, nondum omnis honorem
 annus habet, cupiuntque decem tua nomina menses'.
 Sic Ianus clausoque libens se poste recepit. 44
 tunc omnes patuere dei laetoque dederunt
 signa polo, longamque tibi † rex, magne, iuuentam
 annuit atque suos promisit Iuppiter annos.

II.

EVCHARISTICON AD IMP. AVG. GERMANICVM.

Regia Sidoniae conuiuia laudat Elissae
 qui magnum Aenean Laurentibus intulit aruis,
 Alcinoique dapes mansuro carmine monstrat
 aequore qui multo reducem consumpsit Vlixem: 4

34 tamen *MA** *Dom.*, nefas *a* 35 Promittitis *M*, *corr.* ζ, per-
 mittes *Dom.* (*inde Pol.*: ad Permittes) saepe hunc *M*, *corr.* *M*¹
 38 Terenti *Turnèbe* (*repudiasse tamen uidetur*), parentis *M*
 39 tropaea *M*, trophea *a*, trophæa *A* promitte *M*, *corr.* ζ
 40 babilonia *M*, *corr.* ζ 41 <in> gremio *Liuius*
 46 dux magne *Markl.*, possis ter... annuit (*Ouid. F. III 369*).

II. EVCHARISTICON AD IMP AVG GERM DOMITAN^{I Ū} *M*, Eucha-
 risticon ad Imp. Aug. germ. Domitianum *A*, *correxī* 4 lento *a*,
 tac. *A* ruducem *M*, *corr.* ζ

ast ego, cui sacrae Caesar noua gaudia cenae
 nunc primum dominaque dedit consurgere mensa,
 qua celebrem mea uota lyra, qua soluere grates
 sufficiam? non, si pariter mihi uertice laeto 8
 nectat odoratas et Smyrna et Mantua lauros,
 digna loquar. mediis uideor discumbere in astris
 cum Ioue et Iliaca porrectum sumere dextra
 immortale merum. steriles transmisimus annos: 12
 haec aevi mihi prima dies, hic limina uitae.
 tene ego, regnator terrarum orbisque subacti
 magne parens, te, spes hominum, te, cura deorum,
 cerno iacens? datur haec iuxta, datur ora tueri 16
 uina inter mensasque et non adsurgere fas est?

Tectum augustum, ingens, non centum insigne columnis,
 sed quantae superos caelumque Atlante remisso
 sustentare queant. stupet hoc uicina Tonantis 20
 regia, teque pari laetantur sede locatum
 numina. nec magnum properes conscendere caelum:
 tanta patet moles effusaeque impetus aulae
 liberior, campi multumque amplexus operti 24
 aetheros et tantum domino minor; ille penates
 implet et ingenti genio iuuat. aemulus illic
 mons Libys Iliaco iuueni, permixta Syene

6 non surgere *Markl.*, domina(m)que d. contingere mensa(m)
Waller, domina(m)q. d. condiscere mensa(m) *conicias* 7 quas
 solu. *M*, corr. *Vollmer* 9 odoratas *M*, corr. ζ 13 hic qui *A'*
 haec l. ζ 15 curam *M*, cura *A* 22 excedere *M*, escen-
 dere *Gronou.*, conscendere *scripsi* (*III* 1, 7. *Theb.* *VIII* 97)
 23 ambitus ζ 24 campi *M*, Campo *Pol.*, spatii *Markl.*,
 camerae *Wakefield* (*iungendum esse 'campi multum multumque*
amplexus op. aetheros' monuit *Vollmer*, coll. *I* 2, 127. 179. 5,
 7 *II* 7, 84. *IV* 3, 83. *V* 3, 213) aperti ζ 27 Iliaco

et Chios et glaucae certantia Doridi saxa 28
 Lunaque portandis tantum suffecta columnis.
 longa supra species: fessis uix culmina prenas
 uisibus auratique putes laquearia caeli.
 hic cum Romuleos proceres trabeataque Caesar 32
 agmina mille simul iussit discumbere mensis,
 ipsa sinus accincta Ceres Bacchusque laborat
 sufficere. aetherii felix sic orbita fluxit
 Triptolemi; sic uulifero sub palmitibus nudos 36
 umbrauit colles et sobria rura Lyaeus.

Sed mihi non epulas Indisque innixa columnis
 robora Maurorum famulasque ex ordine turmas,
 ipsum, ipsum cupido tantum spectare uacauit 40
 tranquillum uultus et maiestate serena
 mulcentem radios summittentemque modeste
 fortunae uexilla suae; tamen ore nitebat
 dissimulatus honos. talem quoque barbarus hostis 44
 posset et ignotae conspectum agnoscere gentes.
 non aliter gelida Rhodopes in ualle recumbit
 dimissis Gradius equis; sic lubrica ponit
 membra Therapnaea resolutus gymnade Pollux, 48
 sic iacet ad Gangem Indis ululantibus Euan,
 sic grauis Alcides post horrida iussa reuersus

iuueni, permixta scripsi, Iliacusque nitet... multa *M* (spaciū *M*¹ in *mg.*) *a*, „supra spatium uacuum scr. deest i ãt. cod. et in marg. -D.

et *A*² (Engelmann), <iam> *c*, <nec> Schwartz, <tum> Elter, cum-
 mulata Phillimore, maculosa nos olim (coll. II 2, 86. Plin. n. h. XXXVI 63), nunc autem numeris quoque consulendum esse cen-
 suimus 28 Chios *c*, duos *M* doride *M*, & Doridi *A*¹ 30 su-
 per (Parm.) series Heins. 34 laborant *a*, laborat *MA* 36 uiti-
 fero *M*, corr. Krohn 41 uultu sed *M*, corr. Pol.

gaudebat strato latus adclinare leoni.
 parua loquor necdum aequo tuos, Germanice, uultus: 52
 talis, ubi Oceani finem mensasque reuisit
 Aethiopum sacro diffusus nectare uultus
 dux superum secreta iubet dare carmina Musas
 et Pallenaeos Phoebum laudare triumphos. 56
 Di tibi (namque animas saepe exaudire minores
 dicuntur) patriae bis terque exire senectae
 annuerint fines! rata numina miseris astris,
 templaque des habitesque domos. saepe annua pandas 60
 limina, saepe nouo Ianum lictore salutes,
 saepe coronatis iteres quinquennia lustris!
 qua mihi felices epulas mensaeque dedisti
 sacra tuae, talis longo post tempore uenit 64
 lux mihi, Troianae qualis sub collibus Albae,
 cum modo Germanas acies modo Dacca sonantem
 proelia Palladio tua me manus induit auro.

III.

VIA DOMITIANA.

Quis duri silicis grauisque ferri
 immanis sonus aequori propinquum
 saxosae latus Appiae repleuit?
 certe non Libycae sonant cateruae 4
 nec dux aduena peierante bello

52 uisus *Markl.*, tuum, G., sidus *conieci* 53 reliquit *Parm.*

54 sacros ς 61 lumina *M*, *corr.* ς *Dom.* 66 flaca *M*,
 data *a*, dacca ς *A'* 67 induet *MA*, *corr.* ς *Dom.*

III. 2 aequoris *M*, *corr.* ς

Campanos quatit inquietus agros,
 nec frangit uada montibusque caesis
 inducit Nero sordidas paludes, 8
 sed qui limina bellicosa Iani
 iustis legibus et foro coronat,
 qui castae Cereri diu negata
 reddit iugera sobriasque terras, 12
 qui fortem uetat interire sexum
 et censor prohibet mares adultos
 pulchrae supplicium timere formae,
 qui reddit Capitolio Tonantem 16
 et Pacem propria domo reponit,
 qui genti patriae futura semper
 sancit lumina Flauiumque *clauum*:
 hic, *segnis* populi uias grauatus 20
 et campos iter omne detinentes,
 longos eximit ambitus nouoque
 iniectu solidat *putres* harenas,
 gaudens Euboicae domum Sibyllae 24
 Gauranosque sinus et aestuantes
 septem montibus admouere Baias.
 Hic quondam piger axe uectus uno

11 ceteri *a*, ceteri *A* 12 et 13 Quis *Ma*, corr. ζ *Dom.* (*utro-
 bique*: ϵ qui *A'*) 19 lumina *M*, limina ζ , numina *Buecheler*
caluum M, corr. *Ellis*, caelum *Turnèbe*, culmen *Aldina* 20 senis
MA (sequis *a*), corr. ζ *Heins.* grauatas *MA* (gritatas *a*), corr.
Heins. 21 per campos *Baehrens*, et lamas *ipse olim temptauit*,
postea uidi, campos *appellari collapsum fallacique harena obrutum*
uiae publicae aggerem, iter autem cursum ipsum uehiculari 23 pu-
 tres *Ioh. Clericus*, graues *M* 26 collibus *Heins.* 27 udo *Heins.*
 (at praeter epist. uerba: 'grauissimam harenarum moram exemit')

nutabat cruce pendula uiator,	28
sorbebatque rotas maligna tellus,	
et plebs in mediis Latina campis	
horrebat mala nauigationis;	
nec cursus agiles, sed impeditum	32
tardabant iter orbitae tacentes	
<serraci prope iam trahi negantis>,	33 ^a
dum pondus nimium querens sub alta	
repit languida quadrupes statera.	
at nunc, quae solidum diem terebat,	36
horarum uia facta uix duarum:	
non tensae uolucrum per astra pennae	
nec uelocius ibitis, carinae.	
Hic primus labor incohare sulcos	40
et rescindere limites et alto	
egestu penitus cauare terras;	
mox haustas aliter replere fossas	
et summo gremium parare dorso,	44
ne nutent sola, ne maligna sedes	
et pressis dubium cubile saxis;	
tunc umbonibus hinc et hinc coactis	

cf. 4, 2—3), uno *M* (rotis nihil adiuvantibus, uiatorem 'tantummodo axe uectum' dici T. Korsch intellexit) 28 cf. Hor. epist. I 18, 110

32 nec cursus agiles: i. ne in cursus quidem publici usus adhibita uehicula iter suum ea, qua par erat, uelocitate conficiebant

33 iacentes Markl., latentes Burmann, tenaces Dawes, ego uero lectionem traditam teneo ('tacent' enim orbitae, cum rotari desierunt): agitur autem de rotis plaustrum alicuius, iter tabellario festinanti obsaeptis 33^a lacunam c. g. suppleni 35 Rep(er)it

M, corr. *M*¹ ad u. 79, Perit a, corr. c. *A* 36 Ac *M*, Et a, At c. *A*¹

43 fossos *M*, corr. c. 45 neu maligna Schrader 46 det Heins. faxis *M*

et crebris iter alligare *gomphis*. 48
 o quantaе pariter manus laborant!
 hi caedunt nemus exuuntque montes,
 hi ferro scopulos trabesque leuant;
 illi saxa ligant opusque texunt 52
 cocto puluere sordidoque tofo;
 hi siccant bibulas manu' lacunas
 et longe fluuios agunt minores.
 hae possent et Athon cauare dextrae 56
 et maestum pelagus gementis Helles
 intercludere ponte non natanti.
 his *planus*, nisi di uiae uetarent,
 Inous freta miscuisset Isthmos. 60
 feruent litora mobilesque siluae,
 it longus medias fragor per urbes,
 atque echon simul hinc et inde fractam
 Gauro Massicus uuifer remittit. 64
 miratur sonitum quieta Cyme
 et Literna palus pigerque Sauo.
 At flauum caput umidumque late

48 gonfis *M*, gumphis *a*, gomphis *A* 50 cruuntque *Heins.*
 53 torridoque *Heins.* 59 planus *scripsi*, paruus *M* (*idque*,
coll. Claud. VIII 475, defendi posse Heins. Markl. al. putabant),
 palmis *Turnēbe*, par uix *Heins.*, sparsus (*i. disiectus*) *R. Vnger*,
 parens *Postgate* di uiae (*i. ἐνδοιοι*) *scripsi*, deuiae (*uel cleuiae*)
M, deuie *a*, tacente *A* (*A'*, auctore laudato, lectionem *Dom. lechie*
adscr. et del.), Cenchreae *Hermolaus Barbarus*, Deliae (*sc. sortes*)
Alciati (*Delius uetaret Turnēbe*, laurus nisi Deliae uetarent *Con-*
stantius Fanensis), di uiam *Barth* (di uia *Macnaghten*), cliuiae *Is.*
Voss 62 Et *Ma*, corr. *Dom.* (c. *It. A'*) fragor *M*
 63 ethon *M*, corr. c 64 Marsicus *M*, corr. c 66 sason
Ma(A), corr. *Dom. quem laudat A'*

crinem mollibus impeditus uluis	68
Vulturnus leuat ora maximoque	
pontis Caesarei reclinus arcu	
raucis talia faucibus redundat:	
'Camporum bone conditor meorum,	72
qui me uallibus auis refusum	
et ripas habitare nescientem	
recti legibus aluei ligasti:	
en nunc ille ego turbidus minaxque,	76
uix passus dubias prius carinas,	
iam pontem fero peruiusque calcor;	
qui terras rapere et rotare siluas	
adsueram, pudet! amnis esse coepi;	80
sed grates ago seruitusque tanti est,	
quod sub te duce, te iubente cessi,	
quod tu maximus arbiter meaeque	
ui(n)dex perpetuus legere ripae.	84

73 Quis *M*, corr. ζ *Pol* 74 It ripas *M*, In ripis *a*, Et ripas ζ *A* 76 En *Turnèbe*, Et *M* 80 Adsueram *M*, Assuetam *a*, Assueram *A* 81 seruitusque (*uel* struitusque) *M* (structusque teste *Souter*), Sed grates ego strictiusque tanti *a*, ego in ago mut.

.Do.

A, *margini dextro adscr.* strictus atque tanti ē *A'*, in eod. *mg. adscr.* *poggii* u. lib. | Sic † struitusque tanti est (*A**) | § seruitus *A'*: haec omnia, teste *Engelmann*, et totum uersum typis expressum deleuit *Pol.* et *margini sinistro adscripsit* Sed grates ago seruitusque tanti est. *pog.* (**A'*): 'apparet', inquit *Engelmann*, 'Politianum eundem codicem contulisse quem *Matritensis* librarius descripsit'. recte quidem; primo tamen *Politianus* struitusque in codice *Poggii* extare sine ulla dubitatione notat, deinde seruitusque emendat ac tum demum se hoc ipsum in codice antiquo inuenisse ait

84 uindex scripsi, uictor *M*, uinctor *Heins.*, auctor *Peyrardè*, tutor

et nunc limite me colis beato
 nec sordere sinis malumque late
 deterges sterilis soli pudorem,
 ne me puluereum grauemque caelo 88
 Tyrrheni sinus obruat profundi,
 qualis Cinyphius tacente ripa
 Poenos Bagraða serpit inter agros,
 sed talis ferar, ut nitente cursu 92
 tranquillum mare proximumque possim
 puro gurgite prouocare Lirim'.
 Haec amnis pariterque se leuarat
 ingenti plaga ma<r>morata dorso. 96
 huius ianua prosperumque limen
 arcus, belligeris ducis tropaeis
 et totis Ligurum nitens metallis,
 quantus nubila qui coronat imbri. 100
 illic flectitur excitus uiator,
 illic Appia se dolet relinqui.
 tunc uelocior acriorque cursus,
 tunc ipsos iuuat impetus iugales; 104
 ceu fessis ubi remigum lacertis
 primae carbasa uentilatis aurae.
 ergo omnes, age, quae sub axe primo
 Romani colitis fidem parentis, 108
 prono limite commeate gentes,

nos olim (*Hor. epod. 2, 22*) 88 caeno ζ 89 obluat *MA*,
 corr. ζ, abluat *Baehrens* 90 sq. post 88 collocandos censet
Brandes 90 iacente *Peyrarède*, latente *Schrader*, patente conieci
 95 leuabat ζ 96 mamorata *M* 98 belligeri *Dom.*
 100 Iri ζ, quo cor. *Iris Heins.* 104 ipso *Ma*, corr. ζ *A'*
 106 uentilatis *MA**, uentilantis *M²a*

Eoae citius uenite laurus:	
nil obstat cupidis, nihil moratur.	
[qui primo Tiberim relinquit ortu,	112
primo uespere nauiget Lucrinum.]	
Sed quam fine uiae recentis <i>imo</i> ,	
qua monstrat ueteres Apollo Cumas,	
albam crinibus infulisque cerno?	116
uisu fallimur, an sacris ab antris	
profert Chalcidicas Sibylla laurus?	
cedamus; chely, iam repone cantus:	
uates sanctior incipit, tacendum est.	120
en et colla rotat nouisque late	
bacchatur spatiis uiamque replet.	
tunc sic uirgineo profatur ore:	
'Dicebam, ueniet (manete campi	124
atque amnis), ueniet fauente caelo,	
qui foedum nemus et putres harenas	
celsis pontibus et uia leuabit.	
en, hic est deus, hunc iubet beatis	128
pro se Iuppiter imperare terris;	
quo non dignior has subit habenas,	
ex quo me duce praescios Auerni	
Aeneas auide futura quaerens	132
lucos et penetrauit et reliquit.	
hic paci bonus, hic timendus armis,	
Natura melior potentiorque.	
hic si flammigeros teneret axes,	136

112. 113 *damn. Markl.* 114 *imo a, uno M, † uno A*
125 *faute M, corr. c Dom.* 127 *ligabit?* 130 *om. a, exhibent*
MA 134 *boniss M, corr. M¹*

largis, India, nubibus maderes,
 uernaret Libye, teperet Haemus.
 salue, dux hominum et parens deorum,
 prouisum mihi conditumque numen. 140
 nec iam putribus euoluta chartis
 sollemni prece quindecim uirorum
 perlustra mea dicta, sed canentem
 ipsam comminus, ut mereris, audi. 144
 uidi quam seriem uigentis aevi
 pronectant tibi candidae Sorores:
 magnus te manet ordo saeculorum,
 natis longior abnepotibusque 148
 annos perpetua geres iuuenta,
 quos fertur placidos adisse Nestor,
 quos Tithonia computat senectus
 et quantos ego Delium poposci. 152
 iurauit tibi iam niualis Aretus;
 nunc magnus Oriens dabit triumphos.
 ibis qua uagus Hercules et Euhan
 ultra sidera flammeumque solem 156
 et Nili caput et niues Atlantis,
 et laudum cumulo beatus omni
 frondes belliger abnuesque currus;

138 uernaret *scripsi*, undaret *M*, umbraret *Postgate*, fronderet
Slater 140 cognitumque ζ *Dom.* 145 audi *Heins.* series
M, corr. ζ *Dom.* uigentis *scripsi*, merentis *M*, uirentis *Heins.*
 150 placidos adisse *MA* (odisse *a*), obisse *Dom.*, placidus sub-
 isse *Heins.* 151 cithonia *M* (corr. *M*²), Titania *a*, Titonia *A*
 156 flam. callem *Wakefield* 157 post 154 transp. *Post-*
gate, at cf. *Housman*, *Classic. Rev.* XX 40 159 frondes
Slater, Sandes *M* (sa.d.. *A**), scandes ζ abnues *MA**, obuius *a*

donec Troicus ignis et renatae 160
 Tarpeius pater intonabit aulae,
 haec donec uia te *regente* terras
 annosa magis Appia senescat.

IV.

EPISTOLA AD VITORIVM MARCELLVM.

Curre per Euboicos non segnis, epistola, campos,
 hac ingressa uia, qua nobilis Appia crescit
 in latus et molles solidus premit agger harenas,
 atque ubi Romuleas uelox penetraueris arces, 4
 continuo dextras flauī pete Thybridos oras,
 Lydia qua penitus stagnum nauale coerces
 ripa suburbanisque uadum praetexitur hortis.
 illic egregium formaque animisque uidebis 8
 Marcellum et celso praesignem uertice nosces.
 cui primam solito uulgi de more salutem,
 mox inclusa modis haec reddere uerba memento:

Iam terras uolueremque polum fuga ueris aquosi 12
 laxat et Icariis caelum latratibus urit;
 ardua iam densae rarescunt moenia Romae.
 hos Praeneste sacrum, nemus hos glaciale Dianae,
 Algidus aut horrens aut Tuscula protegit umbra, 16
 Tiburis hi lucos *Aniena*que frigora captant.

162 gerente *M*, corr. ζ 163 senescet *Heins*.

IV. EPISTOLA AD VICTORIVM MARCELLVM *M*, Ep̄la ad victo-
 riū Ma(r)cellum *A*, corr. *Mommsen* 2 uias *M*, corr. *Vollmer*
 6 coheret *a*, cohercet *A* 8 Ille *M*, corr. ζ 10 pri-
 mum ζ 13 lantrantibus *M*, corr. ζ 17 amenaque *M*,
 corr. ζ *a*

te quoque clamosae quaenam plaga mitior urbi
 subtrahit? aestiuos quo decipis aëre soles?
 quid tuus ante omnis, tua cura potissima, Gallus, 20
 nec non noster amor (dubium morumne probandus
 ingeniine bonis)? Latiis aestiuat in oris
 anne metalliferae repetit iam moenia Lunae
 Tyrrenasque domos? quod si tibi proximus haeret, 24
 non ego nunc uestro procul a sermone recedo;
 certum est, inde sonus geminas mihi circumit aures.
 sed tu, dum nimio possessa Hyperione flagrat
 torua Cleonaei iuba sideris, exue curis 28
 pectus et assiduo temet furare labori.
 et sontes operit pharetras arcumque retendit
 Parthus et Eleis auriga laboribus actos
 Alpheo permulcet equos et nostra fatiscit 32
 laxaturque chelys: vires instigat alitque
 tempestiua quies, maior post otia uirtus.
 talis cantata Briseide uenit Achilles
 acrior et positis erupit in Hectora plectris. 36
 te quoque flammabit tacite repetita parumper
 desidia et solitos nouus exultabis in actus.
 certe iam Latiae non miscent iurgia leges,
 et pacem piger annus habet messesque reuersae 40
 dimisere forum. nec iam tibi turba reorum
 uestibulo querulique rogant exire clientes;

18 num quae *Baehrens*, quae iam *Otto* mitior *dubitationem*
affert, possis laetior 22 Ingeniue *M*, corr. *A* 30 aperit *M*,
 corr. ς 32 Alpheos *M*, corr. ς (*cf. Catull. 64, 162*) 36 po-
 stis *M*, corr. ς 38 solidos *M*, corr. ς 40 labet *M*, corr. ς
 42 negant *Burmman*

cessat centeni moderatrix iudicis hasta,
 qua tibi sublimi iam nunc celeberrima fama 44
 eminet et iuuenis facundia praeterit annos.
 felix curarum, cui non Heliconia cordi
 sarta nec imbelles Parnasi e uertice laurus,
 sed uiget ingenium et magnos accinctus in usus 48
 fert animus quascumque uices: nos otia uitae
 solamur cantu uentosaque gaudia famae
 quaerimus. en egomet somnum et geniale secutus
 litus, ubi Ausonio se condidit hospita portu 52
 Parthenope, tenues ignauo pollice chordas
 pulso Maroneique sedens in margine templi
 sumo animum et magni tumulis adcanto magistri:
 at tu, si longi cursum dabit Atropos aeu— 56
 detque, precor, Latiiue ducis sic numina pergant,
 quem tibi posthabito studium est coluisse Tonante,
 quique tuos alio subtextit munere fascas
 et spatia obliquae mandat renouare Latinae: 60
 forsitan Ausonias ibis frenare cohortes
 aut Rheni populos, aut nigrae litora Thyles
 au Histrum seruare datur metuendaque portae
 limina Caspiacae. nec enim tibi sola potentis 64
 eloqui uirtus: sunt membra accommoda bellis
 quique grauem † tarde subeant thoraca lacerti:
 seu campo pedes ire pares, est agmina supra

48 ausus *Cornelissen* 49 otia miti *Markl.* 57 si—
 pergent *Markl.* 60 antiquae *Dom.* 63 datus *M.* decus *a*,
 latus *Dom.*, datur *A* 66 grauem <laud> tarde *Barth*, grauem
 ualidi (uel g. fortes) *Markl.*, subeant arte *O. Mueller*, g. faciles
Otto, g. Atridae *Korsch*, possis g. Martis uel g. (A)ecidae uel de-
 nique g. <Af>arae<i> 67 iste *Phillimore*

nutatulus apex; seu frena sonantia flectes, 68
 seruiet asper equus. nos facta aliena canendo
 uergimur in senium: propriis tu pulcher in armis
 ipse canenda geres paruoque exempla parabis
 magna Getae: dignos quem iam nunc belliger actus 72
 poscit auos <s>peratque domi nouisse triumphos.
 surge, agedum, iuuenemque puer deprendit parentem,
 stemmate materno p(er)nix, uirtute paterna:
 iam te blanda sinu Tyrio sibi curia felix 76
 educat et cunctas gaudet spondere curules'.

Haec ego Chalcidicis ad te, Marcelle, sonabam
 litoribus, fractas ubi Vesuius erigit iras,
 aemula Trinacrii uoluens incendia flammis. 80
 mira fides! credetne uirum uentura propago,
 cum segetes iterum, cum iam haec deserta uirebunt,
 infra urbes populosque premi, proauitaque tofo
 rura abiisse graui? necdum letale minari 84
 cessat apex. procul ista tuo sint fata Teate
 nec Marrucinos agat haec insania montes.

68 Nittaurus *MA* corr. ζ *a* flectas *Heins.* 71 Ipsa
M, corr. ζ paruaque *MA*, corr. ζ , patriae *Dom.*, 'c' par-
 uisque exen (*reliqua perierunt*) *A'* 72 quin? 73 auos *M*,
 auos *A*: *intelligendus pueri auos maternus* (*uid. Postgate Class.*
Rev. XX 307) speratque *scripsi* (*cf. Theb. VI 440 sqq.*: '*spe-*
rauit—anticipasse uiam'), praestatque *M*, perstatque *Peyrarède*
 75 pernix *scripsi*, felix *M* 76 curia *Markl.*, gloria *M*
 79 raucas *Wakefield* ue suus *M*, corr. ζ erigit ζ , eri-
 get *M*, egerit *Auantius* 83. 84 tofo—grau *scripsi*, toto—mari
M, tuto *Baehrens*, tosto *Vollmer*, taetro *Phillimore*, tracto *Korsch*
 (*coll. Plin. epist. VI 16, 11: 'uadum subitum'*, 20, 9: '*mare in se*
resorberi' *egs.*) 85 tuos in *M*, corr. *Parm.* Teano *Heins.*,
 Teati *Imhof* 86 montis *Polster*

Nunc si forte meis quae sint exordia musis
 scire petis, iam Sidonios emensa labores 88
 Thebais optato collegit carbasa portu
 Parnasique iugis siluaque Heliconide festis
 tura dedit flammis et uirginis exta iuuencae
 uotiferaque meas suspendit ab arbore uittas. 92
 nunc uacuos crines alio subit infula nexu:
 Troia quidem magnusque mihi temptatur Achilles,
 sed uocat arcitenens alio pater armaque monstrat
 Ausonii maiora ducis. trahit impetus illo 96
 iam pridem retrahitque timor. stabuntne sub illa
 mole umeri an magno uincetur pondere ceruix?
 dic, Marcelle, feram? fluctus an sueta minores
 nosse ratis nondum Ioniis credenda periclis? 100
 Iamque uale et penitus uoti tibi uatis amorem
 corde exire ueta. nec enim seruantius almae
 pectus Amicitiae: cedit tibi gloria fidi
 Theseos et lacerum qui circa moenia Troiae 104
 Priamiden caeso solacia traxit amico.

V

LYRICVM AD SEPTIMIVM SEVERVM.

Parui beatus ruris honoribus
 qua prisca Teucros Alba colit lares,
 fortem atque facundum Seuerum
 non solitis fidibus saluto. 4

92 uotiferasque *A* 100 procellis *Markl.* 101 noti *ς*
 honorem *M*, corr. *Dom.* 102 seruantius *Korsch*, tirynthius *M*,
 retinentius *H. Grotius*, te certius *Benll.*, te mitius *Imhof*, inteme-
 ratius *R. Vnger*, mihi iunctius *Bachrens*, spirantius *Köch*, torren-

iam trux ad Arctos Parrhasias hiems
 concessit altis obruta solibus,
 iam pontus ac tellus renident
 in Zephyros Aquilone fracto. 8
 nunc cuncta ueris frondibus † annuis
 crinitur arbos, nunc uolucrum noui
 questus inexpertumque carmen,
 quod tacitas tenuere brumae. 12
 nos parca tellus peruigil et focus
 culmenque multo lumine sordidum
 solantur exemptusque testa
 qua modo ferbuerat Lyaeus. 16
 non mille balant lanigeri greges,
 nec uacca dulci mugit adultero,
 unique siquando canenti
 mutus ager domino reclamat. 20

tius *Ellis*, feruentius *nos olim*, nec enim Tir. ad me *uir doct. ap. Gevaerts*, tibi enim Tir., almae Pectus amicitiae, cedit; tibi gl. temptauerat *Markl.*, postea lacunam statuit

V. ODE LYRICA AD SEPTIMIUM SEVERVM *M*, Ode lyrica ad Septimiū Seue—(*spatio non sufficiente*) *A*; corr. *Dom.*, coll. l. IV *epist.* § 3 (Carm. lyr. a *Parm.*) 8 Iam *M*, corr. *Buecheler*
 fractos *M*, corr. ζ iam zephyris aquilo refractus *Ald.*, iam zephyrost aquilo refractus *Bachrens* 9 post ueris *interpunxit Postgate*; uernans *Markl.*, ruris *Wernsdorf*, rursus *Korsch*
 annuis *M*, aemulans [aeml'ās] *conieci* 10 Crinitus *M*, corr. ζ *Pol.* 12 tacitas tenuere brumae scripsi ('brumae' sunt frigora, ut *Theb. IV 421*), tacita statuere bruma *M*, siluere *Owen*, studuere *Clark* 13 Hos *M*, corr. ζ 16 Quo *M*, corr. ζ, qui *Dom.*
 fer uerat *M*, corr. ζ 17 lauant *MA*, corr. ζ a lapigeri *M*, corr. ζ

sed terra primis post patriam mihi dilecta curis; hic mea carmina regina bellorum uirago Caesareo † peramauit auro,	24
cum tu sodalis dulce periculum conisus omni pectore tolleres, ut Castor ad cunctos tremebat Bebryciae strepitus harenae.	28
tene in remotis Syrtibus auia Leptis creauit? iam feret Indicas messes odoratisque rara cinnama praeripiet Sabaeis.	32
quis non in omni uertice Romuli reptasse dulcem Septimium putet? quis fonte Iturnae relictis uberibus neget esse pastum?	36
nec mira uirtus: protinus Ausonum portus uadosae nescius Africae intras adoptatusque Tuscis gurgitibus puer innatasti.	40

21 scit terra *Heins.* 24 decorauit *idem et Markl.*, ter
amixit *R. Vnger (coll. III 5, 28, IV 2, 67)*, redimiuit *Bachrens.*
trutinauit *Korsch*, Caesarea prece uinxit auro *temptabam* 26 Co-
nisis *M*, Connixus *a*, Connisus *A* pelleres *Heins.*, falleres *ma-*
lim (Theb. IV 203) 28 crepitus habenae *Schrader* 31 Rap-
tasse *M*, *corr.* c 38 dolosae *Markl.* nesciet *M*, *corr.*
Auantius

hinc paruus inter pignora curiae
 contentus <artae> lumine purpurae
 creseis, sed immensos labores
 indole patricia secutus. 44

non sermo Poenus, non habitus tibi,
 externa non mens: Italus, Italus.
 sunt Vrbe Romanisque turmis
 qui Libyam deceant alumni. 48

est et frementi uox hilaris foro,
 uenale sed non eloquium tibi;
 ensisque uagina quiescit,
 stringere nī iubeant amici. 52

sed rura cordi saepius et quies,
 nunc in paternis sedibus et solo
 Veiente, nunc frondosa supra
 Hernica, nunc Curibus uetustis. 56

hic plura pones uocibus et modis
 passim solutis, sed memor interim
 nostri uerecundo latentem
 barbiton ingemina sub antro. 69

42 artae *om. MA**, *add. Burmann*, <arcto> *Turnèbe*
 47 Vrbe ς , turbae *M* 48 libram *M*, *corr. \varsigma* decorant *Markl.*
 49 frequenti—habilis *Markl.* 52 ne *M*, *corr. \varsigma*
 54 Nunc et in *M*, et *om. \varsigma* 57 ponis *Dom.* 58 Passum
M, passim ς , passu *Markl.*, prorsum *nescio quis* interum *M*,
corr. \varsigma 60 ingeminas *M*, *corr. Gevaerts*.

VI.

HERCVLES EPITRAPEZIOS NOVI VINDICIS.

Forte remittentem curas Phoeboque leuatum
 pectora, cum patulis tererem uagus otia Saeptis
 iam moriente die, rapuit me cena benigni
 Vindicis. haec imos animi perlapsa recessus 4
 inconsumpta manet. neque enim ludibria uentris
 hausimus aut epulas diuerso a sole petitas
 uinaque perpetuis aeuo certantia fastis.
 a! miseri, quos nosse iuuat, quid Phasidis ales 8
 distet ab hiberna Rhodopes grue, quis magis anser
 exta satur, cur Tuscus aper generosior Vmbro,
 lubrica qua recubent conchylia mollius alga:
 nobis uerus amor medioque Helicone petitus 12
 sermo hilaresque ioci brumalem absumere noctem
 suaserunt mollemque oculis expellere somnum,
 donec ab Elysiis prospexit sedibus alter
 Castor et hesternas risit Tithonia mensas. 16
 o bona nox iunctaque utinam Tirynthia luna,
 nox et Erythraeis Thetidis signanda lapillis
 et memoranda diu geniumque habitura perennem!
 mille ibi tunc species aerisque eborisque uetusti 20
 atque locuturas mentito corpore ceras
 edidici. quis namque oculis certauerit usquam
 Vindicis, artificum ueteres agnoscere ductus

VI. tit. nouii *A(supraser.circumfl.)*, Nouii uel Nonii editiones
 ante Vollmerianam 5 manent *M*, corr. c *Dom.* 6 a *MA*,
 c c *a* 7 centenis aeuo *Markl.* 10 satur *Postgate*, ferat *M*
 18 Erythraeae *Markl.* 19 habitumque *M*, corr. *Auantius*

et non inscriptis auctorem reddere signis? 24
hic tibi quae docto multum uigilata Myroni
aera, laboriferi uiuant quae marmora caelo
Praxitelis, quod ebur Pisaeo pollice rasum,
quid Polycliteis iussum spirare caminis, 28
linea quae † ueterem longe † fateatur Apellen,
monstrabit: namque haec, quotiens chelyn exuit, illi
desidia est, hic Aoniis amor auocat antris.
Haec inter castae genius tutelaque mensae 32
Amphitryoniades multo mea cepit amore
pectora nec longo satiauit lumina uisu:
tantus honos operi finesque inclusa per artos
maiestas. deus ille, deus! seseque uidendum 36
indulsit, Lysippe, tibi paruusque uideri
sentirique ingens. et cum mirabilis intra
stet mensura pedem, tamen exclamare libebit,
si uisus per membra feres: 'Hoc pectore pressus 40
uastator Nemees, haec exitiale ferebant
robur et Argoos frangebant brachia remos'.
aspice iam tam magna breui mendacia formae:
quis modus in dextra, quanta experientia docti 44

25 Haec *M*, corr. *Dom. et Pol.* 26 caeli *M*, corr. *Ald.*

28 quod ς 29 uerum l. *Markl.*, tenerum l. *Korsch.*, *equidem*
Venerem cona(n)s subesse puto 30 Monstrauit *M*, corr. *Gevaerts*
ille *M*, corr. *Gevaerts* 34 satiaui *Phillimore*
35 finesque *Ma*, firmosque ς *Parm.*, tenuesque *Bursian*, iuuenesque
Polster per artus *MA**, peractos *a*, corr. ς 36 tuendum
Schrader 39 pedum *Ma*, corr. *Auant.* (infra-p. *Pol.*) 43 Ac
spacium *M*, an spatium ς *Dom.*, hoc spatium *Pol. ep. VI 1*, inspicere
iam temptaueram, aspice iam *Korsch* breui <in> mend. forma?
cf. *Sen. epist. 53, 11*: 'magni artificis est cluisse totum in exiguo'

artificis, cuius pariter gestamina mensae
 fingere et ingentes animo uersare colossos!
 tale nec Idaeis quicquam Telchines in antris
 nec Steropes Brontesue et qui polit arma deorum 48
 Lemnius exigua potuisset ludere massa.
 nec torua effigies epulisque aliena remissis,
 sed qualem parci domus admirata Molorchii
 aut Aleae lucis uidit Tegea<ea> sacerdos; 52
 qualis et Oetaeis emissus in astra fauillis
 nectar adhuc torua laetus Iunone bibebat:
 sic mitis uultus, ueluti de pectore gaudens,
 hortatur mensas. tenet haec marcentia fratris 56
 pocula, at haec clauae meminit manus; aspera sedis
 sustinet et cultum Neme<ae>o tegmine saxum.

Digna operi fortuna sacro. Pellaeus habebat
 regnator laetis numen uenerabile mensis 60
 et comitem occasus secum portabat et ortus,
 uersabatque libens modo qua diademata dextra
 abstulerat dederatque et magnas uerterat urbes.

45 cuius *scripsi*, curis *M*, a., pariter <tersae> *Korsch* 47 thel-
 cines *M*, *corr.* ζ 48 Steropes Brontesue et *scripsi*, stolidus Bron-
 tes nec *M*, solidus B. n. ζ , ualidus B. n. *Hand.* Siculus B. n. *Bach-*
rens, solitus B. n. *Otto* 50 torua *ad n.* 54 *accomodatum*, tetrica
conicias 51 parti *M*, *corr.* ζ 52 Aleae *Hermolaus Barba-*
rus, taleae *MA** (tilig *a*) tegea *Ma*, *corr.* ζ , tegea *A'* 53 ab
O. Markl. 55 uultu *Hand.*, uultum *Bachrens* uelut udo p. g.
Heins. 57 clauae *Markl.*, leuae *M*, leue *a.* leue *A*, saeuae ζ *Dom.*
 sedis (*nomin.*) *M*, setis *a*, caedis ζ *Dom.*, celis *A'*, sedes *Markl.*
 58 effultum *Polster*, s., occultum *conieci* nemeo *M*, *corr.* ζ
 59 polleus *M*, *corr.* ζ 61 occasu—ortu *Heins.* 62 uersa-
 batque *scripsi*, Prestabatque *M*, Prestabatque *A* (Prestabitque *a*),
 prensabatque *Dom.*, pressabatque *Schrader*

semper ab hoc animos in crastina bella petebat, 64
 huic acies semper uictor nauabat opimas,
 siue catenatos Bromio detraxerat Indos
 seu † clusam magna Babylona refregerat hasta
 seu Pelopis terras libertatemque Pelasgam 68
 obruerat bello; magnoque ex agmine laudum
 fertur Thebanos tantum excusasse triumphos.
 ille etiam, magnos Fatis rumpentibus actus,
 cum traheret letale merum, iam mortis opaca 72
 nube grauis uultus alios in numine caro
 aeraque supremis timuit sudantia mensis.
 Mox Nasamoniaco decus admirabile regi
 possessum; fortique deo libauit honores 76
 semper atrox dextra periuroque ense superbus
 Hannibal. Italicae perfusum sanguine gentis
 diraque Romuleis portantem incendia tectis
 oderat (et cum epulas, et cum Lenaea dicaret 80
 dona) deus, castris maerens comes ire nefandis,
 praecipue cum sacrilega face miscuit arces
 ipsius <im>meritaeque domos ac templa Sagunti
 polluit et populis furias immisit honestas. 84

64 ab *M* ante rasuram, ad *M'a*, *Domitii tantum lectionem* ab hoc laudat *A'* 65 acies *A'ex* corr., acie *MA* nauabat scripsi, narrabat *M*, referebat *Markl.* opinas *M*, corr. *ca* (tacente *A'*)

67 clusam multa *Baehrens*, densa *Macetum Korsch*, Susa ac magna conieci, uerbis magna — hasta *phalangitarum ratus sarisam non male denotari* 69 longoque *Markl.*, Emathioque *malim* (nam enallage q. d. adiectiui *Statio familiarissima: III 2, 42. 4, 84. 5, 51. IV 3, 98. V 1, 56. 3, 178*) 74 tenuit *Markl.* 78 italiae *M*, corr. *ca* 79 portentem *M* 81 comis *M*, corr. *ca* 82 sacrilegas *M*, corr. *Gronou.* artes *M*, corr. *ca* 83 meritaeque *M*, corr. *ca*, l'ime-rite *A'* (merite *a*, adi. que) sgunti *M*, corr. *ca*, tonantis *a*, sagunti *A*

Nec post Sidonii letum ducis aere potita
 egregio plebeia domus. conuiuia *Syllae*
 ornabat semper claros intrare penates
 adsuetum et felix dominorum stemmate signum. 88

Nunc quoque, si mores humanaque pectora curae
 nosse deis, non aula quidem, *Tirynthiae*, nec te
 regius ambit honos, sed casta ignaraque culpae
 mens domini, cui prisca fides coeptaeque perenne 92
 foedus amicitiae. scit adhuc florente sub aeuo
 par magnis Vestinus auis, quem nocte dieque
 spirat et in carae uiuit complexibus umbrae.
 hic igitur tibi laeta quies, fortissime diuum, 96
Alcide, nec bella uides pugnasque feroces,
 sed *chelyn* et uittas et amantes *numina* laurus:
 hic tibi sollemni memorabit carmine, quantus
Iliacas *Geticasque* domos quantusque niualem 100
Stymphalon quantusque iugis *Erymanthon* aquosis
 terrueris, quem te pecoris possessor *Hiberi*,
 quem tulerit saeuae *Mareoticus* arbiter arae.
 hic penetrata tibi spoliataque limina *Mortis* 104
 concinet et flentes *Libyae* *Scythiaeque* puellas.

85 nec *Ma* (a)era *Ma*, corr. ζ Hec *A'*, ad illud era
 uocem referens; mox codicis scripturam nec restituit (*A*), cum ex
 apographis ere adscripsisset (*A'*) 86 Egregia *M*, corr. ζ *A'*
 sibillae *M*(alterum i ex u *M'*), *Sullae Dom.*, *Syllae Hand*
 87 Ornabat *M*, Coenabit *a*, cenabat *4**, suprascr.: ī ātiq^o s(ed) in-
 p(ro)bo, quibus uerbis deletis Ornabat restituit *A* 89 sic *Schra-*
der 90 tirintia *M*, ē tyrynhtie *Pol.* (e *Dom.*) 91 castra *M*,
 corr. ζ *Pol.* 94 aquis *M*, corr. *Auant.* 98 carmina *M*, sta-
 mina *Waller*, numina scripsi (cf. *Theb. IV* 157: 'Herculeum pacana
 canunt') 99 pectine *Markl.* 101 *Stymphalon M*, corr. ζ,
Stymphalici a, *Stymphalon A'* 105 libre *M*, corr. ζ

nec te regnator Macetum nec barbarus unquam
 Hannibal aut saeui posset uox horrida Syllae
 his celebrare modis. certe tu, muneris auctor, 108
 non aliis malles oculis, Lysippe, probari.

VII.

LYRICVM AD VIBIVM MAXIMVM.

Iam diu lato sociata campo
 fortis heroos, Erato, labores
 differ atque ingens opus in minores
 contrahe gyros, 4

tuque, regnator lyricae cohortis,
 da noui paulum mihi iura plectri,
 si tuas cantu Latio sacraui,
 Pindare, Thebas: 8

Maximo carmen tenuare tempto;
 nunc ab intonsa capienda myrto
 sorta, nunc maior sitis et hibendus
 castior annis. 12

VII. ODE LYRICA AD VIVIVM MAXIMVM *M*, Ode Lirica ad Maximum Iunium *a*, Ode Lirica ad viuiū maximū *A*, Lyricum *Dom.*

1 sociata *MA*, saciata *a*, satiata uel spatiata *ς* 2 herois *M*, corr. *ς* 3 epos *Heins.* 10 intonsa, coll. *u.* 6, tenendum (*fuit cum insonti conicerem*) 11 nec maior sitis *Markl.* (coll. *uu.* 2—4. 9), dum maior sitis, et *Korsch*, nunc Mauors sitit (sinis) *coniect.*, coll. *uu.* 21—24

quando te dulci Latio remittent Dalmatae montes, ubi Dite uiso pallidus fessor redit erutoque concolor auro?	16
ecce me natum propiore terra non tamen portu retinent amoeno desides Baiae laticenue motus Hectoris armis.	20
torpor est nostris sine te Camenis, tardius sueto uenit ipse Thymbrae rector et primis meus ecce metis haeret Achilles.	24
quippe te fido monitore nostra Thebais multa cruciata lima temptat audaci fide Mantuanae gaudia famae.	28
sed damus lento ueniam, quod alma prole fundasti uacuos penates. o diem laetum! uenit ecce nobis Maximus alter.	32
Orbitas omni fugienda nisu, quam premit uotis inimicus heres, optimo poscens (pudet heu) propinquum funus amico.	36

15 fessor *M*, corr. ς 19 sq. laticenue motus H. ammis *M*.
laticenue motus *Parm.*, corr. *Auant.* 23 ille metis? 28 grandia
Postgate 35. 36 propinquo ... amici *M* (propinquos... amici *a*),

orbitas nullo tumultu fletu: stat domo capta cupidus superstes imminens leti spoliis et ipsum computat ignem.	40
Duret in longum generosus infans perque non multis iter expeditum crescat in mores patrios auumque prouocet actis!	44
tu tuos paruo memorabis enses, quos ad Eoum tuleris Orontem signa frenatae moderatus alae Castore dextro;	48
ille ut inuicti rapidum secutus Caesaris fulmen refugis amaram Sarmatis legem dederit, sub uno uiuere caelo.	52
sed tuas artes puer ante discat, omne quis mundi senium remensus orsa Sallusti breuis et Timaui reddis alumnum.	56

VIII.

GRATVLATIO AD IVLIVM MENEKRATEN.

Pande fores superum uittataque templa Sabaeis
nubibus et pecudum fibris spirantibus imple,

corr. ζ; fuit cum propinquo F. iniquum conicerem, nec tamen dubitandum, quin propinquo illud ex propinquū sit ortum 42 *expetitum Baehrens* 46 *eum M, corr. ζ tuleras M, corr. Auant.*

VIII. GRATVLATIO AD · IVLIVM · MENEKRATEN · *M*, gratulatio ad

Parthenope; clari genus ecce Menecratis auget
 tertia iam soboles. procerum tibi nobile uulgus 4
 crescit et insani solatur damna Veseui.
 nec solum festas seruata Neapolis aras
 ambiat: et socii portus dilectaque miti
 terra Dicarcheo nec non plaga cara madenti 8
 Surrentina deo sertis altaria cingat,
 materni qua litus aui, quem turba nepotum
 circumit et similes contendit reddere uultus.
 gaudeat et Libyca praesignis auunculus hasta, 12
 quaeque sibi genitos putat attollitque benigno
 Polla sinu. macte, o iuuenis, qui tanta merenti
 † lumina das patriae. dulci strepit ecce tumultu
 tot dominis clamata domus. procul atra recedat 16
 Inuidia atque alio liuentia pectora flectat:
 his senium longaeque decus uirtutis et alba
 Atropos et patrius laurus promisit Apollo.

Iuliū menecratē *A* (Iulio Menecrati Congratulatio *a*) 1 Pandere
 sorores fores *M*, corr. *M*¹ et rubric. 3 menecrates *M*, corr. *ς*
 5 uesaeui *M* (cf. *Verg. G. II* 224), corr. *ς* 6 seruata *scripsi*,
 secreta *M*, laetata *Markl.*, segura (uel exserta) *R. Vnger*, erecta
Bachrens, recreata *Otto*, cretata *Rothstein* 8 dicachen *M*, corr.
Bachrens, dicarchei *ς*, mitis (*Dom.*)—Dicarcheae *Markl.*, Dicaearcho
Krohn 11 simili—uultu *Heins*. 15 corrigendum tanta mer.
 semina d. p. (i. 'tot liberos'), coll. *Ouid. Fast. III* 10: 'ut huic urbi
 semina digna dares', met. *II* 629 al. dulcis — tumultus *M*,
 corr. *Dom. (Pol.)* strepit *Bachrens*, tremit *M*, fremit *Heins*.
 17 lumina flectat *Markl.*, at u. *Ouid. Met. II* 777: '(Inuidiae)
 pectora felle madent' 18 et alba *M* (cf. 3, 145), alebat *Philli-*
more, mihi haec fere supplenda uidentur: et alba <stamina aui Pol-
 laeque, omni potiora metallo,> possis etiam: <stamina, felici tantum
 de uellere facta,> 19 patrias *Gronou.* lauro *MA**, corr.

ergo quod Ausoniae pater augustissimus urbis 20
 ius tibi tergeminae dederat laetabile prolis,
 omen erat. uenit totiens Lucina piumque
 intrauit repetita larem. sic fertilis, oro,
 stet domus et donis numquam mutata sacratis. 24
 macte, quod et proles tibi saepius aucta uirili
 robore, sed iuueni laetanda et uirgo parenti
 [aptior his uirtus, citius dabit illa nepotes],
 qualis maternis Helene iam digna palaestris 28
 inter Amyclaeos reptabat candida fratres,
 uel qualis caeli facies, ubi nocte serena
 admouere iubar mediae duo sidera lunae.

Sed queror haud faciles, iuuenum rarissime, questus 32
 irascorque etiam, quantum irascuntur amantes.
 tantane me decuit uulgari gaudia fama
 noscere? cumque tibi uagiret tertius infans,
 protinus ingenti non uenit nuntia cursu 36
 littera, quae festos cumulare altaribus ignes
 et redimere chelyn postesque ornare iuberet
 Albanoque cadum sordentem promere fumo
 et cantu signare diem, sed tardus inersque 40
 nunc demum mea uota cano? tua culpa tuusque
 hic pudor. ulterius sed enim producere questus

Krohn, lauros ςa 24 nudata *Markl.* 25 et *M*, ut *Heins.*
 saepius *M*, se prius *Heins.* 26 sed *M*, sè *Pol.*, sic *Heins.*
 letam dat *M*, se iam dat *Heins.*, laetandast *Bachrens*, laetanda
 et *a.* 1886 proposui 27 damn. *Markl.* 32 carissime ς
 38 redimere *M*, corr. ς 39 Albanique *Krohn* 40 creta
Bentl., coetu *R. Vnger*, tantum conieci, illud enim non adducor
 ut credam, *Papinium* de gratulandi munere lucratiuo sibi non
 iniuncto conqueri diem? sic *Bachrens*, diem? si *Brandes*

non licet; en hilaris circumstat turba tuorum
defensatque patrem. quem non hoc agmine uincas? 44

Di patrii, quos auguriis super aequora magnis
litus ad Ausonium deuexit Abantia classis,
tu, ductor populi longe migrantis, Apollo,
cuius adhuc uolucrem laeua ceruice sedentem 48
respiciens blande felix Eumelus adorat,
tuque, Actaea Ceres, cursu cui semper anhelu
uotiuam taciti quassamus lampada mystae,
et uos, Tyndaridae, quos non horrenda Lyncurgi 52
Taygeta umbrosaeque magis coluere Therapnae:
hos cum plebe sua patrii seruare penates.
sint, qui fessam aeuo crebrisque laboribus urbem
uoce opibusque iuuent uiridique in nomine seruent. 56
his placidos genitor mores largumque nitorem
monstret auus, pulchrae studium uirtutis uterque.
quippe et opes et origo sinunt hanc lampade prima
patricias intrare fores, hos pube sub ipsa, 60
si modo prona bonis inuicti Caesaris adsint
numina, Romulei limen pulsare senatus.

IX.

HENDECASYLLABI AD PLOTIVM GRYPVM.

Est sane iocus iste, quod libellum
misisti mihi, Grype, pro libello.

46 ab anxia *M*, corr. ζ 48 laeua *MA*, Idaliam nos olim, at cf.
Theb. VIII 748 49 eumeliss *M*, heumelis *a*, eumelis *A*, corr. *Hous-*
man (coll. III 3, 210. IV 3, 134. V 2, 22. 4, 5) 50 acca *Ma*, actea
A 53 Targeta *M*, corr. ζ 54 patriae *Gronou.* 55 fossam
M, corr. ζ 56 placidus *M*, corr. ζ 59 hac *M*, corr. *Geuaerts*

IX. ENDECA SYLLABI IOCOSI ADPLOTIV GRYPVM *M*, Plocio

urbanum tamen hoc potest uideri,
 si post hoc aliquid mihi remittas; 4
 nam si ludere, Grype, perseueras,
 non ludis. licet, ecce, computemus.
 noster, purpureus nouusque charta
 et binis decoratus umbilicis, 8
 praeter me mihi constitit decussis:
 tu rosum tineis situque putrem,
 quales aut Libycis madent oliuis
 aut tus Niliacum piperue seruant 12
 aut Byzantiacos colunt lacertos,
 nec saltem tua dicta continentem,
 quae trino iuuenis foro tonabas.
 aut centum prope iudices, priusquam 16
 te Germanicus arbitrum sequenti
 annonae dedit omniumque late
 praefecit stationibus uiarum,
 sed Bruti senis oscitationes 20
 de capsula miseri libellionis
 emptum plus minus asse Gaiano
 donas. usque adeone defuerunt
 caesis pillea suta de lacernis 24
 uel mantelia luridaue mappae,
 chartae Thebaicaeue Caricaeue?

Grippo *a*, Endecasyllabi iocosi ad plociu Grippu *A* 4 post hunc
Barth, posthac aliud *m*. remittes *Heins.* 8 umbilicus *M*, corr. ζ
 9 decussi *Turnèbe* 13 olent *Heins.* 24 scissis *Heins.*,
 crassis *Waller* sicta *M*, corr. ζ , secta *Polster* 26 chartae sunt
proprie cuculli (*Mart.* III 2, 5) *chartacei* (*Hor. epist.* II 1, 270),
tum modus non ita magnus rerum earum, quibus ipsae 'dabant
tunicas' (*Cat.* 95, 8. *Mart.* IV 86, 8), *h. l. palmularum varica-*

nusquam turbine conditus ruenti
 prunorum globus atque cottanorum? 28
 non enlychnia sicca, non replictae
 bulborum tunicae? nec oua tantum
 nec lenes halicae nec asperum far?
 nusquam Cinyphiis uagata campis 32
 curuarum domus uda coclearum?
 non lardum breue debilisue perna?
 non Lucanica, non graues Fálisci,
 non sal oxyporumue caseusue, 36
 aut panes uiridantis aphronitri
 uel passum psithiis suis recoctum,
 dulci defruta uel lutosae caeno?
 quantum uel dare cereos olentes, 40
 cultellum tenuesue codicillos?
 ollares, rogo, non licebat uuas,
 Cumano patinas in orbe tortas
 aut unam dare synthesin (quid horres?) 44
 alborum calicum atque caccaborum?
 sed certa uelut aequus in statera
 nil mutas, sed idem mihi rependis.

rumque 27 rubenti *Heins.* 28 cattanorum *M* 29 eu-
 lychnia *M*, ellychnia ς , enlychnia *Klotz* 30 Bullorum *M*, *corr.*
 ς *A* (Pullorum *a*) tantum *M*, tota *Turnèbe*, tandem *Markl.*,
 saltim *Baehrens*, (quantum!) *Postgate*, nantum *nescioquis* 31 leues
M, *corr.* *Heins.* 34 graue *M*, *corr.* *Markl.*, hiraue *Heins.*
 (at bis in tota siluula eliditur) 36 oxyforumue *M* (oxiferum
a, oxiforum *A*), oxigarumue *Parm.*, *corr.* *Dom.* 37 afprónitri
M, ephronitri *a*, *corr.* ς *A* 38 uuis (uel unis) *M*, *corr.* *Dom.*
 39 defructa *M*, *corr.* ς 40 uel *Dom.*, nec *M* 41 cutel-
 lum *M*, cultellum ς *a* 43 in corruptum, uel (an) *Heins.*, sub
conieci 45 aluorum *Saumaïsc*, obbarum *Heins.* 47 mihi *MA*,

P. PAPINI STATI
S I L V A R V M

LIBER V

I.

STATIVS ABASCANTO SVO SALVTEM.

1 Omnibus affectibus prosequenda sunt bona exempla,
cum publice prosint. pietas, quam Priscillae tuae prae-
stas, et morum tuorum pars et nulli non conciliare
te, praecipue marito, potest. uxorem enim uiuam amare 4
2 uoluptas est, defunctam religio. Ego tamen huic
operi non ut unus e turba nec tantum quasi officiosus

V. *Libri titulum om. a, V. liber 41* EPISTVLA cum ad unum
in Priscillam epicedion pertineat, peculiari uidetur huius opusculi
editioni fuisse praemissa: mortuo demum Statio, 'quinti Siluarum'
editorem exstitisse apparet eumque consolationi illi ad Abascan-
tum quattuor libellos adiecisse, quos tantum non diuulgato libro
poetam destinasse constabat Epistulae titulum eundem exhibent
MA, nisi quod suo s/////A 1 Omnium Phillimore, <C>om(m)u(n)i-
bus malim (quid sit omnibus affectibus, docent loci, quales sunt
Sen. epist. 116, 3. 6. Curt. VII 1, 24. Quintil. Inst. I 8, 7. XI
3, 2. 176. XII 10, 62. Decl. 294 p. 167, 7 Ritt.)

adsilui, amauit enim uxorem meam Priscilla et amando
fecit mihi illam probatiorem; post hoc ingratus sum, 8
3 si lacrimas tuas transeo. Praeterea latus omne diui-
nae domus semper demereri pro mea mediocritate co-
nitor. nam qui bona fide deos colit, amat et sacerdo-
4 tes. Sed quamuis propiorem usum amicitiae tuae 12
iampridem cuperem, mallet tamen nondum inuenisse
materiam

EPICEDION IN PRISCILLAM.

Si manus aut similes docilis mihi fingere ceras
aut ebur impressis aurumue animare figuris,
hinc, Priscilla, tuo solacia grata marito
conciperem. namque egregia pietate meretur, 4
ut uel Apelleo uultus signata colore,
Phidiaca uel uiua manu reddare dolenti.
sic auferre rogis umbram conatur et ingens
certamen cum Morte gerit curasque fatigat 8
artificum inque omni te quaerit amare metallo.
sed mortalis honos, agilis quem dextra laborat.

7 adsilui *M*, assidui *a*, assilui *A* Priscillam *M*, corr. ζ
12 uisum *Ma*, corr. ζ (ζ usum *A'*) 13 talem *Barth* in-
uenisse *MA**, interuenisse ζ *a* pro imperfecta hanc praefatio-
nem *Bachrens* habebat, ego scribendum existimauerim mallet tam-
en nondum <hunc mihi comparauisse, quam maerore luctuque tuo
minuendo impetrasse, nedum> inuenisse materiam EPICEDION IN PRI-
SCILLAM

I. EPYCEDION IN PRISCILLAM UXOREM *M*, Epicedion I priscillam uxore
rem *A*, uxorem *secl. Klotz*, in Priscillam <Abascanti> uxorem ζ
Parm. 1 fingere *MA*, pingere *Krohn* 3 moretur *M*, me-
retur *M*² ζ *A'* (merentem *a*) 6 uiua *scripsi*, uata *M*, nata *M*²,
rasa *Schrader*, -ue animata *Phillimore*, Phidiacam uel nacta ma-
num *Postgate* 9 quaerit habere *Markl*.

nos tibi, laudati iuuenis rarissima coniunx,
 longa nec obscurum finem latura perenni 12
 temptamus dare iusta lyra, modo dexter Apollo
 quique uenit iuncto mihi semper Apolline Caesar
 annuat: haut alio melius condere sepulcro.
 Sera quidem tanto struitur medicina dolori, 16
 altera cum uolucris Phoebi rota torqueat annum:
 sed cum plaga recens et adhuc in uulnere primo
 nigra domus † quaestu miseramque † accessus ad aurem
 coniugis orbat, tunc flere et scindere uestes 20
 et famulos lassare greges et uincere planctus
 Fataque et iniustos rabidis pulsare querelis
 caelicolas solamen erat, licet ipse leuandos
 ad gemitus siluis comitatus et amnibus Orpheus 24
 adforet atque omnis pariter matertera uatem,
 omnis Apollineus tegeret Bacchique sacerdos,
 nil cantus, nil fila deis pallentis Auerni
 Eumenidumque audita comis mulcere ualerent: 28
 tantus in attonito regnabat pectore luctus.
 nunc etiam ad planctus refugit iam plana cicatrix,
 dum canimus, grauiusque oculis uxorius instat
 imber. habentne pios etiamnum haec lumina fletus? 32
 mira fides! citius genetrix Sipylea feretur

11 carissima ς 15 aut *M*, corr. ς *A* 17 uolucrum *Markl.*
 19 aegra *Heins.* questu *uulgo*, quis tum miserandam *Adria-*
mus (quis tum uesanam *Postgate*, miseram quis tunc *Phillimore*),
 Nigra domus [quaestu] miseramque <atrox> *Korsch*, maestam ueti-
 tusque *conieci* 20 nunc *Ma*, corr. *M*¹ *Dom.* 21 planctu
Heins. (iungere planctus *idem*) 28 choris *Lindenbrog*
 30 ad planctus *M*, adtactus *Phillimore* 32 etiamnum haec *MA*,
 etiamnum ς *a* 33 si pelea *M*, Sipyleia ς *Dom.* fertur *M*.
 Sipylea feretur *Heins.*

exhausisse genas, citius Tithonida maesti
 deficient rores aut exsatiata fatiscet
 mater Achilleis hiemes adfrangere bustis. 36
 macte animi! notat ista deus, qui flectit habenas
 orbis et humanos propior Ioue digerit actus,
 maerentemque uidet lectique arcana ministri
 hinc etiam documenta capit, quod diligis umbram 40
 et colis exequias. hic est castissimus ardor,
 hic amor a domino meritus censore probari.
 Nec mirum, si uos collato pectore mixtos
 iunxit inabrupta concordia longa catena. 44
 illa quidem nuptumque prior taedasque marito
 passa alio, sed te ceu uirginitate iugatum
 uisceribus totis animaque amplexa fouebat;
 qualiter aequaeuo sociatam palmite uitem 48
 ulmus amat miscetque nemus ditemque precatur
 autumnum et caris gaudet redimita racemis.
 laudentur proauis seu pulchrae munere formae,
 quae morum caruere bonis falsaeque potentes 52
 laudis egent uerae: tibi quamquam et origo niteret
 et felix species multumque optanda maritis,
 ex te maior honos, unum nouisse cubile,
 unum secretis agitare sub ossibus ignem. 56
 illum nec Phrygius uitiasset raptor amorem
 Dulichiue proci nec qui fraternus adulter
 casta Mycenaeo conubia polluit auro.
 si Babylonos opes, Lydae si pondera gazae 60

39 uidens *Baehrens*, leuat *nescioquis* 44 uinxit *Heins*.
 45 nuptuque *MA*, *corr.* ς *a Parm. Dom.* 51 Laudantur *MA*,
 laudentur ς *Dom.* proauis seu *Ma*, *corr.* ς *Parm. Dom.* (proauis
 et *Pol.*) 52 falsoque *M*, *corr.* *Heins*.

Indorumque dares Serumque Arabumque potentes
 diuitias, mallet cum paupertate pudica
 intemerata mori uitamque rependere famae.
 nec frons triste rigens nimiusque in moribus horror, 64
 sed simplex hilarisque fides et mixta pudori
 gratia. quod si anceps metus *ad* maiora uocasset,
 illa uel armiferas pro coniuge laeta cateruas
 fulmineosque ignes mediique pericula ponti 68
 exciperet. melius, quod non aduersa probarunt,
 quae tibi cura tori, quantus pro coniuge pallor.
 sed meliore uia dextros tua uota marito
 promeruere deos, dum nocte dieque fatigas 72
 numina, dum cunctis supplex aduolueris aris
 et mitem genium domini praesentis adoras.
 audita es, uenitque gradu Fortuna benigno.
 uidit quippe pii iuuenis nauamque quietem 76
 intactamque fidem succinctaque pectora curis
 et uigiles sensus et digna euoluere tantas
 sobria corda uices, uidit, qui cuncta suorum
 nouit et inspectis ambit latus omne ministris. 80
 nec mirum: uidet ille ortus obitusque, quid *auster*,
 quid boreas hibernus agat, ferrique *togaeque*
 consilia atque ipsam mentem probat. ille *iuu(n)tis*
 molem immensam umeris et uix tractabile *pondus* 84

63 impendere *Auant.* 64 maioribus *M*, in moribus ζ *Dom.*,
unde A' 66 et m. uacasset *M* (uacasset *A*), *corr.* ζ *Dom.*
 69 doluit *Phillimore* 71 splendidiore? 80 cingit *Bachrens*
 81 auster ζ , aretos *MA*, p(er) actos *a* 82 rotagae *M*, rogare *a*,
 rotage *A**, *corr.* ζ *Dom.* 83 iuu(n)tis *scripsi*, iubatis *M*, subactis
Io. Britannicus, beatis *Heins.*, probatis *Krohn*, iugatis *Lohr*
 84 pondus *Auant.*, tempus *M a Parm. Dom.*

imposuit, nec enim numerosior altera sacra
 cura domo, magnum late dimittere in orbem
 Romulei mandata ducis uiresque modosque
 imperii tractare manu; quae laurus ab Arcto, 88
 quid uagus Euphrates, quid ripa binominis Histri,
 quid Rheni uexilla ferant, quantum ultimus orbis
 cesserit et refugo circumsona gurgite Thyle
 (omnia nam laetas pila attollentia frondes, 92
 nullaue famosa signatur lancea penna);
 praeterea, fidos dominus si diuidat enses,
 pandere, quis centum ualeat frenare, maniplos
 inter missus eques, quis praecepisse cohorti, 96
 quem deceat clari praestantior ordo tribuni,
 quisnam frenigerae signum dare dignior alae;
 mille etiam praenosse uices, an merserit agros
 Nilus, an imbrifero Libye sudauerit Austro; 100
 cunctaque si numerem, non plura interprete uirga
 nuntiat ex celsis ales Tegeaticus astris
 quaeque cadit liquidas Iunonia uirgo per auras
 et picturato pluuium ligat aëra gyro 104
 quaeque tuas laurus uolucris, Germanice, cursu
 Fama uehit praegressa diem tardumque sub astris
 Arcada et in medio linquit Thaumantida caelo.
 Qualem te superi, Priscilla, hominesque benigno 108

92 laetas *M*, laceras *Parm. Dom.*, unde omniane illaceras *Pol.*,
 Clarias *Heins.* 93 ullane *Pol.* fumosa *M*, corr. *Saumaise*,
 damnosa *Heins.* signetur *Pol.* 95. 96 frenare manipulis Inter-
 mixtus equos *Saumaise*, frenare, maniplo Intermissus eques *Mad-*
vig 99 etiam *M*, anni *Turnèbe* 100 librae *M*, corr. *ς*
 101 cuncta quid enumerem? *Heins.* 105 curru *Casaubon*
 106 uelut *M*, corr. *Dom.* sub ursoris *nescioquis*

aspexere die, cum primum ingentibus actis
 admotus coniunx. uicisti gaudia *paene*
 ipsius, effuso dum pectore prona sacratos
 ante pedes † auide domini tam magna merentis 112
 uolueris. Aonio non sic in uertice gaudet,
 quam pater arcani praefecit hiatibus antri
 Delius, aut primi cui ius uenerabile thyrsi
 Bacchus et attonitae tribuit uexilla cateruae. 116
 nec tamen hinc mutata quies probitasue secundis
 intumuit: tenor idem animo moresque modesti
 fortuna crescente manent. fouet. anxia curas
 coniugis hortaturque simul flectitque labores. 120
 ipsa dapes modicas et sobria pocula tradit,
 exemplumque ad erile monet; uelut Apula coniunx
 agricolae parci uel sole infecta Sabino,
 quae uidet emeriti iam prospectantibus astris 124
 tempus adesse uiri, propere mensasque torosque
 instruit expectatque sonum redeuntis aratri.
 parua loquor. tecum gelidas comes illa per arctos
 Sarmaticasque hiemes Histrumque et pallida Rheni 128
 frigora, tecum omnes animo durata per aestus
 et, si castra darent, uellet gestare pharetras,

110 acuiſti *Heins.* *paene* *Burm.*, *cene* *M.*, *cumq̃ a, ta-*
cente A (*cene Pol.*), *certe Markl.* 111 dapsilis affuso *Heins.*
 112 auide *medelae indigere uidit Heins.*; *corrigendumne* <s>*sancte*
(Cic. n. d. III 53: 'deos—sancte—ueneramur')? *ferentis Dom.*,
iubentis nescioquis 113 ausonio *M.*, *corr. c̃ Dom.* 114 Quem *M.*,
corr. Barth 115 cuius *M.*, *corr. Dom.* 117 hic *M.*, *corr. c̃*
 122 mouet *M.*, *corr. c̃* 123 parti *M.*, *corr. c̃ A'* *Sabina Heins.*
 126 redeuntibus *M.*, *corr. c̃* 127 ire *Schrader* 129 du-
rare Markl. 130 dares *Heins.*

uellet Amazonia latus intercludere pelta;
 dum te puluerea bellorum nube uideret 132
 Caesarzi prope fulmen equi diuinaque tela
 librantem et magnae sparsum sudoribus hastae.

Hactenus alma chelys. tempus nunc ponere frondes,
 Phoebe, tuas maestaque comam damnare cupresso. 136

Quisnam impacata consanguinitate ligauit
 Fortunam Inuidiamque deus? quis iussit iniquas
 aeternum bellare deas? nullamne notabit
 illa domum, toruo quam non haec lumine figat 140
 protinus et saeua proturbet gaudia dextra?
 florebant hilares inconcussique penates:
 nil maestum. quid enim, quamuis infida leuisque,
 Caesare tam dextro posset Fortuna timeri? 144
 inuenere uiam liuentia Fata, piumque
 intrauit uis saeua larem. sic plena maligno
 adflantur uineta Noto, sic alta senescit
 imbre seges nimio, rapidae sic obuia puppi 148
 inuidet et uelis *ia(m)* insibilat aura secundis.
 carpitur eximium Fato Priscilla decorem;
 qualiter alta comam siluarum gloria pinus
 seu Iouis igne malo seu iam radice soluta 152
 deficit et nulli spoliata remurmurat aurae.
 quid probitas aut casta fides, quid numina prosunt
 culta deum? furuae miseram circum undique Leti

132 puluereum *Baehrens* <in> nube 133 Cae-
 sari *M*, corr. 134 Vibrantem *M*, librantem *Markl.*, *idque*
recepti, neque enim armigeri est tela ducis uibrare 139 notauit
MA, corr. *Barth* 144 dextro tam *M*, corr. *M* 146 intr.
Libitina Heins. 149 adnubilat *M*, obnubilat uel obsibilat *Markl.*,
 iam insibilat *scripsi*

uallauere plagae, tenduntur dura Sororum 156
 licia et exacti superest pars ultima fili.
 nil famuli coetus, nil ars operosa medentum
 auxiliata malis; comites tamen undique ficto
 spem simulant uultu, flentem notat illa maritum. 160
 ille modo infernae nequiquam flumina Lethes
 incorrupta rogat, nunc anxius omnibus aris
 inlacrimat signatque fores et pectore terget
 limina; nunc magni uocat exorabile numen 164
 Caesaris. heu durus fati tenor! estne quod illi
 non liceat? quantae poterant mortalibus annis
 accessisse morae, si tu, pater, omne teneres
 arbitrium? caeco gemeret Mors clusa barathro 168
 longius et uacuae posuissent stamina Parcae.
 iamque cadunt uultus oculisque nouissimus error
 optunsaque aures, nisi cum uox sola mariti
 noscitur; illum unum media de morte reuersa 172
 mens uidet, illum aegris circumdat fortiter ulnis
 immotas obuersa genas, nec sole supremo
 lumina, sed dulci mauult satiare marito.
 tum sic unanimum moriens solatur amantem: 176
 'Pars animae uictura meae, cui linquere possim
 o utinam, quos dura mihi rapit Atropos annos:
 parce, precor, lacrimis, saeuo ne concute planctu
 pectora, nec crucia fugientem coniugis umbram. 180
 linquo equidem thalamos, saluo tamen ordine messa,

156 tenuantur ς *Dom.* 159 indice? 160 ipsa ς
 164 lumina a *Parm. Dom. A* (*Limina Pol.*), 172 reuersae
Heins. 177 possem *Markl.* 179 ne *MA*, nec ς *a*
 180 pectora *M* 181 messa *scripsi* ('ordine messis' *non ausus*),
coll. Eurip. fr. 757, 5 sq. N.: ἀναγκάιος δ' ἔχεται βίον περιζῆν ὤντα

quod prior; exegi longa potiora senecta
tempora: uidi omni pridem te flore nitentem,
uidi altae propius propiusque accedere dextrae. 184
non in te fatis, non iam caelestibus ullis
arbitrium; mecum ista fero. tu limite coepto
tende libens sacrumque latus geniumque potentem
inquietus ama. nunc, quod cupis ipse iuberi, 188
da Capitolinis aeternum sedibus aurum,
quo niteat sacri centeno pondere uultus
Caesaris et propriae signet cultriciis amorem.
sic ego nec Furias nec deteriora uidebo 192
'Tartara et Elysias felix admittar in oras'.

Haec dicit labens sociosque amplectitur artus
haerentemque animam non tristis in ora mariti
transtulit et cara pressit sua lumina dextra. 196

At iuuenis magno flammatus pectora luctu
nunc implet saeuo uiduos clamore penates,
nunc ferrum laxare cupit, nunc ardua tendit
in loca (uix retinent comites), nunc ore ligato 200
incubat amissae mersumque in corde dolorem
saeuus agit, quali conspecta coniuge segnis
Odrysius uates positus ad Strymona plectris

καρπύων σάχων (Cic. Tusc. III 59: uita omnibus Metenda, ut fruges: sic iubet necessitas), Hor. epist. II 2, 178 sq.: 'metit Orcus Grandia cum paruis', mostis *M*, noctis *a*, maestis *Parm.*, maestos *Dom.*, mestos *A'*, mortis ς (cod. *Mentelian.* s. XV—XVI), maesti *Markl.*, testor *Cornelissen*, nostros *Korsch* 188 iure quietus *Heins.* 189 De *a*, des *Markl.* 190 quod *Vollmer* niteant *Markl.* 191 :id p.? signes *a Parm. Dom.* 198 penates *MA*, penatis *a* 202 alit *Heins.* quali (*i. mortua*) scripsi, qualis *M*, qualis conspecto coniugis igni *Barth*

obstupuit tristemque rogum sine carmine fleuit. 204
 ille etiam <imm>eritae rupisset tempora uitae,
 ne tu Tartareum chaos incommitata subires,
 sed prohibet mens fida ducis † mirandaque sacris
 imperiis et maior amor.
 Quis carmine digno 208
 exequias et dona malae feralia pompae
 perlegat? omne illic stipatum examine longo
 uer Arabum Cilicumque fluit floresque Sabaei
 Indorumque arsura seges praereptaque templis 212
 tura Palaestinis, simul Hebraeique liquores
 Coryciaeque comae Cinyreaque germina Orontis,
 ipsa toris Serum Tyrioque umbrata recumbit
 tegmine. sed toto spectatur in agmine coniunx 216
 solus; in hunc magnae flectuntur lumina Romae
 ceu iuuenes natos suprema ad busta ferentem:
 is dolor in uultu, tantum crinesque genaeque
 noctis habent. illam tranquillo fine solutam 220
 felicemque uocant, lacrimas fudere marito.

205 etiam <imm>eritae scripsi. etiam erecte *MA*, uocis erecte
primam e suprascr. M; sequitur in *M* rasura: 'ante rasuram uide-
 tur fuisse -t uel -r' (*Klotz*), etiam certe *ς*, etiam spretae *B. Fried-*
rich, et damnatae *Phillimore* 207 sec *M*, sed uulgatur
 duci (*Dom.*) seruandaque magnis *Barth*, duci iurataque *Markl.*
 duci, nauandaque *conieci* 213 simul et Phariique *Heins. (coll.*
II 1, 61), potuit simul Hyblaeique (*III 2, 118. Herodot. I 198*):
 certe mor (*iii. 226—231*) de corpore condiendo agitur; nec tamen
 quidquam mutandum est, cum *Martiali quoque (XI 8, 1)* 'Lapsa
 quod Hebraeis spirant opobalsama dumis' restituendum esse uideatur
 214 Corsciaeque *Ma, corr. ς Pol.* Orontis scripsi (*Prop. I*
2, 3: 'Orontea... murra'), et altis *M*, at altis *Gronou.*, in altis
Bachrens 215 serium *M, corr. ς* 220 sordis *Markl.*

Est locus, ante Urbem qua primum nascitur ingens
 Appia quaque Italo gemitus Almone Cybebe
 ponit et Idaeos iam non reminiscitur amnis. 224
 hic te Sidonio uelatam molliter ostro
 eximius coniunx (nec enim fumantia busta
 clamoremque rogi potuit perferre) beato
 composuit, Priscilla, toro. nil longior aetas 228
 carpere, nil aevi poterunt uitare labores:
 sic ca<u>tum membris, tantas uenerabile marmor
 spirat opes. mox in uarias mutata nouaris
 effigies: hoc aere Ceres, hoc lucida Gnosis, 232
 illo Maia solo, Venus hoc non improba saxo.
 accipiunt uultus haud indignata decoros
 numina: circumstant famuli consuetaque turba
 obsequiis, tunc rite tori mensaeque parantur 236
 assiduae. domus ista, domus! quis triste sepulcrum
 dixerit? hac merito uisa pietate mariti
 protinus exclames: 'Est hic, agnosco, minister
 illius, aeternae modo qui sacraria genti 240
 condidit inque alio posuit sua sidera caelo'.
 sic, ubi magna nouum Phario de litore puppis
 soluit iter iamque innumeros utrimque rudentes
 lataque ueliferi porrexit brachia mali 244
 inuasitque uias, in eodem angusta phaselos
 aequore et immensi partem sibi uindicat Austri.

230 Sic catum *M*, Siccata *ς* *a*, Siccatum *A*, corr. *Phillimore*

231 Spirat *MA*, S(a)epit *ς* *a* 232 Effugies *M*, corr. *ς*

233 folo (*h. e. 'argilla'*) *scripsi*, tolo *MA* (loco *a*), tholo *ς*, auro *Markl.*, luto *Baehrens* 238 haec *M*, corr. *ς* *Dom.* 245 it *Gevaerts* angusta *M*, corr. *ς*

Quid nunc immodicos, iuuenum lectissime, fletus
 corde foues longumque uetas exire dolorem? 248
 nempe times, ne Cerbereos Priscilla tremescat
 latratus? tacet ille piis. ne tardior adsit
 nauita proturbetque uadis? uehit ille merentes
 protinus et manes placidus locat hospite cumba. 252
 praeterea, si quando pio laudata marito
 umbra uehit, iubet ire faces Proserpina laetas
 egressasque sacris ueteres *heroidas* antris
 lumine purpureo tristes laxare tenebras 256
 sartaque et Elysios animae praesternere flores.
 sic manes Priscilla subît; ibi supplice dextra
 pro te Fata rogat, reges tibi tristis Auerni
 placat, ut expletis humani finibus aevi 260
 pacantem terras dominum iuuenemque relinquo
 ipse senex. certae iurant in uota Sorores.

II.

LAUDES CRISPINI [VETTI BOLANI FILII]

Rura meus Tyrrhena petit saltusque Tagetis
 Crispinus; nec longa mora est aut auia tellus,
 sed mea secreto uelluntur pectora morsu,
 uadaque turgentes *inspergunt* lumina guttas, 4
 ceu super Aegaeas hiemes abeuntis amici

252 *ripa Markl.* 253 *plorata idem* 255 *coridas MA,*
corr. c Dom. 261 *placantem M, corr. Auant.* 262 *certae*
MA, ternae Nodell

II. Laudes Crispini uectii Bolani filij A (De Crispino a), PRO-
 TREPTICON AD CRISPINVM c 3 Et M, *corr. Gronou.* 4 *insper-*
gunt scripsi, impellunt M, expellunt *Markl.* (imp. l. guttae *idem*)

uela sequar spectemque ratem iam fessus ab altis
rupibus atque oculos longo querar aëre uinci.

Quid? si militiae iam te, puer inclite, primae 8
clara rudimenta et castrorum dulce uocaret
auspiciū, quanto manarent gaudia fletu
quosue darem amplexus! etiamne optanda propinqua
tristibus? octonos bis *non* tibi circuit orbis 12
uita, sed angustis animus robustior annis,
† succumbitque oneri et mentem sua non capit aetas.
nec mirum: non te series inhonora parentum
obscurum proauis et priscae lucis egentem 16
plebeia de stirpe tulit; non sanguine cretus
tormali trabea(m)ue *nouans* et paupere clauo
augustam sedem et Latii penetrāle senatus
aduenā pulsasti, sed praecedente tuorum 20
agmine. Romulei qualis per iugera circi,
cum pulcher uisu, titulis generosus auitis
expectatur equus, † cuius de stemmate longo

7 longon *M* (longum *a*), corr. *Pol.* 8 quod *ς* 9 gnaua
Markl. 11 propinqui *M*, corr. *Krohn*, propinquis *ς*, propin-
quant *Auant.*, et iamne o. propinquas *Phillimore* 12 tristibus
scripsi, Tristia ut *M*, tristia? et *ς* ottonos *M*, octonos *ς*
non *scripsi*, iam *M*, uix bis tibi *Phillimore* 13 augustus *M*,
angustis *M*¹, angustis *ς* 14 *del. Barth*, incumbitque *Bachrens*,
locum Vollmer sic fere interpretatur: 'aetas oneri mentis succumbit
et mentem capit non sua aetas', at haec sibi repugnant; succe-
detque oneri, quantum tua non capit aetas conieci: 'tanto succedet
oneri (Verg. Aen. II 723) animus tuus, quantum alioquin' eqs.
17 tretus *M*, corr. *ς* 18 trabeamue nouans *scripsi* (cf. *II*
7, 9. Theb. I 111. XI 400 al.), trabeque ac remis *MA*, trabeęque
& remis *a*, trabeaque Remi nec *ς*, trabeaque recens et *Krohn*
21 munera *Markl.* 22 uisu et *Heins.* generosiss *M*

felix demeritos habet † admissura parentes, 24
 illum omnes acuunt plausus, illum ipse uolantem
 puluis et incurvae gaudent agnoscere metae:
 sic te, clare puer, genitum sibi Curia sensit,
 primaque patricia clausit uestigia luna. 28
 mox Tyrios ex more sinus tunicamque potentem
 agnouere umeri. sed enim tibi magna parabat
 ad titulos exempla pater. quippe ille iuuentam
 protinus ingrediens pharetratum inuasit Araxen 32
 belliger indocilemque fero seruire Neroni
 Armeniam. rigidi summam Mauortis agebat
 Corbulo, sed comitem belli sociumque laborum
 ille quoque egregiis multum miratus in armis 36
 Bolanum; ac iuueni curarum asperrima suetus
 credere partirique metus, quod tempus amicum
 fraudibus, exerto quaenam bona tempora bello,
 quae suspecta fides aut quae fuga uera ferocis 40
 Armenii. Bolanus iter praenosse timendum,
 Bolanus tutis iuga quaerere commoda castris,
 metiri Bolanus agros, aperire malignas
 torre(n)tum nemorumque moras tantamque uerendi 44
 mentem implere ducis iussisque ingentibus unus
 sufficere. ipsa uirum norat iam barbara tellus,
 ille secundus apex bellorum et proxima cassis.
 sic Phryges attoniti, quamquam Lerne(a)ea uiderent 48

24 demeritos *MA* (demetrius *a*), emeritos *Gevaerts* pa-
 rentes *MA*, parentis *a* 23 24 cu<i> ius... felixq. emeritos
 dedit *conieci* 27 cura *M*, corr. *M*¹ 34 habebat *Schrader*
 37 ac iuueni *scripsi*, atque illi *M*, atque uni *Heins*.
 39 exorto *M*, corr. *Liuietius* 40 suscepta *M*, corr. *Pol*.
 43 Metiri *MA*, metari *Dom*. 44 torrentum *Heins*., Tot re-
 rum *M*, tot ueprum *Dom*. 48 Lernaea *Markl*., nemea *MA**,

arma Cleonaeusque acies impelleret arcus,
 pugnante Alcide tamen et Telamona timebant.
 disce, puer; nec enim externo monitore petendus
 uirtutis tibi pulcher amor: cognata ministret 52
 laus animos. aliis Decii reducesque Camilli
 monstrentur: tu disce patrem, quantusque negantem
 fascibus Ausoniis fess^{um} usque Hyperiona Thylen
 intrarit mandata gerens quantusque potentis 56
 mille urbes Asiae sortito rexerit anno,
 imperium mulcente toga. bibe talia pronis
 auribus. haec certent tibi conciliare propinqui,
 haec iterent comites praecepta senesque paterni. 60
 Iam patriu(m) moliris iter nec deside passu
 ire paras: nondum ualidae tibi signa iuuentae
 inrepsere genis, et adhuc tenor integer aevi.
 nec genitor iuxta; fatis namque haustus iniquis 64
 occiderat geminam prolem sine praeside linquens.

uectita *a*, nemeea *Dom.*, nemeça *Pol.* pauerent *Heins.*, an uige-
 rent? 52 ministrat dubitanter *Vollmer* 54 natantem *Dom.*,
 nigrantem *Auant.*, tu cf. *III* 1, 124 55 fascibus Ausoniis *scripsi*,
 Fluctibus occiduis *M* (*Theb.* *IV* 61), lucibus o. *Baehrens*, noctibus
 o. *Phillimore* fessum usque Hyperiona *R. Vnger*, fessusque Hy-
 perione *M*, fessoque *Dom.*, fesso usque *idem*, cassamque *Markl.*,
 fessoque Hyperioni *Imhof* (*coll. Theb.* *III* 521: 'Iasoni'), fes-
 samq. Hyperione *Phillimore* 56 potentes *M*, corr. *Heins.*

58 tibi *M*, corr. *Heins.* 60 petenti *Markl.*, paterna *Post-
 gate*, praecepta senes comitesque paterni *Housman*, nihil mutandum:
intelliguntur enim 'comites paterni' (Hom. § 254 al.) 'senesque'
idem 'paterni' (Ach. I 546 sq.) 61 Iam patrium *scripsi*, Iamque
 alio *M*, Iamque illo c. *Heins.*, Iamque adeo *Markl.*, Iamque animo
Waller 65 occiderat *scripsi*, Occidio et *M*, occidit et c., occidit
 heu *Dom.*

nec saltem teneris ostrum puerile lacertis
 exiit albentique umeros induxit amictu.
 quem non corrumpit pubes effrena nouaeque 68
 libertas properata togae? ceu nescia falcis
 silua comas tollit fructumque expirat in umbras.
 at tibi Pieriae tenero sub pectore curae
 et pudor et docti legem sibi dicere mores; 72
 hinc hilaris probitas et frons tranquilla nitorque
 luxuriae confine tenens pietasque per omnes
 dispensata modos: aequaeuo cedere fratri
 mirarique patrem miseraeque ignoscere matri 76
 admonuit fortuna domus. tibine illa nefanda
 pocula letalesque manu componere sucos
 eualuit, qui uoce potes praeuertere morsus
 serpentum atque omnis uultu placare nouercas? 80
 infestare libet manes meritoque precatu
 pacem auferre rogis; sed te, puer optime, cerno
 flectentem <noctis dominum, trux agmina sontum
 qui dirimit> iustis, et talia dicta parantem:
 'Parce, precor, cineri: fatum illud et ira nocentum 84
 Parcarum crimenque dei, mortalia quisquis
 pectora sero uidet nec primo in limine sistit

68 corripit *M*, corrumpit *M*¹*A*, corripuit *ς* 73 hinc *Baehrens*,
 Tunc *M* 74 timens *Bernaerts* 75 modos *Adr. Behot.* do-
 mos *M* 76 miseraeque ignoscere *M*, m. que noscere a, m.
 que ignoscere *A*, cinerique ign. matris *temptabam (coll. u. 84)*
 81 mertioque *M*, corr. *ς* 83 lacunam e. g. *suppleui*
 flectentem <a> iustis *Heins.*, flectentem uisus *Postgate (eandem*
coniecturam in exemplari Domitiana Bodleiano margini adscri-
ptam inuenit Phillimore) 84 Parce, precor, scil. 'Papini'
 ire *M*, corr. *Dom.* 86 urget *nescioquis*

conatus scelerum atque animos infanda parantes.
excidat illa dies aeuo nec postera credant 88
saecula! nos certe taceamus et obruta multa
nocte tegi propriae patiamur crimina gentis.
exegit poenas, hominum cui cura suorum,
quo Pietas auctore redit terrasque reuisit, 92
quem timet omne nefas. satis haec lacrimandaque nobis
ultio. quin saeuas utinam exorare liceret
Eumenidas timidaeque auertere Cerberon umbrae
inmemoremque tuis citius dare manibus amnem. 96
Macte animo, iuuenis: *miserescunt numina matris!*
nec tantum pietas, sed protinus ardua uirtus
affectata tibi. nuper cum forte sodalis
immeritae falso palleret crimine famae, 100
exigeretque forum succinctaque iudice multo
surgeret et castum uibraret Iulia fulmen,
tu, quamquam non ante forum legesque seueras
passus, sed tacita studiorum occultus in umbra, 104
defensare metus aduersaque tela subisti
pellere, inermis adhuc et tiro, pauentis amici.
haud umquam tales aspexit Romulus annos
Dardaniusque senex † medii bellare togata 108
strage † fori: stupuere patres temptamina tanta

88 Excitat illa die saeue *M*, corr. *Auant.* 91 suorum
non sollicitandum (cf. II 6, 15) 93 fatis *M*, corr. *ς*
96 citius *M*, genetrix *nescio quis* 97 miserescunt numina
scripsi, sed crescunt crimina *M*, sic cr. cr. *ς*, decrescunt cr. *Barth*
99. 100 sodales—pallerent *M*, corr. *ς Dom. (inde palleret A')*
100 crimae *M*, corr. *ς* 101 Erigeretque *M*, *correxī*
103 leges *M*, corr. *ς* 107 Haud umquam *M*, Aut nunquam *a*,
haut unquam *A* 108—109 gladii... feri *temptabam (sc. cladem*

conatusque tuos, nec te reus ipse timebat
 <uerba tonante ultra, sed spes non uana redibat.> 110*
 par uigor et membris, promptaeque ad fortia uires
 sufficiunt animo atque ingentia iussa sequuntur. 112
 ipse ego te nuper Tiberino in litore uidi,
 qua Tyrrhena uadis Laurentibus aestuat unda,
 tendentem cursus uexantemque ilia nuda
 calce ferocis equi, uultu dextraque minacem: 116
 si qua fides dictis, stupui As(s)aracumque putauī.
 Gaetulo sic pulcher equo Sarranaque quassans
 tela nouercales ibat uenator in agros
 Ascanius miseramque patri flam(m)abat Elissam; 120
 Troilus haud aliter gyro leuiore minantes
 eludebat equos aut quem de turribus altis
 Arcadas Ogygio uersantem in puluere malas
 spectabant Tyriae non toruo lumine matres. 124
 Ergo age, nam magno ducis indulgentia pensat

forensem accusationis capitalis fautor accepit) 110 nec te
M, pro te *Markl.*, de te *Bachrens*, nec tunc *Leo olim* (postea
 lacunam ante ipse statuit), tecte *Korsch* tenebat a *Dom.*,
 nec se reus i. tenebat *Phillimore*, conatuque tuo, Vetti, reus i.
 timebat nos olim 110* lacunam e. g. supplēui (ordo est.: 'nec
 ipse reus ultra timebat, te uerba tonante') 111 est m. *Auant.*
 113 ut litore *Markl.* 114 qui *Ma*, corr. *Dom.*, inde *A'*
 115 Tendentem *MA*, pendentem (c. a *Rom.*) in *Parm.*
 117 distis *M*, discis *a*, corr. c. *A* Assaracumque scripsi, ar-
 matumque *M*, Martemque *Markl.* 118 Troianaque *M*, corr.
Markl. (coll. *Verg. A. IV 131*) 120 flammabat *Heins.*, fla-
 grabat *M*, furiabat *d'Oruille*, patre inflagrabat *R. Vuger*
 121 breuiore *Gronou.* 123 malas scripsi (*Theb. IX 703*: cf.
VII 655. VIII 486), metas *M*, turmas *Markl.*, cristas nos olim
 (coll. *Theb. IX 698*), Arcada in O. u. p. semet *Heins.* 125 pen-

<munere uirtutis iuuenili pectore robur> 125*
 certaue dat uotis p(rae)stans uestigia frater,
 surge animo et fortes castrorum concipe curas.
 monstrabunt acies Mauors Actaeaeque uirgo, 128
 flectere Castor equos, armis quater arma Quirinus,
 qui tibi tam tenero permisit plaudere collo
 nubigenas clipeos intactaque caedibus aera.
 Quasnam igitur terras, quem Caesaris ibis in orbem? 132
 Arctoosne amnes et Rheni fracta natabis
 flumina an aestiferis Libyae sudabis in aruis?
 an iuga Pannoniae mutatoresque domorum
 Sauromatas quaeres? an te septenus habebit 136
 Hister et undisono circumflua coniuge Peuce?
 an Solymum cinerem palmetaque capta subibis
 non sibi felices siluas ponentis Idymes?
 quod si te magno tellus frenata parenti 140
 accipiet, quantum ferus exultabit Araxes!

sat scripsi, pulsat *M*, magni (ς) poscit *Markl.*, magnum — praestat
Baehrens 125* lacunam supplui e. g. 126 praestans scripsi,
 hilaris *M* ('hilarus' ap. *St.* non legitur), fati parilis *Heins.*
 128 acceaeque *M*, corr. ς 129 eques *M*, corr. ς armis scripsi,
 umeris *M*, equos gyris *Markl.*, monuit tamen, agi 'de peritia armo-
 rum tractandorum' 130 quis *MA*, corr. ς a iam *Polster*
 131 Nubigeras *M*, corr. *Parm.* (*Pol. Opp.* p. 74 ed. a. 1553: 'respuo
 nubigenas illos commenticios clypeos') cedimus *M*, corr. ς *Dom.*
 aera *Markl.*, arma *M* 133 Arctoosue *M*, corr. ς, Artoos
 ue *a*, Artoos ne *A'* 134 librae *M*, corr. ς armis *Ma*, corr.
 ς *A'* 136 quaeres scripsi (*Theb. I* 702), quaties *MA* (quotiens *a*)
 137 undisono scripsi, umbroso *M*, undoso *Auant.* coniuge
*MA**, gurgite ς *Dom.* pauce *M*, corr. ς 138 solidum *M*,
 corr. *Dom.* 140 magne *M*, corr. ς 141 Accipiet *A*, Ac-
 cipiat *M*

quanta Caledonios attollet gloria campos,
cum tibi longaeuus referet trucis incola terrae:

'Hic suetus dare iura parens, hoc caespite turmas 144
adfari; Ve(n)tae specula(m) castellaque longe
aspicis? ille dedit cinxitque haec moenia fossa;
belligeris haec dona deis, haec tela dicauit:
cernis adhuc titulos; hunc ipse uocantibus armis 148
induit, hunc regi rapuit thoraca Britanno.'

Qualiter in Teucros uictricia bella paranti
ignotum Pyrrho Phoenix narrabat Achillem.

Felix, qui uiridi fidens, Optate, iuuenta 152
durabis quascumque uias uallumque subibis,
forsan et ipse latus (sic numina principis adsint)
cinctus et unanimi comes indefessus amici,
quo Pylades ex more pius, quo Dardana gessit 156
bella Menoetiades, quippe haec <con>cordia uobis,
hic amor est: duretque, precor! nos fortior aetas

142 calidonios *Ma*, caledonios *A*, ceterum de *Britannia*, non de *Caledonia*, hoc agi loco, uix est quod moneam (*Lucan. VI* 68. *Valer. Flacc. I* 8. *Sil. Ital. III* 597 sq. *Mart. spect. 7, 3*)

145 Ventae *Ellis*, uitae *Ma*, uides *Parm.* speculam scripsi, specula *M*, speculas ς *Dom.* uidet has *Heins.*, uigiles *Markl.*, uicis *Bachrens*, Vetti *Polster*, late *Waller*, uidet ut *Rothstein*, iuxta en nos olim, uictae *Korsch*, loci nomen latere sub longe ratus, uictor *Davies* rura e specula *Phillimore*, uicum e specula *Slater* an castellaque Icenae, ut intellegatur Venta Ice-
norum? 146 ille dedit *M*, insedit *Heins.* 148 uacantibus *M*, corr. *Heins.* 150 ultricia *Bachrens* parentis *M*, corr. *F. Morel* 152 optate ante *Barthium*, qui nomen agnouit
153 uices ς uallumque subibis *M*², u. subillis *M*, uallūque sub-
ibis *A*^{*}, sub illis ς 154 ense *Heins.* 157 et *M*, & *a*, corr. *Dom. A* cordia *M*, corr. ς

iam fugit: hinc uotis animum precibusque iuuabo.
 ei mihi *quod*, coetus solitos si forte ciebo 160
 et mea Romulei uenient ad carmina patres,
 tu deris, Crispine, mihi, cuneosque per omnes
 te meus absentem circumspectabit Achilles!
 sed uenies melior: uatum non irrita currunt 164
 omina; quique aquilas tibi nunc et castra recludit,
 idem omnes *properare* gradus cingique superbis
 fascibus et patrias dabit insedis curules.
 Sed quis ab excelsis Troianae collibus Albae, 168
 unde suae iuxta prospectat moenia Romae
 proximus ille deus, Fama uelocior intrat
 nuntius atque tuos implet, Crispine, penates?
 dicebam certe: uatum non irrita currunt 172
 auguria! en, ingens reserat tibi limen honorum
 Caesar et Ausonii committit munia ferri.
 uade, puer, tantisque enixus suffice donis,
 felix, qui magno iam nunc sub praeside iuras 176
 cuique sacer primum tradit Germanicus ense!
 non minus hoc, fortis quam si tibi panderet ipse
 Bellipotens aquilas toruaque induceret ora
 casside. uade alacer maioraque disce mereri. 180

159 uotisque manum *Heins.*, uotis tantum *Markl.* 160 Et *M*,
 Hei *Dom.* quod *Heins.*, sed *M* questus *M*, corr. *Gronou.*
 162 deeris *M*, deris *Baehrens* 166 *properare scripsi*, per-
 ferre *M*, perque ire *Heins.*, superare *Baehrens*, proferre *Polster*
 cingitque *M*, cing&que *a*, cingique *Parm. A* 168 Si *M*, corr. *ς*
Dom. 170 deis *ς Parm. Markl.* 175 Vnde *M*, corr. *ς A*
 178 sortis, quam *Heins.*, hoc fortis, quam *Markl.*, hoc. forti
 quam *Baehrens* 180 Cassidad *M*, corr. *ς a*

III.

EPICEDION IN PATREM [SVVM].

Ipse malas uires et lamentabile carmen
 Elysio de fonte mihi pulsumque sinistrae
 da, genitor praedocte, lyrae. neque enim antra moueri
 Delia nec solitam fas est impellere Cirrham 4
 te sine. Corycia quicquid modo Phoebus in umbra,
 quicquid ab Ismariis monstrarat collibus Euhan,
 dedidici. fugere meos Parnasia crines
 uellera, funestamque hederis inrepere taxum 8
 extimui tripodumque (nefas) arescere laurum.
 cedo ego, magnanimum qui facta attollere regum
 ibam altum spirans <S>myrnamque aequare canendo!
 quis sterili necat orsa situ? quis Apolline merso 12

III. EPICEDION IN PATREM SVVM *MA* (*Parm.*), suum *om. a*, *titulum*
 Epic. i. p. nouerat *Ausonius* (p. 32 *Schenkl*) 3 perdocte ζ ,
 praerepte *Schwartz*, plangende *malim* mouere ζ 6 monstra-
 brat *M*, monstrarat *Phillimore*, monstrabat *a* (*tacente A*) *uulg.*
 7 meus *M*, *corr. \zeta* pernasia *M*, *corr. \zeta* 9 tripodumque
scripsi, trepidamque *MA*, trepidumque *a*, partamque *Markl.*
 10 cedo *scripsi* (*Theb. VII 178, VIII 516. Silu. IV 3, 82. 119.*
Ach. I 396. 653 al.), certe *M*, ille *Markl.*, ecce *Baehrens*
 11 Smyrnamque *scripsi* (*Ach. I 3—7*), martemque *M*, quod alienum
 esse apparet (*nec enim de rerum numero et magnitudine agitur,*
ut II 2, 41 sq., Theb. IV 145 sq., VIII 510—515, XII 798 sq.,
Sil. Ital. IV 527 al.) 12 necat orsa *scripsi*, mea carda *M*,
 uota *a*, corda ζ *A*, quid sterilis mea chorda *Otto* merso *M*, uerso ζ
Heims., maesto *Baehrens*, locum *Imhof* explanauit ('*Statius — ad*
duplex Apollinis munus alludit, quo fungitur et Musarum praeses
et solis rector. Is cum sibi mersus sit, occiderit, iam, quae occasum
solis sequi solent, frigida noctis nubila mentem obuelare ait')

frigida damnatae praeduxit nubila menti?
 stant circum attonitae uatem et nil dulce sonantes
 nec digitis nec uoce deae. dux ipsa silenti
 fulta caput cithara, qualis post Orphea raptum 16
 astitit, Hebre, tibi, cernens iam surda ferarum
 agmina et immotos sublato carmine lucos.
 at tu seu membris emissus in ardua tendis
 fulgentisque plagas rerumque elementa recensens, 20
 quis deus, unde ignes, quae ducat semita solem,
 quae minuât Phoebe quaeque integrare latentem
 causa queat, † notique modos † extendis Arati,
 seu tu Lethaei secreto in gramine campi 24
 concilia heroum iuxta manesque beatos,
 Maeonium Ascræumque senem, non segnior umbra
 accolis alternumque sonas et carmina misces:
 da uocem magno, pater, ingeniumque dolori. 28
 nam me ter relegens caelo terque ora retexens
 Luna uidet residem nullaue Heliconide tristes
 solantem curas; tuus ut mihi uultibus ignis
 inrubit cineremque oculis umentibus hausi, 32
 uilis honos studiis. uix haec in munera soluo
 primum animum tacitisque situm depellere curis

13 produxa *M*, corr. ς *a* menis *M*, mentis *a*, menti ς *Pol.*,
 uenae *Ellis* 14 sonantē *M*, corr. ς *Dom.* 19 tendens *M*, corr.
Markl. 21 semina *M*, corr. ς *Pol.* 23 notique *MA*, do-
 ctique *a*, nostrique *Polster*, Noctique domos extendis *conieci*
 expendis *Barth*, excedis *Phillimore* 28 (magno *M?*) magna *M*¹,
 corr. *Auant.*, magnam ς que *om. M.*, add. ς 29 iam me
Heins. caelum *Heins.*, possis cursu(m) 32 cinere(m)que
MA, crinemque *a* hausit *M*, corr. ς interpunxit *Krohn*
 33 tollo *Schrader* 34 chordis *idem* (*inde* tacitisue — *ch.*

nunc etiam labente manu nec lumine sicco
ordior adclinis tumulo, quo molle quiescis 36
iugera nostra tenens, ubi post Aeneia fata
stellatus Latiis ingessit montibus Albam
Ascanius, Phrygio dum pingues sanguine campos
odit et infaustae regnum dotale nouercae. 40
hic ego te (nam Sicanii non mitius halat
aura croci, dites nec si tibi rara Sabaei
cinnama, odoratas uel Arabs decerpit aristas)
infernī cum laude Ioui<s>, sed carmine plango 44
Pierio: sumes gemitus et uulnera nati
et lacrimas, rari quas umquam habuere parentes.
atque utinam fortuna mihi dare manibus aras,
par templis opus, aëriamque educere molem, 48
Cyclopum scopulos ultra atque audacia saxa
pyramidum, et magno tumulum praetexere luco:
illic et Siculi superassem dona sepulcri
et Nemees luctum et Pelopis sollemnia trunci. 52
illic Oebalio non finderet aëra disco

Polster) 35 habente *M*, corr. ς nunc lumine *M*, corr. *Gronou.* 40 infestae ς 41 halet *Heins.* 42 ditis *M*, corr. *Dom.* sic *Auant.* 43 uel *Barth*, nec *M* decerpit *M*, decerpit ς *Heins.*, decerpit *Baehrens* 44 Iouis scripsi, laci *Ma*, loci ς , inserui c. l. loci *Dom.* (41—44 his... inserui c. l. locis *Bernaerts*), inserui c. l. rogis et *Heins.*, inferiis c. l. datis et *Krohn*, inferiis cumulande sacris, te *Phillimore* (te *Markl.*), lacus et *Baehrens* 45 sumes scripsi, sume *M*, sumas *Aldina*, inseruerunt et ς , hos *Heins.*, o *Baehrens*, en *Klotz* ut uulnera *Heins.*, munera *Markl.* 46 cari *Gevaerts* quam *MA*, corr. ς a nunquam ς 51 superarem *Baehrens* 52 luctum scripsi, lucum *M*, ludum *Markl.*, stadium *Korsch*

Graiorum uis *nuda* uirum, non arua rigaret
 sudor equum aut *meta* sonitum daret ungula fessa;
 sed Phoebi *fruges* chorus et frondentia uatum 56
 praemia laudato, genitor, tibi rite litarent.
 ipse madens oculis, umbrarum animaeque sacerdos,
 praecinerem gemitum, cui te nec Cerberus omni
 ore nec *Harpyiae* quirent auertere <pla>usu. 60
 atque ibi <me> moresque tuos et facta canentem
 fors et magniloquo non posthabuisset Homero,
 tenderet et *Latio* pietas aequare Maroni.

Cur magis incessat superos et aëna Sororum 64
 stamina, quae tepido genetrix super aggere nati
 orba sedet uel quae primaevi coniugis ignem
 aspicit obstantesque manus turbamque tenentem
 uincit, in ardentem, liceat, uentura maritum? 68
 matre magis forsán superos et Tartara pulsem

54 unda *M*, corr. ζ, uncta *Polster* 55 meta... fessa *scripsi*,
 putri... fossa *M*, putri... campo *Markl.*, putri... gleba *Burmán*, putri...
 harena *Baehrens*, putri... busto *Polster*, putri... saxo *Korsch*, duro...
 cornu nos olim (coll. *Verg. G. III* 88) 56 fruges *scripsi* (*Ou. fast.*
II 533—538. *Stat. Theb. IV* 462. *VIII* 301), simplex *M* 57 li-
 garem *M*, dicarem *Dom.*, ligarent *Heins.*, litarent *Ellis*, quo re-
 cepto pluralem (*Ouid. fast. IV* 451 sq.) ita interpretor, ut sit per
 syllepsin positus (*Theb. VI* 651: 'turba ruunt' sim.) 58 oculos
 uel lacrimis *Markl.* araeque idem dubitanter 59 praecipe-
 rem reditum idem 60 Harpyiae... <pla>usu *scripsi* (cf. *Verg.*
A. III 226 [*Valer. Flacc. IV* 453]. *VI* 289. *Sil. Ital. XIII* 600),
 Orpheae... leges *M* 61 atque ibi <me> *Heins.*, Atque tibi *M*,
 meque tibi *Markl.* fata ζ 63 Latio *scripsi*, toruo *M*, docto
Markl., nostro *Polster*, torno... Maronis *Postgate* 64 aena *M*,
 hahena *A'* 68 liceat moritura *Ma*, lic. ruitura *Parm. (Heins.)*,
 ruit et m. *Pol.*, lic. modo, itura. *Schrader et Scriuerius*, lic. uen-
 tura *scripsi*, coll. *Theb. XII* 446 69 matre magis *scripsi*,

inuidia? externis etiam miserabile uisu
 funus erat; sed nec *me(n)dax* natura dolenti,
 nec Pietas iniusta redit. mihi limine primo 72
 factorum et uiridi, genitor, ceu raptus ab aeuo
 Tartara dura subis. nec enim Marathonica uirgo
 parcius extinctum saeuorum crimine agrestum
 fleuerit Icarium, Phrygia quam turre cadentem 76
 Astyanacta parens. laqueo quin illa supremo
 inclusit gemitus: at te post funera magni
 Hectoris Haemonio pudor est seruisse marito.
 Non ego, quas fati certus sibi morte canora 80
 inferias praemittit olor nec rupe quod atra
 Tyrrhenae uolucres nautis praedulce minantur,
 in patrios adhibebo rogos; non murmure trunco
 quod gemit et durae queritur Philomela sorori: 84
 nota nimis uati. quis non in funera cantu

Maiores aliis *M*, Maiores alis *a*, aliis *A*, maior forte aliis sup. ζ , maior certe aliis sup. *Dom.*, maior certe illis sup. *Markl.*, maior ab his... pulset (*hoc* ζ) inuidia: externisque *Schwartz*, maior fors aliis... pulset *O. Mueller*, maior at his *Baehrens*, maior aus *Buecheler*, maior, ais forsan, sup. *Vollmer*, maior et his *Krohn*, maior an his *Karsten*, maiore his *Korsch*, luxurians nos olim (*coll. 5, 56, Sen. dial. VI 1, 7: 'fit infelicis animi praua uoluptas dolor', epist. 99, 21: 'inprudentium... dolores exundauere'*) 71 erat ζ , eat *M* mendax scripsi, modo se *M*, mihi se *Dom.* 72 in iusta *Boxhorn* (haec *P.* in *i. Krohn*, sed. *P.* in *i. Phillimore*) redit scripsi (*III 3, 1—6, V 2, 92, coll. I 4, 2 sq.*), dedit *M* 73 annorum *Markl.* 77 Astranacta *M*, corr. ζ supremos *Meurs* 80 uoce *Auant.* 84 dur(a)e *MA*, dirae *Gronou.* 85 Nata *MA*, corr. ζ *Dom.*, trita *Baehrens* funera *Markl.*, funere *M* cantu scripsi, cuncto *M*, cunctos ζ , fratris q. n. i. funere iunctos *Heins.*

Heliadum ramos lacrimosaque germina duxit
 et Phrygium silicem atque ausam contraria Phoebō
 carmina nec foeda gausam Pallade buxu(m)? 88
 te Pietas oblita uirum reuocataque caelo
 Iustitia et gemina plangat Facundia lingua
 et Pallas doctique cohors Heliconia Phoebi,
 quis labor Aonios seno pede currere campos 92
 et quibus Arcadia carmen testudine mensis
Pi(n)daricum <os> nomenque fuit; quosque orbe sub omni
 ardua septena numerat Sapientia fama,
 qui furias regumque domos auersaque caelo 96
 sidera terrifico super intonuere cothurno,
 et quis lasciua uires tenuare Thalia
 dulce uel heroos gressus truncare <sororis.>
 omnia namque animo complexus es, omnibus acer 100
 qua fandi uis lata patet, siue orsa libebat

86 duxit *Markl.*, dixit *M* 87 ausum *M*, corr. *Postgate*
 88 foeda *Heins.*, fida *M* (fido *a*) *Parm. Dom. A*, fissa *Auant.*, Lyda
Imhof, uicta *Bachrens.*, <bi>fida *Ellis* Pallada buxo *M*, corr. *Post-*
gate 89 abitura iterum *Heins.* 91 et Phoebus *Markl.* 92 la-
 bor *MA*, amor *R. Vnger* ducere *M*, corr. *Heins.*, duc. cantus
Barth 94 Pindaricum <os> *scripsi*, Cydalibem *M*, cura (*Pol.*) lyrae
Gronou. (cura lyre *Markl.*), Pisa labor *Withof*, chria liber *Ellis*,
 Cœa fides *Phillimore* nomen genuit (peperit) *malim* 96 quis *M*,
 qui *M*¹ dolos *Meurs* 98 qui *M*, corr. *Dom. (Pol.)* tenuere
M, corr. *Dom. (Pol.)* 99 oroos *M*, corr. ♂ gressus *scripsi*,
 gressu *M* truncare leones *M*, tr. <sororis> *Theodori Korsch*
suspiciione usus reposui: intellegendi sunt Clius, Thaliae sororis,
gressus ('leones' illud ex interpretamento 'cleonis' ortum esse ap-
paret), tenores Dom., lepores Ribbeck, labores Rothstein
 100 es *scripsi*, et *M* acer *scripsi*, utor *M*, autor *Dom.*
 101 uia lata *Markl.*

Aoniis uincire modis seu uoce soluta
 spargere et effreno nimbos aequare profatu.
 Exere semirutos subito de puluere uultus, 104
 Parthenope, crinemque adflato monte sepultum
 pone super tumulos et magni funus alumni,
 quo non *Monychiae* quicquam praestantius arces
 doctaque Cyrene Spartene animosa creauit. 108
 si tu, stirpis *egens* famaеque, obscura iaceres
 nil gentile tenens, illo te ciue probabas
 Graiam atque Euboico maiorum sanguine duci;
 ille tuis totiens praestat *sua* tempora sertis, 112
 cum stata laudato canere it quinquennia uersu,
 ora supergressus *Pylī prius* oraque regis
 Dulichii, *fro(n)demque* comae subnectis *utra(m)que*.

102 ceu *M*, corr. ζ (*Pol.*) 104 semrutos *M*, semiustos *Markl.*
 Vesuuiuo e pulu. *Heins.* 105 crinemque *MA**, cineremque ζ *a*
 adflato monte sep. *M* (cf. u 207 sq.), afflatu montis adustum *Heins.*,
 afflata sorde sep. *R. Vnger*, elato m. s. *Bachrens*, efflato m. s. *Leo*

107 moniciae *M*. corr. *Heins.*, munichie *Pol.*, Munychiae *uulg.*
 quitquam prestantias artes *M*, corr. ζ *Dom.* 108 doctae *Markl.*

109 stirpis *egens scripsi*, stirpe uetas *M*, uetus famaеque ζ, si
 stirpisue situ famaеue *Heins.*, si tu stirpe recens *Markl.*, uacans
Bachrens 110 tumens *Markl.* 112 praestat sua *scripsi*,
 praestat sed *M*, praecinxit uel praestrinxit *Dom.*, pressit sua *Markl.*,
 praestabat *Elter*, praestant se *Vollmer* (*scil. uerba tuis — sertis*
parenthesin esse uult, subnexus autem u. 115 pro 'subnexus est'
accipit), illa — praestant se *Postgate* seris *M*, corr. *Dom.*

113 canere it *scripsi* (*V* 3, 10 sq., *Theb. IV* 626 sq., *al*), caneret
M 114 pylī gregis *M*, Pylī senis ζ *Dom.*, regis Pylī *Postgate*,
P. prius scripsi 115 frondemque comae subnectis *utramque*
scripsi (*Theb. V* 408. *VII* 654), speciemque comam subnexus
 utroque *M*, specie—utroque *Dom.*, pretioque comam subnectis utroque
 nos olim (*ceterum 'totiens praestat tempora frondemque sub-*

Non tibi deformēs obscuri sanguinis ortus 116
 nec sine luce genus: quamquam fortuna parentum
 artior *et census tenuis*, te diuite ritu
noscere purpureos Infantia † legit amictus
 stirpis honore datos et nobile pectoris aurum. 120
 protinus exorto dextrum risere sorores
 Aonides, pueroque chelyn summisit et ora
 imbuīt amne sacro iam tum mihi blandus Apollo.
 nec simplex patriae decus, et natalis origo 124
 pendet *ab* ambiguo geminae certamine terrae:
 te de gente suum Latiis ascita colonis
 Graia refert *Hyele*, *proauis* qua puppe magister
 excidit et mediis miser euigilauit in undis, 128
 mater at inde suum longo probat ordine uitae.

nectis' idem ualet quod 'quotiens tempora cingenda praebet, totiens subneetis') 118 *et census tenuis scripsi*, *extensis* etenim *M*, artior *expensis Auant.* diuite cultu *Heins.* 119 *noscere scripsi*, Ponere *M*, sumere *Markl.*, promere *R. Vnger* infantia *M*, Infantia *Vollmer* (*seruat tamen illud ponere: at pubertatis ineundae ritus potius a Iuuenta ordinatos dixisset poeta*) legit *M*, adegit *Dom.*, uidit *Bachrens*, cogit *temptabam* 122 puerique *M*, *corr.* *ς* *summersit Krohn* 123 mihi *M*, tibi *ς* 125 et *M*, ab *Barth* (*in ς a*) 126 sua *Heins.* 127 *Hyele Heins.*, sele *MA*, Velie *ς* *proauis* (*scil. 'nostris' siue 'Romanorum'*) *scripsi* (*ce- terum ciuitate Veliensibus data, Aeneae comites Veliensium quoque facti sunt quasi maiores*), grauis *M*, Graius *ς a*, Phrygius *Auant.*, Trouis *Gronou.*, nauis *Buecheler*, grauidus *Ellis* pronus *Waller*, gnarus *Vollmer olim*, grauis <heu> *Krohn*, Teucris nos *olim*, clauus qua et *Postgate* 129 mater *Parm.* (*intellegenda Neapolis, cum poeta ad uu. 104—118 respiciat: opponitur illa Veliae, quae Statium de gente suum 'referebat', i. paternae originis nomine sibi uindicabat*), Maior *M* at *MA* (*cf. Theb. IV 116*), & *a* (*et Parm.*) mater et inde suum longe p. o. auito Maeoniden *Heins.*

Maeoniden Asiae quales natalibus urbes
diripiunt cunctaeque probant: non omnibus ille
uerus, alit uictos immanis gloria falsi. 132

Atque ibi dum profers annos uitamque salutas,
protinus ad patrii raperis certamina lustrī
uix implenda uiris, laudum festinus et audax
ingenii. stupuit primaeva ad carmina plebes 136
Euboīs et natis te monstrauere parentes.
inde frequens pugnae nulloque ingloria sacro:
uox tua: non totien uictorem Castora gyro
nec fratrem caestu uirides hausere Therapnae. 140
sin pronum uicisse domi: quid Achaea mereri
praemia nunc ramis Phoebi nunc gramine Lernae
nunc Athamantea protectum tempora pinu,
cum totiens lassata tamen nusquam auia frondes 144
abstulit aut alium tetigit Victoria crinem?

Hinc tibi uota patrum credi generosaque pubes
te monitore regi, mores et facta priorum
discere, quis casus Troiae, quam tardus Vlixes, 148
quantus equos pugnasque uirum decurrere uersu
Maeonides quantumque pios ditarit agrestes
Ascraeus Siculusque senex, qua lege recurrat

dubitanter, Parthenopeque suum *Bentl.* et *Markl.*, Maeonidenque
suum *Ellis*, uirgo canora suum *nos olim inter* 129 et 130 *exci-*
disse uersum statuī Barth. 130 Asiae quales *R. Vnger*, aliaeque
aliis *M* 132 Versus *M*, *corr. Andr. Schott.* uictas *Bentl.*
immanis *MA*, et inanis *ε a* 133 ubi *M*, *corr. ε Pol.* 135 fe-
stina sed ut dux *M*, *corr. Lipsius* 137 Euboīs *Heins.* (*cf. I* 2.
263), Euboea *M* 138 palmarum *Markl.* 140 hausere (*scil. oculo-*
scripsi, clausero *M*, plausere *Dom.* 141 sit *Dom.* 142 gra-
mine *MA*, germine *ε* 143 athama(n)tea *MA*, acherontea *a*
144 quin *Heins.* 147 moresque *Markl.* 149 equus *M*, *corr. ε*

Pindaricae uox flexa lyrae uolucrumque precator 152
Ibycus et tetricis *Alcman* cantatus *Amyclis*
*Stesichorus*que ferox saltusque ingressa uiriles
 non formidata temeraria *Doride* *Sappho*,
 quosque alios dignata chelys. tu pandere doctus 156
 carmina *Battiadae* latebrasque *Lycophronis* atri
*Sophronae*que implicitum tenuisque arcana *Corinnae*.
 sed quid parua loquor? tu par adsuetus *Homero*
 ferre iugum senosque pedes aequare solutis 160
 sensibus et numquam passu breuiore relinqui.
 Quid mirum, patria si te petiere relictā,
 quos *Lucanus* ager, rigidi quos iugera *Dauni*,
 quos *Veneri* plorata domus neglectaque tellus 164
Alcidae uel quos e uertice *Surrentino*
inclita *Tyrrheni* speculatrix uirgo profundi,
 quos propiore sinu lituo remoque notatus
 collis et *Ausonii* pridem laris hospita *Cyme* 168
 quosque *Dicarchei* portus *Baiana*que mittunt
 litora, qua mediis alte *p(rae)clusus* anhelat
 ignis aquis et operta domos incendia seruant?

153 c̄ *Ibycus* *Pol.*, Obsicus *M* (Obsitus *a*) 154 actusque
 egressa *Markl.*, fastusque ingr. *Polster*, at recte se habere lectionem
 traditam docet locus *Theb.* XII 20: (columbarum) 'turba... ingressa
 uolatus' 155 *doride scripsi*, *calchide M*, *chaleide c*, 'q(ui)dn(i) leu-
 cade' *Pol.* 156 docti *Markl.* 157 ari *M*, corr. c, arti *Baehrens*
 161 sensibus *scripsi* (cf. II 1, 119), uersibus *M*, uocibus uel
 gressibus *Markl.* 166 *inclita scripsi* (*Theb.* IX 506 'Mars in-
 clite', 511: 'sator inclite diuum'); mittit *M* 168 *ausoni M*,
 corr. c 170 *praeclusus scripsi*, permissus *M*, permixtus c
 171 domus *Cruceus*, animos *Markl.*, modos *Schrader*, uersant *Heins.*,
 dolos — uersant *Baehrens*, at ualet 'domos' idem, quod 'familias',
 'progeniem' (*Theb.* I 224, al.)

sic ad Auernales scopulos et opaca Sibyllae 172
 antra rogaturae ueniebant undique gentes;
 illa minas diuum Parcarumque acta canebat
 quamuis decepto. uates non irrita Phoebō.

Mox et Romuleam stirpem proceresque futuros 176
 instruis inque patrum uestigia ducere perstas.
 sub te Dardanius facis explorator opertae,
 qui Diomedei celat penetralia furti,
 creuit et inde sacrum didicit puer; arma probator 180
 monstrasti Saliis praesagumque aethera uates
 auguribus; cui Chalcidicum fas uoluere carmen,
 cur <epulae, pandis, celebrentur in aede Tonantis, 182^a
 cur> Phrygii fluitet comā flaminis, et tua multum
 uerbera succincti formidauere Luperci. 184

Et nunc ex illo forsā grege gentibus alter
 iura dat Eois, alter compescit Hiberas,
 alter Achaemenium secludit Zeugmate Persen,
 hi dites Asiae populos, hi Norica frenant, 188

174 diuum *M*, corr. ζ caneabant *M*, corr. ζ *Pol.* 175 despecto
Baehrens 178 oportae *M*, corr. ζ *Dom. Pol.* 180 proba-
 tur *MA**, corr. *Ellis*, probare ζ *a*, rotare *Heins.*, probatis *Baehrens*,
 probata *W. Meyer*, probatus *Vollmer* 181 Monstrastis *MA**
 aliis *M*, monstrasti *Lipsius* Saliis ζ uates *scripsi*, certis *M*,
 certi *Vollmer* 182 chalcidicum *M*, corr. ζ uoluere *M*, corr. ζ
 182^a collegia quattuor maiora cum sine ullius praetermissione
 commemorata fuisse ueri simile sit praecesseritque pontificum augu-
 rum *XV uirum s. f. mentio, uersiculum talem fere excidisse puto,*
qualem e. g. inserui 183 Cur frigii lateat *M*, c. *Phr. lanea*
 est [*sic*] *Dom.*, lanea cui Phrygii *Auant.*, cui *Phr. pateat Postgate*,
 cur *Phr. fluitet scripsi, coll. Anth. Pal. VI 219, 2 sq. 18. 234, 1.*
6. 237, 1. 8 184 cinctuti *Heins.*, coll. *Ouid. fast. V 101*
 186 Hiberos ζ 187 zeumate *M* 188 asiaticae *M*¹, aliae *M* No-

hi fora pacificis emendant fascibus, illi
 castra pia statione tenent: tu laudis origo.
 non tibi certassent iuuenilia fingere corda
Mentor et indomiti *Phoenix* moderator alumni 192
 quique tubas acres lituosque audire uolentem
Aeaciden alio frangebat carmine *Chiron*:
 Talia dum celebras, subitam ciuilis *Erinys*
Tarpeio de monte facem *Phlegraeae*que mouit 196
 proelia. sacrilegis lucent *Capitolia taedis*,
 et *Senonum* furias *Latiae* sumpserunt cohortes.
 uix requies flammae necdum rogi ille deorum
 siderat, excisis cum tu solacia templis 200
 impiger et multum facibus uelocior ipsis
 concinis ore pio captiuaque fulmina defles.
 mirantur *Latii* proceres ultorque deorum
Caesar, et e medio diuum pater annuit igni. 204
 Iamque et flere pio *Vesuuina* incendia cantu
 mens erat et gemitum patriis impendere damnis,
 cum Pater exemptum terris ad sidera montem
 sustulit et late miseris deiecit in urbes. 208
 Me quoque uocales lucos *Boeotae*que tempe
 pulsantem, cum stirpe tua descendere dixi,
 admiserat deae; nec enim mihi sidera tantum

rica (*scil. 'regna'*) *scripsi*, Pontica *MA* 192 *Mentor scripsi*, *Nestor M* 195 *Enyo?* 197 *Proelia M, corr. ζ rhedis M, corr. ζ* 199 *duorum M, corr. ζ Dom.* 200 *exustis Schrader*
 202 *concupis Markl* 207 *monte M, corr. ζ Pol.* 209 *Boeotaque Baehrens*, *biotaque (cēu luocaque) M, luota(que) A* (luctata-que a)*, *lustrataque Dom.*, *lustrandaque Heins.*, *Ascraeaeque Markl.*, *semotaque R. Vnger*, *Inoaque Polster*, *ignotaque Ellis* 211 *tanti Heins. et Markl.*

aequoraque et terras (*lucem hoc debere parenti*), 212
 sed decus hoc quodcumque lyrae primusque dedisti
 non uulgare loqui et famam sperare sepulcro.
 qualis eras, Latios quotiens ego carmine patres
 mulcerem felixque tui spectator adesses 216
 muneris! heu quali confusus gaudia fletu
 uota piosque metus inter laetumque pudorem;
 quam tuus ille dies, quam non mihi gloria maior!
 talis Olympiaca iuuenem cum spectat harena 220
 qui genuit, plus ipse ferit, plus corde sub alto
 caeditur; attendunt cunei, spectatur *ephebis*
 ille magis, crebro dum lumina pulueris haustu
 obruit et prensa uouet expirare corona. 224
 ei mihi quod tantum patrias ego uertice frondes
 solaque *Chalcidicae* Cerealia dona coronae
 te sub teste tuli. qualem te Dardanus Albae
 excepisset ager, si per me sarta tulisses 228
 Caesarea donata manu: quod subdere robur
 illa dies, quantum potuit dempsisse senectae!

212 terrae *Heins.* lucem hoc *scripsi*, quam uos *M*, quae
 mos *Krohn*, quantum haec *Karsten* 213 Sed *Ma*, et *Parm.*,
 sit *Pol.* 218 Nota *M*, corr. ς (*m?*) 219 tuus *A**, iuus
M (unis testante *Souter*), Quāuis ille dies *a*, Qualis et ille d.
Parm. Dom., . ϵ tuisque *A'* [Quanta tuisque d. *uoluisse diceres*]
 quo non *Parm.*, qua non *Dom.* 222 accendunt *Heins.*
ephebis scripsi (*coll. Theb. I 433. IV 232*), achates *M*, athletes
Saumaise, Achaeis *Imhof* 223 hausti *M*, corr. *Dom.*
uersus 225—233 ('ei mihi—caperes') post 86um *demum annum*
Christianum additos esse a poeta monuit Fr. Leo ('*Quaestt. Plaut.*'
p. 41) 226 *calchidicae* *cerialia M*, corr. ς *fuit qui Ca(m)enae*
coniceret 228 excepisset *Korsch*, Vix cepisset *M*, conspexisset
Schrader, equidem accepisset temptaueram, *coll. 2, 141*

nam quod me mixta quercus non pressit oliua
 et fugit speratus honor, qua(m) dulce parentis 232
aegida Tarpei caneres! te nostra magistro
 Thebais urguebat priscorum exordia uatum;
 tu cantus stimulare meos, tu pandere facta
 heroum bellique modos positusque locorum 236
 monstrabas. labat incerto mihi limite cursus
 te sine et orbatae caligant uela carinae.

Nec solum larga memet pietate fouebas:
 talis et in thalamos. una tibi cognita taeda 240
 conubia, unus amor. certe seiungere matrem
 iam gelidis nequeo bustis; *te* sentit habetque,
 te uidet et tumulos ortuque obituque salutat,
 ut Pharios aliae ficta pietate dolores 244
 Mygdoniosque colunt et non sua funera plorant.

Quid referam expositos seruato pondere mores?
 quae pietas, quam uile lucrum, quae cura pudoris,
 quantus amor recti! rursusque, ubi dulce remitti, 248
 gratia quae dictis! animo quam nulla senectus!

232 qua dulce *M*, qua dulce *M*¹, quam dulce *R*. *Vnger*, quum dulce *Auant*. 233 aegida—caneres (*i. 'quam dulci carmine Caesarem placaturus esses'*) *scripsi*, Inuida—caperes *M* 231—235 Nam quod me... fugit speratus honor, cum luce p. Irrita T. caneret te n. m. Th. (urebant p. ex. u.): Tu cantus eqs. *Heins.*, Nam quid... cum luce p. Irrita T. canerem? *Gronou.*, Heu quod... cum lustra p. Inuida T. canerem *Markl.*, qua luce p. Inuida T. rupes *Oudendorp*, Iam quod... quam dulce, paratus Cum uice T. streperet te n. m. Thebais! Urgebant *R. Vnger*, quam dulce parentis Intima T. caperes! *Baehrens*, quam dulce p. Inuia T. caperes *Ellis*, ita dulce parenti Mundi Tarpeioque patri *Rothstein*, quonam usque parentis Fulmina T. caderent? *Korsch* 237 limite cursus *M*, lumine rursus *a*, 'D. cursus' *Pol.*, limite *A* uersus *A'* 241 si iungere *MA**, corr. *Dom*. 242 et *M*, corr. *Dom*.

His tibi pro meritis famam laudesque benignas
 cura deum nulloque *uallere* e uulnere tristem
 concessit. raperis, genitor, non indigus aevi, 252
 non nimius, trinisque decem quinquennia lustris
 iuncta ferens. sed me pietas numerare dolorque
 non sinit, o Pylias aevi transcendere metas
 et Teucros aequare senes, o digne uidere 256
 me similem! sed nec leti tibi ianua tristis:
 quippe leues causae, nec segnis labe senili
 exitus instanti praemisit membra sepulcro:
 sed te torpor iners et mors imitata quietem 260
 explicuit falsoque tulit sub Tartara somno.

Quos ego tunc gemitus (comitum manus anxia uidit,
 uidit et exemplum genetrix gauisa querellis),
 quae lamenta tuli! ueniam concedite, Manes, 264
 fas dixisse, pater: non tu mihi plura dedisses.

Dardaniden uiuos molitum in Tartara gressus 269
 detulit infernae uates longaeua Dianae.
 felix ille! patrem uacuis circumdedit ulnis 266
 uellet et Elysia quamuis in sede locatum

251 Iudex cura deum nulloque e uulnere tristem *M*, Iudex etiam
A (Index a *Parm. Dom.*), uindex *Aldina*, cura deum nulloque ualere
scripsi tristes *Markl.* 253 crinisque *M*, corr. ς *Pol.*
 258 caue breues causae conicias (cf. *Liū XXII* 8, 3) segnes *M*,
 corr. ς *Pol.* tabe *Gronou.* 263 gauisa querellis *scripsi* (1,
 22 sq., *Theb. XII* 45. 793 al.), gauisaque uouit *M* (ut uid.) et *A**,
 nouit *a*, fouit *Heins.* post u. 265 'uidentur uersus unus atque al-
 ter excidisse' *Heins.* (*Aduersar. p.* 593), equidem uu. 269—270 huc
 reduendos esse censui 269 *Dardaniden scripsi*, Temptantem et
M, quem tandem *Davies* 270 detulit, nempe (descendentem) de-
 duxit 266 si Phryx ille *Baehrens*, at cf. *III* 3, 188

abripere et densas iterum portare per umbras.
 si chelyn Odrysiam pigro transmisit Auerno 271
 causa minor, si Thessalicis Admetus in oris
 <consenuit, nigras tardante uxore Sorores,> 272*
 si luctus uidu(a)e Phylaceida rettulit umbram,
 cur nihil exoret, genitor, chelys aut tua Manes
 aut mea? fas mihi sit patrios contingere uultus,
 fas iunxisse manus, et lex quaecumque sequatur! 276
 At uos umbrarum reges Hennaëaque Iuno,
 si laudanda precor, taedas auferte comasque
 Eumenidum; nullo sonet asper ianitor ore,
 centauros Hydraëque greges Scyllaëaque monstra 280
 auersae celent ualles, umbramque senilem
 inuitet ripis, discussa plebe, supremus
 uector et in media componat molliter alga.
 ite, pii manes Graiumque examina uatum, 284

268 densas scripsi (Verg. Aen. II 725. 752—754), Danaas MA, Danaos — per enses temptaueram, coll. Aen. VI 110 sq. post 268 <quem proli uentura suae praenoscere fata> Temptantem Housman, coll. IV 3, 131 sqq. 271 Sic M, corr. Dom. (cf. Verg. Aen. VI 119—123) 272 sic M, corr. Dom. Thessalicās Admeton in oras Heins., idem postea lacunam ante u. 273 statuit 272* suppleui e. g., <coniuge ab infernis potuit gaudere reducta> Housman

273 si luctus uiduae scripsi, Silua una retro M, si lux u. r. Heins., si coniunx r. Markl., si Stygia unda r. Jacobs, si uidua a barathro Korsch [si Iuno ima r., si uiduata Erebo temptaueram] 275 sic M, corr. ζ 277 Hennaëaque Heins. Bentl. Markl., aecneaëaque M, aetneaëaque A (aethneaëaque a), aeternaëaque uel Actnaëaque ζ, Enneaëaque Gronou. (Lucan. VI 740), infernaëaque Koch, Lethaëaque Waller 278 caedas M, corr. ζ 279 ianrior M, corr. ζ 280 Centaurus M, Centauros A hydraëaque M, corr. ζ scyllaëaque M, corr. ζ 281 Tartareae nescioquis 282 supremis ζ 283 componat MA, deponat Baehrens ulua Markl.

inlustremque animam Lethaeis spargite sertis
 et monstrate nemus, quo nulla inrupit Erinys,
 in quo falsa dies caeloque simillimus aer.
 inde tamen uenias, melior qua porta malignum 288
 cornea uincit ebur, somnique in imagine monstra,
 quae solitus. sic sacra Numae ritusque colendos
 mitis Aricino dictabat nympha sub antro,
 Scipio sic plenos Latio Ioue ducere somnos 292
 creditur Ausoniis, nec non sub Apolline Sylla.

IV.

SOMNVS.

Crimine quo merui, iuuenis placidissime diuum,
 quoue errore miser, donis ut solus egerem,
 Somne, tuis? tacet omne pecus uolucresque feraeque
 et simulant fessos curuata cacumina somnos, 4
 nec trucibus fluuiis idem sonus; occidit horror
 aequoris, et terris maria adclinata quiescunt.
 septima iam rediens Phoebe mihi respicit aegras
 stare genas; totidem Oetaeae Paphiaeque reuersae 8
 lampades et totiens nostros Tithonia questus
 praeteriit. gelido sparge a! miserata flagello:

286 irrumpit ς 288 parte *M*, corr. *Dom.* 289 monstrat
M, corr. *Dom.* 290 — 293 cf. *Iul. Purid.* [*Valer. Max. epitoma.*] *I* 2, 1 — 3 293 creditus *Heins.* nec *M*, et ς *Dom.*,
 sic *Sudhaus* sub *scripsi* (*Verg. A. IX 247. Ouid. art. III*
119 al.), sine *M*

IV. SOMNVS *M*, Ad Somnum *a*, Somnus *A* 5 trucibiss *M*
 8 reuersae *scripsi*, reuisent *M*, recusent *a*, reuisunt *Dom.*, re-
 cursant *Markl.* (coll. *Verg. A. I 662*), reident *Baehrens*, relucet
Kröhn, uicissim nos olim 10 praeteriit *scripsi*, praeterit et *M*

unde ego sufficiam? non si mihi lumina mille,
 quae *ta(m)en* alterna tantum statione tenebat 12
 Argus, *ut* haud umquam uigilaret corpore toto.
 at nunc *fors* aliquis longa sub nocte puellae
 brachia nexa tenens ultro te, Somne, repellit:
 inde ueni! nec te totas infundere pennas 16
 luminibus compello meis (hoc turba precetur
 laetior): extremo me tange cacumine uirgae
 (sufficit) aut *limen* suspenso poplite transi.

V

EPICEDION IN PVERVM [SVVM.]

Me miserum! neque enim uerbis sollemnibus ulla
 incipi<o i>am Castaliae uocalibus undis
 inuisus Phoeboque grauis. quae uestra, sorores,
 orgia, Pieriae, quas incestauimus aras? 4
 dicite: post poenam liceat commissa fateri.

sparge a! *scripsi*, spargit *M*, tangit *Markl.*, parcit *Schrader*
 11 sunt mihi *Baehrens* 12 tamen *scripsi*, sacer *M*, uafēr *Heins.*
 alterna tamen in statione *Barth*, alt. caute in st. *Heins.*, alt.
 tantum in st. *Markl.* (*coll. Ouid. met. I 627. IX 34. fast. II 674.*
V 60. am. I 7, 68. art. III 434) 13 ut—uigilaret *scripsi*, et—
 uigilabat *M* 14 fors aliquis *Markl.* (*coll. I 3, 62. III 1, 162.*
4, 4. Verg. A. XI 49 sq.), heus aliquis *M*, heu si aliquis *Barth*,
 heu siquis *Phillimore* 17 precatur *M*, corr. *Heins.* 19 limen
scripsi (*Theb. X 141—158*), leuiter *MA*, leuior a *Parm. Dom.*, at
 leuiter s. p. transit *Brandes*.

V. EPYCIDION • IN PVERVM SVVM *M*, Ad Musas a, Epicedion
 ī puer(um) suū *A*, Epicedion in uernam puerum *Heins.* 1 ultra
Barth, ullis *Peyrarède* 2 incipio iam Castaliae *scripsi*, Incipiam
 nec Castaliae *M*, incipiam nunc *C. Is. Pontan. et Scriuerius* 5 li-

numquid inaccesso posui uestigia luco?
 num uetito de fonte bibi? quae culpa, quis error
 quem luimus tantis? morientibus ecce lacertis 8
 uiscera nostra tenens animamque auellitur infans,
 non de stirpe quidem nec qui mea nomina ferret
 oraque,—non fueram genitor, sed cernite fletus
 liuentesque genas et credite planctibus orbi: 12
 orbus ego. huc patres et aperto pectore matres
 conueniant: cineremque (*acuens sic crimina*) ferto,
 si qua sub uberibus plenis ad funera natos
 ipsa gradu labente tulit madidumque cecidit 16
 pectus et ardentes restinxit lacte *fauillas*;
 quisquis adhuc tenerae signatum flore iuuentae
 immersit cineri *puerum* primaque iacentis
 serpere crudelis uidit lanugine *flammas*, 20
 adsit et alterno mecum clamore fatiscat:

beat *Skutsch* patere *nescio quis* 8 & tantus *Pol.* tantis
 moeroribus *Dom.* marcentibus *R. Vnger* lacestis *M, corr.*
 & *a*, lacescis *A**, laccessit *Dom.*, fatiscit uel facessit *Heins.* 9 ani-
 maque *M, corr. Parm.* 10 stirpe equitum *R. Vnger*, stirpe pa-
 trum *Baehrens* 12 orbum *Heins.* (*credite meis fletibus, orbum*
me esse'), planctibus, orbi *Markl.*, planctibus: orbus *Baehrens* (*Vollm.*
ad IV 6, 36) 14 cinere(m)que *MA* acue(n)s sic scripsi (cf.
Theb. II 336. Valer. Flacc. II 172), oculis et *M* crimina *MA**
 crinemque rogis et gramina *Heins.* (crinesque rogis et mu-
 nera *Markl.*, myrrham loculis et germina *R. Vnger*, crinem ca-
 pulis et cinnama *Baehrens*) & ferto *Pol. (A')*, ferte *Ma(A)*
 17 papillas *M*, fauillas *Dom.* (*locos Ouid. met. VIII 539,*
Sil. It. VIII 129, Stat. Theb. V 619 attulit R. Vnger)
 19 puerum scripsi (*Verg. A. IX 181: ora puer prima signans*
inlonsa iuuenta'), iuuenem *M.t.* signatam—subolem *R. Vnger*
 20 malas *M. corr. Dom.*

uincetur lacrimis, et te, Natura, pudebit;
 tanta mihi feritas, tanta est insania luctus.
 hoc quoque cum ni<su>, ter dena luce peracta, 24
 adelnis tumultu<o pla>nctus in carmina uerto
 discordesque m<odos et> singultantia uerba
 molior, orsa ly<rae neco, r>estatque ira tacendi
 impatiens! sed nec solitae mihi uertice laurus 28
 nec fronti uittatus honos: en taxea marcet
 silua comis, hilaresque hederas plorata cupressus
 excludit ramis; nec eburno pollice chordas
 pulso, sed incertam digitis errantibus amens 32

24 — 27 'codex uetus i(n)tercisos h(abc)t hos uersus /////
 co(r)rigēdos' A* teste Engelmann, Vollmer uero in ex. Corsi-
 niano putat: corrigendos sese legisse ait (excidisse ergo 'Domi-
 tius sic' censet), equidem <caute> co(r)rigēdos supplēuerim
 spatiis relictis lacunae in M significantur 24 ni... ter M,
 meditor ter Dom., m... ter *A', huic quoque dum m<e do>, ter
 Heins., ni<tor> ter Gronou., hoc q. c. ni<su> ter scripsi
 dana M, corr. ζ 25 tumult MA*, tumulo a nctus M,
 luctus a Dom., inde uctus *A', planctus (a R. Vnger repudia-
 tum) Baehrens (tumulo et pl. Krohn) 26 m... singultantia MA*,
 suppl. ζ 27 ly... est MA*, ly<rae uis> est atque ira Krohn,
 ly<ra uox> est a. i. Davies, molior orsa ly<ra: satis> est a. i. Phil-
 imore, orta ly<rae sitis> est a. i. Korsch, orsa ly<rae neco, r>estat-
 que i. scripsi huc mihi uidentur ea referenda quae Politianus
 ad uu. 29—30 in exemplaris Corsiniani marg. sinistro adnotauit:
 'dēhibet atque' A* [h. e. 'deinde exhibet' scil. 'antiquus'], Vollmer
 hanc adnotationem ad Domitiana illa (orsa dolor) prohibet atque
 (ira) trahendam censet (prohibet datque ira Barth, prohibent atque
 ira Heins.) 29 uictatus MA, corr. ζ 31 nec eburno MA*
 (ignauo a) pectine R. Vnger, mihi plectrum multo elegantius
 uerbis eburno pollice denotari uidetur 32 insertam Barth, incertum
 Markl., inceptam R. Vnger, immeritam Baehrens, intentam

scindo chelyn. iuuat heu, iuuat inlaudabile carmen
 fundere et incompte miserum latrare dolorem.
 sic merui? sic me cantuque habituque nefastum
 aspiciant superi! pudeat Thebasque nouumque 36
 Aeaciden: nil iam placidum manabit ab ore.
 ille ego qui (quotiens!) blande matrumque patrumque
 uulnera, qui uiuos potui mulcere dolores,
 ille ego lugentum mitis solator, acerbis 40
 auditus tumulis et descendentibus umbris,
 deficio medicasque manus fomentaque quaero,
 uulneribus dictamna meis. nunc tempus, amici,
 quorum ego manantes oculos et saucia tersi 41
 pectora: reddite opem, saeuas exsoluite gratis.
 nimirum cum uestra modis ego funera maestis
 <plangere temptabam, quis non hos spernere fletus> 46*

nescioquis (cf. I 5, 11) 33 Sciēdo M, corr. ζ 34 incomite
 Ma, corr. ζ Pol. latrare scripsi (II 1, 13. Theb. II 338: agno-
 scis dicendi genus Homericum, inde ab Ennio poetis Latinis fa-
 miliare), laudare M, saturare Heins., nudare Markl., laxare R. Vnger
 35 Sic merui M, si merui R. Vnger, sic meriti Bachrens,
 sic merui? Rothstein 35 nefasto? (certe Hor. c. I 35, 35 sq.:
 'quid intactum nefasti Liquimus?' iungendum est 'quid nefasti')
 37 placidum M, blandum malim manabat M, corr. ζ Pol.
 38 quotiens MA*, totiens a blande uel blando M, blandus
 Dom., fando Polster, pia natorumque patrumque scripserim (II 1,
 32: 'matribus atque piis cecini solacia natis') 39 uiduos Heins.
 (Theb. XII 796: 'uidui—luctus') quod si uerum est, respicitur Silu.
 V 1 43 dictamna scripsi, sed summa M, quae summa ζ, sed
 uana Heins., s. suntne Polster, s. nulla Rothstein 44 faucia M,
 corr. ζ 45 saeuasque Heins., seras R. Vnger 46 domus—
 maestus M, modis — maestis Klotz olim 46* lacunam statuit
 Bachrens, suppleui e. g., coll. Theb. XII 383 (475. Ach. I 631):
 de infn. histor. cf. II 1, 122 sq. V 2, 41—46. 3, 146 sqq. 235

increpitans: qui damna doles aliena, repone
 infelix lacrimas et tristia carmina serua' 48
 uerum erat: absumptae uires et copia fandi
 nulla mihi, dignumque nihil mens fulmine tanto
 repperit: inferior uox omnis et omnia sordent
 uerba. ignosce, puer: tu me caligine maesta 52
 obruis. a! durus, uiso si uulnere carae
 coniugis inuenit caneret quod Thracius Orpheus
 dulce sibi, si busta Lini complexus Apollo
 non tacuit. nimius fortasse audisque doloris 56
 dicor et in lacrimis iustum excessisse pudorem:
 quisnam autem gemitus lamentaque nostra reprendis?
 o nimium felix, nimium crudelis et expers
 imperii, Fortuna, tui, qui dicere legem 60
 fletibus aut fines audet censere dolendi:
 incitat, heu, planctus. potius fugientia ripas
 flumina detineas rapidis aut ignibus obstes,
 quam miseros lugere uetes. tamen ille seuerus, 64
 quisquis is est, nostrae cognoscat uiscera causae.

47 dolens *M*, doles *Pol.*, quid d. doles *Skutsch*, quae d. dolent
 (*scil. lacrimae*) nos olim 48 et *M*, fuit cum tibi conicerem

46—48 Nimirum tunc uestra domans (*hoc Dom.*) ego uulnera
 maestos (*hoc Lindenbrog*) Increpui: nunc, damna dolens alterna,
 reposco Infelix lacrimas et tristia carmina quaero *Markl.*

51 nox *Ma*, corr. ζ *A* 52 maestu *M*, corr. ζ , moestus *a*, moe-
 stum ζ *Dom.* (*inde Pol.*), mersum *Heins.* (*Theb. VI 510. X 735*)

53 duro *M*, ϵ ah durus *Pol.* (*A'*), obruis arsurus *Dan. Hein-*
sius, ante uerba a durus *distinxit Vollmer* si *MA**, Sic *Dom.*

57 dicar ζ 58 rependis *MA**, reprendit *Dom.*, reprendis *Pol.*

62 citius *N. Heins.* 63 Fulmina *Ma*, corr. ζ *A'* deiuneus
M, deuincas *Dom.*, detineas *Heins.* 65 uulnera *M*, uiscera *R.*
Vnger (*coll. Cic. de orat. II 318: 'Haec ...ex ipsis uisceribus cau-*

Non ego, mercatus Pharia de puppe loquaces
delicias doctumque sui conuicia Nili
 infantem, lingua *mimum* salibusque proteruum 68
 dilexi: meus ille, meus. tellure cadentem
 aspexi atque unctum genitali *uimine* foui
 poscentemque nouas tremulis ululatibus auras
 inserui uitae. quid plus tribuere parentes? 72
 quin alios ortus libertatemque sub *ipsis*
 uberibus tibi, parue, dedi, ceu munera non tu
 rideres ingratus adhuc. properauerit ille,
 sed merito properabat, amor, ne perderet <ullum> 76
 libertas tam parua diem. nonne horridus <omni>
 inuidia superos iniustaque Tartara pulsem?
 nonne gemam te, care puer? quo sospite natos

sae sumenda sunt'), uulnera curae Markl. 66 pube Heins., plebe R. Vnger 67 Aedituas MA, corr. Auant., nequitias Markl., blanditias R. Vnger 68 mimum scripsi (iunge: 'lingua salibusque mimum proteruum'), fumum MA, eximium u. d. s. XV ap. Phillimore, nimium Markl. linguaque simul Auant. manibusque pr. Barth 69 iacentem R. Vnger 70 excepi Auant. ac nudum malim uimine scripsi, coll. Theb. I 583 sq.: 'uimine querno Texta domus' (de cunabulis), Ouid. met. II 554 (cf. fast. IV 435. Martial. IV 88, 7. VII 53, 5), carmine M, ac uinctum (≈) g. stramine R. Vnger, atque unctum g. stramine Baehrens, sanguine Daniellsson 71 pulsantemque Heins. 74 ceu R. Vnger, heu M, cum Pol., tu Markl., sed Baehrens nostra M, nosse R. Vnger, non tu scripsi (I 2, 35. II 1, 123. IV 6, 90) 75 ridebas ≈ ingatus M, ingratus ≈, ignarus Auant. 76 perderet omnem a, deest omnem in MA*, <ullum> ≈, <unum> Baehrens 77 parca Heins. omni addidi (Theb. IX 722 sq.: 'ingentem plangit ad aras inuidiam', II 191 sq.: 'omnis corde resedit Tristitia', Cic. de domo 60: 'tectis — meis — omni imbutum odio bellum intulistis', al.), omis. M, ipse a, ipsos ≈ Dom. [In ātiq^o deest ipsos A*], inde Baehrens suppl.

non cupii, primo *genetrix* que(m) protinus ortu(m) 80
 implicuit fixitque mihi, cui uerba sonosque
 monstraui, questu quem uulnera caeca notantem
 reptantemque solo demissus ad oscula crebra
 erexi, blandoque sinu iam iamque <ualebam> 84
 cui sopire genas dulcesque accersere somnos,
 cui nomen uox prima meum laetusque tenello
 risus et a nostro ueniebant gaudia uultu.

.

80 Concupii *MA*, corr. *Dom.* primo—mihi iungendum *gene-*
trix scripsi, gemitum *Ma*, genitum ς , ϵ genium *A'* teste *Engel-*
mann [? genitum *Politano* tribuit *Vollmer*], gremium *Heins.*, ge-
 nium *Vnger* quem *Pol.*, qui *M* ortu(m) *scripsi* (u. ad
I 2, 73), ortu *M* 81 ϵ implicui fixique *Pol.*, p. gremium
 cui p. o. adplicui fixique meum *Markl.* 82 questu quem u. c.
 notantem *scripsi*, questusque et [et *sscr. M'*] u. c. ne soluam
M, resoluam ς , murmura c. cientem *Heins.*, murmura c. resoluens
Markl. 83 crebra *scripsi*, uestra *M*, nostra *a*, dextra ς destra *A'*

84 sinu *M*, sinus *a* [sinis *Pol.*, teste *Engelmann*] blandusque
 fui *Thom. Reinesius*, blandusque sinu *Heins.*, blandique sinus *Markl.*

ualebam *suppleui*, om. *MA**, natantes ς , cadentes *Bachrens*,
 solebam nos olim 85 cui sopire *scripsi*, Excepere *M*, exercere
Auant. extergere *F. Lindenbrog*, excipere ore *Barth.* excepisse
Markl., exceptare *R. Vnger*, exsopire *Vollmer* 86 laetusque *scripsi*,
 ludusque *M*, multusque *Heins.* tenello ς *Dom.*, tenebo *M(A)*

87 iunge: 'cuique risus et gaudia n. a. u. ueniebant' a *MA*, c a
 'post u. 87 duobus uersibus... intermissis... rubricator [in *M*]
 addidit FINIS · ADEST · VERE · PRECIUM · VVLT · SCRIPTOR · HABERE'
 (*Alfr. Klotz*). contra de libro *Poggiano* referens Incidi, inquit *Poli-*
tianus, in exemplar statij syluar(um) quod ex Gallia Poggius Gallica
 scriptum manu in Italiam attulerat. A quo uidelicet uno, licet men-
 doso deprauatoque et (ut arbitror) etiam dimidiato reliqui
 omnes codices qui sunt in manibus emanarunt'.

CORRIGENDA ET ADDENDA.

In app. crit.	dele	lege
I ep. 28	set <i>scripsi</i>	sed <i>Hopf</i>
I ep. 31	<i>scripsi</i>	<i>Lenz</i>
I 2, 192	<i>Bachrens</i>	ζ
I 2, 203	<i>Slater</i>	<i>Heins.</i>
I 2, 240	<i>Phillimore</i>	<i>Höpf</i>
I 3, 9	<i>Gryphiana</i>	<i>Auant.</i>
I 3, 31	<i>scripsi</i>	<i>Heins.</i>
I 3, 56	<i>nescioquis</i>	<i>Auant.</i>
I 3, 107	<i>Quicherat</i>	<i>Wakefield</i>
I 4, 29	<i>Heins.</i>	<i>Parm.</i>
I 4, 92	<i>Bernaerts</i>	<i>Lipsius</i>
I 5, 4	<i>Pol.</i>	u. T. sonore <i>Pol.</i>

In app. crit.	a d d e
I 1, 50	Veledae <i>nescioquis</i>
I 1, 100	cf. <i>Ach. I 332</i>
I 2, 6	<i>in epist. ad Beroald. (VI 1)</i>
I 2, 31	<i>III 3, 160. 5, 30</i>
I 2, 118	pariter <i>Schrader</i>
I 2, 147	<i>III 4, 49</i>
I 4, 23	(n)anctus <i>Adr. Behotius</i>
I 6, 45	libertus ζ
II epist. § 5	hexametris meis <i>Barth</i>
II 1, 33	ζin>defessus <i>malim</i> (cf. u. 16)
II 6, 88	germine <i>Heins.</i>
III 3, 7	corde pios fletus fundentia (V 1, 247 s.)?
III 4, 83	<i>IV 4, 21. 8, 8. V 3, 293. Theb. II 371.</i> <i>XII 476.</i>

INDEX NOMINVM ¹⁾.

- *Abantia classis IV 8, 46
[Ἀβαντες *Eufoeae incolae*]
Abascanto suo salutem V
epist. tit. [T. Flavius Abascantus
Aug. libert. ab epistulis]
Abydeni iuuenis (sc. *Leanderi*) ... Bracchia I 2, 87
Accam (*Larentiam nutricem*)
lassabat Romulus II 1, 100
Achaea mereri Praemia V 3,
141
Achaemenium ... Persen V
3, 187
Acheronta uidebas II 6, 81
Achilles III 4, 85. IV 4, 35.
94. 7, 24. V 2, 163 || *dat.* II 1,
88. III 2, 96 || *acc.* II 6, 31. V
2, 151
Achilleis ... bustis V 1, 36
Achiuos (amplexus *equus*
Troianus). I 1, 14
*Acir (Lucanus, *fluuius*) II
6, 64
Acoetes (Pallantis ... pugnas
spectabat) II 1, 93
*Actaea (i. *Attica*) Ceres IV
8, 50;—uirgo (*Pallas*) V 2, 128
Actias ... Cleopatra III 2, 120
Admetus V 3, 272
Adrastēus (*equus*) ... Arion I
1, 52
Aeaciden (i. *Achillem*) V 3,
194;—nouum (i. *Achilleida*) V
5, 37
Aeacus II 1, 219 || Aeacon
III 3, 16
Aegaeas hiemes I 3, 95. V
2, 5
Aegēa (*acc.*) III 3, 180
Aegiale (*uxor Diomedis*) III
5, 48
Aeneas I 1, 13. IV 3, 131 ||
Aenean IV 2, 2
Aeneia (genetrix) I 2, 11 ||
acc. A. fata V 3, 37
Aeneis II 7, 80

¹⁾ Quae a libri Matritensis memoria recedunt, eis praefiximus
asteriscum.

- Aeolia ... Creusa II 1, 142 ||
 Aeolii ... carceris I 1, 92 || Aeolio
 ... carcere III 2, 42
 Aethiopum mensas IV 2, 54.
 <*A. de monte> I 5, 36^a
 Aetnaeos ... portus I 3, 69
 Aetne III 1, 130
 Afris (messibus) III 3, 90
 Africae (*gen.*) IV 5, 38
 Agenorei ... iuueni (*i. Iouis*)
furta (*sc. Europe*) III 2, 89
 Alba IV 5, 2 || *gen.* III 1, 61.
 IV 2, 65. V 2, 168, 3, 227 || *acc.*
 V 3, 38
 Albana ... Dona III 5, 28 (*scil.*
coronam) || Albano ... fumo IV
 8, 39
 Albula (*Nais Tiburtina*) I
 3, 75
 Alcides; II 1, 113. 2, 23. III
 1, 51. IV 2, 50 || Alcidae (*gen.*)
 V 3, 165 || Alcidae (*dat.*) III 1,
 10 || Alciden I 3, 100. III 1, 83 ||
 Alcidē (*uocat.*) III 1, 162. IV 6,
 97 || Alcidē (*abl.*) V 2, 50
 Alcinoi ... pomaria I 3, 81;—
 dapes IV 2, 3
 Aleman V 3, 151
 Alcyone III 5, 57
 *Alcae lucis IV 6, 52 [*Ἀλέα*
oppidum Arcadiae]
 Algidus (*mons*) IV 4, 16
 Almone (*riuo* gemitus ... Cy-
 bebe Ponit) V 1, 223
 Alpes I 4, 86^a
 Alphēo (*abl.*) IV 4, 32
 Alpini ... culmina dorsi I 4, 58
 Amazoniā ... peltā V 1, 131
 Ambracias ... frondes (*certa-*
minis Actiaci praemia) II 2, 8
 Amerina (*sc. poma*) I 6, 18
 Amor I 2, 19. 143 || Amorum
 I 2, 54. 5, 33 || Amores (*uocat.*)
 I 2, 120. III 3, 131
 Amphiona (*cano*) III 2, 41
 Amphioniae ... arces (*Theba-*
rum) III 1, 115
 Amphitryoniades IV 6, 33
 Amphrysiaco ... de gramine
 I 4, 105 [*Ἀμφρυσιος, Thessaliae*
amnis]
 Amyclaea ... matre (*i. Spar-*
tana) II 1, 111 || Amyclaei ... Ly-
 curgi II 2, 90 || Amyclaeos ... fra-
 tres (*i. Tyndaridas*) IV 8, 29;—
 olores I 2, 142 || Amyclaeis ... ha-
 renis I 2, 213
 Amyclis V 3, 153 [*Ἀμύκλας*
opp. Laconicae]
 Anien I 5, 25. *3, 20. 3, 70
 (*deus*) || Aniene I 3, 2
 *Aniena ... frigora IV 4, 17
 Annona I 6, 38
 Anthedona (Litoream ... fe-
 riens ... caudā *Glaucus*) III 2, 38
 Antiphatae (litus *Formia-*
num) I 3, 84
 Anxyris (arces) I 3, 87
 Aonides (sorores V 3, 122 ||
 Aonidum comites (*sc. poetae*) I
 2, 247
 Aonio ... certamine II 4, 19;
 *A. non sic in uertice V 1, 113 ||
 Aoniae ... siluae II 7, 13 || Aonios

- ... campos V 3, 92. Aonias ... diuas I 4, 20; — inferias III 3, 32 || Aoniis ... antris IV 6, 31; — modis V 3, 102
- Apellen (linea quae ... fateatur) IV 6, 29
- Apelleo ... colore V 1, 5 || Apellei ... colores II 2, 64. *Apelleae ... cerae I 1, 100
- Apis III 2, 116
- Apollineus ... sacerdos V 1, 26 || Apollineos ... lucos I 4, 59
- Apollo I 2, 93. II 1, 112. III 5, 80. IV 3, 115. 8, 19. 47. V 1, 13. 3, 123. 5, 55 || Apolline V 1, 14. 3, 12. 293
- Appia (*uia*) II 2, 12. IV 3, 102. IV 4, 2. V 1, 223 || *gen.* IV 3, 3 || *abl.* IV 3, 163
- Apula coniunx V 1, 122
- Aquilone IV 5. 8
- Arabs V 3, 43 || Arabes IV 1, 42 || Arabum I 4, 104. II 4, 35. III 3, 34. V 1, 61. 211
- Arabes ... liquores II 1, 161
- Arati V 3, 23
- Araxes I 4, 79. V 2, 141 || Araxen V 2, 32
- Arcadia ... testudine V 3, 93
- Arcas II 7, 6 || Arcada V 1, 107
- Arcas (aliger) III 3, 80 || Arcadas ... *malas V 2, 123
- Arctoos ... amnes V 2, 133.
- Arctoas acies I 4, 89; — pruinas III 3, 71
- Arctus IV 3, 153 || Arctos (*acc.*) III 5, 19. IV 5, 5. V 1, 127
- Argentaria II *epist.* § 5: *uid.* Polla
- *Argiui ... regis Pacta III 3, 57: *pertinet ad 'Eurystheos ... iussa' (Valer. Fl. I 114 s.)*
- Argonautas (per freta duxit Varro Atacinus) II 7, 77
- Argoos ... remos IV 6, 42
- Argos (patrios) Incolis III 1, 23
- *Argos (priscum) III 1, 182
- Argus V, 4, 13
- Aricinum ... nemus III 1, 56 || Aricino ... sub antro V 3, 291
- Arion: *uid.* Adrasteus
- Armenia I 4, 79 || Armeniam V 2, 34
- Armenii (*gen.*) V 2, 41 || Armenii (*nom.*) III 4, 63
- Ascanius V 2, 120. 3, 39
- Asclepium (ad) III *epist.* § 3
- Ascraeus ... senex (*i. Hesiodus*) V 3, 151 || *acc.* V 3, 26
- Asiae (iterata ... Iura) I 4, 81 [*duos per annos Rutilius Gallicus legatus pro praetore proconsulis Asiae fuisse dicitur*]; — (urbes) V 2, 57; *A. (urbes) V 3, 130; — populos V 3, 188
- *Assaracum V 2, 117
- Assyrio ... amomo II 4, 34; — gramine 6, 88 || Assyrios ... liquores III 3, 212; Assyrias sedes III 2, 121. [*cf. 105, III epist. § 2: 'missum ad legionem Syriacam'*]

- Asteris (*i. Violentilla*) I 2, 197—198 (*quater*)
 Astraëa I 4, 2
 Astyanacta parens (*fleuit*) V 3, 77
 [Atedii Melioris delicatus II 1 *tit.*; — (arbor) II 3 *tit.* || *uid.* Melior
 Athamantea ... pinu (*i. corona Isthmiaca*) V 3, 143
 Athamas II 1, 143
 Athenas II 7, 28. Athenis (*abl.*) I 3, 93
 Athon cauare IV 3, 56
 Atlantis (genu) I 1, 60; — (niues) IV 3, 157 || Atlante IV 2, 19
 Atridae (*i. Menelai*) I 4, 113 || *dat.* III 2, 98 (*i. Agamemnoni*)
 Atropos III 3, 127. IV 4, 56. 8, 19. V 1, 178
 Atticus ... senior (*i. Phidias*) I 1, 102. Attica ... orsa Menandri II 1, 114
 Attis I 5, 38
 Auge III 1, 40
 Augustus (*diui f.*) IV 1, 32; — (*Domitianus*) IV 1, *tit.* 2 *tit.*
 *Aulin I 3, 32
 Aurora I 2, 218. 6, 9
 Ausonum Portus IV 5, 37
 Ausoniae ... alumnus III 2, 20
 Ausoniis (*dat.*) V 3, 293
 Ausonius (Iuppiter, *i. Domitianus*) III 4, 18 || Ausonii (Praesidis) I 2, 175; — ... ducis IV 4, 96; — laris V 3, 168; — ... ferri V 2, 174. Ausoniae ... Monetae III 3, 105; — ... urbis IV 8, 20 || Ausoniae ... togae (*dat.*) I 4, 24 || Ausonium (litus ad) IV 8, 46 || Ausonio ... portu IV 4, 52 || *dat.* *Ausoniis (*Fascibus) V 2, 55. Ausoniis ... Matribus I 2, 76 || Ausonios inter procures II 1, 195; — enses III 3, 116. Ausonias ... catenas III 2, 120; — ... ad arces III 4, 32; — ... cohortes IV 4, 61
 Auster III 3, 96 || *gen.* II 2, 27. V 1, 246 || *abl.* I 6, 78. II 4, 28. III 1, 72. ¶ 1, 100 || primos ... ad austros II 1, 106. III 3, 129
 Autumnus II 1, 217 || *acc.* V 1, 50
 Auentinae ... ceruae (*gen.*) II 3, 22
 *Auernales ... Naides II 6, 101 || ad Auernales scopulos V, 3, 172
 Auerni ... Lucos IV 3, 131; — (deis) V 1, 27; — (reges) 259 || *dat.* V 3, 271
 Babylon II 7, 95 || Babylonis opes III 2, 137; Babylonos opes V 1, 60 || Babylona IV 1, 40. 6, 67
 Baccheidos (Ephyres ... Culmen) II 2, 34
 Bacchei uineta ... Gauri III 5, 99 || Baccheo nectare II 2, 99

- Bacchus III 3, 62. IV 2, 34.
V 1, 116 || *gen.* V 1, 26 || *dat.*
III 4, 59 || *uocat.* II 1, 98 || *abl.*
I 6, 96
Bactra (*acc.*) III 2, 136; IV
1, 40
Baetica (*uocat.*) II 7, 29
Baetis II 7, 34 || Baetim II
7, 35
Bagrada IV 3, 91
Baiae IV 7, 19 || *acc.* III 5,
96; IV 3, 26
Baiana ... Litora V 3, 169 ||
Baianos ... sinus III 2, 17 || Baia-
nis ... ab oris I 5, 60
Bassaridum rotator II 7, 7
Batrachomachiam I *epist.*
§ 2
Battiadae (*i. Callimachi car-*
mina) V 3, 157
Bebryciae strepitus harenae
IV 5, 28
Bellipotens I 4, 34; V 2,
179
Bistonius ... sonipes I 1, 19 ||
Bistonio ... cubili (*abl.*) II 4, 21
*Blaesi Ora II 1, 191; *—(so-
lacia) 201; *—(gloria) II 3, 77
*Boeota ... tempe (*acc.*) V 3,
209
Bolanus V 2, 41. 42. 43 ||
gen. V 2 *tit.* || *acc.* V 2, 37
Boreas III 3, 96 || Borean III
2, 45
Briseide (cantata ... Achilles
Acrior) IV 4, 35
Britanno (regi) V 2, 149
Bromio II 2, 4; IV 6, 66 ||
Bromium (?) II 3, 38
Brontes III 1, 131; IV 6, 48 ||
Brontem I 1, 4
Brumae (ora) II 1, 215
Bruttia ... ora (*fem.*) I 3, 33
Bruti ... oscitationes IV 9, 20 ||
Bruto I 4, 42
Byzantiacos ... lacertos IV
9, 13
Caci ... Rura II 3, 12 (*cf.*
Ouid. fast. I 551: 'Cacus Auenti-
nae timor atque infamia siluae')
Caelica tesca II 3, 14
Caesaris (*i. diui Iuli*) I 1,
86
Caesar (*i. Domitianus*) I 6,
84; III 2, 128; IV 1, 30; 2, 5.
32; V 1, 14; 2, 174; 3, 204 ||
gen. I 6, 8; II 5, 27; III 5, 29; IV 1,
2; 7, 50; 8, 61; V 1, 165. 191; 2,
132 || *dat.* IV *epist.* § 8 || *abl.* I
4, 55; V 1, 144
Caesareus ... puer (*Earinus*)
III 4, 7 || Caesarei ... sede fori (*i.*
fori Iulii) I 1, 85;—(pontis) IV
3, 70;—... equi V 1, 133 || Cae-
sareum ... pudorem IV 1, 10;—
(nomen) II 4, 30;—... latus III 3,
65 || *Caesarea prece IV 5, 24;
Caesarea ... manu V 3, 229
*Caledonios ... campos V 2,
142 (*i. Britannicos*)
Callimachus I 2, 253
Calliope II 7, 38 || *uocat.* III
1, 50

- Camenae I 2, 257 || *dat.* Camenis IV 7, 21
 Camilli (*nom.*) V 2, 53
 Campani litoris III 3, 162 ||
 Campanos ... agros IV 3, 6
 Cannenses ... animae I 4, 87
 Canopi (scelus, *i. Pompei necem*) II 7, 70;—(*ora*) III 2, 111
 Capitolinis (*dat.*) III 5, 92, V 1, 189
 Capitolium I 6, 102 || *dat.* IV 3, 16 || Capitolia (*nom.*) V 3, 197;—(*serta Capitolina*) III 5, 31
 Capreas III 2, 23. *cf.* III 1, 128
 Capys III 5, 77
 Caricae (*sc. ficus*) IV 9, 26
 Carpathio (*sc. mari*) III 2, 88
 Carystos (undosa) I 5, 34; *cf.* II 2, 93 [*agitur utrobique de marmore Euboico*]
 Caspiacae (portae Limina) IV 4, 64
 Castaliae ... undis V 5, 2
 Castor IV 5, 27, 6, 16, V 2, 129 || Castora V 3, 139 || Castore IV 7, 48
 Catillum (?) I 3, 100
 Cato (*minor*) I 1, 28 || Catonem II 7, 68 || Catones (*nom.*) II 7, 115
 Cattis (*dat.*) I 1, 27; III 3, 168
 Caunos I 6, 15
 Cebrenidos arida luctu Flumina I 5, 21 [*Κεβρην Τroados fluvius*]
 *Cecropiam ... fidem II 6, 55 || Cecropio ... luto III 2, 110
 Celer III 2, 20 || *dat.* III 2 *tit.* || *acc.* III *epist.* § 2 || *uoc.* III 2, 82 || *cf.* Maecius
 *Centaurus V 3, 280
 Cerbereos ... Latratus V 1, 249
 Cerberus II 1, 184; V 3, 59 ||
 Cerberon V 2, 95
 *Cerealiam dona V 3, 226
 Ceres IV 2, 31; 8, 50; V 1, 232 || Cereri I 4, 31; IV 3, 11
 *Chalcidicae ... coronae (*gen.*) V 3, 226 [*i. Neapolitanae: significantur ludi Augustales*] ||
 *Chalcidicum ... carmen (*acc.*) V 3, 182 [*i. libros a Sibylla Cumaea, ut visum Maroni*¹⁾], *Romanis traditos*] || *Chalcidicas ... laurus (*sc. Sibyllae*) IV 3, 118; —turres (*sc. Parthenopes*) II 2, 94; || *Chalcidicis ... Litoribus (*abl.*) IV 4, 78
 *Chalcide I 3, 31; [V 3, 155 *uid.* Doris]
 Charybdis III 2, 85
 Chios II 2, 93; IV 2, 28 [*utroque loco marmor intelligitur*]
 Chiron I 2, 216; II 1 89; V 3, 194 || *gen.* I 4, 98
 Cilicium flores II 1, 160;—messes II 6 87; III 3, 34;—(*uer*) V 1, 211

¹⁾ *Aen.* VI 71 sqq. *Cf.* Stat. *Silu.* I 2, 177

- Cimmerium ... Chaos (*acc.*)
 III 2, 92
 Cinyphius ... Bagrada IV 3.
 90 || Cinyphiis ... campis (*abl.*) IV
 9, 32
 Cinyrea ... germina (*myrrhae*)
 V 1, 214
 Circes (*iuga*), *i.* τὸ Κίρξαιον,
 I 3, 85
 Cirrhac pater III 1, 141 ||
 Cirrham V 3, 4
 Cithaeron II 7, 18
 Claudia (*uirgo Vestalis*) I
 2, 245 || Claudiam (*Papini uxorem*)
 III *epist.* § 4
 Claudius (nondum *diuus*)
 III 3, 78 || Claudi Etrusci tes-
 timonium I *epist.* § 6;—balneum
 I 5 *tit.*;—pietas III *epist.* § 3 ||
 Claudium Etruscum (consolatio
 ad) III 3 *tit.*
 Cleonaeus ... arcus (*Hercu-
 lis*) V 2, 49 || Cleonaei iuba si-
 daris IV 4, 28
 Cleopatra III 2, 120
 Clio I 5, 14 || *cf.* * V 3, 99
 Clitumna noualia I 4, 129
 Clotho I 4, 1
 Clymenaea ... Germina (*He-
 liadum*) I 2, 123
 Colchis (*Medea*) II 1, 141
 Concordia I 1, 31; 2, 240;
 II 2, 154
 Cōo ... *Phileta I 2, 252
 Corbulo [*Cn. Domitius*] V 2,
 35.
 Corinnae (arcana) V 3, 1, 158
 Corycia ... in umbra (*Par-
 nassi*) V 3, 5 || Coryciae ... comae
 (*nom.*), *i. crocus* V 1, 214 (*spica
 Cilissa* Prop. IV 6, 74. Ouid.
 F. I 76)
 Cressa (*i. Ariadna*) II 6, 25
 Creta I 4, 101; II 6, 67
 Creusa (*Creontis Corinthii
 filia*) II 1, 142
 Crispinus (*Vetti Bolani f.*)
 V 2, 2 || *gen.* V 2 *tit.* || *uoc.* V
 2. 162, 171
 Croesi (*gen.*) I 3, 105
 Culicis Maroniani II 7, 74 ||
 Culicem I *epist.* § 2
 Cumano ... in orbe IV 9,
 43
 Cumas IV 3, 115
 Cura I 5, 12
 Curibus uetustis IV 5, 56
 Cyaneos ... aestus I 2, 40
 Cybēbe V 1, 223
 Cybēles ... agros II 2, 88
 Cybeleia ... Limina I 2, 176
 Cyclopum scopulos V 3, 49
 Cyllarus I 1 54 [*cf. Theb.
 IV 215, VI 328. Verg. G. III
 90. Sen. Phaedr. 811. Valer.
 Flacc. I 426*]
 Cyllenia (proles) II 1, 189
 (*cf. Verg. A. IV 258*)
 Cyme IV 3, 65; V 3, 168
 Cymodoce II 2, 20
 Cynthia I 2, 268
 Cyrene II 6, 67; V 3, 108
 Cytherea I 5, 31. 54; III 4,
 3. 72. 92 || *uoc.* III 5, 68

- Dacas... Exuuias I 2, 180;
 *Daca sonantem Proelia IV 2, 66
 Daci (*gen.*) I 1, 7 || Dacis
 (*dat.*) I 1 27. III 3, 169 || Dacos
 III 3, 117 || Dacis (*abl.*) I 4, 91
 Dalmatae montes IV 7, 14
 Dalmatia (*abl.*) IV *epist.* § 5
 Dalmatico... metallo (*abl.*) I
 2, 153; Dalmatico... monte III 3,
 90
 Damascos I 6, 14
 [Danaas]... umbras V 3, 268
 Däphne I 2, 131
 *Dardaniden V 3, 269
 Dardanius... senex V 2,
 108;—explorator V 3, 178 || *gen.*
 Dardanii... equi I 1, 9. Darda-
 niae... Albae III 1, 61 || Darda-
 niā... Idā I, 2, 43
 Dardanus Albae... ager V 3,
 227. Dardana... sacerdos I 2,
 192 || Dardana gessit Bella Me-
 noetiades V 2, 156
 Dauni (iugera) V 3, 163
 December I 6, 5 || Decembres
 (Kalendae) I *epist.* § 6, I 6 *tit.*
 Decii (*nomin.*) V 2, 53
 *Delia II 3, 26
 Delium IV 3, 152
 Delius (pater) V 1, 115 || *acc.*
 Delia (antra) V 3, 4
 Diana I 4, 33; II 3, 21; III 1,
 58 || *gen.* Dianae IV 4, 15; V 3,
 270
 Dicarchei (Tecta) III 1, 92;
 III 5, 75 || *Dicarcheo (*dat.*) IV
 8, 8
 Dicarchei... profundi II 23 ||
nom. Dicarchei portus V 3, 169;
 sinus II 2, 110 || *dat.* Dicarcheis
 ... colonis II 3, 135;—(terris) III
 2, 22
 Dicarchi Moenia II 2, 96 [*Di-*
caearchiam s. Puteolos significat]
 Dictys II 1, 95
 Dindymon I 1, 10
 Diomedei... furti (*i. Palladii*)
 V 3, 179 || Diomedes... arces (*i.*
Arpos) III 3, 163
 *Dionaeā... columba III 5, 80
 Diones (templa) I 1, 84;—
 (collibus) II 7, 2
 Dirce II 7, 18 || *gen.* I 4, 21
 Dite IV 7, 14
 Domitiana (uia) IV 3 *tit.* ||
acc. IV *epist.* § 2
 [Domitiani (Ecus) I 1 *tit.*] ||
acc. [IV 2, *tit.*]
 Doris III 2, 89 || Doridos III
 2, 16 || *Doridī IV 2, 28 || Dorida
 II 2, 106 || *Doride V 3, 155
 Dryadum uiduare choris...
 Taygeta I 3, 77
 Dulichii (regis) V 3 115 ||
nom. Dulichii... proci V 1, 58 ||
dat. *Dulichii... lupis I 3, 86
 *Farinus III *epist.* § 3 || *Ea-
 rini III 4 *tit.* || *uid.* Flauī.
 Egeriae (*dat.*) I 3, 76
 Elegea I 2, 7
 Elei... Iouis I 1, 102 || *abl.*
 Eleis... Iustris II 6, 72;—labo-
 ribus IV 4, 31

- Elidis amnem I 3, 68 || Elin II 6, 47
 Elissa III 1, 74 || *gen.* IV 2, 1 || *acc.* V 2, 120
 Elysii (munera) II 1, 204;—
 in oris II 7, 112 || *Elysium (*acc.*) II 4, 74
 Elysiam (quietem) II 6, 99 ||
 Elysio de fonte V 3, 2; Elysia ...
 in sede 267 || Elysias ... in oras
 V 1, 193; Elysios ... flores 257 ||
 ab Elysiis ... sedibus IV 6, 15 ||
uoc. Elysiae ... domus III 3, 23
 Emathios manes (ἑμᾶτιος Ἀλ-
 ξάνδρου) III 2, 117
 Enni (Musa) II 7, 75
 Eoi (pelagi) III 3, 92; Eoae ...
 Syenes II 2, 86;—(plagae) II 4,
 25 || ad Eoum ... Orontem IV 7,
 46 || *dat.* Eois (gentibus) V 3,
 186 || Eoas ... sagittas III 2, 126;
 Eoa Signa III 2, 104;—Germina
 III 3, 33 || Eoae ... laurus (*uoc.*)
 IV 3, 110
 Eoo (*i. Lucifero primo maior*
Domitianus) IV 1, 4
 Ephyres ... culmen II 2, 34
 Epidauria proles (*uoc.*) I
 4, 61
 Epidaurus I 4, 100
 Epitrapezios (Hercules) IV
 6 *tit.*, Epitrapezion IV *epist.*, § 4
 Erato (*uoc.*) I 2, 49; IV 7, 2
 Erinyes V 3, 195. 286
 Erycina ... templa (*acc.*) I
 2, 160
 Erycis de uertice III 4, 21
 Erymanthon IV 6, 101
 Erythraeis ... lapillis IV 6, 18
 Etruscae (*gen.*) III 3, 111 ||
dat. 207
 Etrusci ... fletus III 3, 6;—
 (nitor) 149;—(pietas) 173; *cf.*
praeterea Claudi || Etrusco (*dat.*)
 I 5, 14 || Etruscum: *uid.* Claudi
 || Etrusce III 3, 33. 136
 Euander II 1, 93 || *gen.* III
 4, 48
 Euandrius ... Collis (*i. Pa-*
latinus) IV 1, 7
 [Euboea (*i. Neapolitana* ple-
 bes) V 3, 137]
 Euboici ... pulueris I 4, 126;
 Euboicae ... Sibyllae I 2, 177;
 IV 3, 24 || Euboico ... sanguine
 V 3, 111 || Euboicos ... penates
 III 5, 12;—campos IV 4, 1 ||
 <Euboicis (in oris)> II 2, 147^a
 Eubois (tellus), *i. Neapoli-*
tana, I 2, 263 || *cf.* * V 3, 137
 Euhan I 2, 17. 133. 220. IV
 2, 49. 3, 155. V 3, 6 || *uoc.* I 5,
 3. II 7, 7
 Eumaeus II 6, 57
 *Eumelus IV 8, 49.
 Eumenidum ... comis V 1,
 28;—(comas) V 3, 279 || Eumeni-
 das V 2, 95
 Euphrates V 1, 89 || Eu-
 phratae ... diademata II 2, 122 ||
 Euphraten III 2, 136
 Euploea III 1, 149; *II 2, 79
 Eurotas II 6, 46 || *dat.* I 5,
 40 [*de marmore dictum*]

- Eurus I 6, 11; III 3, 96 || *acc.*
 III 2, 45
 Eurysthea calceas III I, 24

 Facundia V 3, 90
 Falernis (prelis) II 2, 5 (*dat.*)
 Falisci graues IV 9, 35
 Fama I 1, 8. 3, 27. V 1, 106.
 2, 170 || *gen.* II 7, 108 || *uoc.* I
 2, 28
 Fata I 2, 40. II 6, 103. V 1,
 145 || *dat.* II 6, 59. V 1, 185 ||
acc. III 4, 25. V 1, 22. 259 ||
abl. IV 6, 71 || *uoc.* II 1, 154
 Faunos I 3, 99 || Fauni (*uoc.*)
 II 3, 7
 Fauonius III 1, 72
 Felicis (Pollii uilla) II 2
tit.;—(Hercules) III 1 *tit.*
 Flaminio ... limite II 1, 176
 Flauī Earini (capilli) III 4
tit.
 Flauium Vrsum (ad) II 6
tit.
 Flauium *clauum (sancit *Do-*
mitianus) IV 3, 19.
 Fortuna I 4, 6. II 6, 9. III
 3, 86. 157. V 1, 75. 144 || *acc.*
 II 2, 127. V 1, 138 || *abl.* I 4,
 93. III 3, 183 || *uoc.* V 5, 60
 Furiarum sibila III 3, 26 ||
acc. V 1, 192

 Gades I 6, 71. III 1, 183
 Gaetulo ... equo (*abl.*) V 2,
 118
 Gaiano (asse) IV 9, 22

 Galaesi (uineta) II 2, 111;—
 (pecuaria) III 3, 93
 *Galatae *uis I 4, 76
 Galatea II 2, 20
 Gallicus I 4, 4 || *gen.* I 4
tit. || *dat.* I *epist.* § 6 || *uoc.* I 4,
 34. 93 || *uid.* Rutili
 Gallionem II 7, 32 [*i. L.*
Annaeum Nouatum, qui postea
L. Iunius Gallio appellatus est:
cos. c. a. 58, procons. Achaiae;
Suet. p. 96 Reiff: 'Iunius Gallio
frater Senecae egregius declama-
tor propria se manu interfecit']
 Gallus IV 4, 20
 Gangen IV 2, 49
 *Gargettius (senior) I 4, 94;—
 auctor II 2, 113 (*scil. Epicurus*)
 Gauranos ... sinus IV 3, 25
 Gaurus III 1, 147 || *gen.* III
 5, 99 || *dat.* IV 3, 64
 Germanas acies IV 2, 66
 Germanicus (*i. Domitianus*)
 III 4, 49. IV 1, 2. 9, 17. V 2,
 177 || *gen.* III *epist.* § 3, IV *epist.*
 § 2, IV 1 *tit.* || *acc.* IV 2 *tit.* ||
uocat. I 1, 5. 4. 4. III 3, 165.
 IV 2, 52. V 1, 105
 Getae (*dat.*) IV 4, 72
 Getae (*nom.*) III 4, 62
 Getici ... mariti (*i. Martis*)
 I, 2 53;—plectri (*Orphei*) II 2,
 61 || *abl.* Getica ... lyra III 1, 17 ||
 Geticas ... ornos II 7, 44;—do-
 mos IV 6, 100
 Glaucias II 1 *tit.* || *acc.* II
epist. § 2 || *uoc.* II 1, 229

- Glaucus III 2, 37 || *acc.* I 2, 128
 Gnosiacaе ... coronae (*Ariadnae*) I 6, 88
 Gnosis V 1, 232 || Gnosida I 2, 133
 Graduius IV 2, 47
 Graia... *Hyele V 3, 127; || Gra-
 iam (te ... probabas, Parthenope)
 V 3, 110 || Graio ... Melete II 7,
 34 || *nom.* Graiae ... nurus II 6,
 24 || Graiorum ... uirum V 3, 54;
 Graium ... uatum 284 || Graias ...
 tubas III 1, 150;—heroidas III 5,
 45. *Graia (*bis*) ... arua II 2,
 95 || Grai's ... metallis II 2, 85;
 III 1, 5.
 Gratia I 2, 19. III 4, 83
 Grypo (*dat.*) IV *epist.* § 7 ||
acc. IV 9 *tit.* || *uoc.* IV 9, 2. 5.
 53 || cf. Plotio
 Hadria III 2, 87
 Haemoniae ... dextrae II 6,
 33 || Haemonio ... marito V 3, 79 ||
 Haemonium ... Pelea II 1, 89.
 [—] Pyladen II 6, 54 || Haemonia
 (arte) I 4, 113 || Haemoniis ...
 terris (*dat.*) I 2, 216
 Haemus IV 3, 138
 Hamadryas I 3, 63
 Hannibal IV 6, 78. 107.
 *Harpyiae V 3, 60
 Hebe III 1, 27
 Hebraei ... liquores V 1, 213
 Hebri (ripis) II 7, 98 || *uoc.*
 V 3, 17
 Hecate (*i. Diana*) I 5, 56
 Hecateidas ... idus III 1, 60
 Hector I 1, 13 || *gen.* II 2,
 77. IV 7, 20. V 3, 79 || Hectora
 II 7, 55. IV 4, 36
 Hectoreos cineres II 1, 144
 Helene IV 8, 28 || *abl.* He-
 lena I 2, 214
 Heliadum ramos V 3, 86
 Helicon II 2, 36 || Helicona
 I 5, 1 || Helicone I 2, 4. IV 6, 12
 Heliconia (cohors) V 3, 91 ||
nom. Heliconia ... sarta IV 4,
 46. *III 5, 94
 Heliconide (silua) IV 4, 90;—
 (nulla) V 3, 30
 Helles (pelagus) IV 3, 57
 *Hennaea ... Iuno (*i. Proser-
 pina*) V 3, 277
 Herculei ... alumni (praeda-
 trix) I 5, 22 || Herculeos (labores)
 I 2, 39. II 1, 124 || Herculeis ...
 hortatibus III 1, 114
 Hercules Surrentinus III
epist. § 2, III 1 *tit.*;—Epitrape-
 zios IV 6 *tit.* || Herculem Epi-
 trapezion IV *epist.* § 4; <*Hercu-
 lem*> III *epist.* § 2
 Hermus I 3, 107 || *gen.* III 3,
 61 || *acc.* I 2, 127
 Hernica (frondosa supra) IV
 5, 55
 Hesperiae uada ... Thyles
 III 5, 20
 Hesperidum (poma) III 1,
 159
 Hesperos II 6, 37

- *Hiberia III 3, 89
 Hiberi (pecoris) IV 6, 102 ||
 Hiberas (*gentes*) V 3, 186
 Hippolyti (conscius) ... iacus
 III 1, 57
 Hippomenen I 2, 86
 Hister V 2, 137 || *gen.* V 1,
 89 || *acc.* IV 4, 63. V 1, 128
 Homero (*dat.*) V 3, 62. 159
 *Hyantiae sorores II 7, 8
 Hyas I 6, 21 || *Hyadum ...
 Sidus I 3, 95
 Hyblaeo ... nectare III 2,
 118 || Hyblaeis ... fauis II 1, 48
 *Hydrae ... greges V 3, 280
 *Hyele V 3, 127
 Hylas I 2, 199 || Hylan II
 1, 113
 Hymen I 2, 238
 Hyperionis meatus II 7, 25 ||
 *Hyperiona V 2, 55 || Hyperione
 III 1, 53. IV 4, 27

 *Ianigenam III 5, 49 (*i. Ca-*
nentem)
 Ianus IV 1, 13. 44 || *gen.* I 6,
 3. II 3, 12. IV 3, 9 || *acc.* IV 2, 61
 *Ibycus V 3, 153
 Icarium V 3, 76
 Icario ... palmitē III 1, 147 ||
 Icaris ... latratibus (*abl.*) IV
 4, 13
 Idaea ... sub umbra I 4, 101
 [*Verg. A. XII 412: 'Cretaeta*
carpit ab Ida'] || ad Idacas ... ca-
 rinas [*Paridis*] I 2, 214. Idaeos
 ... ministros [*Ganymedis aemu-*
los] I 6, 34; — amnis (*i. Phry-*
gios) V 1, 224; ~ — lucos III 4,
 21 [*Troados*] || Idaeis ... Telchi-
 nes in antris IV 6, 47
 Idalias ... domos I 2, 160 ||
 Idaliis ... sucis I 3, 10
 Ide I 1, 10 || *abl.* Ida I 2, 43.
 III 4, 12
 Idus (Hecateidas) III 1, 60
 [*i. idus Augustas*]
 Idymaei ... honore triumphī
 III 3, 140
 Idymes (iugis) I 6, 13—(ne-
 mus) III 2, 138;—(palmeta) V
 2, 139
 Ilia I 2, 243. II 1, 100
 Iliacae ... sororis (*i. Helenae*)
 III 2, 11 || *Iliaco iuueni (*i. mar-*
mori Synnadico: significatur At-
tis) IV 2, 27; Iliaco ... marito
 (*i. Aeneae*) III 1, 74 || Iliacum
 (litus ad) III 2, 97 || Iliaco ... remo
 (*Miseni*) III 5, 98. Iliacā ... dex-
 trā (*Ganymedis*) IV 2, 11 || Ili-
 cae (arces Thybridis) I 2, 145 ||
 Iliacos ... senes (*i. Tithonum Pri-*
amumque) II 3, 73;—(per annos)
 III 4, 104. Iliacas ... domos IV
 6, 100; ~—III 5, 46
 Imperatoris IV *epist.* § 1
 [I 1 *tit.*] IV 1 *tit.* || *dat.* I *epist.*
 § 4. II *epist.* § 3 || *acc.* IV 2
tit. || *abl.* III *epist.* § 2
 Inarimen II 2, 76
 India (*uoc.*) IV 3, 137
 Indica laurus IV 1, 41 || In-
 dicas Messes IV 5, 30

- Indi (*nom.*) III 4, 63 || *gen.*
V 1, 61. 212 || *acc.* III 2, 91; IV
6, 66 || *abl.* IV 2, 49
Indi (*graminis*) II 1, 160;—
Dentis III 3, 94 || *acc.* Inda mo-
nilia I 2, 128 || *abl.* Indis ... co-
lumnis IV 2, 38
Infantia V 3, 119
Inous ... Isthmos IV 3, 60 ||
Inos ... pectore II 1, 98;—*Lyao
II 2, 35
Inuidia II 1, 122. 6, 69. IV
8, 17 || *acc.* V 1, 138
Iocus I 6, 6
Ioniis ... periclis (*dat.*) IV 4,
100 || Ioniis sub fluctibus I 3, 68
Isi, ... excipe III 2, 101
Ismara I 2, 224
Ismariis ... collibus (*abl.*) V
3, 6
*Isthmiacos ... portus II 1,
179 || Isthmiacis ... fauillis (*abl.*)
II 2, 68
Isthmiae Diones II 7, 2
Isthmos III 1, 142. IV 3, 60
Itala terra III 1, 60 || Italo ...
Almone V 1, 223 || *acc.* Itala rura
III 3, 161 || *abl.* Italis (ossibus)
II 7, 65
Italicae ... gentis IV 6, 78
Italidum (pulcherrima forma)
I 2, 274
Italus (*bis*) IV 5, 46
Iulia (*sc. lex*) V 2, 102 || Iu-
lia tecta (*basilicae*) I 1, 29
Iulium IV *epist.* § 6, IV 8
tit.: uid. *Menecratis
Iulos (meos) I 2. 190
Iuno I 2, 38. 134. 239. II 1,
147 (infera). 7, 84. III 1, 105. 3,
81. 4, 15. 18 (Romana, *i. Domi-
tiani uxor*). V 3, 277 (*Hen-
naea) || *abl.* IV 6, 54
Iunonia (uolueris) II 4, 26;—
uirgo (*Iris*) V 1, 103
Iuppiter I 2, 136. 4, 65. 6,
25. III 1, 141. 4, 18 (Ausonius,
i. Domitianus). IV 1, 47. 3,
129 || *gen.* I 1, 79. 91. 102. 6,
27 (nostri, *i. Domitiani*). 40
(antiqui, *i. Saturni*). II 3, 51.
III 1, 25. 3, 80. IV 1, 41. V 1,
152 || *dat.* I 4, 2. 95 (iniquo *i.*
Diti). II 6, 47 || *acc.* III 5, 33 ||
abl. I *epist.* § 4. IV 2, 11. V 1,
38. 3, 292
Iustitia V 3, 90
Iuturnae (fonte) IV 5, 35
Kalendae Decembres I *epist.*
§ 6;—I 6 *tit.* || *abl.* I 6, 3
Labor I 5, 11
Lacedaemonii ... Galaesi III
3, 93
Lachesis II 1, 120. III 5, 40
Laconum Saxa I 2, 148
Latiale caput (Imperii) I 2,
192.
Latina (plebs) IV 3, 30 || La-
tinae Pacis III 2, 137;—(*sc. uiae*)
IV 4, 60 || Latino (Marti) III 2,
122 || Latina (de gente) I 2, 70;
Latino (coetu) I 2, 13 || Latinae

... nurus II 6, 24 || Latinos (per cuneos) I 6, 23

Latinis II 7, 79

Latio (*dat.*) I 2, 266. II 7, 52. III 3, 59. 4, 17. IV 7, 13 || *acc.* I 5, 23 || *abl.* IV 1, 31

Latius (parens) I 2, 178;—ductor III 2, 104 || Latii ... pontis I 4, 79;—ducis IV 4, 57;—senatus V 2, 19. Latiae ... Dionis I 1, 84;—urbis I 4, 95 || *Latitio ... *parenti III 3, 78; *—Maroni V 3, 63 || Latium ... forum I 1, 2 || Latio ... triumpho III 3, 171;—(cantu) IV 7, 7;—Ioue V 3, 292 || Latii montes III 4, 47;—procures V 3, 203. Latiae ... leges IV 4, 39; IV 1, 5;—cohortes V 3, 198 || Latiis ... montibus V 3, 38;—colonis 126 || Latios ... uates I 2, 201;—patres V 3, 215. Latias ... matres I 2, 114;—heroidas III 5, 45 || Latiis ... in oris IV 4, 22

*Latmius ... puer (*i. Endymion*) III 4, 40

Latonia ... Virgo (*i. Diana*) I 2, 115

Lauinia I 2, 244

Laurentia ... Iugera (*sc. Ardea*) I 3, 83 || Laurentibus ... aruis IV 2, 2 || Laurentes... puellas (*i. Latinas*) I 2, 163 || Laurentibus (uadis) V 2, 114

Lausi (pietas) III 3, 191

Ledaecus ... Cyllarus I 1, 53 || Ledaeco gurgite II 6, 45

Lemnia ... uincula I 2, 60

Lemniacis (ab antris) III 1, 132

Lemnius (*i. Mulciber*) IV 6, 49

Lenaea ... Dona IV 6, 80

Leptis IV 5, 30

Lerna III 1, 29 || Lerna (gramine) II 1, 181; V 3, 142

*Lernaea ... Arma V 2, 48

Lethaeus ianitor (*i. Anubis*) III 2, 112 || Lethaei ... gurgitis II 1, 194;—campi V 3, 24 || Lethaeos ... amnes III 5, 38; Lethaea ad flumina III 3, 22 || Lethaeis ... sertis V 3, 285

Lethes II 4, 8; 6, 100; III 3, 187. V 1, 161 || Lethen II 7, 101

Letous ... pater I 2, 220

Leti II 1, 183. V 1, 155

Libycus ... silix I 2, 148 || Libyci ... tributi I 4, 83 || *abl.* Libyca ... hasta IV 8, 12 || Libycae ... cateruae IV 3, 4 || *Libycas ... feras II 5, 28;—palaestras III 1, 157 || Libycis ... oliuis IV 9, 11

*Libye III 5, 82; IV 3, 138; *V 1, 100 || *gen.* *Libyae IV 6, 105; *V 2, 134 || *dat.* *Libyae III 1, 73 || *Libyam IV 5, 48

Libys (mons) IV 2, 27

Ligurum ... metallis IV 3, 99 [*de marmore Lunensi*]

*Limon II 2, 82. III 1, 149

Lini (busta) V 5, 55

Lirim IV 3, 94

Literna palus IV 3, 66

- *Locroe II 6, 62
 Lucanica IV 9, 35
 Lucani ... diem II 7, 1;—(genethliacon) II *epist.* § 5; II 7 *tit* || *acc.* II 7, 19, 30
 Lucanus *Acir II 6, 64 || Lucani ... maris III 2, 85
 Lucina I 2, 269. III 3, 122. IV 8, 22
 Lucreti (furor) II 7, 76
 Lucrina Venus III 1, 150 || Lucrinae Naidēs I 2, 264;—domus I 3, 84
 [Lucrinum (nauiget) IV 3, 113]
 Luna (*i. marmor Lunense*) IV 2, 29 || *gen.* IV 4, 23
 Luperci V 3, 184
 Lyaeus IV 2, 37; 5, 16 || *gen.* I 6, 95; III 4, 9 || *dat.* I 4, 31; III 5, 102 || *abl.* *II 2, 35; 100
 Lycaeis (siluis) I 3, 78
 Lycii montes I 2, 222
 Lycophrōnis (latebras) V 3, 157
 *Lycurgi II 2, 90. IV 8, 52
 Lydiae [*sc. crotalistrīae*] I 6, 70
 Lydius ... Thybris I 2, 190;—Bacchus III 3, 61. Lydia ... ripa IV 4, 6
 Lydi ... Lausi III 3, 191; Lydae ... gazae V 1, 60 || *abl.* Lydo... auro II 2, 121
 Lysippe I 1, 86. IV 6, 36, 109
 Macetum (regnator) IV 6, 106
 Machaonio ... suco (*abl.*) I 4, 114
 Maecius III 2, 7 || Maecio Celerī III 2 *tit.* || Maecium Celerem III *epist.* § 2
 Maenalia (de) ... umbra I 2 18; *—cura I 3, 104
 Maenalis Auge III 1, 40
 Maenada plāctus (fecerunt) III 5, 49
 Maeonides V 3, 150 || Maeoniden V 3, 130
 Maeonium ... senem II 1 117 V 3, 26
 Magnum (*i. Cn. Pompeium*) II 7, 69
 Maia V 1, 233
 Maleae (*dat.*) I 3, 97
 *Manilius ... Vopiscus I *epist.* § 5 || Manilii Vopisci (uilla) I 3 *tit.*
 Mantua IV 2, 9 || *uoc.* II 7, 35
 Mantuanāe famae (*gen.*) IV 7, 27
 Marāthonia uirgo (*i. Erigōna*) V 3, 74
 Marcello IV *epist. tit.* || ad *Vitorium Marcellum. IV 4 *tit.*; Marcellum IV 4, 49 || *uoc.* IV *epist.* §§ 1. 10; IV 4, 78, 99
 Marcia (*aqua*) I 5, 27 || *uoc.* I 3, 67
 Marcomanos III 3, 170
 Mareoticus arbiter arae (*Bursiris*) IV 6, 103 || Mareotica uina (*acc.*) III 2, 24
 Mareotida (puppem) III 2, 103
 Maronei ... templi IV 4, 54

- Maroni V 3, 63 || *Maronem II 6, 20
 Maroniani (Culicis) II 7, 74
 Marrucinos... montes IV 4, 86
 Mars I 6, 62 || *dat.* III 2, 122;
 *III 5, 75 || *acc.* I 1, 18; 2, 193;
 [V 3, 11] || *abl.* I 1, 81
 Marsas ... niues I 5, 26
 Martia ... Ilia I 2, 243 || Mar-
 tium ... Thybrim II 7, 45
 *Massicus uifer IV 3, 64
 Massylo (græge) II 5, 8 || Mas-
 syla ... robora III 3, 94
 Mauors V 2, 128 || *gen.* V 2, 34
 Maurorum (robora) IV 2, 39
 Mauros ... postes I 3, 35
 Maximus IV 7, 32 || *dat.* IV
 7, 9 || *acc.* IV *epist.* § 5; IV 7
tit.: cf. Vibium
 Medusæ (colla) I 1, 38
 Megalia II 2, 80
 Meles III 3, 61 || Melete II
 7, 34
 Meliboea (?) III 5, 48
 Melior II 1, 163 || *gen.* II 3,
 1. 15. Atedii Melioris II 1 *tit.* II
 3 *tit.* || *dat.* II *epist. tit.* || *uoc.* II
 1, 1. 167: 4, 32. II *epist.* §§ 1. 3. 6
 Memphis III 2, 110
 *Menalcae (libertatem) III 5
 93(?)
 Menandri II 1, 114. [III 5, 93]
 Menecratis (genus) IV 8, 3 ||
 Iulium Menecratem IV *epist.* § 6;
 Iulium Menecraten IV 8 *tit.*
 Menoetiades (*i. Patroclus*)
 V 2, 157
 *Mentor V 3, 192
 Methymnaei uatis (*i. Ario*
nis) II 2, 60
 Meuania I 4, 128
 Midæ (*gen.*) I 3, 105. II 2, 121
 Mineruæ (*gen.*) II 2, 2. 7,
 50 || *dat.* III 2, 24; IV 1, 22
 Minoa (?) ... corona (*abl.*) I
 2, 228
 Misene III 1, 151
 Molorchi (arua) III 1, 29;—
 (domus) IV 6, 51
 Molossi II 6, 19
 Monetae (scriptum ... *ungue)
 III 3, 105
 *Monychia ... arces V 3, 107
 Mors V 1, 168 || *acc.* III 1,
 172 || *abl.* V 1, 8
 Mulciber III 1, 133
 *Muluius agger II 1, 176
 Musa II 7, 75 || *dat.* Musis II
 7, 41. III 5, 65 || Musas I 5, 2.
 IV 2, 55 || *uoc.* Musæ I 6, 2. II
 7, 20
 Mycenæae...reuerentia flam-
 mae III 3, 189 || Mycenæo ...
 auro V 1, 59
 Mygdonii ... senis (*i. Titho-*
ni uel Priami) II 2, 108 || Myg-
 donios (dolores) V 3, 245: cf.
carm. epigr. 1110 1: 'qui Phryga
plangitis Attin'
 Myronis II 2, 66 || Myroni
 IV 6, 25
 Nais I 2, 207. 3, 62. II 3, 60.
 III 4, 42 || Naidos II 3, 30 || Nai-

- des I 2, 264. II 6, 102 || Naidas
I 5, 6 || Naidēs (*uoc.*) II 3, 7
Narcisse I 5, 55
Nasamoniaco ... regi (*i. Hannibali*) IV 6, 75
Nasamonii Tonantis II 7, 93
Naso I 2, 255
Natura (*abl.*) IV 3, 135 || *uoc.*
II 1, 34. 83. V 5, 22
Naxi I 2, 131. 224
Neapolis IV 8, 6 || Neapolim
III *epist.* § 4, IV *epist.* § 6 || a
Neapoli IV *epist.* § 2
Nemeaeo tegmine IV 6, 58
Nemee III 3, 182; *143 || *gen.*
Nemeae I 3, 6. Nemees III 1, 30.
IV 6, 41. V 3, 52
Neptunia (*iussa*) III 3, 82
Neptune III 2, 5
Nerēis II 2, 101 || Nerēida I
2, 129 || Nerēides III 1, 144 || Ne-
rēidas I 2, 116 || *uoc.* Nerēides
III 2, 13
Nerea II 2, 75
Nero II 7, 58. IV 3 8 || *dat.*
V 2, 33 || *acc.* II 7, 119
Neronea ... in unda I 5, 62
Nesis II 2, 78 || Nesīda III
1, 148
Nestor IV 3, 150. [V 3, 192]
Nestoreae ... senectae (*gen.*)
I 3, 110 || Nestoreos ... situs I
4, 127
Niliacum (*tus*) p'perue IV 9 12
Nilus I 6, 77. V 1, 100 || Ni-
li III 2, 108. 115. III 3, 91. 5,
21. IV 3, 157. V 5, 67
Nisi (*coma*) III 4, 84
*Nitrodum ... lacus medicos
III 5, 104 [*Nymphae Nitrodes*
Aenariae colebantur]
Nomadum ... metallis I 5, 36;
—saxa II 2, 92
*Norica (*sc. regna*) V 3, 188
Notum III 2, 45 || Noto (*abl.*)
V 1, 147
Noui Vindicis (Hercules) IV
6 *tit.*
Nox I 6, 85 || *Nocti V 3, 23
Numae (*gen.*) V 3, 290 || *dat.*
*I 4, 41
Numidae I 6, 78. II 4, 28
Nympha II 2, 19. V 3, 291
(*Egeria*) || *gen.* II 3, 44 (*i. Pho-*
loes) || *nom.* Nymphae III 1, 75 ||
Nympharum II 3, 8 || Nymphas I
2, 115. 3, 37. 46 || *uoc.* Nymphae
I 5, 23
Nysa (*abl.*) I 2, 221
Oceani ... in undis II 7, 26;—
finem IV 2, 53
Odrysius uates (*Orpheus*) V
1 203 || Odrysiam (*chelyn*) V 3,
271
Oebaliden (*i. Hyacin'hum*)
II 1, 112
Oebalio ... disco V 3, 53 ||
Oebalii fratres III 2, 10 || Oeba-
lios ... amores II 6, 27
Oebalis (*purpura*) I 2, 151
Oenomai fremitus I 2, 42
Oetaea ... flamma (*abl.*) III 1.
7 || Oetaeae ... Lampades (*Nocti-*

- feri*) V 4, 8 || Oetaeis ... fauillis
(abl.) IV, 6, 53
 Ogygio ... puluere V 2, 123
 Olenium ... pecus (*Capella*
cum Haedis) III 2, 77 || Oleniis
 ... sub astris I 3, 96
 Olympiaca ... harena (*abl.*)
 V 3, 220
 Olympum III 2, 66
 Ophelten II 1, 182
 Optate V 2, 152
 Oriens IV 3, 154 || *gen.* III 2,
 102
 Orion I 1, 45. III 2, 77
 *Orontis V 1, 214 || Orontem
 IV 7, 46
 Orpheus II 7, 59. V 1, 24.
 5, 54 || Orpheos II 7, 40. 99 ||
 Orphea V 3, 16
 Ortygia (*abl.*) I 2, 221
 Ossae (*dat.*) III 2, 65

 Pacem IV 3, 17 || Pace IV
 1, 13
 Paeon (*uoc.*) I 2, 2. II 7, 8
 *Paeonio (*ritu*) I 4, 108
 Palaemon II 1, 180. III 2, 39
 *Palaestini ... liquores II 1,
 161 || *dat.* Palaestinis (*templis*)
 V 1, 213 || Palaestinas ... cohortes
 III 2, 105
 Palatia I 1, 34
 Palatino ... amoris III 4, 38
 Palladio ... auro (*abl.*) IV 2,
 67 || Palladiae ... manus I 1, 5
 Pallantis (*reditus*) II, 1, 92
 Pallas V 3, 91 || Pallada III
- 1, 133. 138 || Pallade I 4, 20,
 *V 3, 88 || *uoc.* I 6, 1. <II 7, 8>
 Pallenaeos ... triumphos IV
 2, 56
 Pamphylia I 4, 77
 Pangaea I 2, 223
 Pannoniae (*iuga*) V 2, 135
 Pannonius (*timuit*) I 4, 78
 Paphie III 4, 82
 Paphii ... Numinis I 2, 101 ||
 Paphia cum matre III 4, 88 ||
 Paphiae ... Lampades V 4, 8
 Paphon I 2, 159
 Paraetoniis ... ripis III 2, 49
 Parca II 1, 138 || *nom.* Parcae
 V 1, 169 || Parcarum I 2, 24. III
 1, 171. V 2, 85. 3, 174 || Parcas
 III 3, 186 || *abl.* Parcis II 1,
 148 || *uoc.* Parcae II 7, 89
 *Pari niueas ... rupes I 5, 39
 Paris II 6, 27 || Paridis manu
 II 7, 96
 *Parnasia ... Vellera V 3, 7
 *Parnasi ... *niues I 2, 223;—
 uertice IV 4, 47;—iugis 90
 Parrhasias (*ad Arctos*) IV
 5, 5
 *Parthenopaeus II 6, 43
 Parthenope I 2, 261. III 1
 152. 5, 79 || Parthenopen II 2
 84. III 1, 93 || *uoc.* IV 8, 3. V
 3, 105
 Parthus II 6, 19. IV 4, 31
 Pauli (*regia, i. basilica Aemi-*
lia) I 1, 30
 Pelasgam (*libertatem*) IV 6,
 68

- Pelasgis ... deuictis (*dat.*) III 2, 142
 Peleus II 1, 90 || Pelea I 2, 215. II 1, 89
 Peliden II 7, 97
 Pelion (*acc.*) III 2, 65
 Pellaeus ... Regnator IV 6, 59 || Pellaeo ... duci I 1, 86
 Pelopis ... terras IV 6, 68; -sollemnia trunci V 3, 52
 Pelorum (*acc.*) I 3, 33
 Pelusiaci ... Canopi II 7, 70
 Penelope III 5, 47
 Pergama I 1, 11 || *acc.* III 2, 97
 Pergamenum (ad) Asclepium III *epist.* § 3
 Pergameus ... labor (*i. Troiae moenia*) III 1, 116 || Pergameas ... domos III 4, 23
 Pergamus I 4, 100. Pergamos III 4, 106 || Pergamon III 4, 68 || Pergame III 4, 12
 Persen V 3, 187 || Persae (*nom.*) III 4, 62
 Persea Dictys (comebat) II 1, 95
 Perside gaza (digne) I 3, 105
 *Peuce V 2, 137
 Phaethontia ... fabula II 4, 9
 Pharii ... regis (*Busiridis*) III 1, 31 || Phariae ... uolucris (*phoenici*) II 6, 87 || Pharium ... annum (*annonam*) III 2, 22 || Phario de litore V 1, 242; *— ... uitro I, 5, 42; Pharia de gente II 5, 29; — de puppe V 5, 66 || Pharii ... li-
 quores II 1, 161 || Phariis ... mercibus II 1, 73 || Pharios ... dolores (*funera Osiridis*) V 3, 244. Pharias ... aras III 2, 112
 Pharsalica turba II 7, 113 || Pharsalica bella (*acc.*) II 7, 66
 Pharus (*Capreensis*) III 5, 101 || Phari (regina, *sc. Isis*) III 2, 102 || Pharo (*abl.*) II 7, 71
 Phasis I 6, 77 || Phasidis ales II 4, 27; IV 6, 8 || Phasim I 6, 55
 Phemonoe II 2, 39
 Phidiaca ... manu V 1, 6 || Phidiacae ... manus (*nom.*) II 2, 66
 *Phileta (*abl.*) I 2, 252
 *Phileton II 6, 103 || Philete II 6, 81
 Philippos (*acc.*) II 7, 65
 Philomela III 5, 58. V 3, 84
 Phlegraea ... proelia V 3, 196
 Phoebe V 4, 7 || Phoeben I 3, 76. V 3, 22
 Phoebeius ales (*coruus*) II 4, 17; — (iuuenis, *i. Aesculapius*) III 4, 69 || Phoebeie (iuuenis) III 4, 6 || Phoebeia [*i. Phoebes*] Nais II 3, 60
 Phoebeum Amphiona III 2, 41 || Phoebea ad limina III 4, 80
 Phoebus I 2, 17. 6, 1. V 3, 5 || *gen.* II 2, 46. 3, 51. 6, 32. III 3, 58. V 1, 17. 3, 56. 91. 142 || *dat.* V 3, 87 || *acc.* I 4, 19. II 3, 6. IV 2, 56 || *abl.* I 1, 104. II 2, 39. IV 6, 1. V 3, 175 || *uocat.* I 2, 130. 5, 3. V 1, 136

- Phoenix (*Amyntoris f.*) II 1, 91. III 2, 96. V 2, 151. 3, 192
 Phoenix (*avis*) II 4, 37. III 2, 114
 Pholoen II 3, 10. *38
 Phorci chorus II 2, 19
 Phoroneis ... sub antris (*i. Argivis*) III 2, 101
 *Phosphoros II 6, 79
 Phrygius ... silex I 2, 148;—raptor (*i. Paris*) V 1, 57 || Phrygii ... flaminis V 3, 183. Phrygiae ... Synnados I 5, 37 || Phrygio ... alumno (*i. Aeneae*) I 3, 87;—marito (*i. Anchisae*) I 2, 189 || Phrygium ... silicem (*i. Nioben*) V 3, 87 || Phrygio ... e uertice III 1, 150;—sanguine V 3, 39. Phrygia ... turre V 3, 76 || Phrygiae ... secures II 2, 87 || Phrygiis (turribus e) II 1, 145
 Phryge III 1, 27 || Phryges V 2, 48 || Phrygum II 7, 48
 Phylaceida ... umbram (*Protesilai*) V 3, 273
 Pieridum flores III 1, 67
 Pierius ... iuuenis (*Stella*) I 2, 107 || Pierio (carmine) V 3, 45 || Pieriae ... curae (*nom.*) V 2, 71 || Pierios ... dies I 3, 23. Pierias ... artes II 2, 112 || Pieriis (de) ... fontibus I 2, 6;—modis II 2, 42 || uoc. sorores ... Pieriae V 5, 4
 Pietas V 2, 92. 3, 72. 89 || uoc. III 3, 1
 Pindare IV 7, 8
 *Pindaricum <os> V 3, 94 ||
 Pindaricae uox ... lyrae V 3, 152 ||
 Pindaricis ... plectris I 3, 101
 Piplea I 4, 26; II 2, 37
 Pirene I 4, 27
 Pisae (*gen.*) I 2, 203 || Pisa (*abl.*) II 2, 65
 Pisaeus ... Iuppiter III 1, 140
 || Pisaem ... annum I 3, 8 || Pisaeo pollice IV 6, 27. Pisaea lege I 2, 41
 Plias I 6, 22. III 2, 76
 Plotio Grypo (*dat.*) IV *epist.* § 7 || ad Plotium Grypum IV 9 *tit.*
 Poenis (*dat.*) III 3, 190
 Poenus (sermo) IV 5, 45 ||
 Poenos ... agros IV 3, 91
 Polla (*Pollī Felicis uxor*) IV 8, 14 || *gen.* II 2, 10. III 1, 87. 159. 179
 Polla (*Argentaria*) II *epist.* § 5 || *dat.* II 7, 62 || *acc.* *II 7 *tit.* || *abl.* II 7, 120
 Pollentinos ... saltus II 6, 63
 Pollius II 2, 40. 112. III 1, 2. 103. III 5, 103 || *gen.* Polli II *epist.* § 3. II 2, 9. III 1, 65. 89. Pollii IV *epist.* § 6. Pollii Felicis II 2 *tit.* III 1 *tit.* || *dat.* III *epist. tit.* || uoc. III *epist.* § 1
 Pollux IV 2, 48
 Polycliteo ... uiuere caelo II 2, 67 || Polycliteis ... spirare caminis IV 6, 28
 *Pompeianae (Naidēs) I 2, 265

- Pompeio I 4, 42. II 7, 72 ||
 Pompei (*nom.*) II 7, 115
 Ponticis nucetis (*abl.*) I 6, 12
 Praeneste IV 4, 15
 Praenestinae ... sorores I
 3, 80
 Praxitelis (caelo) IV 6, 27
 Priamiden (*i. Hectora*) IV
 4, 105
 Priami ... aurum II 7, 56
 Priscilla [*uxor Abascanti*]
 V *epist.* § 2; V 1, 150. 249.
 258 || *dat.* V *ep.* § 1 || *acc.* V 1
tit. || *uoc.* V 1, 3. 108. 228
 *Prochyta II 2, 76
 Procne II 1, 140
 Propertius I 2, 253
 Proserpina II 6, 102. V 1,
 254
 Proteus III 2, 35 || Protea I
 2, 129
 Pylades V 2, 156 || Pyladen
 II 6, 54
 Pylia ... senis II 2, 108;—regis
 V 3, 114 || Pylia (annos) III 4,
 104; Pylia aevi ... metas V 3, 255
 Pyramidum (saxa) V 3, 50
 Pyrrho (*dat.*) V 2, 151

 Quies I 6, 91
 Quirinales ... agros II 3, 13
 Quirinus V 2, 129 || *gen.* II
 1, 195. III 5, 112

 Regulus I 4, 88
 Remi (*culminibus) II 7, 60
 Rhamnusia II 6, 73. III 5, 5

 Rhenus I 1, 7 || *gen.* I 1, 51.
 79. II 5, 28. IV 4, 62. V 1, 90.
 128. 2, 133. || *acc.* I 4, 89
 Rhodopes in ualle IV 2,
 46;—grue IV 6, 9
 Rhodos I 1, 104
 Roma I 1, 83. 6, 101. III 3,
 51. 5, 69. 76. IV 1 7, 19. 36 ||
gen. I 2, 191. 232. 4, 16. IV 4,
 14. V 1, 217. 2, 169 || *dat.* I 1,
 65 || *acc.* <*II 7, 67*> || *uoc.* IV
 1, 28
 Romanus honos III 5, 94.
 Romana dies I 1, 94;—Iuno (*Do-*
mitia) III 4, 18 || Romani ... chori
 sacerdos II 7, 23;—fidem paren-
 tis (*Domitiani*) IV 3, 108 || Ro-
 mana ... Pila III 3, 99 || Roma-
 nis ... turmis IV 5, 47
 Romulei ... senatus IV 8,
 62;—ducis V 1, 87;—circa V 2,
 21. Romuleae (salutis) I 1, 79 ||
 Romuleam stirpem V 3, 176.
 Romuleum ... limen III 3, 165 ||
 Romulei ... patres V 2, 161 || Ro-
 muleos procures IV 2, 32. Ro-
 muleas ... arces IV 4, 4 || Romu-
 leis ... tectis (*dat.*) IV 6, 79.
 Romulus II 1, 100. V 2,
 107 || *gen.* IV 5, 33
 *Rutili Gallici (Soteria) I 4
tit. || *dat.* I *epist.* § 6

 Sabaei V 3, 42 || *dat.* IV 5,
 32 || *acc.* II 6, 86
 Saeptis (*abl.*) IV 6, 2
 Sabino (sole) V 1, 123

- *Sagunti (domos ac templa)
 IV 6, 83
 Sales I 6, 6
 Sallusti (orsa) IV 7, 55
 *Salmacis I 5, 21
 Sangarius ... puer (*i. Attis*)
 III 4, 41
 Sapientia V 3, 95
 Sappho V 3, 155
 Sarmaticas ... hiemes V 1,
 128
 Sarmatis (*dat.*) IV 7, 51
 Sarni *obice I 2, 265
 *Sarrana ... tela (*acc.*) V 2,
 118
 Saturnalia (*acc.*) I 6, 82 ||
abl. IV *epist.* § 7
 Saturnia III 1, 73
 Saturnus I 6, 4
 Satyri (*nom.* II 2, 105 || Sa-
 tyros I 5, 18
 Sauromatas III 3, 171. V
 2, 136
 *Sauro IV 3, 66 [*Campaniae fl.*]
 Scipio III 3, 190
 Scyllaea ... monstra (*acc.*) V
 3, 280
 Scythiae ... puellas (*i. Ama-
 zonas*) IV 6, 105
 Scythicas ... feras II 5, 28
 Sebethos (*fl.*) I 2, 263
 Semeleius Euhai I 2, 220
 Senecam II 7, 31
 Senonum furias V 3, 208
 Septimium IV 5, 34;—Seue-
 rum IV 5 *tit.*; *—Seuerum IV
epist. § 3 || *cf.* Seuerum
 Seres IV 1, 42 || Serum V 1,
 61; *—215 || Seras I 2, 122
 Serica ... Pallia III 4, 89
 *Sestiacos ... sinus I 3, 27
 *Setia II 6, 90
 Seuerum IV 5, 3: *cf.* Septi-
 mium
 Sibylla IV 3, 118 || *gen.* I
 2, 177. III 5, 97. IV 3, 24. V
 3, 172
 Sicanii ... Aura croci V 3,
 41 || Sicanium ... Pelorum I 3, 33 ||
 Sicanios ..., fontes I 2, 206 || Si-
 caniis ... crocis II 4, 36
 Siculus ... senex (*Epicharmus*,
ut uid.) V 3, 151 || Siculi ... pro-
 fundi III 2, 86;—sepulcri V 3,
 51 || Sicula ... incude I 5, 7;—de
 uirgine II 1, 10 || Siculae ... rupes
 III 3, 174 || Siculos ... aestus I 3,
 97 || Siculis ... caminis I 1, 3
 Sidōnia (*concha) I 5, 39
 Sidōnii ... ducis (*i. Hanniba-
 lis*) IV 6, 85. Sidoniae ... Elissae
 IV 2, 1 || *abl.* Sidonio ... tabo I 2,
 125;—acantho III 1, 37;—ostro
 V 1, 225 || Sidonios ... labores IV
 4, 88 || Sidoniis ... uadis III 2, 140
 Siluarum (tertius hic) nostra-
 rum liber III *epist.* § 1; in quarto
 Siluarum IV *epist.* § 8; *cf.* sin-
 gulorum libror. *tit.*
 *Sipyleia (genetrix) V 1, 33
 Siren II 2, 116 || Sirenum II
 2, 1. III 1, 64
 Sirius I 2, 156. 3, 5. II 1,
 216. III 1, 54

- Smyrna III 3, 60; IV 2, 9 ||
 *Smyrnam V 3, 11
 Solymum cinerem V 2, 138
 Somnus I 6, 91. V 4 *tit.* ||
uoc. V 4, 3, 15
 Sophrona (pandere) V 3, 158
 Sorores (*i. Parcae*) IV 3,
 146. V 1, 262 || *gen.* V 1, 156.
 3, 64 || *acc.* II 3, 75. III 3, 21.
 <V 3, 272* > || *uoc.* I 4, 123
 Sparte V 3, 108
 Sperchio (*dat.*) III 4, 85
 *Stabias III 5, 104
 Statius *epistular. tit.*
 Stellae [*L. Arrunti*] I 2, 25.
 219 || *dat.* I *epist. tit.*, I 2 *tit.* ||
uoc. I *epist.* §§ 1. 4; I 2, 17.
 210. 258
 Steropes III 1, 131. *IV 6,
 48 || Steropem I 1, 4
 Stesichorus V 3, 154
 Strymona I 1, 21. V 1, 203
 Styga III 1, 186. 3, 193
 Stygiis ... monstres I 2, 39 ||
 Stygias ... ad umbras III 5, 37
 Stymphalon IV 6, 101
 Surrentinus (Hercules) III
epist., III 1 *tit.*; Surrentina (uilla)
 II *epist.* § 3, II 2 *tit.*;—(plaga)
 IV 8, 9 || Surrentino (e uertice)
 V 3, 165 || Surrentina ... praetoria
 (*acc.*) II 2, 82;—(iuga) III 5, 102
 *Susa (*acc.*) IV 6, 67
 Syene IV 2, 27 || Syenes II
 2, 86
 Sylla [*i. L. Cornelius Sulla*]
 V 3, 293 || *gen.* IV 6, 107. *86
 Synnados I 5, 37 || Synnada
 I 5, 41 || Synnade II 2, 87.
 Syriacam (legionem) III *epist.*
 § 2
 Syrorum (agmina) I 6, 72
 Syrtibus IV 5, 29
 Tagetis (saltus) V 2, 1
 Tagus I 3, 108 || *acc.* I 2,
 127
 Tanain (ad) I 6, 55
 Tarans I 1, 103
 Tarenti (ara) I 4, 18
 Tarpeius pater IV 3, 161 ||
 Tarpei (parentis) V 3, 233 || Tar-
 peio de monte V 3, 196 || *acc.*
 Tarpeia ... templa III 4, 105.
 Tartareum chaos (*acc.*) V
 1, 206
 Tartaron II 7, 117 || Tartara
 (*acc.*) V 1, 193. 3, 69. 74. 261.
 269. V 5, 78
 Taurubulae (?) III 1, 129
 Taygeta IV 8, 53 || *acc.* I
 3, 78
 Teate (*abl.*) IV 4, 85
 Tegeae .. alumnum (*i. Mer-*
curium) I 4, 21
 *Tegeaea sacerdos (*i. Auge*)
 IV 6, 52 || Tegeae (uolucer) I
 5, 4
 Tegeaticus (uolucer) I 2,
 18;—(ales) V 1, 102
 Telamona timebant V 2, 50
 Telchines IV 6, 47
 Telebous ... domos III 5, 100
 [*Tac. ann. IV 67: 'Capreasque*

Telebois habitatas fama tradit',
coll. Verg. A. VII 735; anti-
quitus autem Teleboae Taphio-
rum insulas incoluisse tradun-
tur]

Telegoni ... Iugera (*i. Tuscu-*
lum) I 3, 83

Telephus I 4, 113

Temesaea ... aera (*acc.*) I 5,
47

*Temese I 1, 42

Tempe (Thessala) I 2, 215;
(*Boeota) V 3, 209)

Tereos (marita) III 3, 176

Teucros (in) V 2, 150 || *abl.*
III 5, 77

Teucros ... lares IV 5, 2;—
senes V 3, 256

Thalia II 1, 116 || *abl.* V 3, 98

Thasos (*i. 'Thasius lapis' Sen.*
ep. 86, 6) I 5, 34. II 2, 92

Thaumantida V 1, 107 ||

Thaumantide III 3, 81

Thebaicae IV 9, 26 (*uid.*
adnot.)

Thebais III 5, 36. IV 4, 89.
7, 26. V 3, 234 || Thebaidos IV
epist. § 5 || Thebaide I *epist. § 1*

Thebais (chelys *Amphionis*)
II 2, 61

Thebanos ... triumphos (*Ale-*
xandri) IV 6, 70

Thebas III 2, 40. 143. IV
7, 8. V 5, 36 || Thebae (*uoc.*) I
5, 8

Therapnae IV 8, 53. V 3,
140

Therapnaei ... uineta Galaesi
II 2, 111;—ora Canopi III 2,
111 || Therapnaea ... gymnade IV
2, 48

Thermodontiacas ... turmas
(*Amazonidum*) I, 6, 56

Theseus III 3, 179 || Theseos
(gloria) IV 4, 104 || Thesea II
6, 26

Theseum ... cubile (*acc.*) I 2,
132

Thespiacis ... lucis (*abl.*) II
7, 16

Thespius (?) III 1 43

Thessala ... Tempe I 2, 215 ||
Thessalos ... currus II 7, 55

Thessalici ... mariti III 3,
192 || Thessalicos ... per agros I
2, 130 || Thessaliciis ... in oris V
3, 272

Thetis II 6, 31. 7, 97. III 2,
74 || Thetidis ... lapillis IV 6, 18 ||

*Thetin I 2, 216

Thrace III 5, 81

Thracius III 3, 194

Thracius Orpheus V, 5, 54 ||
Thracia (antra) III 1, 31 (*nom.*)

Thrasymennus I 4, 86*

Thybris I 2, 190. 6, 100. III
5, 112 || Thybridis I 2, 144. II
6, 64. IV 4, 5 || Thybrim I 5, 24.
II 7, 45 (*timbrim L*)

Thyle V 1, 91 || Thyles III
5, 20. IV 4, 62 || Thylen V 2, 55

Thymbrae (umbracula) I 2,
222;—Rector IV 7, 22

Thymbrae (pater uatum) I

- 4, 117 || Thymbraea ... Pergama
(*acc.*) III 2, 97.
Tibereia ... Aula III 3, 66
Tiberino in litore V, 2, 113
[Tiberim IV 3, 112]
Tibullus I 2, 255
Tiburis ... lucos IV 4, 17 ||
Tibur (*acc.*) I 3, 1
Tiburna domus III 1, 183
Tiburnus I 3, 74
Tiburtes Faunos I 3, 99
Tiburtina (uilla) I 3 *tit.* ||
acc. I *epist.* § 5
Timaui ... alumnum (*i. Livi-*
um) IV 7, 55
Tirynthius (*i. Hercules*) III
1, 136. 3, 57. IV 4, 102 || Tiryn-
thie III 1, 1. *IV 6, 90
Tirynthius (pater ... loci) III
1, 125. Tirynthia ... Aula II 2,
109;—(nox) IV 6, 17 || Tirynthia
(templa) I 3, 79
Tithonia I 2, 45. IV 6, 16.
V 4, 9
Tithonia ... senectus IV 3, 151
Tithonida V 1, 34
Tomis (in ipsis) I 2, 255
Tonantis II 7, 93. IV 2, 20.
<V 3, 182* > || *dat.* III 2, 72 || *acc.*
I 2, 57. IV 3, 16 || *abl.* IV 4,
58
*Trachinia ... Aleyone III 5,
57
Trinacriis ... flammis (*dat.*)
IV 4, 80
Triptolemi (orbita) IV 2, 36
Triton III 2, 35. 3, 82
Tritonia II 2, 117
Tritonia uirgo I 1, 37
Tritonide II 7, 28
Triuiaie nemus III 1, 56;—
(diem) III 1, 68
Troia IV 4, 94 || *gen.* II 1, 117.
IV 4, 104. V 3, 148 || *dat.* I 2
188 || *acc.* II 1, 144
Troiana ... Pergamus I 4, 99 ||
gen. Troianae ... Albae IV 2, 65.
V 2, 168
Troicus ignis (*Vestae*) I 1,
35. IV 3, 160 || *acc.* Troica ... Sae-
cula I 4, 125;—(in arma) II 1,
91;—supra dademata II 2, 122
Troilus V 2, 121 || Troilon
II 6, 33
Turni I 3, 83 || *abl.* I 2, 245
Tuscula ... umbra IV 4, 16
Tusculi aper IV 6, 10 || Tuscis
Gurgitibus IV 5, 39 || Tuscis ... in
undis II 1, 99
Tyndaridae (*uoc.*) IV 8, 52
Tyrri ... aëni I 2, 151 || Ty-
rio ... plectro III 1, 16;—(sinu)
IV 4, 76;—Tegmine V 1, 215 ||
Tyriae ... matres V 2, 124 || Ty-
rios ... amictus III 4, 55;—sinus
V 2, 29
*Tyros III 2, 139 || Tyri (?)
I 5, 39
Tyrrhena ... unda V 2, 114 ||
Tyrrhenae ... Mineruae II 2, 2.
Tyrrheni ... profundi IV 3, 89. V
3, 166 || Tyrrhenae ... Mineruae
(*dat.*) III 2, 24 || Tyrrhenae uolu-
cres (*i. Sirenes*) V 3, 82 || Tyr-

rhenas ... domos IV 4, 24. Tyr-
rhena (rura) V 2, 1

Veiente (solo) IV 5, 55

*Veledae (preces) I 4, 90

*Venetae pro caespite terrae
I 1, 50

*Ventae (*dat.*) V 2, 145

Venus I 2, 52. 159. 3, 10. II
7, 84. III 1, 150. 4, 22. 5, 23. V
1, 233 || *dat.* III 4, 33. V 3, 164 ||
*IV 6, 29

Vesaeui (damna) IV 8, 5

Vesta I 1, 36

Vestinus IV 6, 94

*Vesuia ... litora I 3, 89

Vesuius IV 4, 79

Vesuinus apex III 5, 72 ||
Vesuina incendia II 6, 62. V
3, 205

Vetti Bolani (*filius Crispinus*)
V 2 tit.

Vetustas (*uoc.*) I 6, 39. IV
1, 28

*Vibium (Maximum) IV *epist.*
§ 5; *Vibium Maximum IV 7 *tit.*

Victoria V 3, 145

Vindicis... Herculem IV *epist.*
§ 4;—(Noui Hercules) IV 6 *tit.*;
(cena) IV 6, 4;—(oculis) IV 6, 23

Violentillae ... hymen I 2,
25 || [Violentillam I 2 *tit.*]

Virgo (*aqua*) I 5, 26

Virtus I 6, 62

*Vitorium (ad) Marcellum IV
4 *tit.*

Vlixes II 1, 145. III 5, 47. V
3, 148 || Vlixis II 1, 118. 6, 57.
7, 49 || Vlixem IV 2, 4

Vmbro ... antro (*abl.*) I 2,
253;—[*apro*] IV 6, 10

Voluptas I 3, 9

Vopiscus (*Manilius) I *epist.*
§ 5 || Vopisci (uilla ... Manilii) I
3 *tit.*;—(Tibur) I 3, 1;—dies et ...
somnos I 3, 22

Vrbis I 4, 39 || *dat.* II 1, 20.
IV 4, 18 || *acc.* I 4, 91. V 1, 222 ||
abl. *IV 5, 47

Vrsum II *epist.* § 4;—(ad Fla-
uium) II 6 *tit.* || *uoc.* II 6, 15. 61.
94. *10

Vulturnus IV 3, 69

Zephyro (*dat.*) III 2, 46 ||
Zephyris (*dat.*) III 2, 28 || Zephy-
ros III 1, 156. IV 5, 8

*Zeugma (*acc.*) III 2, 137 ||
*Zeugmate V 3, 187

3 1151 00656 5752

THE EISENHOWER LIBRARY

